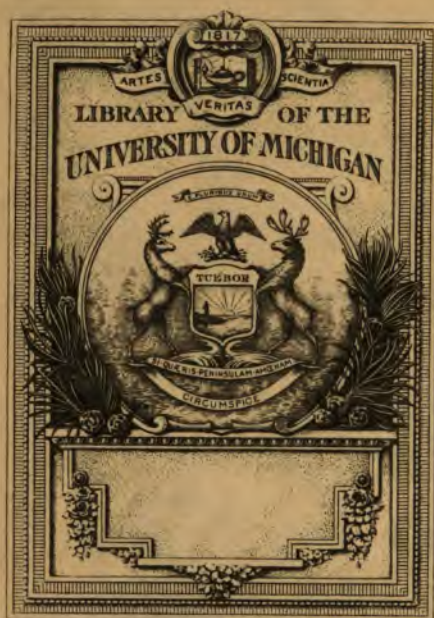

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

ABSALONS SAGA

ABSALONS SAGA

BERETTET AF LAURIDS BRUUN

FØRSTE DEL

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN MCMIV KRISTIANIA

FR. BAGGES BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

TILEGNELSE

Dette Mindesmærke tilegnes mine Sønner, at det maa leve sit Liv og øve sin Gerning ogsaa i dem, den Tid de naar Skelsaar og Alder.

Roma, i Februar 1904.

Laurids Bruun

FORORD

Der var en Gerning, som vilde gøres — noget spredt, som vilde samles; noget søndret, som vilde heles; noget saaret, som vilde læges. Og bestandig kom der friske Saar, men ingen Lægedom. Noget Før maatte blive Nu for at vorde Frem; men Nuet stred imod og vilde ikke vorde.

Blodet strømmede rundt i det saarede Legemes Aarer. Hidsigt og hastigt strømmede det, at det maatte finde tilsidst den sunde Celle, der var stærk nok til at holde det fast og tage Næring deraf, saa at den kunde blive Karret, som drog Strømmen til sig; at Cellen, alt medens den sugede Væxt af Strømmens vilde, hede Safter, maatte faa Fylde til at dele sig i to, som er én; i tre, som er én; i en hel Hær af Celler, som dog kun er én, nemlig Vævet om det saarede. Thi naar Strømmen rinder gennem dette Væv, da renses og fornyes den, da fyldes den med Styrke af dets Styrke, med Liv af dets Liv, bliver en anden og dog den samme og bringer

Helsen med sig til alle de syge Celler, som den løber igennem paa sin Vej fra og til Hjærtet.

Strømmen kom til Cellen med de stærke Vægge. „Du er Karret!“ — sagde den; men Cellen vilde ikke. Det var en Smerte at tage den hede, vilde Strøm op i sig. Den var endnu saa ung; derfor vilde den ikke; men den maatte, fordi det fra Evighed var saa bestemt.

Det saarede Legeme hed Danmark; og Strømmen, den hede, den vilde, var en Vilje fra Arilds Tid, som engang var hel og samlet, men som havde sprængt de gamle Kar og nu randt spredt og rastløst gennem Aarerne, indtil Legemet stod Fare for at forbløde sig.

Men Cellen, den sunde med de stærke Vægge, hed Absalon, og den var kaaret dertil efter Guds vise Raad, som det i Stjernerne stod at læse for den kyndige, der evner at tyde den hemmelighedsfulde Skrifts evige Tegn.

Saa handler da den Saga, som her skal berettes, om det syge, som blev sundt, om det søndrede, som blev helet, om det Mangt, som blev Meget — alt ved den ene Celles Midtpunktsværk.

STAMMEN

Da Danmark efter Kong Hemmings Død var faldet i Stykker, vilde Sigfred paa Sjælland, Kong Gøtriks Barnebarn, igen samle Stykkerne i sin Haand. Men han blev dræbt i et stort og blodigt Slag. Han havde mange Sønner, som alle vilde være Konger. Regner, Ring og Harald var navnkundige for deres Tapperhed; men den fjerde Søn var kendt for sit lyse Sind og sit hvide Haar, hvorfor de kaldte ham Alf den hvide. Han havde faaet Navnet Alf efter sin Farfader, Kong Alf Sigersøn, der var en Broder til den Signe, for hvem Hagbard lod sit Liv i Galgen.

Brødrene tog Kongenavn hver især og skiftede deres Fædrenearv imellem sig, saaledes at Regner, som var den ældste, fik Ættens Hovedlod, det gamle Lejre, Ring derimod Stykket sønden for, hvor han byggede en Borg, som blev kaldt Ringsted efter ham. Harald fik Jorden nord- og vesterpaa og byggede Haraldsted, men Alf den hvide fik den Part, som i gamle Dage havde været Kong Sigers Borg. Gaarden var brændt; men Brandtomten stod der endnu, og paa By-

vangen viste Bonden den Galge, hvori Hagbard havde hængt.

Alf hvide byggede sig en Gaard vest for Sigersted nær ved Frejs Mose, hvor der fra Arilds Tid havde været Offersted for Frugtbarhedens milde Gud Frej, Lysalfernes Konge; thi Alf dyrkede denne Gud fremfor alle andre. Gaarden kaldte han Alfssted, og her blev sidenhen Tingsted for det Herred, som ligeledes fik Navn efter Alf.

Medens Regner, Ring og Harald for viden om paa Vikingefærd i deres Ungdom og sidenhen sloges indbyrdes om Gods og Magt og alle tre erhvervede sig berømte Navne, som optegnedes med Hæder i Danmarks Krønike, sad Alf hjemme paa sin Fædrejord og dyrkede den. Han ryddede af Egeskoven, brændte Rødder ud og lagde den Jord, som Svinene i hans Faders Tid havde gennemrodet efter Olden, under Plov.

Alf havde en Søn, som hed Aslag eller Slag. Han blev en stor Viking, som hans Farbrødre havde været. Men medens han for ude i mange Aar, lagde Kongen hans Leve under sig. Og da han vendte tilbage til Landet, gammel og træt, maatte han med Penge udløse en Del af sit Fædrenegods. Det Huseby, han grundlagde, kaldte han da Slagløse (Slagelse), for at alle kunde vide, at han havde løst det ud for Guld; thi dermed beskæmmede han Kongen.

Af Aslags Sønner nævnes Audun, Ture og Toke. De drog tidlig hjemmefra paa Vikingefærd. Audun blev dræbt i Kampen; men Ture satte sig fast i Vendsyssel og gjorde sig til Herre der. Hans Søn Odinkar var den første af Slægten, der lod sig omvende til den nye Tro, som Munken Ansgar førte ind i Landet. Sin Fædrenearv, Jerlev og Kær Herreder i Jylland, skænkte han næsten alt til Klostre og Kirker. Saa drog han ud at præke den nye Tro om Kærligheden. Baade i Fyn, Sjælland og Skaane prækede han; og mange, hvem Livet havde skuffet, trods det, at de levede retfærdigt, fulgte hans Ord og prøvede den ny Guds Kraft og Lægedom. Ærkebispen i Bremen, Adeldag, gjorde ham til Biskop i Odense, og det var i Kong Harald Gormsens Dage. Men sidenhen da Haralds Søn Svend, som var Hedning, blev Konge, saa rejste de hedenske Præster Bønderne, og de fordrev Odinkar, som drog til Bremen, hvor hans Søster Aase havde stiftet et Kloster. Hos hende døde han.

Den tredje af Slags Sønner, og ham er det, hvis Slægt vi skal følge, hed Toke.

Ogsaa han drog i sine unge Dage paa Vikingefærd. Stor var den Hæder, han vandt; men da han blev til Aars, slog han sig ned paa Fyen, hvor han lagde hele Halvøen Hindsholm med Bjerre Herred under sig. Med sin Hustru

Thorvør havde han tre Sønner: Aage, Palne og Fjalne.

Aage og Palne var fødte i Tokes unge Aar, men Fjalne fødte Thorvør en halv Snes Aar derefter; og da hun allerede var til Aars, saa blev Fjalne hende mere kær end de andre. Han blev hjemme paa sin Faders Gaard og styrede den for Toke i hans høje Alderdom, medens Brødrene drog paa Vikingefærd.

Paa samme Tid var det, at Tokes Brodersøn Odinkar kom fra Jylland til Fyn for at præke den nye Lære. Han besøgte ofte sine Frænder paa Hindsholm for at drage dem over til den nye Tro. Men Toke og Thorvør hørte tavse paa hans Ord. Og fordi Odinkar lærte, at Vikingefærd var af det onde, saa vilde Toke i Begyndelsen ikke tage efter ham, enddog Odinkar var en meget veltalende og meget vennesæl Mand, hvem de alle led vel. Men Fjalne, der var ganske ung og aldrig havde kendt til Krigerfærd, lyttede med Begærlighed til alt det nye, som hans Tale vidnede om. Engang ved Høst fulgtes han med ham til Odense, blev hos ham hele Vinteren og lod sig ved Julehelg døbe til den nye Tro. Da Toke hørte dette, blev han vred og vilde ikke vide af ham at sige; men Thorvør græmmede sig af Længsel efter sin kære Søn, og da Toke var gammel og ikke mere kunde røgte sit Gods selv, saa lod han tilsidst sende Bud til Fjalne, at han skulde komme hjem

og styre Gaard og Jord. Da Fjalne kom tilbage, var han mild og vennesæl som Odinkar. Han bad sin Moder Thorvør betænke, at hun snart skulde dø og skilles fra ham, og da vilde de aldrig mødes. Men om hun brød sit haarde Sind og fæstede den nye Tro, da skulde de leve tilsammen i Himmeriges lyse Rige. Saa lod da Thorvør og den gamle Toke sig lede af hans Ord. Paa Sottesengen lod han sin Frænde Odinkar kalde til sig fra Odense, og Biskoppen døbte begge de gamle og mange af deres Husstand. Der gik stort Ry af denne Omvendelse, og Odinkar skænkede Fjalne Resten af sit Gods i Jylland.

Nu er at fortælle, at Aage og Palne bleve trætte af at fare ude. De var bleven store Vikinger, som deres Fader og Farfader havde været før dem, og havde paa Frankernes og Maurernes Kyster vundet sig meget Gods. Men da de nu styrede mod Danmark, saa spurgte de, at Toke og Thorvør og Fjalne havde ladet sig kristne. Da de kom til den fædrene Gaard, laa Toke og droges med Døden, og Thorvør var meget svag. De sagde intet ondt Ord til de gamle; men i Enrum talte de Fjalne haardt til, fordi han havde misbrugt deres Faders Alderdom og vendt ham bort fra hans Fædres Tro. Og da Fjalne svarede dem med Mildhed og talte til dem om den nye Tro, saa lo de Haan ad ham og sagde, at de ikke vilde kendes ved ham

som deres rette Broder. En saadan kristen Hund, der sad hjemme og varmede sig ved Arnen og skyede Mandsfærd, var ikke bedre end en Slegfredsøn at regne. Da døde Toke, og Thorvør fulgte ham i Graven Maanedsdagen efter. Nu skiftede Aage og Palne selv alt Godset imellem sig; men Fjalne forholdt de hans Fædrenearv og jog ham af Gaarde.

Fjalne drog nu til Kongen, Harald Gormssøn, som selv var kristnet. Han laa da i Roskilde, hvor han byggede en Kirke til den hellige Trefoldigheds Ære. Fjalne fremstillede for ham, hvilken Uret han havde lidt, og bad om hans Hjælp. Kongen, som allerede havde spurgt Aages og Palnes Hjemfart, frygtede deres Magt og Anseelse, men lovede dog Fjalne sin Bistand, om han vilde være hans Mand. Dette syntes Fjalne et godt Tilbud, og han lod sig fæste til Kong Haralds Hird; og da han var vis ud over sin Alder, blev han snart Kongens fortroligste Mand.

Aage havde faret meget sammen med Ottar Jarl i Gøtland. Da han nu havde drukket sin Faders Gravøl, drog han til Jarlen for at bejle til hans Datter Ingeborg. Han havde kun sit Drageskib og en Snekke med sig. Paa Hjemrejsen agtede han sig til sin Farfaders Gods Slagelse paa Sjælland, som havde været styret af Bryder lige siden Aslags Dage. Han havde hørt, at Bryden var ham utro, og skikkede nu

Bud fra Gøtland, at han vilde komme selv. Men Bryden rejste i sin Angst til Kong Harald i Roskilde og forestillede ham, at den store Viking Aage Tokesøn kom for at tage al den Jord i Haraldsted og Alfsted i Besiddelse, som Kongens Farfader havde inddraget i Slags Dage. „Han har kun to Skibe med, Herre Konge" — sagde Bryden; og Kongen forstod da, at det vilde være en let og billig Sag at overrumple ham. Saa lod han Fjalne kalde til sig og sagde:

— Vi har spurgt, at din Broder Aage vil stævne hid til Sjælland og kræve os for det Leve, som vor Farfader inddrog, medens Slag for ude. Der ligger ingen Vægt paa, om hvad der dengang skete, var Ret eller Uret. Det er sagt, at Slag var en vild og hedensk Mand og forbrød sit Gods til Kongen i Sagefald og Mandebod. Men hvad enten det nu er saa eller ikke, da skal det ingen Tid lykkes ham at fravriste os, hvad der nu i Mands Minde har været Kongeleve. Men efterdi du er en vis og kristen Mand og os saare kær, saa har vi besluttet at skænke dig i Arv og Eje en Del af det Leve, som engang har tilhørt din Slægt. Dette Gods skal du kalde Fjalnes Leve, paa det at dine Brødre kan vide, at vi har givet dig Erstatning for det Fædrenegods, som de med Uret har forholdt dig.

Kongen skænkede da Fjalne hans Olde-

fader Alfs Gaard tilligemed Halvdelen af Alfsted Herred og den Jord, der laa omkring Sorø og Tule Søer og strakte sig helt op imod Ringsted. Der var Sorø Gaard, Alfsted Gaard, Bjernede Gaard og Oldengaarden, over hundrede Bol i Skov, Ager og Eng tilsammen.

Fjalne takkede Kongen meget for hans Gave. Det Huseby, der laa om Alfsted Gaard, kaldte han Fjalneslevemagle (det store Fjalnesleve); men der, hvor Ringsted Aa løber sammen med Næsby Aa og danner en Bugt som Skel mod Syd, byggede han senere hen en Gaard af ny, som han kaldte Fjalneslevelille. Her boede han selv og byggede sig en Kirke ret ud for Gaarden. Efter sin Oldefader Alf, der havde ryddet Skoven og bygget Alfsted, tog han Tilnavnet Hvide, fordi ogsaa han var lysere af Haar, end Folk var flest.

Da nu Tiden kom for Aage Tokesøns Hjemfart fra Ottar Jarl i Gøtland, sendte Kongen fire Skibe ud for at passe ham op. I Sundet saa de et Drageskib med gyldent Hoved stævne ned mod Sjællands Kyst, og Bryden, som var med paa Kongens Skibe, kendte det strax som Aage Tokesøns. Mod Aften lagde Dragen ind til Land, og Aage og hans Mænd gik fra Borde. De slog Telte op for Natten og beredte sig til at drage til Slagelse den næste Morgen. Men Kongens Mænd havde deres Spejdere ude; og da Natten laa sort over Sundet, faldt Hird-

mændene over Teltvagten, trængte ind i Aages Telt og dræbte ham paa hans Leje, just som han for over Ende for Vaabenlarmen; og alle hans Mænd bleve dræbte med ham, der de kom til med Søvn i Øjne og Sværd i Haand for at værge deres Herre. Saaledes fik Aage Tokesøn en forsmædelig Død.

Da Palne spurgte sin Broder Aages Død, græmmede han sig saa meget, at han blev syg deraf; thi hvorledes skulde han faa Hævn, da det var Kongen selv, som havde voldt Udaaden. Han bejlede nu til sin Broders Brud Ingeborg Ottarsdatter; og da han var en saare rig Mand, gav Jarlen ham gerne sin Datter. Baade Palne og Ingeborg pønsede bestandig paa, hvorledes de skulde faa Hævn for Aage; og det tyktes Palne, at han aldrig vilde blive ret karsk igen, før Værket var øvet. De fik nu en Søn, som de kaldte Toke efter hans Farfader. Han voxede sig tidlig stærk og smuk, og fra Barnsben øvedes han, som Sæd var i Slægten, til al Slags Daad, og det sagdes om ham, at hvad han vilde, det kunde han, og hvor han ikke kunde komme over med aaben Færd, der forstod han at gøre sig lille og lempe sig igennem, hvor Hul var i Gærdet.

Aarene led, og Hævnværket var endnu ikke øvet, da Palne blev syg og følte, at Døden søgte til hans Gaard. Skønt Toke da endnu ikke var fuldvoxen, kaldte Palne ham dog til sit Leje og

tog det Løfte af ham, at han vilde tage Hævn op efter ham. Toke lovede det; og Vidne var hans Moder Ingeborg, der sad med Tokes Haand i sin.

Fjalne var altid Kong Haralds fuldtro Mand; og da Toke holdt fredelig Omgang med Kongen, paa det at han ikke skulde ane Uraad, saa raadede Fjalne i sin Visdom bestandig Kongen til at være paa sin Post og ikke tro hans Venskab, men heller ikke byde ham aaben Fejde. Thi Fjalne kendte vel sin Broder Palnes Sind, og det anede ham, hvilket Hverv han havde lagt paa Tokes unge Skuldre, da Døden tog ham selv, før Hævnen var øvet.

Nu er at fortælle, at da Kong Harald engang laa med halvtredsindstyve Skibe under Bornholms Kyst og havde spærret sin Søn Svends Flaade inde i Vigen, da kom Palnetoke, som han kaldtes med sin Faders og sit eget Navn i ét, samme Nat paa Hjemfart fra sin Vikingefærd i Bretland. Han havde fireogtyve Skibe og lagde sig i Læ af Klippen, at ikke Kongens Mænd fra Skibene skulde faa Øje paa ham. Men samme Nat gik han hemmeligt i Land for at udspejde Kongens Færd. Han kom da til en Skov, og der inde saa han en Vagtild blusse op under de høje Træers Kroner. Omkring Ilden laa flere af Kongens Mænd. Han standsede og lyttede og kendte nu sin Farbroder Fjalnes Stemme. Han forstod da, at den, han

talte til, men som han ikke kunde kende, fordi han stod mellem ham og Baalet, maatte være Harald Gormssøn selv. I det samme bukkede Kongen sig hen over Baalet for at varme sit Bryst og sine Hænder. Toke havde godt og sikkert Sigte, og han saa, at Lejligheden nu var kommen til at øve den Gerning, han havde lovet sin Fader at øve. Han sigtede da og skød; og da han var en fortrinlig Skytte, som sjælden fejlede sit Maal, saa for Pilen ind i Bagen paa Kongen, og saa stærk var Tokes Bue, at Pilen ikke standsede, før den var naaet igennem hele Kongens Krop og stak ham ud af Halsen.

Saaledes dræbte Toke Palnesøn den Konge, som havde ladet hans Farbroder dræbe og ranet hans Gods; og det tyktes ham en hæderlig Daad at dræbe den Mand, der havde svigtet sine Fædres Tro og forstødt sin Søn og nu stod ham efter Livet, fordi han var en ærlig Viking og en trofast Hedning.

Da Fjalne saa Kongen styrte, anede det ham, hvem Pilen tilhørte. Forsigtig drog han den ud af Kongens Lig. Den var guldomvunden, og han kendte den som Palnetokes. Saa hyldede han Kongens Lig til og bad hans Mænd at sige til den menige Mand, at han var falden i aaben Fejde. Thi hans Konge og Herre syntes ham en bedre Død værdig end at falde for Snigmorderhaand. Men Pilen stak han til sig og

gemte den, for at den kunde tale, naar Tid var at øve Ret for Drabet.

Nu blev Svend hyldet til Konge paa alle Danmarks Ting; og alle de, der aabenlyst eller hemmeligt var blevet deres Fædres Guder tro og havde lidt ilde derfor under hans Fader, Kong Harald, hilste ham med høj Glæde; men Biskopperne, og mellem dem den gamle Odinkar af Odense, græmmede sig saare, og mange af Præsterne i Jylland blev fordrevne af Bønderne.

Strax efter Snigmordet drog Palnatoke atter paa Vikingefærd, fordi han ikke vilde drikke Kongens Gravøl med Kong Svend og ikke vilde fortælle Svend, der havde været hans Fostersøn, hvad Udaad han havde øvet mod hans Fader.

Da Kong Svend var uskyldig i sin Faders Drab, saa drog Fjalne med alle sine Mænd fra Fjalnesleve til ham og bød sig til at være hans Hirdmand, som han havde været hans Fader Kongens.

Svend tog vel imod ham og viste ham al den Ære, som tilkom hans Faders fortroligste Mand. Da Fjalne havde frembaaret sit Ærende, svarede Kongen:

— Godt og ærefuldt synes os dit Tilbud; men hvorledes er det? Vi har hørt sige, at du ikke bekender dig til dine Fædres Tro? Er det saa eller ikke?

— Det er ikke saa, Herre Konge — svarede Fjalne — Jeg bekender mig ikke alene til min, men ogsaa til Eders Faders Tro; thi baade Eders og min Fader var kristnede Mænd.

Da tav Kongen; thi Svaret syntes ham godt og dristigt; og han vidste intet fuldgyldigt Svar at give ham igen. Saa bød Fjalne Kongen Gaver, og Kongen gav ham Gaver igen; og Fjalne var siden da Kong Svends Mand, som han havde været Kong Haralds.

Kongen kunde nu ikke længer opsætte at drikke sin Faders Gravøl. Han lod da gaa Langfarts Bud til sin Fosterfader Palnetoke, at han maatte komme nu eller aldrig. Budet fik Svar med tilbage, at Palnetoke skulde være rede og give Møde til den bestemte Tid.

Dagen kom, og alle Mænd var bænkede i Kongens Hal, undtagen ene Palnetoke og hans Mænd. Da begyndte Kongen at drikke med sin Hird, og først ved anden Dags Gildet mødte Palnetoke og hans Følge i Kongens Gaard. Han blev vel modtagen og vist til Sæde, hvor Plads var bestemt for ham og hans Mænd. Men bedst som Gildet var i Gang, rejste Fjalne sig fra sin Plads, som var nær Kongens. Han gik hen til Kongen og hviskede længe med ham. Alle Mænd i Hallen saa, at Kongen skiftede Farve; han blev bleg og rød og bleg igen; og hans Blik hæftede sig stort og længe paa Palnetoke. Da saa alle Mand, at Fjalne løste en Pil ud af

sin Kappe. Den var lang og svær og guldomvunden; men der sad gammelt Blod paa Guldet. Kongen tog Pilen i sin Haand og betragtede den saa længe, at hans Haand begyndte at ryste. Saa gav han den til sin Kammersvend, som stod bag, og bød ham at bære Pilen fra Mand til Mand Hallen rundt. Alle rystede paa Hovedet, og ingen vilde kendes ved Pilen. Men da Svenden kom til Palnetoke, da sprang denne op fra sit Sæde og raabte saa højt, at alle kunde høre det:

— Giv mig Pilen; thi den hører mig til.

Da sprang ogsaa Kongen op fra sit Sæde, og alle Mand med ham.

— Hvor skiltes du sidst ved denne Pil, Toke Palnes Søn?

Palnetoke traadte frem paa Hallens Gulv og alle hans Mænd med ham. Saa vendte han sig mod Kongen og sagde:

— Tit har jeg føjet dig, Fostersøn, og jeg skal ogsaa nu give dig Svar paa dit Spørgsmaal. Bedre var det vist, om du havde æsket det af mig i Enrum end her for alle Mænds Øre. — Jeg skiltes fra denne Pil, dengang jeg gav din Fader Banesaar. Den har siddet i hans Krop fra Bagen til Halsen. Skønt det tykkes mig for stor en Ære for den, der volder dette Gildebrud, saa vil jeg dog, at den nu skal ramme din Faders bedste Mand for hans onde

Raad og sidde i hans Krop fra Halsen til Bagen.

Dermed lagde han Pilen paa Buen, og den for hvinende gennem Hallens Luft, til den ramte Fjalnes Hals og gennemborede ham, som Palnetoke havde lovet. Fjalne faldt frem over Bordet og var død. Palnetoke og hans Mænd sprang over Ilden, slog sig ud gennem Hallens Dør og undflyede Døden. Sidenhen drog de til Julin i Vendernes Land. Der byggede Palnetoke Jomsborg, og han og hans Mænd fejdede som Vikinger sammen med Venderne paa deres Fædreland, efterdi de var fredløse Mænd i Danmark for Kong Haralds Mord.

Fjalnes Efterkommere vare gode kristne Mænd. De bar ligesom han Tilnavnet Hvide, sad hjemme paa Fjalnesleve og skøttede mere om fredelig Gerning end om Krigerære. Ny Jord lagde de under Plov og ryddede endnu et mægtigt Stykke af den store Egeskov; og deres Rigdom og Anseelse voxede bestandig.

Fjalnes Sønnesøns Søn hed Skjalm. Han hørte fra Barnsben om sine Forfædres Bedrifter, og det tyktes ham tidlig, at der var større Hæder at tjene hos Kongen end ved at sidde stille paa sin Faders Gaard. Da han blev fuldvoxen, drog han til Kong Svend Estridsen og bød sig til at være hans Mand. Kongen tog meget vel imod ham og gjorde ham til en af sine bedste Mænd.

Da Svend stredes med Harald Haarderaade ved Nisaa, redte Skjalm ti fulde Skibe. Men Kongens Mænd maatte fly, fordi de var færre i Antal end Haralds. Skjalm Hvide blev ramt af en Pil; men han ænsede ikke Saaret og vedblev at stride, indtil Blodet løb i strid Strøm ned ad hans Bryst. Da blev han med ét ganske bleg og faldt om paa Skibet. Hans Mænd troede ham død og flyede. Aslag, hans Styresmand, tog ham paa sine Skuldre, at ikke Liget skulde falde i Fjendens Haand. Da entrede Haralds Mænd Skibet og førte Aslag og hans Herre over paa Kongens Skib. Da nu Harald saa, at Skjalm ikke var død, saa skænkede han ham Livet for hans Ungdoms og Tapperheds Skyld og fordi han vidste, at Skjalm var af en rig og saare anset Slægt. Efter at Slaget var endt, førtes Skjalm bort som Fange paa et af Kongens Skibe. Men en Nat udfor Gedesø, da ingen Stjerne var at se paa Himlen, og alle Mand sov ved Tofterne, bestak Skjalm Vagten til at løse hans Baand. Han sprang da i Søen og svømmede i Land. Saa drog han hjem til Fjalnesleve, og Kong Svend belønnede ham for hans Mod og Tapperhed, gjorde ham sidenhen til Høvedsmand over hele Sjælland og gav ham Haraldsted, som hans Forfædre havde ejet, til Høvdingesæde.

Som Skjalm var Kong Svends tro Mand indtil hans Død, saaledes blev han ogsaa hans

Sønners bedste Mand; men fremfor dem alle elskede han Erik Ejegod. Da Erik blev Konge, begyndte Venderne atter, i Ledtog med Jomsvikingerne, at hærge paa de danske Kyster. Engang overfaldt de mellem Lolland og Falster Skjalms Broder Audun Hvide. De vilde belægge ham med Baand for at kræve Løsepenge for hans Liv, men Audun vilde ikke taale noget Baand og værgede sig saa haardt, at de slog ham ihjel. Da Skjalm spurgte denne Tidende om sin Broder, drog han rundt paa Sjællands Herredsting og stævnede Almuen til Hævn for Drabet paa en af Sjællands bedste Mænd. Med sine Sjællandsfarere indtog han nu Jomsborg og gjorde hele Rygen skatskyldigt til den danske Konge. Paa Rygen valgte han en Hob ud af de fornemste i Landet. Dem lod han bagbinde og lod opskære deres Buge med skarpe Knive, saa at Indvoldene væltede ud. Saa lod han dem binde til Pæle ved deres Tarme og jage i Runddans om Pælene, til de havde løbet hele Tarmen ud og styrtede døde om.

Saaledes var der nu endelig taget Hævn baade for Auduns Drab og Vendernes mange Overfald paa sagesløse danske, men ogsaa for Skjalms Oldefader Fjalnes Drab ved Jomsborgvikingen Palnetokes Pil. Kong Erik gjorde Skjalm til Høvedsmand over al Rygen, og saa stort Lov gav han ham, at da han — Kongen — drog til det hellige Land for at sone Drabet

paa sine fire Huskarle, som han havde myrdet i Vildelse for en vælsk Spillemands underfulde Harpeslag — da gav han Skjalm sin kæreste Søn Knud til Fostersøn og bad ham vogte ham vel, til han kom tilbage.

Knud var født i Roskilde næst Skjalm Hvides Høvdingegaard. Nu optugtedes han sammen med Skjalms egne Sønner paa Fjalnesleve, og de fik ham alle saare kær, men ingen dog mere end Asger, som var ham nærmest i Aar.

Da Skjalm mærkede, at Døden nærmede sig, samlede han sine Sønner om sig og skiftede sit Gods imellem dem. Toke, den ældste, gav han Fjalneslevemagle med den Gaard, som han havde bygget paa Sor-Øen. Hos ham skulde Fru Signe sidde Enke. Den anden, Sune, gav han Oldengaarden. Asger, den tredje, fik Fjalneslevelille med al den Jord i Sigersted, som dertil hørte. Ebbe fik Bjernedegaard og Knardrup; og til sin Datter Cæcilie og hendes Mand, Peder Torstenssøn, skænkede han i Arv og Eje den Gaard, han havde bygget til dem nord for Søen, og som de kaldte Pedersborg. Alle disse Gaarde laa saa nær hverandre, at Hvidebrødrene kunde ride fra Gaard til Gaard uden at træde fremmed Mands Eje. Og som de levede paa deres Fædres Gaard, det store og det lille Fjalnes Leve, saa glemte de aldrig, at de var Fjalne Hvides Ætlinger, og trods det, at deres Fader Skjalm havde taget Blodhævn over Palne-

tokes Æt, saa blev der end bestandig Uvenskab tilbage mellem de to store Grene af den samme Stamme, den sjællandske og den fynske.

Til Palnetokes Æt hørte Jyden Svend Thorgunnesøn, der var en Broder til Kong Eriks Dronning Bodil og selv havde Kongeblod i sine Aarer, eftersom hans Moder stammede ned fra Knud den stores Søster Gyde i Ægteskab med Erik Hladejarl. Af hans Sønner var de to store Vikinger, som paa det sidste forsagede Verden og drog til det hellige Land, hvor de døde. Den tredje, Kristian Svendssøn, var Kong Niels's gode Mand. Han havde en Søn, Æskild, der var Kannik i Roskilde, da Skjalm Hvide døde. Men den største af Svends Sønner var dog Asger, den ældste. Han blev Skjalm Hvides Medbejler til Kong Eriks Gunst; og da Kongen gav Skjalm sin Søn til Opfostring, saa gjorde han med Pavens Samtykke Asger, der var Biskop i Lund, til Ærkebiskop for Danmark, Norge og Sverige. Han blev saaledes den første Ærkebisp i Norden.

Saa stor en Mand var der i Palnetokes Æt, da Skjalm døde, og Hvidebrødrene sad tilbage hver paa sin Gaard.

Af Skjalms Sønner var Asger den, der blev bedst gift. Hans Hustru, Inger, var en Datter af en svensk Jarl fra Gøtarige, Erik, som kaldtes Falstring, fordi han blev Kongens Høvedsmand over Falster; han fik Høvdingesæde paa Harald-

sted Kongsgaard og var gift med Cæcilie, som var en Datter af Kong Knud og hans Dronning, Edele af Flandern. Da Kong Knud blev slaaet af Jyderne i Albani Kirke i Odense, flygtede Dronning Edele til Flandern med sin Søn Karl, Cæcilies Broder; og da Grev Balduin af Flandern døde uden Arvinger, saa indsatte han sin Fætter Karl danske til Greve over Flandern. Karl danske var stærk og from og stille og indlagde sig megen Berømmelse ved at drage paa Korstog til det hellige Land.

Asger fik saa meget Guld og Sølv i Medgift med sin Hustru, Inger, at han blev den rigeste af alle Hvidebrødrene og kaldtes overalt paa Sjælland med Tilnavnet Rig.

DRØM OG DAAD

I

Hertug Knud Lavard havde været paa Udenlandsfærd i Flandern, hvor han havde gæstet sin Frænde Karl af Danmark, som havde vist ham megen Hæder og bedt ham bringe en Hilsen til hans kære Søster Cæcilie paa Haraldsted, hvem han ikke havde set, siden hans Moder tog ham med til Flandern efter hans Faders Drab.

Da Hertugen nu agtede sig til Haraldsted, saa vilde han ved samme Lejlighed hilse paa sin Fostermoder Signe, Skjalms Enke, og hendes Sønner, Hvidebrødrene.

Der var da nogen Misstemning mellem Cæcilie Kongedatter og Skjalm Hvides Sønner, fordi hendes Husbond, Jarlen, paa sidste Landsting havde rejst det gamle Krav, at Præsterne skulde skille sig ved deres Hustruer; thi saa havde Paven paabudt allerede for flere Aar siden, og Ærkebiskop Asger Svendssøn af Tokes Æt var meget nidkær i denne Sag. Men Skjalm Hvides Datter Mogga var gift med Domprovst Peder i Roskilde; og da Kannikerne valgte ham

til Biskop efter Arnold den gamle, saa krævede Ærkebispen, at han skulde skille sig ved Mogga, og Erik Jarl støttede dette Krav som Kongens Lensmand. Derover harmedes nu Hvidebrødrene; thi de mente, at Asger krævede dette, fordi han vidste, at Biskop Peder som Rigets første Bisp vilde blive hans Efterfølger, og han undte ikke Fjalnes Æt, for det gamle Fjendskab, som var mellem Slægtens to Grene, at Skjalm Hvides Sønner skulde tælle en Ærkebiskop også i deres Æt.

Cæcilie og Jarlen lod dog nu gaa Bud til Hvidebrødrene, at Knud Hertug var paa Haraldsted og vilde takke dem for deres Komme. De havde Hertugen saare kær; og Sankt Hansdag red de da samlede til Kongsgaarden.

Da Nadveren var spist, rejste Jarlen og hans Gæster sig fra Langbordene og gik udenfor; thi Solen havde brændt hele Dagen, og i Hallen var der meget varmt.

Jarlens Svende bar Bordene ud under de gamle Træer foran Huset. Vin og Øl blev baaret frem, og alle bænkede sig igen efter Rang og Stand.

Hertug Knud sad paa Jarlens højre Haand. Han havde en blaa, tysk Kappe over sin Skarlagensskjorte, og hans Sværdbælte, som var af Guld, lyste i Aftensolen. Han var høj og bred over Skuldre, havde brunt, krøllet Haar og store, spillende Øjne, der fangede alt. Dertil var han

rask i Tale og Adfærd; og det sagdes om ham, at hvad man bad af ham, det gav han strax og gerne.

Jarlen var en meget høj Mand. Han holdt sit Hoved frem for Halsen som en Hest, havde rødligt, tvedelt Skæg og en dyb Fure fra Næseroden op igennem Panden. Det sagdes om ham, at han vilde sin Vilje, men han var noget sen i sin Jarlefærd og tog Raad af sin Hustru i alle Sager.

Fru Cæcilie var høj og vel bygget. Hun havde en bøjet Næse og sort Haar, der var begyndt at graane i Tindingerne. Det kendtes paa det hvasse Blik i hendes store, mørkegraa Øjne, at hun var en myndig Konges Datter; men det sagdes ogsaa, at hun ikke forstod den Kunst at glemme.

Knud Hertug og Jarlen sad paa Langsiden op mod Huset; men overfor dem paa den anden Langside var Hvideslægten bænket.

Toke, den ældste af Brødrene, — den besindige, som han kaldtes — var askegraa af Haar og allerede temmelig skaldet fortil. Hans Pande var høj og hvælvet, og hans Hænder usædvanlig hvide, men paa Kinderne var han rød og vejrbidt.

Næst ham sad Sune den tavse, som han kaldtes; han var lys, meget haaret af Lød og havde en usædvanlig stor Mund med røde, uskønne Læber.

Saa fulgte Asger Rig. Han var en statelig Mand og den af Brødrene, som havde det lyseste Haar. Han var af Middelhøjde, men meget bred af Bringe. Hans Skæg var blødt og havde et usædvanlig smukt Fald, men smukkest var dog hans Øjne. De var blaa, temmelig store og meget udtryksfulde. Han var beskeden og alvorlig i sin Færd; og det sagdes om ham, at han havde langt til Vrede og var saa ædel af Sind, at hans Venskab var en Skat at eje. Selv mod sin Fjende var han uden Svig.

Den yngste Broder, Ebbe, kaldtes den muntre. En Fold ved hans venstre Øjelaag gjorde, at det saa ud, som om han altid lo.

Paa Knuds venstre Side sad Peder Torstenssøn, Hvidebrødrenes Svoger. Han var navnkundig for sit forvovne Mod og for sin Forstand paa Heste. Hans Øjne var næsten sorte og gnistrede som Ildsluer, naar han var vred.

Nederst ved Bordet sad Stig Hvide, Tokes ældste Søn. Han kaldtes fremfor de andre med Slægtsnavnet Hvide, fordi han var den ældste af Skjalm Hvides Sønnesønner. Han var, da denne Saga begynder, kun atten Aar gammel; og det var første Gang, at han var med i Mænds Lag. Det vilde Signe, fordi hun ønskede, at Knud Hertug skulde se ham og tage ham til Væbner ved sin Hird i Slesvig.

Af dem, som sad paa Kvindebænken, er Cæ-

cilie allerede nævnt. Paa Hæderspladsen næst hende sad Signe, Skjalms Enke. Hun var fyldt halvfjerdsindstyve Aar, havde hvide Haar og var noget sammenfalden i Ryggen. Hendes Ansigt var fuldt af tætte Rynker, og hendes Mæle noget utydeligt for Tandløshed, og hun rystede paa sine Hænder, naar noget angreb hendes Sind. Det sagdes om hende, at hun var forkyndig.

Næst hende sad Tokes Hustru Gyde, som var meget svær og temmelig ugidelig; dernæst Cæcilie, Signes Datter, Peder Torstenssøns Hustru. Hun var blid af Sind og kendt for sine fagre Hænder, dem hun gerne holdt frem, saa at alle kunde se dem.

Ved hendes Side sad Mogga, Peder Biskops fraskilte Hustru. Hun var temmelig svær i Ansigtet og havde store Øjne med et tungsindigt Udtryk. Hun tog sig Skilsmissen fra Peder meget nær og gjorde alt for at forny deres Samliv. Signe, hendes Moder, havde meget ondt af hende, men mente dog, at intet stod til at ændre, og at hun burde lade den Sten ligge, som hun ikke orkede at rokke.

Saa fulgte Sunes Hustru Cæcilie, den tredje i Laget af dette Navn. Hun var af tarvelig Herkomst, men vel lidt af alle for sine muntre Svar.

Hos hende sad Inger, Asgers Hustru. Det var første Gang, at hun var hjemme fra efter

Esberns Fødsel; thi just i disse Dage havde hun vænt Barnet fra. Medens hun sad her imellem Slægten, var hendes Hu hos Drengen. Hun lignede i Væxten sin Fader Jarlen og bar sit Hoved som en ædel Hest. Hun var rødblond, og hendes Haar var udslaaet saa langt, at hun kunde sidde paa det. Hun havde en høj, smal Pande; hendes Øjne var blaa og smalle og havde et drømmende Udtryk, som saa hun langt hen. Hun tænkte mere, end hun talte; men den, som engang havde siddet hos og hørt hendes dybe, bløde Stemme, fuld af Klang — glemte den ikke. Skønt hun elskede sin Husbond højt og han hende, saa hændtes det dog, at der var Uenighed imellem dem, fordi hun hørte mere efter sin Moders Raad, end Asger skøtted om. Saa var der ogsaa nu Misstemning mellem Ægtefolkene, fordi det tyktes hende, at hendes Moder havde Ret i Striden om Præsternes Skilsmisse.

Efter hende sad Ragnhild, Ebbes Hustru. Hun var lille og mørkøjet, meget sikker i sit Væsen, og det sagdes om hende, at hun var paaholdende og nærsom.

Margrethe, den yngste Skjalm Hvides Datter, var den eneste, som manglede i Laget. Hun sad Nonne i Vor Frue Kloster i Roskilde siden hendes Fæstemands Død.

Medens de nu sad ude og drak over Bordet, fortalte Knud Hertug om sin Færd til Flandern og om Karl danskes store Ry. Dernæst spurgte Jarlen ham om Nyt fra Kongens Søns, Maagens Nielsens, Bryllup i Ribe, hvor Hertugen havde dvælet nogle Dage paa Hjemrejsen.

— Jeg havde en Strid med Henrik Skatelar — sagde Knud Lavard — Min Hofmandsdragt stak ham i Øjnene, og vi skiftede Ord derom. Mig har han aldrig huet, og bedre blev det ikke nu, da hans Hustru, Ingrid Ragnvaldsdatter, er løbet fra ham for ond Behandling. Hun har hemmelig søgt Tilflugt hos mig, og jeg holder hende skjult for hans Vrede paa et sikkert Sted; men det aner ham, at jeg ved noget derom.

— Der vil — sagde Signe — komme meget ondt af denne Sag, Fostersøn, og nogen Ret har du ikke til at skjule anden Mands Hustru.

— Det er sandt — svarede Knud — men det tyktes mig dog ilde, at hun, som blev given næppe mandvoxen til den halvgamle Krøbling samme Dag, som Ingeborg og jeg blev viet til hinanden, at hun skal taale Overlast af ham, fordi hun er yngre og skønnere.

— Det er alligevel ikke Ret, Fostersøn! — sagde Signe.

— Mig synes — begyndte nu Jarlen for at sprede Misstemningen — at Hertugen talte om et Billede, som min Svoger Karl gav Jer ved

Afrejsen. Det er vel ikke saa, at I har bragt det med?

Knud tog Billedet frem fra sin Brystlomme. Det var malet paa Træ og sad i en lukket Ramme. Han aabnede Spændet og rakte Billedet til Jarlen; men Cæcilie stod op, gik hen og saa over sin Husbonds Skulder. Længe saa hun tavs; saa trillede en Taare ned ad hendes Kind.

— Hvad tænker I paa, kære Frænde? — spurgte Hertugen.

— Min Fader er endnu uhævnet! — sagde hun.

Efter nogen Tavshed svarede nu Hertugen:

— Skulde Blodhævn tages for dette Drab, blev mangen god jysk Kvinde Enke og mange jyske Drenge faderløse.

— Saa taler Sønnen af hans kæreste Broder! — sagde Cæcilie med Smerte.

Nu sagde Asger:

— Det er rimeligt, at du aldrig glemmer det Tab, du har lidt, Svigermoder. Men sikkert er det, at om din Broder Karl havde haft samme Sind som du, saa var han ikke bleven i Flandern.

— Havde alle — svarede Cæcilie — samme Sind som han, saa stod det bedre til i Landet. Men ikke alle bøjer sig godvillig for det, som Kirken byder.

— Nu sigter I til mig! — sagde Mogga og blev rød i Kinden.

— I melder Jer selv, Mogga, ikke jeg.

— Bittert er det — sagde nu Signe — for Fjalnes Æt at se Asger af Tokeætten som Ærkebisp over os alle.

— Vi havde ingen Mand dertil blandt os, Moder — sagde Toke.

— Saa bør vi have det siden.

— Deri har Moder Ret! — sagde Asger og saa paa Inger i det samme; men hun undgik hans Blik.

Nu sad alle tavse en Stund og stirrede ud over Langesø, der laa blid og blaa i Aftenfreden helt ind til Kongsgaardens Tofte. Bag ved Søen kunde man skimte Taarnet af Sankt Bengts Kirke i Ringsted.

Dernede saa de en Baad krydse over Søen for svag Vind; og det forekom dem alle, at den styrede ind imod Kongsgaarden.

— Det synes, som der er Bud med Baaden! — sagde Erik Jarl og stod op for bedre at se.

Men Knud Hertug, som var langsynet, sagde:

— Ser jeg ret, da er det Bud til mig. Det er mit Vaabenmærke hist paa Skjoldet.

Nu stod alle op, og Signe sagde:

— Det huer mig ilde!

Da Baaden naaede Land, saa de en vaaben-

klædt Mand med Hertugens Mærke springe over Rælingen ind paa Toften, og da han saa op mod Gaarden de mange Folk, som sad ude, løftede han Skjoldet højt til Kending og for op i hastige Skridt.

— Hvor kommer det sig, at du er her, Ivar Bengtsen? — spurgte Hertugen. Han var meget bleg; thi han ængstedes for, at noget skulde være tilstødt Fru Ingeborg i Slesvig.

— Eders Hustru sendte mig at melde Jer Karl danskes Drab af Flandern. De vog ham for Altret i Kirken i Brügge.

Cæcilie støttede Hænderne mod Bordet og saa fast paa Karlen; men hendes Bryst sprængte Kjolens Søm, saa den hvide Dug synedes. En Stund var de alle tavse. Saa spurgte Hertugen:

— Hvem bragte den Tidende?

— Maagens Nielsens Huskarl, Tage Andersen, kom fra Ribe med Bud. Et Købmandsskib var løbet ind med Tidenden.

Da saa Cæcilie stort paa sin Frænde og sagde:

— Nu kendes det, at Søn bliver sin Fader lig.

Men Hertugen greb sit Bæger, løftede det højt og sagde:

— Hvis det er saa, som du mener, at Kongens Søn har samme hemmelige Del i dette som hans Fader i Knud Konges Drab, da skal

de visselig blive hævnede, baade Fader og Søn. Derpaa gør Knud Hertug Bægerløfte og tømmer dette Bæger.

Men Signe sagde:

— Nu vil der voldes ny Udaad i Landet, og bedst er det at have Gud paa sin Side. Gør nu ogsaa I Bægerløfter, mine Sønner!

Saa lovede Toke at bygge sin Gaard paa Sorø om til et Kloster og give Gud al den Jord, han ejede paa Øen og hinsides Søerne.

Men Asger sagde:

— Jeg vil bygge Fjalnes gamle Kirke op i Sten til Guds Ære og paa det, at min Fader Skjalm maa faa et Gravmæle, som kan staa til Tidernes Ende. Og den nye Kirke vil jeg sætte et Taarn for min Søn Esbern.

Ebbe og Sune lovede ligeledes at bygge Stenkirker; men Mogga sagde til sine Brødre:

— Jeg ser vel, at jeg ikke længer kan vente Støtte i den Sag, som min Husbond Biskoppen gav i eders Hænder. Saa vil jeg da nu give mig selv til Vor Frue Kloster i Roskilde, som min Søster gjorde før mig.

Dermed satte hun sig ned og græd i sine Hænder.

Det var bleven ud paa Natten, og Hvidebrødrene brød nu op. De skiltes i Tavshed fra Cæcilie og Jarlen og fulgtes alle gennem Harald-

sted Skov, til de naaede Søens Ende. Saa skiltes Asger og Inger fra de andre og red syd paa langs Næsby Aa til Ringsted.

Da de kom ud af Ringsted By, brændte der endnu Sankt Hans Blus rundt paa Markerne. De talte mere end tyve. Over Frejs Mose i Nord hen ad Bjernede til svang de lyse Alfer sig i Dans over Alfekongen Frejs gamle Blotested — han, som var Frugtbarhedens milde Gud.

De red i Tavshed; thi den ene vidste ikke, om den anden endnu var misstemt. Saaledes red de gennem Sigersted By. Ved Kirken standsede de og saa sig ud. Det var et saare fagert Syn. Der brændte Blus i flere Miles Omkreds paa de bølgende Bakker, mellem hvilke Næsby Aa snoede sig som et Sølverbælte; og Røgen steg til Himlen over den lyse Sommeraftens Dis. Foran dem til venstre laa Hagbards og Signes Høj med Galgestumpen; og hist henne saa de Fjalneslevelilles Tagryg og deres egen Kirke. Saa langt de kunde øjne, var det Hvidernes Jord.

Nu gav Inger Hesten Skridt. Asger red tæt til hendes Side; saa lagde han Armen om hendes Liv; hun bøjede sig over imod ham og lagde sin Kind mod hans Skæg; men Asger kyssede hende paa Munden. Da de var ved Foden af Hagbards Høj, lettede Asger hende

af Hesten, og sammen gik de op paa Højens Top.

Mange lyse Tanker drog igennem deres Sind. Hjærte slog mod Hjærte; og Asger tog Inger i sin Favn.

II

Da Niels blev valgt til Konge efter Erik Ejegod, var der mange, som rejste til Knud Hertugs Hird, fordi de undte Kong Eriks ægte Søn bedre. Andre raadte, at man skulde bede Karl, Knud Konges Søn, vende hjem til Danmark. Men en Del var der ogsaa, som i Misfornøjelse søgte til Kong Eriks to Slegfredsønner, Harald Kesia og Erik, som siden fik Tilnavnet Emune. De havde hver faaet Len af Kongen, Harald Sjælland, Erik Lolland, og omgav sig med en talrig Hird og krigede indbyrdes fra deres Gaarde paa Sjælland. Harald Kesia kunde ikke glemme, at han havde været Sættekonge under sin Faders Pilgrimsfærd; og han vilde nu lønne Sjællandsfarerne det, at de ikke havde kaaret ham til Konge, da Erik Ejegods Død spurgtes i Danmark. Saa byggede han sig en Borg nær Roskilde, befæstede den stærkt med Grave og Volde og kaldte den Haraldsborg. Fra den plyndrede han viden om med sine Mænd. I Roskilde Købmandsboder røvede han Varer ved Nat, og over Bøndernes Gaarde

slog hans Folk ned som Falke, dræbte Folk og førte Fæ med til hans Borg. I Jylland sad Kong Niels og i Skaane hans Søn Maagens; men ingen af dem kunde gøre ham noget Afbræk. Der var ingen Vilje til at samle, ingen Kraft til at bøde paa Rigets gamle Saar. Hver Stormand lød kun sin egen Lov, og Fattigmand kendte ingen.

Paa denne Tid levede der i Bringstrup vest for Ringsted en Indebonde ved Navn Ole Stam. Hans Tofte laa op til Asger Rigs Agerjord. Han ejede halvanden Plovs Land og var saa anset, at han var Styresmand paa det Skib, hvortil han sammen med de andre Bønder redte Havn. Han havde i Nødværge dræbt en af Maagens Nielsens Svende, som vilde rane en Hest fra ham, engang da Bønderne i Bringstrup havde ydet Kongen Nattehold, og Dagen efter kørte Inde for ham og hans Mænd til Ringsted. Maagens Nielsen vilde ikke tage Bod for Svenden, og siden den Tid følte Ole Stam sig ikke sikker for Overfald.

En Eftermiddag i Slutningen af Marts, som han stod ude paa sin Tofte og bødede noget Værktøj, saa han oppe under Skoven en Skare Mænd komme ridende. Først troede han, at det var Maagens's Folk, som vilde over ham; thi der var ingen Vej, der hvor de red. De lod dog ikke til at ænse ham eller hans Gaard, men standsede i Skjul af Skoven og saa sig ud

over Asger Rigs Enge, som strakte sig fra dem helt over til Mørup Skov. Der inde gik Ungkvæg og søgte Græs under den smeltede Sne. Asgers Hyrde laa med sine Hunde paa en tør Brink noget borte, men Vinden bar fra, saa Hundene intet vejrede. Nu forsvandt Mændene ind i Skoven, men kom ud et Stykke længere fremme, og Ole Stam syntes, at han skulde kende den ene, en høj, svær Mand, som han havde set i Roskilde i Harald Kesias Følge. De trak sig alle nord paa ind i Skoven. Ole Stam tænkte, at det var Folk fra Haraldsborg, som vilde udspejde Lejligheden for et Overfald paa Asger Rigs Hjord, og at de vilde vende tilbage med flere Folk, slaa Hyrden ihjel og drive Kvæget gennem Skoven nordpaa til Borgen.

Ole Stam var lav af Væxt; men han var modig og snar i Raad og var Hvidebrødrene meget hengiven, fordi hans Stamfader var Fjalne Hvides Træl, hvem han havde givet Frihed og Jord for hans Troskab. Han tog den Hest, som var tøjret paa Toften, bød sin Hjemmekarl lukke for alt og red saa hurtig Hesten vilde bære ham gennem Sigersted til Fjalneslevlille.

Om Asger Rig og hans Hus er nu at fortælle, at nogle Maaneder efter Gildet paa Haraldsted mærkede Fru Inger, at hun var med Barn. Asger blev glad over denne Tidende og vidste ikke alt det gode, han vilde gøre hende i den

Tid, hun ventede sig. For at opfylde sit Bægerløfte nedrev han den gamle Trækirke, som laa lige syd for Gaardens Stengærde, lod Grunden grave ud og Kampesten køre sammen fra Overdrevet. Hver Dag var fem Mand i Arbejde med at hugge Sten i Firkant.

Saa længe Vejret endnu var til det, sad Inger ude og fulgte Arbejdet. Hun var sund og lys i Sindet hele den Vinter, medens hun ventede sig; og alle Folk paa Gaarden mente, at de aldrig nogen Vinter havde haft bedre Kaar.

En Dag var Signe kommen i Besøg paa Fjalneslevlille. Efter Middag sad hun i Stenstuen hos Inger, og Asger sad hos med Esbern paa sit Knæ. Inger følte sig ilde i de Dage; men skønt Fødslen ikke kunde være nærmere end fjorten Dage, var der dog redt op i Stenstuen, for om noget skulde komme paa i Utide.

Det var mørkt i Vejret, men dog ikke mere, end at de kunde se, hvorledes Folkene slæbte Sten op paa Kirketaget til Taarnet. Frosten var nu af Jorden, og Kirkearbejdet optaget paa ny.

Signe kom med Tidende fra Knud i Slesvig. Der var kommen Bud fra Stig, som var ved Hertugens Hird siden Besøget paa Haraldsted. I det Brev meldtes det, at Henrik Skatelar

havde opsporet sin Hustrus Skjul hos Knud Hertugs Avlsfoged og sendte væbnede Mænd ved Nattetide for at gribe hende. Men nogen havde røbet det, og Knud sendte da paa Ingers Bøn Stig til sin Foged. De iførte Ingrid Ragnvaldsdatter Mandsklæder, og Stig førte hende ud af Fogdens Hus lige for Øjnene af Henriks Huskarle, som troede, at det var to af Hertugens Væbnere, som gik Bud mellem ham og Fogden. Stig førte hende med sig til en Møller i Aalborg, som var Knuds tro Mand; thi for ingen Pris turde hun vende tilbage til sin Husbond.

— Der vil meget ondt følge heraf! — sagde Signe.

— Han kan dog intet andet gøre, Moder! — sagde Asger — thi Henrik Skatelar er kendt som en meget hævngerrig Mand.

— Det er han; men nu vil Hævnen vende sig mod Knud; og Henrik vil sprede det Rygte ud, at Knud har gjort Ingrid til sin Frille.

Asger gik nu udenfor, gennem Stengærdet over til Kirken. Han saa med Glæde paa sit Værk og gav Formanden Anvisning paa, hvilke Sten han skulde sætte i Hjørnet. Ret som han stod, hørte han stærke Hovslag fra Toften paa den anden Side Laden. Hundene gav Hals; og nu kom Rytteren gennem Gærdet. Det var Ole Stam.

— Jeg melder Jer, Asger Rig, at Folk fra

Haraldsborg er i Bringstrup Lund og søger Lejlighed for at jage Fjalnesleve Hjorden af Engene.

Asger kastede Stenen, for forbi ham ind i Gaarden og raabte Hjemmefogden ud. Alle ledige Mænd hentede Spyd og Sværd og Jærnhue, mens Hestene sadledes. Imedens løb Asger op i Stenstuen og meldte Oles Tidende. Inger blev bleg og tog sig med Haanden under Hjærtet. Signe mente ogsaa, at det ikke var raadeligt, at Mænd red af Gaarde just nu. Men Ole Stam, som kom op i Stuen efter Asger, lovede at blive paa Gaarden for at ride hastig Bud, om noget skulde komme paa.

Inger følte sig meget ilde og vilde lægge sig. Men Signe, som forstod, at Tiden var kommen, sagde, at det var bedst, hun holdt sig oppe og drev frem og tilbage over Gulvet. Inger gjorde da saa, men snart blev hun saa træt, at hun dog maatte lægge sig.

— Gud staa ham bi! — sagde hun og foldede sine Hænder.

— Hvem mener du? — spurgte Signe, som tænkte paa, hvad der stundede til for Natten.

— Jeg mener Asger. Nu ser de ham fra Skoven. De er mange Mænd, og vel rustede er de. Asgers Flok er kun ringe.

— Tænk ikke derpaa! Asger har de bedste Heste; og han er en klog og forsigtig Mand.

Inger kunde ikke finde Ro og kastede sig

fra den ene Side til den anden. Tilsidst blev hun liggende paa Siden og lukkede Øjnene. Men hun var meget bleg og Aandedrættet uroligt.

Ole Stam blev beværtet i Folkestuen hos Hjemmefogden og de af Gaardens andre Folk, som var hjemme. Det var efter Aftensang; Arbejdet i Kirken var endt og Nadveren sat paa Bordet. Bedst som de langede til Grøden, lød der et stort Skrig.

— Hvad var det? — sagde Hjemmefogden og sprang op.

Men Ole Stam tyssede paa ham og sagde, at det var Veerne, som begyndte. Nu blev de alle tavse.

Saa lød der atter Skrig og endnu ét. Da rejste Kvindfolket sig fra Bænken. Maden bekom dem ilde; og de gik hen, hvor de intet kunde høre. En liden Stund varede det; men da Skrigene begyndte igen og stærkere, da rejste ogsaa Karlfolket sig og drog ud af Stuen over i Stalden og gav sig et og andet at gøre for ikke at høre de Kvindeskrig. Tilsidst sad Ole Stam alene tilbage ved sin Mad. Han havde haft en Søn, som var død lille; nu havde han ingen Børn; og han tænkte paa den Tid, da han sidst havde hørt slige Skrig. Han blev øm om Hjærtet; og det syntes ham den største Lykke, som kunde times nogen Mands Hus — det, som voldede disse Kvindeskrig, enddog

man maatte have ondt af Kvinden for hendes Smerte. Fru Ingers Stueterne kom hastig ind og hentede en Kjedel varmt Vand fra Arnen. Hun var hvid i Ansigtet og angst af Øjne; thi hun var ganske ung og uforsøgt i Barselfærd. Ole spurgte, hvorledes det gik; men hun svarede intet.

Ole sad en Stund og lyttede. Saa gik han op for Stenstuens Dør, bankede med Knoen og raabte ind:

— Skal jeg ride efter Asger?

— Nej! — svarede Signe.

Han hørte Fru Inger stønne som i svær Sygdom. Saa gik han ned. Nu begyndte Skrigene igen, og Ole Stam blev noget hed. Han knappede sin Vams op og tørrede Sveden af sin Pande. Saa gik han atter op til Stenstuens Dør, bankede og raabte ind:

— Skal jeg ride efter Asger nu?

Signe tøvede lidt, men omsider svarede hun:

— Ikke endnu, Ole.

Svaret lød sagte. Ole tøvede, om hun ikke skulde betænke sig. Saa gik han tilbage.

Saaledes stod det længe paa. Alle var gaaet til Ro, undtagen Hjemmefogden og Gaardvagten; men de holdt sig paa ude, hvor de intet kunde høre; thi de kunde dog intet hjælpe. Ole sad alene tilbage i Folkestuen. Han havde sat sig ved Arnen, for det var koldt imod Nat.

Han blundede nu og da, naar der var stille deroppe.

Nu kom der flere stærke Skrig, der lød, som var det et eneste langt. Ole holdt Vejret. Det var godt at høre, at nu forestod det. Da lød der pludselig en lang Klynken som af spædt Lam.

— Nu signedes Gaarden! — sagde Ole og blev meget let om Hjærtet. Han biede en Stund. Saa listede han Trapperne op og bankede sagte; men han turde intet sige; for han vidste, der skulde være Ro.

Ternen hørte ham og kom til Døren, lettede paa Klem og hviskede ud:

— En Dreng!

Ole vilde give noget til at komme ind og se ham; men det var ikke at tænke. Han hørte Signe og Ternen stelle med Kedler og Vandtøj derinde. Saa gik han ned i Stalden og berettede Folkene, at der var født deres Husbond en Dreng. Alle følte sig meget lettede, men Hjemmefogden bød dem holde sig i Ro.

Ole gik ude paa Toften for at være første Mand til at forkynde Asger hans Glæde. Hen paa Morgenen hørte han Hovslag. Han kendte i Mørket, hvem det var, for ud for Stengærdet og aabnede Leddet.

Asger sprang saa brat af Hesten, at han nær var styrtet. Han saa ikke strax Ole.

— Nu har I to Sønner, Asger Rig! — sagde denne.

Asger slog sin Arm stærkt om Bonden:

— Den Tidende skal jeg lønne dig. Og nu skal Kirken have to Taarne.

Da Asger kom paa Trappen, kendte Fru Inger hans Skridt. Hun slog Øjnene op, saa mod Døren og smilede. Signe gik til og lukkede ham ind. Lyset blændede ham stærkt, saa han sænkede Hovedet. Men Inger tog Drengen, som laa i hendes Arme — han var da vasket og svøbt — og rakte ham i begge Arme op imod sin Husbond. Asger løb til Sengen, greb Drengen og holdt ham langt ud for sig, saa Lyset faldt paa. Længe saa han paa ham. Hovedet var stort og Øjnene aabne. De syntes helt mørke i Lyset; men Drengen var mager, og han vejede ikke synderligt til.

— Han synes dig vel svag og lille? — sagde Inger.

— Han har ikke Esberns Vægt; men det volder, at han kom, før han var ventet. Dog svag tykkes han mig ikke. Han er god, som han er.

— Han har Skjalms Øjne! — sagde Signe. Det kendtes paa Stemmen, at hun var stærkt bevæget.

— Nu vil Tokes Æt spørge, at Fjalnes Stamme skyder Storskud paa ny.

Asger trykkede Drengen op mod sit Ansigt og kyssede hans Pande.

— Hvor rolig han er! — sagde han og lagde ham forsigtig ned ved Ingers Bryst.

Saa lagde hun Armen om Asgers Nakke og drog hans Hoved til sig. Han kyssede hende, men sagde intet; hans Sind var for bevæget til, at han fandt Ord.

Drengen trivedes godt, men langsomt; og eftersom han døbtes paa Sankt Absalons Dag, fik han Navn efter Dagen.

III

Maagens Nielssøn lod gaa Bud til alle Stormænd i Sjælland, at da han i det nye Aar agtede at rejse til det hellige Land for sine Synders Skyld, saa vilde han nu fejre Julen i Roskilde med et fire Dages Gæstebud, til hvilket han vilde bede sin kære Frænde Knud Hertug, for at alle kunde se, at der nu var Fred og Forsoning imellem dem. Knud lovede at komme, enddog Fru Ingeborg da var højfrugtsommelig.

Erik Jarl undskyldte sig med Sygdom paa Gaarden. Cæcilie vilde ogsaa, at alle Hvidebrødrene skulde sende Afbud og saaledes vise Knud deres Misbilligelse af hans Besøg hos Maagens Nielssøn. Men Hviderne blev enige om, at Asger, fordi han var Knuds Fosterbroder, skulde give Møde med saa mange Mand, som kunde undværes paa Gaarden for at være til rede, om noget Anslag skulde ramme Hertugen.

Inden Gæstebuddet endnu var begyndt, bad Knud Hertug sin Frænde, Maagens, om en

Samtale i Enrum. De blev enige om, at hver skulde tage én god Mand med sig til Vidne. Knud valgte Asger, men Maagens valgte Henrik Skatelar, Knuds Fjende. De mødtes i Trefoldighedskirkens Sakristi. Knud sagde da, at han havde svoret at hævne sin Frændes, Karl Danskes Drab. Ihvorvel han gerne vilde være Maagens Nielssøns Gæst, maatte han dog forinden bede ham fri sig for det Rygte, som gik iblandt Folk, at han ved hemmelige Udsendinge havde Del i den onde Daad. Maagens og Henrik lod begge meget overraskede over denne Mistanke; men da Knud trængte ind paa ham, vilde han ikke værge sig og svor i den hellige Treenigheds Navn, at han hverken siddende eller staaende havde lagt Raad op eller haft nogen Andel i den onde Gerning, hvorom han var uvidende, indtil den spurgtes i Danmark. Knud blev nu meget glad og omfavnede sin Frænde Maagens, som gav ham Haandslag til Tegn paa deres Venskab.

Paa Gæstebuddets sidste Dag rejste Maagens sig og forkyndte for alle den Rejsefærd, som det var hans Agt at foretage.

— Og nu vil jeg bede min kære og berømmelige Frænde, de Obotriters Konge og Sønderjyllands Hertug, Knud Lavard, som her er tilstede, at han vil være min Hustru og mine Børn som en Fader og Formynder under min

Helligfærd. Saaledes lønner vi Mistanke med Tillid.

Knud følte sig beskæmmet ved disse Ord, men rejste sig dog og sagde, at intet skulde være ham kærere.

Saa drak de hinanden til, og deres Mænd drak ligeledes indbyrdes. Da alle rejste sig fra Bordene, kom Henrik Skatelar haltende henimod Hertugen og sagde:

— Lad der nu ogsaa være Fred imellem os, kære Frænde, og alt gammelt Nag skal være glemt.

Knud svarede, at der fra hans Side aldrig havde været noget Uvenskab dem imellem; men Henrik havde ikke opført sig saaledes imod ham, at han turde tro ham.

— Lad det dog nu være, som jeg siger! — sagde Henrik og rakte ham sin Haand. Knud tog den efter nogen Betænkning.

Saaledes gik Gæstebudet til Ende uden Brud eller Svig; og Knud skiltes fra Maagens med mange gode Ord fra begge Sider. Han og Asger fulgtes ad, indtil de kom til Ringsted. Der drejede Knud af for at besøge Cæcilie, som han havde lovet; men Asger red syd paa med sine Mænd, til han atter var hjemme.

Næste Dag — det var Dagen før Helligtrekonger — red Asger til Fjalneslevmagle for at fortælle sin Moder og sine Brødre om Gæstebuddet.

Da han red ind i Gaarden, saa han sin Brodersøn Stig Hvide for Hallens Dør. Han var just kommen, men Asger havde nær ikke kendt ham; thi han havde faaet Skæg paa Hagen og var bleven meget bred over Brystet.

— Hvor kommer du her? — spurgte Asger, efter at de havde hilst paa hinanden.

— Fru Ingeborg sendte mig for at melde Hertugen, at Haagen Jyde havde sendt Bud om at vogte sig vel for Maagens's Venskab; men nu ser jeg, at mit Bud ikke længer har Hast; thi Festen er jo alt til Ende, hører jeg.

De gik nu sammen ind i Hallen, hvor de mødte Signe. Hun kom til at ryste saa paa sine Hænder, at hun tabte en Skaal med Mælk, som hun bar, og Mælken flød ud over Stengulvet.

— Nu kommer I med ondt? — spurgte hun og saa fast paa dem.

Asger skyndte sig at gribe hendes Hænder.

— Nej, Moder. Jeg forkynder dig, at Gæstebuddet er til Ende. Maagens og Knud har drukket Venskab, og selv er han i Sikkerhed paa Haraldsted.

— Ser jeg ret, er det Stig. Hvor kommer du her, kære Sønnesøn? — spurgte Signe og klappede hans Kind.

Asger gjorde Tegn til ham med Blikket; og Stig svarede:

— Jeg var i Knuds Følge, Farmoder; og nu er jeg her paa Besøg.

Signe saa længe paa ham og derefter paa Asger:

— Det huer mig ilde! — sagde hun.

Saa snart Stig havde spist og Asger havde fortalt alt, hvad han vidste om Gæstebuddet, brød de op, Asger for at vende hjem inden Mørket, Stig for at ride til Haraldsted med Bud og Hilsen.

Signe trykkede deres Hænder og sagde:

— Dølger I noget for mig, saa er det af Kærlighed og vel betænkt; men om noget skal ske, saa sker det dog, hvad enten man ved det eller ikke.

Saa red de ud af Gaarden.

Stig sagde, at han vilde følge Asger til Fjalneslevlille, skønt den Vej var længer; men hans Bud kom jo dog nu bagefter, og der var noget, som han vilde tale til ham om.

De red nu langs Mosen, til de kom ind i Skoven; men Stig sagde endnu intet. Asger hørte, hvorledes han trak Vejret tungt, saa Ringene i Brynjen gav Lyd. Han vilde da ikke spørge, men vente, til det fandt sin Tid. Da de kom ud af Skoven og red langs Aaen og saa de to Taarne paa Fjalneslevlille Kirke ganske nær, gav Stig sin Hest Skridt.

— Det er to skønne Taarne, du har givet dine Sønner, Farbroder Asger — sagde han.

— Det siger Folk! — sagde Asger — men hvis du har noget paa Hjærte at betro mig, kære Brodersøn, da er det nu paa Tide, om du ellers vil naa Haraldsted inden Aften.

— Vanskeligt er det at sige! — sagde Stig og tørte sig over Panden med sin Handske.

— Er det nogen Gældssag? — spurgte Asger for at hjælpe ham.

— Det ikke.

— Nogen Drabssag dog vel ikke, saa ung du er endnu.

— Det er ingen Drabssag! — sagde Stig og sukkede derved — men hvad det kan blive, ved ingen.

— Saa drejer det sig om en Kvinde, tænker jeg.

— Det gør saa.

— Er det en Elskovssag, saa finder vi vel Raad.

— Baade ja og nej.

— Saa er det en Horssag?

— Det er det, Farbroder! — sagde Stig og blev rød op under det hvide Haar.

— Det er ilde! — sagde Asger — men staar det ikke til at ændre?

— Der er Barn i Sagen.

— Nu tjener det dig bedst, at du siger mig Navn og Sted, som det er.

— Kvinden er Ingrid, Henrik Skatelars unge Husfrue. Da jeg førte hende hemmelig fra Her-

tugens Avlsgaard i Slesvig — klædt som Mand var hun — red vi sammen til Mølleren i Aalborg, hvor hun skulde holdes i Sikkerhed for Henrik. Hun har altid syntes mig skøn og værd at eje, men aldrig har jeg nævnet det for hende. Paa Vejen blev hun træt, og vi stod af Hestene i en Skov. Det var ved Aftentid, og vi stod og saa paa Solen, som gik gyldent ned. Da lagde hun sine Arme om min Hals og sagde, at hun huede mig vel for mit hvide Haar og min ranke Væxt; hun var nærmere i Alder med mig end med den gamle Krøbling, som hun blev given til endnu i sine Barneaar.

— Og tag du mig nu! — sagde hun — thi jeg vender dog aldrig tilbage til den usle Karl.

Saa gjorde vi hinandens Vilje; og det skete flere Gange, mens vi var undervejs. Ogsaa i Ribe sov jeg hemmeligt hos hende. Men da den Dag kom, da jeg maatte drage tilbage til Hertugen, da sagde hun til mig:

— Din Hustru bliver jeg aldrig, Stig Hvide; men hver Gang vi ses, da ville vi fornøje os hemmeligt hos hinanden.

Kort efter skete det, at Henrik fandt hendes Skjul og lod hende føre til sig med Vold. Hun døjede meget ondt af ham; og da hun siden hen blev med Barn, da mente han, at Barnet var Hertugens; thi selv vidste han sig fri. Nu er Barnet født; det har faaet Navnet Buris og

er endnu hos Henrik; thi hvis han forskyder det, bliver hans Skam aabenbar hos det menige Folk. Nu spørger jeg, om det er dit Raad, Farbroder, at jeg forkynder baade Hertugen og Henrik, at jeg er Barnets Fader; thi jeg vil ikke, at Fjendskabet imellem dem skal voxe ved uret Mistanke; eller om jeg helst skal tie, som Ingrid gør det; thi det vil sikkert synes Henrik en større Skam og derfor volde hende værre Ufærd af ham, om en simpel Væbner har taget hans Ret, end om det var den navnkundige Hertug selv.

— I den Sag er det vanskeligt at raade, Brodersøn; bedre var den usket; og det synes mig nu ikke raadeligt at fæste nogen Lid til det Venskab, som Henrik bød Knud Hertug ved Gæstebuddet. Dog vil jeg raade, at du intet foretager dig, før vi nærmere har overlagt Sagen; men indtil da maa du være om Hertugen baade Nat og Dag.

Nu skiltes de ad og drog hver til sit.

Helligtrekongers Dag kort før Middag legede Esbern ude paa Toften med den lille Absalon. De byggede sig en Kirke som deres Faders af de Skærver, som laa i Bunke efter Stenhuggeren.

Da saa Esbern, at nogen kom ridende i Skridtgang op imod Gærdet. Det var to Mænd med

en oppakket Hest imellem sig. Den forreste Mand red med bøjet Hoved; og det syntes Esbern, at han græd. I det samme kom Hjemmefogden frem i Hallens Dør; men da han fik set Rytterne, lod han gaa Skyndingsbud til Asger, som var i Kirken.

Esbern saa nu, at den Hest, som var oppakket, bar en Mand paa sin Ryg; men saa underligt var det, at han laa bag over Sadlen med Hovedet over Haleroden og Benene strakte frem om Hestehalsen. Hans Ansigt kunde han ikke se; for der var kastet en blaa Kappe over ham. Benene var hængt op i et Tov om Hestens Manke og dinglede frem og tilbage ved Hestens Skridt.

Ved Gærdet blev de alle holdende. Den forreste saa op; han var hvid i Ansigtet som Sneen paa Marken.

Nu kom Fru Inger ud af Fruerstuen.

— Herre Jesus, Stig, hvad bringer I? — sagde hun.

Asger kom løbende om Husets Fløj. I Farten stødte han til Esbern, saa han trimlede; men ingen ænsede det.

Stig vilde tale, men kunde ikke. Taarerne styrtede ham ud af Øjnene; saa pegede han paa den mellemste Hest.

Da kendte Asger Knud Hertugs Kappe. Han sank i Knæ, der han stod, men sagde intet, gik saa hen og løftede Kappens Flig.

Der laa Hertugen i sin skarlagensrøde Kjortel med Guldbæltet. Hovedet hang ned til højre for et gabende Saar, hugget under venstre Øje, saa at Halsen var kløvet ned til Nøglebenet. Og i Brystet piblede Blodet frem fra et Spydstik, som havde flænget Kjortelen. Han var blaa i Ansigtet; det brunt krøllede Skæg var fyldt af halvlevret Blod; men Øjnene stirrede vidt aabne op imod Himlen. Asger løsnede Baandene og bar ham af Hesten. Saa klemte han de brustne Øjne til, men de vilde ikke i; han maatte lægge en Sten paa hvert Laag.

Stig kunde endnu intet sige; ogsaa den anden Mand var stum; og Blodet sivede ud fra hans Side for et Stik, som havde strejfet Brystet.

Nu kom Asgers Mænd til; alle var de tavse, og paa hver en kunde man se, hvor højt Hertugen var elsket. Just som de lagde Liget paa en Baare, kom Erik Jarl ridende i Gaard og efter ham Cæcilie og to Mand i deres Følge.

De sprang strax af Hestene og knælede ned ved det tildækkede Lig. Erik Jarl sagde intet; men Cæcilie rev Kappen fra Knuds Hoved og Bryst. Saa gav hun et Skrig, saa Duerne fløj skræmte af Taget; kastede sig ned over Liget og kyssede det aabne Halssaar. Hun laa og hulkede over ham, til Jarlen rejste hende op og førte hende ind i Huset; men hun raabte, at

det var hendes Skyld, at Knud var dræbt, fordi hun havde lagt Eftermaalet for sin Faders og sin Broders Drab paa den, som hun havde elsket fra Barndommen af.

Endelig fortalte Stig, hvorledes Maagens Nielssen havde skikket Hertugen Bud om at møde ham i Haraldsted Skov. Knud vilde ikke lade sig holde tilbage og troede fuldt paa Kongesønnens Venskab; dog havde han paa Stigs mindelige Bøn taget ham og en anden af Hirden og dennes Svend med sig. Maagens sendte sin Sanger Sivert Sachser at hente ham. Da de kom til Lysningen i Skoven, hilste Maagens dem og sagde, at ingen maatte høre, hvad han havde at betro Hertugen. Saa gik de bort til et vindfældet Træ og satte sig der ved hinandens Side. Men Stig lod, som om han, uden at ænse det, blev ført nærmere af sin Hest, der gik efter Græsset. Han saa da, at Maagens's Kappe gled til Side, i det han satte sig. Han havde Brynje under Kappen. Da spurgte Knud Maagens, hvorfor han var rustet saa i den hellige Juletid.

— Jeg har Manddrabssag mod en Bonde i Bringstrup, og nu vil jeg jage ham af Gaarde og gøre ham fredløs.

Saa spurgte Knud, hvem Bonden var; og da han hørte, at det var Ole Stam, da bød han sig til Borgen for ham, at Maagens ikke skulde udgyde Blod paa denne hellige Dag. Men

Maagens vilde intet høre. I det samme sprang der Mænd frem fra Skjul i Skoven. Stig vilde springe til; men inden han naaede det vindfældede Træ, hvorpaa de sad, havde Maagens kløvet Knuds Hoved fra Halsen. Henrik Skatelar, som var mellem Folkene, sprang til og stak ham med sit Spyd. Nu faldt Mændene over Stig og de andre; men Maagens hindrede dem og sagde til Stig:

— Tag nu din Herres Lig og forkynd hans Drab. Saaledes gaar det alle og hver, der vil lege Konge af Danmark.

Stig og den anden Hirdmand red da med Liget til Asger, men Svenden sendte de til Haraldsted at forkynde Tidenden for Jarlen.

Der gik nu Bud til Signe og til alle Hvidebrødrene; og samme Aften var Slægten samlet om Knuds Lig.

De raadslog om, hvorledes man bedst skulde forkynde Fru Ingeborg Drabet. Da sagde Signe:

— Alt burde holdes skjult for hende, til hun har født; thi om hun føder Knud en Søn, var det ilde, om Hævneren blev svækket alt i Moders Liv.

Men Cæcilie gik over i Kirken, knælede ned for Altret og lovede Jomfru Maria rige Gaver, om Ingeborg fødte Hertugen en Søn.

Asger lagde sin Haand paa Ligets Bryst og efter ham alle hans Brødre; og de svor, en efter

en, at de ikke vilde hvile, før Maagens Nielssen var jaget fredløs af Landet. Men Stig Hvide, som følte Knuds Drab hvile paa sig for Henriks urette Mistanke til Hertugen, svor den Ed for sig, at der i denne Sag ikke skulde være Fredløshed alene, men Blod for Blod, naar Lejlighed gaves.

Saa førte de Liget til Haraldsted Kirke, som Cæcilie vilde. Derefter drog de til Roskilde og krævede af Kongen, at Knud skulde jordes der blandt Kongerne. Men Kongen nægtede det, fordi han frygtede Oprør hos Almuen, naar Knuds Lig blev ført i By.

Men Hvidebrødrene drog fra By til By og viste Almuen Knuds blodige, gennemstukne Kjortel; og alle sagde, at Maagens Nielssen skulde være udsleger og fredløs.

Saa stævnede Knuds Brødre Harald og Erik, sammen med Hvidebrødrene og mange af Sjællands fornemste Mænd, Kongen og hans Søn til Tinge i Ringsted. Kong Niels gav Møde, men Maagens turde ikke komme fra Roskilde. Paa Tinget klagede Asger Rig, Knuds Fosterbroder, Manddød i eget og i Knuds Frænders Navn. Saa stor var Almuens Vrede, at den gamle Kong Niels ikke turde staa frem for dem, men maatte bede Ærkebiskoppen Asger Svendssen om at gaa dem imellem. Men hverken Skjalm Hvides Sønner eller Knuds Brødre vilde tage imod Mandebod i denne Sag; og tilsidst maatte

Tokeslægtens Ætling, Ærkebispen, bøje sig for Fjalnes Stamme og raade Kongen at sende sin Søn fredløs ud af Landet. Han drog da til Vestgøterne, som for to Aar siden havde valgt ham til deres Konge.

IV

Fru Ingeborg fødte Hertugen en Søn ottende Dagen efter hans Drab. Han fødtes paa Sankt Felix Dag; og efter Ingeborgs Farfader kaldtes han Valdemar.

Hvidebrødrene frygtede, at Maagens skulde lade Knuds Arving dræbe. De raadte da Fru Ingeborg at drage til sine Frænder i Rusland med Drengen; men Døtrene, Kirsten og Margrethe, som da var elleve og ni Aar, lod hun blive tilbage. Stig Hvide førte dem til hendes Svoger Erik, som lovede at være dem en Fader og Formynder under hendes Udlændighed; og Stig selv blev nu Eriks Mand, som han havde været Knud Hertugs.

Nu er at fortælle, at Kong Niels trods sit Løfte paa Tinge lod sin Søn Maagens vende tilbage til Riget. Kongemorderen færdedes frit omkring og havde altid mange Folk, baade danske og svenske hos sig.

Hviderne lagde nu Raad op med Erik, om hvad herved var at gøre. De blev enige om, at Erik skulde lade sig hylde paa Isøre Ting;

og dette skete. Der var nu to Konger i Landet, som krigedes indbyrdes, men desforuden sad Harald Kesia paa Haraldsborg og bøjede sig ikke for nogen.

Hviderne sendte nu deres visse Mænd til Norge; og kort Tid efter kom der Sendebud til Kong Erik fra Kong Magnus med Begæring, at Kongen maatte faa Kirsten Knudsdatter til Ægte. Erik gav Minde for sig og Fru Ingeborg, men Kirsten skulde dog blive hos Erik, indtil hun var fuldt udvoxen. Erik bejlede nu selv med de samme Sendemænd til Kong Magnus's Stedmoder, Dronning Malfred, og fik hende til Ægte.

Saa vidt førte Eftermaalseden Skjalm Hvides Sønner, at de endog forenede sig med den gamle Kristjan Svendssøn af Tokes Æt, Ærkebispens Broder, som havde haft Knud Hertugs Søster i Senge. Han opsagde Kong Niels Huldskab og Troskab og sluttede sig til Kong Erik. Dernæst lagde Toke og Asger Raad op med Erik Jarl, som var af gøtlandsk Æt; og saa kraftigt drev Jarlen paa Sagen, at Vestgøterne opsagde Maagens Nielssen Troskaben, fordi han var kendt udsleger og fredløs paa Tinge i sit eget Fædreland.

Paa samme Tid som dette skete, sendte Kong Magnus i Norge Bud til Kong Erik for at hente sin Trolovede, Kirsten Knudsdatter. Hun havde Erik saare kær og vilde kun nødig

drage af Land; men Erik betroede Stig Hvide at føre hende til Norge og paase, at der vistes hende al sømmelig Hæder trods hendes store Ungdom.

Det lykkedes nu Kong Niels at samle en Hær i Jylland og Fyn. Med den overrumplede han Kong Erik ved Værebro; og skønt Kongen og hans Mænd værgede sig mandeligt, maatte han dog fly til Sundet, hvor han reddede sig paa norske Skibe op til Kong Magnus. Da Niels spurgte, at Erik sad i Norge hos Kong Magnus, skikkede han Henrik Skatelar med Bud til Norge. Han bød Kong Magnus store Gaver, hvis han vilde forraade Kong Erik og sende ham til Danmark. Magnus, som syntes, at hans unge Dronning viste Erik mere Ære end ham selv, lod sig overtale. Men Kirsten, som havde spurgt Henriks Ankomst, røbede denne for Erik og skaffede ham hemmeligt bort paa de lollandske Skibe, som krydsede i Vigen for at se Lejlighed til at undsætte ham.

I de Dage kom en norsk Mand ved Navn Harald Gille hjem til Norge fra Island. Han sagde sig at være en Søn af Magnus Barfod og var stor og skøn af Væxt. Han fik tilfældig Øje paa Ingrid Ragnvaldsdatter, som Henrik førte med sig overalt siden hendes Flugt til Knud. Hun syntes ham strax værd at eje, og han saa Lejlighed til at bortføre hende; men Henrik, som var hemmeligt i Landet, turde

hverken aabenlyst forfølge ham eller klage Kvinderov. Saaledes var da Ingrid nu endelig med samt sine to smaa Sønner ude af Henriks Vold. Hun gav sig strax til Harald Gille, og Henrik saa hende aldrig mere.

Til Hævn for Kong Niels's Svig lod Erik Kongens Svigersøn Ubbe, som af Niels under hans Fraværelse havde faaet tildelt Eriks gamle lollandske Len, ophænge; og da han kort efter spurgte, at Kong Niels holdt sig beredt til at drage til Skaane, kom han ham i Forkøbet, drog derop med alle sine Mænd og bemægtigede sig alt Redsel, som af Bønderne var stillet til Kongens Underhold i Julen. Han mødte nu Kongen og hans Mænd ved Fodevig. I Niels's Hær var baade Maagens og Henrik Skatelar og Harald Kesia og desforuden Ærkebispen og alle Rigets Bisper samt en stor Mængde Præster; thi Gejstligheden var altid Kong Niels tro. I dette Slag mødtes Maagens Nielssen med Hvidebrødrene. Han brystede sig af Knuds Drab og æskede dem til Holmgang, en efter en. Da sagde Toke den besindige:

— For stor Ære for en Snigmorder og Udsleger!

Han huggede til ham, men Maagens skød Skjoldet for, og det flaktes paa langs. Da raabte Asger:

— Vi er færre om dig, end I var om Knud, min Fosterbroder!

Derpaa huggede han fra Siden Maagens over Armen, just som han vilde føre Dødshug imod Toke. Stumpen faldt ned med Sværdet; i det samme stak Sune den tavse, som var kommen til, sit Spyd gennem Maagens's Bryst, saa han styrtede og var død i det samme. Men Stig, som stævnede frem ved Stranden for at møde Maagens i Enekamp, traf kun hans Lig. Da søgte han, til han fandt Henrik Skatelars Bannermærke. Han trængte sig frem imod ham og raabte:

— Hilsen og Bud fra Haraldsted Skov!

Med det samme kløvede han hans Hoved fra venstre til højre.

Mandefaldet var stort. Kong Niels og Harald Kesia undkom i Baadene; ogsaa Ærkebispen flyede; men alle sex Biskopper og tresindstyve danske Præster blev paa Valpladsen til Føde for Ravne. Siden den Dag kaldtes Erik med Tilnavnet Emune, det er den mindeværdige.

Nu er at fortælle, at medens Asger Rig var i Leding med Kong Erik, sad Fru Inger hjemme paa Gaarden med sine to Sønner, Esbern og Absalon og sin Datter Ingefrid, som da kun var to Aar gammel. En Dag fik hun uventet stort Besøg. Det var Fru Ingeborg, som kom fra Novgorod med sin trettenaarige Datter Margrethe og sin treaarige Søn Valdemar. Hun havde først været paa Haraldsted; men Cæcilie

laa syg og havde ligget saa hele Vinteren. Det sagdes paa Gaarden, at hun ikke havde været karsk siden Knuds Død. Jarlen mente da, at det var bedst, hun ikke vidste, hvem der var kommen i Gaarde. Saa drog Fru Ingeborg da til Fjalneslevlille og vilde bie der, indtil Krigen i Skaane var endt, for at hilse paa Kong Erik og Hvidebrødrene.

Da det led paa Sommeren, og Brødrene var kommen hjem med Sejr, samledes hele Slægten paa Fjalneslevlille for at spørge nyt fra Krigen. Signe takkede sine Sønner for, at Knud nu endelig var hævnet; men da hun spurgte Peder Biskops Død, sagde hun:

— Mogga vil sent forvinde dette Tab.

Hun sad med Absalon paa Skødet. Han var nu sex Aar gammel, lys af Haar som en ret Hvide, men temmelig spinkel for sin Alder; han havde sin Faders stærkt byggede Pande, men sin Moders tavse Blik, som saa han langt hen for sig og vidste af intet, hvad der foregik omkring ham; men det skøntes dog ofte, at han hørte, saa og bevarede alt, og droges med det i sit stille Sind, indtil han fandt dets Mening og Sammenhæng.

— Nu vil Asger Svendsøn skynde sig at gøre sin Brodersøn Æskild til Biskop i Roskilde efter Peder — sagde Signe. — Bittert er det for Fjalnes Stamme, at Ærkebispestolen bestandig skal blive i Tokes Æt.

Absalon saa over paa sin Fader, som sad med Esbern mellem sine Knæ, og spurgte:

— Hvad er Ærkebispen, Fader?

— Rigets mægtigste Mand, næst Kongen, og Kongernes Lige. Han lyder kun Paven i Rom.

Men Toke svarede sin Moder:

— Vi har jo ingen Mand dertil blandt os.

— Saa bør vi have det! — sagde Signe.

— Deri har Moder Ret! — sagde Asger.

— Maaske har I ham alt paa Eders Skød, Fostermoder! — sagde Fru Ingeborg og saa paa Absalon; hun syntes godt om Drengen.

Asger og Inger saa begge over paa Absalon. De saa længe paa ham, og derpaa mødtes deres Blik.

— Han er mindre, end Esbern var i hans Alder! — sagde Asger.

— Men han er klogere! — sagde Fru Inger.

Absalon blev rød i Hovedet, da alles Øjne droges imod ham. Og da hans Farmoder lagde hans Hoved ind til sit Bryst, stred han imod, lod sig glide ned ad hendes Skød og gemte sig hen i en Krog af Stuen.

Nogen Tid efter kom Stig Hvide hjem fra Norge. Han kom ikke alene. Han havde hos sig Norges unge Dronning, Kirsten Knudsdatter, og en fireaars Dreng, Buris Henrikssøn.

Herom er at fortælle, at Kong Magnus kunde

ikke glemme, at hans Dronning havde forraadt hans Svig til sin Farbroder, Kong Erik, og derved reddet hans Liv. Han lod hende ofte høre, at siden hun nærede større Venskab for Kong Erik end for sin Husbonds Ære, saa var det bedst, hun vendte tilbage, hvor hun var kommen fra. Da nu Stig Hvide kom til Oslo, gav Kongen ham knubbede Ord for den Dronning, han havdeført ham i Gaarde. Stig gav ham Gensvar; og Enden blev, at Magnus kaldte Kirsten ud af Fruerstuen og gav hende til Stig med de Ord, at han, der havde bragt hende, maatte nu tage hende med tilbage. Stig blev vred, men Kongen vilde ikke lade sig sige og forskød sin unge Dronning.

Stig skyndte sig nu at udrette sit eget Ærende hos Ingrid. Hun blev glad, da han forkyndte hende Henriks Død; thi saa længe han endnu var i Live, vidste hun sig aldrig sikker. Skønt Harald Gille var god imod hende, mindede hun dog Stig om deres gamle Aftale; men Stig vilde ikke krænke Haralds Ære og afslog at gøre hende til Vilje. I Stuen, hvor de taltes ved, løb en lille Dreng om paa Gulvet og legede. Stig spurgte, hvem det var.

— Ham har du kendt før nogen anden! — sagde Ingrid.

— Saa er det Buris!

— Du siger saa; og ikke lyver han sin Fader paa.

Stig saa paa Drengen. Det var en smuk Dreng med skarpe, blaa Øjne, der lignede Stigs; men Haaret var mørkt, næsten sort, som Ingrids.

— Har du betroet Jarlen, hvis Drengen er?

— Hvis skulde han være uden Krøblingens og min, siden han er avlet i Ægteskab mellem os.

Hendes Spøg huede Stig ilde. Han syntes godt om Drengen og vilde nødig, at han skulde blive i Norge.

— Vil du afstaa ham til hans rette Fader?

Ingrid betænkte sig ikke længe. Hun var da med Barn ved Harald Gille og tænkte ikke stort paa Drengen, som mest løb om alene.

— Tag du ham kun! — sagde hun — lidet skal jeg savne ham og dig.

Men da Stig tog Drengen paa sin Arm for at gaa med ham, greb hun dog Drengens Hoved mellem sine Hænder og kyssede ham paa Øjnene.

— Du faar det bedre nu, end du vilde faa det hos mig! — sagde hun.

Drengen vilde gerne til Stig. Da han gik ud med Barnet, vendte Ingrid Hovedet efter dem og sagde:

— Lev vel, Stig!

Stig sejlede da nu til Danmark med Dronning Kirsten og med Buris. Da Kong Erik gensaa Kirsten og hørte, hvilken Forsmædelse var

overgaaet hende for hendes Troskab imod ham, blev han meget vred og svor paa, at siden Kong Magnus ikke skønnede bedre paa den Skat, han havde faaet, skulde han ikke oftere se Kvindeskønhed og ikke oftere have nogen Kvinde i sin Seng. Før Magnus var blindet og gildet, vilde han ikke kende Forsmædelsen for bødet. Saa fortalte Kongen Stig, at Fru Ingeborg var paa Fjalneslevlille og bød ham fare hjem.

Da Stig kom med Kirsten til hendes Moder, Fru Ingeborg, blev der stor Sorg hos hende og hos alle paa Fjalneslevlille over den Tort, hun havde lidt. Derefter spurgte Signe, hvis Drengen var, han havde med sig. Han sagde, at det var Buris Henrikssøn, som nu var faderløs; han havde lovet Ingrid at tage ham med til Drengens Frænder i Danmark.

— Det er et smukt Barn! — sagde Fru Inger — gaa ud og leg med ham, Børn.

Esbern tog Drengen ved Haanden, og Absalon gik med Valdemar, som kun vilde lege med ham. Margrethe, Valdemars Søster, vilde blive hos de voxne; men Ingeborg sendte hende bort med Børnene.

— Hun har ikke godt af at høre alt! — sagde hun.

Margrethe var stor af sin Alder og meget fager. Hendes lange, gyldne Haar naaede Bæltestedet. Hun skiftede Farve som en voxen

Jomfru, naar nogen talte til hende; og hendes Øjne blev da større og mørkere.

Stig undredes paa, saa stor og skøn hun havde voxet sig, siden hun kom fra Kong Erik til sin Moder i Gardarige og nu atter hjem. Han fulgte hende med Øjnene og sagde:

— Hun hører dog nærmere de voxne til, synes mig, end de smaa.

Margrethe hørte hans Ord. I Døren vendte hun sig, fæstede rødmende sine Øjne paa ham og gik saa ud. Det Blik kunde Stig ikke glemme.

•

Medens Fru Ingeborg endnu var paa Fjalneslevlille, kom Erik Jarl en Dag hjem fra Roskilde med den Tidende, at Kong Niels var dræbt i Slesvig af Gildesbrødrene. Fru Cæcilie var da meget daarlig og laa til Sengs. Men da hun hørte Tidenden, rejste hun sig med Besvær over Ende og sagde:

— Herre Gud være lovet; nu dør jeg med Fred. Men hvorfor har I fortiet mig Ingeborgs Komme? Send nu Bud til hende og lad mig se Knuds Søn, inden jeg dør. Bed ogsaa vor Datter Inger og Asger og alle dem, jeg har kær; thi jeg har næppe mere end denne Nat tilbage.

Inden Aften var alle samlede om Cæcilies Seng.

— Hvor er Drengen? — spurgte hun og søgte langsomt med Blikket rundt imellem dem.

Jarlen havde ladet Børnene blive udenfor, at de ikke skulde vække hende i Utide. De løb og legede paa Toften. Nu kaldte han dem ind. Fru Ingeborg vilde tage Valdemar paa sin Arm og bære ham hen til Sengen; men Drengen skreg og vilde ikke slippe Absalons Haand. Saa gik de da begge to hen til Sengen.

Cæcilie drejede Hovedet om imod dem. Valdemar var saa lille, at hans Hoved lige rakte over Sengens Kant. Længe saa hun paa ham, mens Drengen pillede ved Silkebolstret med den Haand, han havde fri. Hun saa, at han havde sin Faders stærke Øjne og brunt krøllede Haar. Saa lagde hun sin magre Haand paa Drengens Hoved og sagde:

— Herren velsigne dig, Valdemar Knuds Søn!

Alle, som stod hos, bøjede Hovedet. Men Kvinderne græd. Da rakte Absalon sit Hoved frem over Sengen og sagde:

— Ogsaa mig, Mormoder!

— Herren velsigne dig, Absalon!

Nu tog hun Afsked med hver enkelt og takkede dem alle, for hvad de havde gjort hende. Hun bad Signe tilgive hende, hvis hun havde handlet Uret i at skille Mogga fra hendes Mand, Biskoppen. Men Signe rystede paa Hovedet og sagde:

— Ubilligt synes det mig, at I, som er saa ung endnu, skal dø, mens jeg gamle Kvinde endnu lever. Gud vil lønne Jer alt efter Fortjeneste.

Sidst skiltes hun fra sin Datter og sin Mand. Fru Inger lagde grædende sit Hoved mod hendes Bryst; og Jarlen holdt hendes Haand i begge sine, mens han bøjede sig ned mod hendes Øre for at høre, hvad hun havde at sige ham. Hun bad ham staa Fru Ingeborg og Knuds Børn bi i Liv og Død.

Stig kunde ikke dvæle Begravelsen over. Thi han var Eriks Hirdmand og maatte skynde sig til ham. Han bad Asger følge sig paa Vej. Da de var kommen udenfor Gaardens Hegn og red langs Aaen, sagde Asger:

— Hvad har du paa Hjerte, Brodersøn?

— Du skal raade mig, Farbroder, hvad jeg skal gøre ved Drengen. Du alene ved, at han er min.

— Er det saa — spurgte Asger — at Du holder af Drengen?

— Vel er det saa! — sagde Stig og lagde sin Haand paa Drengens Hoved — enddog han ikke bærer mit Navn og ingen skal vide, at han er min Søn, vil jeg være ham en Fader al min Tid.

— Da er det mit Raad, at du beder om Naade for ham hos Kong Erik. Lad ham begynde som simpel Hestedreng, saa der med Tiden kan

blive en trofast Hirdmand af ham; dem bliver der Brug for i Landet. Og om nogen skulde lade ham høre ilde for det Navn, han bærer, da er du jo selv ved Hirden og kan tage hans Forsvar.

— Dette Raad synes mig godt; og paa anden Maade kan jeg ikke tage mig af Drengen, uden at Sagen jo kommer ud.

Stig takkede nu Asger og kaldte ham sin bedste Ven. Saa skiltes de, og Asger red tilbage.

Den Dag, Cæcilie blev jordfæstet i Haraldsted Kirke, sagde Erik Jarl til Fru Ingeborg, hvad Cæcilie havde bedt ham om. Han foreslog hende nu at tage Ophold paa Kongsgaarden med sine Børn. Der vilde snart spørges ny Ufred i Landet og intet Sted i Danmark vidste han hende og Valdemar sikrere end paa Haraldsted.

Fru Ingeborg tog med Tak derimod. Men da Asger og Inger brød op med deres Børn, vilde Valdemar ikke slippe Absalons Haand; og han græd ustandseligt, da Fru Ingeborg vristede den fra ham.

Da sagde Fru Inger:

— Det er Synd at skille dem ad.

Nu kom ogsaa Asger til og sagde:

— Vil I som jeg, da tager vi Drengen med os. Hos os kan han voxe op imellem Drenge,

som Knud og jeg fostredes op sammen hos min Fader.

Det blev da saa, at Valdemar, Knuds Søn, kom til Asger og Inger paa Fjalneslevlille og fostredes op med deres Børn.

V

Esbern var stor og stærk af sin Alder, men vild og uregerlig. Hvad han fik Lyst til, tog han helst uden at bede. Absalon derimod gik rolig omkring i Gaard og Have; og hans Øjne saa ud, som undrede de sig bestandig over, hvad han fik at se.

En Høstdag, da Æblerne hang halvmodne og rødmende, kom Asger gennem Abildhaven, just som Esbern hængte sig med Armene i en svær Gren for at ryste Frugten ned. Absalon stod nogle Alen borte og saa til.

Asger trak Esbern ned ved Benene og varmede hans Øren; thi det var strengt forbudt at røre Frugten, før den blev moden. Da Asger var gaaet, og Esbern truede med sine Hænder efter Faderen, men turde intet sige, sagde Absalon til sin Broder:

— Jeg varede dig jo, at Æblerne var ikke Straffen værd.

Esbern for imod ham og sagde:

— Vár dig selv, Hvalp, eller jeg skal lade dig smage de Lussinger, som han gav mig.

Absalon sagde intet, men blev rolig staaende og saa paa Esberns Kinder, der var rødere efter Slagene end de nedrystede Æbler, der laa og skinnede i Græsset.

Saa for Esbern til og langede ham en Lussing ud med den flade Haand, fordi han syntes, at Drengen smilede.

Just som Absalon nu løftede Armen for at slaa igen, kom Valdemar løbende henne fra Gærdet, hvor han havde sine Heste i Stald; det var nogle Stykker Kløvebrænde, som han havde slæbt over fra Vedhaven. Han var da knap fem Aar gammel; men han taalte ikke, at nogen rørte Absalon; og naar Vreden for ham i Blodet, blev han vild som en ret Bersærk, slog og sparkede og kendte ikke Forskel paa stor og lille.

Han løb med et Stykke Brænde i Favnen og slyngede det af al sin Kraft mod Esbern, fór saa til og greb om hans Ben, saa de nær var styrtet begge.

Nu blev Esbern vred, rev Drengen fra sig og kastede ham til Side. Men da Valdemar igen fór imod ham, tog han hans Arme og holdt ham ud for sig som i en Skruestik. Valdemar bed rasende om sig, og hans Øjne saa ud, som om de skulde springe ud af hans Hoved.

Absalon gik tæt hen til Esbern og sagde:

— Lad det nu være nok!

Esbern skævede et Øjeblik spodsk til ham; men hans Tone var saa alvorlig, og han borede sit Blik saa hvast i Broderens, at Esbern alligevel slap Valdemar, som nu blev tam.

Ingen af Børnene legede bedre sammen end Valdemar og Ingefrid, som var den yngste af dem alle.

Hvad hun bad af ham, det gav han hende uden Betænkning; og græd hun, fordi hun faldt over en Sten og skrabede sin Næse, da for han til og trampede paa Stenen og raabte alle de Skældsord ud, han havde hørt Karlene sige i Folkestuen, naar de sad over Middag.

Hun var saa vant til at faa af ham, hvad godt han havde, at hun tilsidst ikke længere bad, men tog det af hans Haand som en Ret.

En Dag havde Valdemar af Billedskæreren paa Gaarden, Wilfred Sachser, faaet en Hest, som han havde dannet af vaadt Ler, det han siden tørrede ved Ovnen. Drengen var overmaade glad for den og bar den forsigtig rundt i sin Favn og viste den frem til alle, hvem han mødte. Da kom Ingefrid løbende gennem Gærdelaagen og greb med begge Hænder efter Hesten, saa den faldt mod Hjørnestenen og gik i fire Stykker.

Valdemar stod lidt og saa paa Stumperne; saa løb Øjnene over, og han vendte sig om,

for at hun ikke skulde se, at han græd. Alligevel nænnede han ikke at slaa hende; men gik rolig sin Vej med Hænderne paa Ryggen. Ingefrid løb efter ham og vilde tage hans Haand; men han vred sig fra hende og vilde ikke vise sine Øjne.

Ovre i Vedhaven stod Absalon og hjalp Bjørn Brændehugger med at stable det kløvede Ved. Valdemar fortalte ham nu, hvad der var sket. Saa gav han sine Taarer frit Løb.

Da sagde Absalon:

— Det er fordi du giver hende, hvad du har, uden at kræve noget igen. Derfor regner hun ikke din Gave.

Valdemar forstod ham ikke, men Bjørn Brændehugger fortalte ved Middagen Hjemmefogden, hvad Absalon havde sagt; og de syntes begge, at hans Klogskab var langt over hans Alder.

Absalon sad gerne inde hos sin Moder. Han var aldrig gladere, end naar hun fortalte ham gamle Sagn fra den hedenske Tid, om Hagbard og Signe og Galgestumpen paa Højen — eller om sin Morbroder Karl af Danmark, der drog til det hellige Land med en Skare stolte, flanderske Riddere og siden hen blev saa ynkelig dræbt for Herrens Alter. Det lille Billede, malet paa Træ, som Knud Hertug havde med paa Haraldsted, og som han havde givet Cæ-

cilie, det hang nu paa Fru Ingers Væg over Rokken.

Ofte sad Absalon og saa paa Billedet i Skumringen. Det hang saaledes, at det fangede Solens sidste Straaler, naar den rød gik ned bag Skovranden. Der kom da Liv i Billedets Øjne; Kinderne blussede, og det var, som bevægede Munden sig under den lange Næse og hviskede sagte til ham. Skønt Drengen ikke var mørkeræd, holdt han da ikke af at gaa ene gennem Hallen; thi han syntes, Billedet var traadt ud af Rammen og gik efter ham. Han kunde høre Kappen slæbe gennem Hallen. Men han talte ikke derom til nogen.

Børnene kom ofte ved Højtiderne paa Besøg hos deres Frænder paa Fjalneslevmagle. Absalon var Signes Yndling. Hun tog ham med op paa sit Kammer og viste ham Skjalm Hvides Sværd, som hang rustent paa Væggen over Kisten. Hun taalte ikke, at nogen rørte det; derfor hang det spundet ind i Spindelvæv og drysset med aargammelt Støv. Med det Sværd havde hans Farfader tugtet Venderne og betvunget det Land Rygen.

Naar Signe vendte sig bort, listede Absalon sig til at røre dets Spids med sin Finger. Saa højt kunde han lige række. Det syntes ham saa helligt som selve Sakramentet i Kirken; og uset gjorde han Korsets Tegn for det, naar han gik forbi.

Endnu en Helligdom opbevarede Signe. Det var Harald Haarderaades Ragekniv. Den havde Skjalm faaet af Kong Erik Ejegod. Med den havde Harald undlivet de Drager, som havde truet hans Liv, da Kejseren i Miklagaard havde kastet ham i Ormegraven. Blodpletterne sad endnu derpaa. Den Kniv turde Absalon ikke røre ved; thi Blodet af de urene Dyr kunde slaa ham med Edder og Forgift, enddog det var saa længe siden.

En Dag, da Asger Rig og Inger sad ved Middagsbordet med deres Børn og Husstand, lød der Hovslag i Gaarden, og Gaardvagten raabte nogen an.

Det var Ole Stam, som kom ridende fra Ringsted, hvor han havde været til Tinge i sin Kæremaalssag med Maagens Nielssens Arvinger. Han kom med vigtigt Nyt. Kong Erik var uventet kommen hjem fra Norge, hvor han endelig havde fuldbyrdet sin Hævn over Kong Magnus. Han havde fanget ham, ladet ham blinde og gilde, som han havde svoret. Nu havde han selv holdt Ting paa Ringsted Torv og kendt Lov og Ret i en Sag, som var rejst af nogle Bønder mod Biskop Æskild af Roskilde for noget Jordegods, som han havde tilranet Kirken. Kongen dømte Jorden tilbage til dens Ejermand; men Biskoppen vilde ikke tage imod Dommen og forlod i Vrede Tinget med flere af

Stormændene, deriblandt Peder Bodilsen, som raabte, at nu satte Kongen Bonden til Højbords.

Da Kongen hævede Tinget og drog af By, søgte Biskoppens Mænd strax at vinde Almuen, lovede den menige Mand Skattefrihed, hvis han vilde slutte sig til Bispen imod den myndige Konge; og de Herremænd, som endnu var til Stede i Byen, havde han og Peder Bodilsen truet med Fortabelse af deres Boeslod, hvis de ikke vilde være Roskildebispen følgagtige. Mange, der var misfornøjede med Kongen, havde da lovet at staa Bispen bi.

— Nu kan ogsaa I vente hans Sendebud, hvad Dag det skal være! — sagde Ole Stam.

Der blev nu Travlhed paa Gaarden. Alt blev gjort rede, som var der Fjende at vente.

To Dage efter holdt Bispens Sendebud i Gaarden og begærede Asger i Tale. De blev ladt ind og opfordrede i deres Herres Navn Asger til at slutte sig til Bispen, som var Tiendeherre for hele Sjællands Jord.

Asger svarede, at han og hans Brødre var Kongen tro, som Fjalnes Æt altid havde været.

Da stævnede Sendemændene Asger til at møde for Bispen; og hvis han ikke mødte, da skulde han have sin Boeslod og Fædrenegaard forbrudt.

— Lad Bispen prøve at tage den! — sagde Asger.

Hvidebrødrene lod nu gaa Ilbud til Kong Erik i Jylland. Han kom hastigt til Roskilde, overrumplede Bispen og tvang ham til at gøre Knæfald. Han vilde taget hans Liv, om ikke hans Fader, den gamle Kristjan Svendssøn, og hans Farbroder, Ærkebispen, havde bedt for ham. Saa krævede Kongen tyve Mark Guld i Bod; denne Sum maatte Bispen udrede; men alle, som kendte ham, mente, at han aldrig vilde glemme denne Tort.

Kort Tid efter sendte Kong Erik Opbud ud over Landet til et Togt mod Venderne, som atter havde begyndt at søge til de danske Kyster. Det skulde være et Togt, hvis Lige endnu aldrig var spurgt nord for Ejderen. Kongen havde besluttet at føre Heste med sig over Havet; thi ofte havde han erfaret, at han uden sit Rytteri var Fjenden underlegen i hans eget Land.

Paa Fjalneslevlille og alle Hvidebrødrenes Gaarde blev der nu drevet paa med Udrustningen baade Dag og Nat. Alt Seletøj blev efterset og udbedret. Hestene blev trukne ned til Aaen og vænnede til at gaa over Landgangsbrædtet ud paa de gyngende Skibe.

Børnene stod hos og saa paa de sky Heste, hvis Hove slog imod Gangbrædtet, saa det

dundrede. Nu og da stejlede en ung Hest, gik bag over, traadte udenfor og plumpede i Aaen, saa Sprøjtet stænkede dem over, der de stod. Saa raabte Folkene op. En sprang ud, fik fat i Bidslet, mens den skælvende Hest strakte Hals over Vandspejlet, og Skummet flød den fra Mulen.

Der stod Sang og Gny over Gaarden fra den lyse Morgenstund; og om Aftenen silde sad Folkene endnu oppe med trætte og stive Lemmer og stirrede ind i Gløden paa Arnen, længselsfulde efter at høre Lurerne blæse til Afrejse. Der var ikke en, som ikke syntes, at det var stor Daad at føre Heste over Havet, enddog alle de ældre og de, som kendte Dyrene bedst, var betænkelige for, hvorledes det skulde gaa, om Havet rejste sig og kastede Skibet fra Bølgetop til Bølgetop. Vilde da ikke Dyrene skræmte slaa sig løse, trykke Menneskene ihjæl mod Rælingen, trampe Plankerne ud af Bunden og kalde Fjenden hid med deres bange Vrinsken?

Ole Stam var hver Dag paa Gaarden i denne Tid; thi det Bondeskib, som han var Styresmand for, laa jævnsides med Asgers Skibe i Aaen.

Da endelig Dagen kom, og alt var rede; Hestene om Bord, Skibene sejlklare, og alle Mand med Vaaben og Rustning i Trop langs

Aaens Bred, da red Asger sidst af alle fra Gaarde, fulgt af Fru Inger og deres Børn.

Han kyssede Inger; saa løftede han hvert af Børnene op til sig paa Hesten og gav dem Afskedskys. Men Esbern, som var ældre end de andre, skammede sig ved at blive kysset og gav sin Fader Haandslag, som han havde set Mænd gøre, naar de skiltes.

Længe stod Fru Inger og Børnene ved Bredden og saa efter Skibene. Da de ikke længer kunde skelne Ansigterne, hørte de endnu Aareslaget. Langsomt og taktfast drejede de tunge Aarer sig i Gaflerne og gav Lyd igennem den stille Aftenluft.

Hen paa Efteraaret rygtedes det fra Roskilde ud over alle Sjællands Gaarde, at Kongen havde vundet en stor Sejr i Vendernes Land; og en skøn Dag løb den danske Flaade ind under Kysten ved Masnedsund og spredtes derfra over det hele Land.

Asger sad atter paa sin Fædrenegaard med sine Folk. Stor var Glæden over Sejren; og hverken Inger eller Børnene kunde blive trætte af at høre om den stolte By Arkona, der laa paa Toppen af et Bjerg og trods sin høje Mur blev indtagen af de danske; om den frygtelige Gud Svantevit med de fire Hoveder og de sortsmudsede Vender med de korte Kofter, den lave Pande og de brede Dyrenæser.

Efter den Dag legede Børnene Arkonas Indtagelse. Esbern var Kongen, Valdemar hans Mænd, som stormede; men Absalon var Svantevit, som sad midt i Borgen og stirrede paa Fjenden med sine fire Hoveder.

En Dag legede Drengene ved Aaen. De indskibede deres Heste paa de gyngende Skibe, der skulde gaa til Vendernes Land. Da hørte de Hovslag paa den anden Side Aaen. De holdt inde med at lege og stirrede over.

Det var et helt Rytterfølge, som kom ridende der i Mag langs den anden Bred. En gammel Ridder forrest, næst ham flere yngre Riddere og bag dem Væbnere og Svende.

Nu blev de fremmede Drengene vár. Den gamle Ridder holdt Hesten an og saa en Stund paa Drengene. Saa raabte han over til dem:

— Hvem er I?

— Vi er Asger Rigs Sønner! — sagde Esbern efter nogen Tøven — og hvem er I?

Ridderen svarede ikke, men stirrede paa dem, som søgte han nogen bestemt.

— Hedder nogen af Jer Valdemar? — spurgte han.

— Svar os først, hvem I er! — sagde Esbern og lagde Armene overkors.

— Jer er Kristjan Svendssøn, Drenge. Ved I saa, hvem jeg er?

— Saa er I Biskoppens Fader! — sagde Absalon og stirrede fast paa ham.

Ridderen nikkede ja.

— Kom! — sagde Absalon til de andre og vendte sig fra Ridderen — ham svarer vi ikke. Han er af Tokes Æt.

Mændene i den gamle Ridders Følge raabte og gjorde Mine til at ride over Aaen. Men Kristjan Svendssøn lo højt op, standsede dem og sagde:

— Den Dreng er intet Vanskud!

Nu fandt de Vadestedet og red alle over. Da de naaede op til Gaarden, havde Drengene allerede meldt deres Komme. Asger stod ude ved Laagen og hilste dem.

Nu forkyndte Kristjan Svendssøn, at Kong Erik var bleven dræbt i Ribe af den jyske Ridder Sorteplov. Kristjan Svendssøn red da nu de danske Stormænds Ærende, der vilde give Kronen til dens rette Arving, Knud Hertugs ægtefødte Søn Valdemar.

Han vilde have Drengen med sig for at føre ham rundt til Kaaring paa Danmarks Ting. Men Asger sagde, at dette maatte Drengens Moder afgøre.

Medens de talte sammen, stod alle Drengene omkring dem. Da vendte Kristjan sig til den, der syntes ham at maatte være Valdemar.

— Hedder du Valdemar? — spurgte han.

Drengen nikkede ja. Saa løftede den gamle ham op i sine Arme, saa ham fast i Øjet og spurgte:

— Vil du være Konge?

Men Valdemar saa vredt til ham, rystede paa Hovedet og stred for at komme ned.

Absalon havde lyttet til hans Ord og forstaaet mere deraf end de andre. Han havde ikke sine Øjne fra den gamle Ridders lange graa Skæg, hvoraf Halvdelen var stukket ind under Brynjen. Nu rakte han Haanden op imod ham og sagde:

— Jeg vil nok!

Han havde forstaaet, at Landet maatte være haardt i Bekneb for en Konge, siden man vilde hente saa lille en Dreng som Valdemar.

Mændene gav sig til at le; men Kristjan Svendssøn saa alvorligt paa ham og sagde:

— Muligt er det, at Danmark kunde være vel tjent med dig; men det gaar dog ikke an, min Søn.

Da Kristjan Svendssøn næste Dag stededes for Fru Ingeborg paa Haraldsted, afslog hun at give sit Minde til at udraabe Valdemar til Konge. Hun turde ikke endnu give ham en Konges Skæbne i Vold. Dog opnaaede Kristjan Svendssøn, at han maatte føre Drengen med sig til Ringsted Ting og vise ham frem for Folket som den rette Tronarving og lade Prins Erik, Erik Ejegods Dattersøn, kaldet

Lam, udraabe til Konge i hans Sted og Mindreaarighed.

Absalon tænkte længe over, hvad Grunden vel kunde være til, at Kristjan Svendssøn netop kun vilde have Valdemar og ikke for Exempel Asger, hans Fader. Han spurgte tilsidst sin Moder derom; og først da forstod han, at Valdemar havde fra en ukendt Magt faaet noget forud for ham, for Esbern, ja endog for hans Fader og alle andre Mænd i Landet — noget, som han havde uden egen Fortjeneste — noget, som havde Krav paa Ærbødighed. Denne Ærbødighed kunde Absalon ikke nægte ham, siden alle, baade hans Moder og hans Fader og den gamle Kristjan Svendssøn bøjede sig for hans Ret. Men han var klog nok til ikke overfor Valdemar selv at lade sig mærke med, at han bøjede sig.

VI

Asger red til Roskilde for at fæste Lærer til Drengene. Han besøgte sine Søstre Mogga og Margrethe i Vor Frue Kloster og fik ved deres Hjælp en ung Kannik, Arnfast, som for nylig var vendt hjem fra Paris, hvor han havde været den berømte Abailards Elev og med stor Udmærkelse havde taget sit Magisterium.

Da de red sammen til Fjalneslevlille, sagde Asger til Arnfast:

— Jeg har selv lært Drengene Guds Ord samt at tælle og skrive; men det er nu paa høje Tid, at de indvies i Latin og Frankisk og anden Verdens Kundskab. Esbern skal som den ældste have Gaarden og være Kongens Mand; men Absalon er klogere end de fleste i hans Alder; derfor vil jeg, at han skal opdrages til at være en Kirkens Mand; og jeg vil ikke skjule for Eder, at jeg har sat ham et højt Maal. Derfor ønsker jeg, at I særlig tager Jer af ham.

Absalon saa med Mistro paa Mester Arnfast; thi det anede ham, hvad hans Fader havde talt

til ham; men Absalon vilde være en Krigens Mand som Stig Hvide, Esbern og de andre af hans Slægt.

Arnfast mærkede Drengens hemmelige Modstand; og en Dag, da han spadserede alene med ham i Haven efter Skoletid, fortalte han ham om den underfulde Stad Paris og de mægtige Kirkens Mænd, som var udgaaet fra dens Højskole og sidenhen regnedes for Kongers Lige.

— Se nu Æskild Kristjanssøn. Nys var han Biskop i Roskilde; men nu sidder han i den store Stad Lund og hersker over alle Menneskesjæle i det ganske Norden. Selv Kongen tør ikke byde ham Trods, enddog Æskild er valgt imod hans Vilje.

Absalon bukkede sig og plukkede en Blomst, men sagde intet.

— Men han er ogsaa af en stor Slægt, af selve Palnetokes Æt; og som Træet er, saaledes er og Frugten.

Absalon blev rød i Kinderne og sagde:

— Fjalnes Æt er større end Tokes; thi han var en trofast Kongens Mand, men Toke en vild Hedning.

— Saa meget større Ære er det, at Tokes Æt nu har fostret to Ærkebisper, mens Fjalnes Æt aldrig har magtet andet end at føre Sværd for Kongen. De har haft i Armen, hvad de ikke havde i Hovedet.

Absalon vidste intet Svar; men Arnfasts Ord gravede sig dybt ned i hans Sind; og jo mere han lærte Arnfast at kende og hørte ham fortælle om alt det, som var i Verden og var sket i Verden ved vise Mænds Ord og Vilje, des kærere blev ham Skoletimerne; og han søgte enhver Lejlighed til at være sammen med sin Lærer. Arnfast fik ham meget kær for hans trofaste Sind og hans Evne til at søge Bund i alt, hvad han saa og hørte.

Medens Esbern søgte Udflugter for at slippe af Skole og færdedes helst i Gaard og Stald, øvede Idræt mellem Folkene og kappedes med dem, som var over hans Alder, sad Absalon oftest inde eller gik for sig selv og drømte sig ud i Verden. Valdemar var endnu for lille til at øve Valg; men det var ham en Tort, at Absalon ikke mere vilde lege med ham som før. Naar de skændtes, kaldte Absalon ham „Herre Konge"; og Drengen tog sig det meget nær, at han spottede.

Medens Arnfast lærte Drengene boglig Kunst, øvede Asger dem op i alskens Idræt, saaledes som Skjalm Hvide havde øvet ham og hans Brødre i deres Barndom. De lærte at skyde med Bue, at svømme og dykke i Aaen, at kaste til Maals og springe højt; og da Absalon var tolv Aar gammel, fik han sin egen Hest,

som Esbern havde faaet det Aaret i Forvejen.

En Gang om Ugen samledes Børnene fra Hvidegaardene skiftevis hos hverandre for at øve Fælleslege. Der var Sune, Toke og Peder fra Bjernedegaarden, Ebbe den muntres Sønner, og deres Søster Gyde, der var stærk og øvet trods nogen Dreng. Der var endnu en Broder, Fin; men han var svagelig fra Fødslen. Hovedet sad skævt; hans venstre Arm var lam; og alle mente det en Lykke, om Døden vilde tage ham i Tide. Paa Fjalneslevmagle var der Stig Hvides yngre Søskende, Gert og Ingefrid; og paa Oldengaarden Jon, som nu næsten var voxen; han var eneste Søn og holdt sig noget for sig selv; og paa Pedersborg var der Ingerd, som var meget smuk og stor af sin Alder. Saa var der ogsaa Fru Ingeborgs Datter, Margrethe paa Haraldsted; men hun var saa stor, at hun allerede regnedes til de voxne og forsmaaede at være med i Drengenes Leg.

Alle havde de nu hver deres Hest; og naar de kom sammen, legede de Vender og Danske. Snart var det Drengene fra Fjalneslevlille, som overfaldt de danske paa Bjernedegaarden og røvede Kvæg og Kvinder, snart omvendt. De forfulgte da hverandre; og ofte gik Flugten saa vidt, at de knap fandt hjem ved Dag. Men efter Solnedgang var det forbudt dem at færdes ude; thi i Mørup Skov paa den anden Side

Frejs Mose holdt Ulven til og kom i Skumringen ned over Bøndernes Agre for at snappe Ungkvæg og Faar.

En Dag kom Toke den besindige med sine Brødre ridende til Fjalneslevlille. Absalon undredes paa, hvor alvorlige de saa ud; selv Farbroder Ebbe fra Bjernedegaarden, der gerne spøgte med Drengene, naar han kom, sagde intet overflødigt Ord.

Toke fortalte, at Kongens Mænd havde været hos ham og æsket Hvidebrødrenes Mening om et Togt til England. Thi fra Danelagen, hvor mange danske Slægter endnu havde Frænder fra Knud den stores Dage, var der kommen nye Bud, at hvis Kongen af Danmark vilde sende en Hær derover, saa vilde alle de danske slutte sig til ham; og Lejligheden havde aldrig før været gunstigere for at vinde Danmarks tabte Storhed tilbage.

Asger lod nu gaa Bud til Ole Stam, hvis Ord havde megen Vægt iblandt Bønderne. Der blev holdt Raad paa Fjalneslevlille; og meget blev talt for og imod. Toke raadede fra; thi han mente, at Kong Erik var ikke Mand for at lede et saadant Tog. I gamle Dage enedes Sjællandsfar med Jyde, naar det galdt Rigets Frelse; men nu om Dage stod der Splid overalt. Alle vilde være Herrer og ingen tjene; men Erik Lam var ikke den, som kunde samle.

Absalon havde set sit Snit til at blive i Hallen under de voxnes Samtale; ingen ænsede hans Nærværelse. Han havde fra lille Barn hørt om Danmarks store Dage; og Blodet steg ham til Hovedet, da han hørte, hvad der nu var paa Tale. Han syntes med ét, at der faldt et stort Lys over den gamle Hal; og han brændte af Iver efter at give sit Ord med i Laget. Han knyttede hemmeligt sine Hænder mod Toke for hans Besindighed; og da nu ogsaa hans Fader Asger syntes tvivlraadig, gik han uset hen til Signe, som var til Stede, fordi alle Sønnerne agtede hendes Raad højt. Han hviskede længe med hende; tilsidst rejste hun sig og sagde:

— Ilde var det, om danske Mænd vægrede sig ved at staa danske Frænder bi, som er over Havet. Ikke betænkte Skjalm Hvide sig paa at drage med en ringe Hær til Venden og tugte det Land Rygen. Hvor meget mere burde vi da ikke nu drage til England, hvor Frænder kun venter paa os for at bruge Sværdet imod dem, som holder dem i Ave. I en god Strid hjælper Herren, vor Gud!

Ole Stam sagde nu god for Bønderne; og det blev da, som Kongen vilde det.

Først paa Vaaren drog da Hvidebrødrene med Kongen til England; og i hele Danmark var Forventningen stor.

Hen paa Sommeren var Absalon en Dag redet med Bud fra Hjemmefogden til Fjalneslevmagle. Han red langs Aaen; men da han kom op under Skoven, hørte han en Lyd som af fjærne Aareslag. Han red op paa en Høj, hvorfra han kunde se vidt; og nu kendte han i det fjærne Hvidebrødrenes Skibe, som langsomt kom op ad Aaen. Han vendte da Hesten og red alt, hvad han kunde, hjem for at melde deres Hjemkomst.

Fru Inger og hele hendes Husstand gjorde sig strax rede til at gaa dem imøde. Esbern, Valdemar og Absalon red forud paa deres Heste og viftede paa lang Afstand med deres Kappeflig; men der var intet Tegn paa, at nogen havde set dem fra Skibene.

Da for der med ét et Sting gennem Absalons Hjærte. Saa stærkt var det, at han holdt Hesten an.

Hvor langsomt de roede, de Skibe, hvor tyst — ikke en Lyd af Sejrssang tonede derfra. Hvor var hans Faders Bannermærke? — Det syntes, som var alt dødt om Bord, undtagen Aarerne, der trak sig trægt og langsomt gennem Vandet. Han følte, at han blev bleg over Panden; thi nu vidste han, at Hvidebrødrene kom med Nederlag.

Da Absalon saa sin Fader gaa over Gangbrædtet fra Skibet; da han saa ham bøje sit Hoved og give Inger Haanden uden Ord, da

kunde han have skreget højt af Smerte, om han ikke havde lært at holde Graaden inde.

Som ved hint Raad, der blev holdt før Togtet, saaledes var nu ogsaa alle Hvidebrødrene samlede ved Hjemkomsten til Fjalneslevlille; thi her i Aaens stærke Krumning var Ankerpladsen for alle Skibene.

Nadveren blev spist i Tavshed i den mørke Hal. Man hørte kun Kvinderne bære fra og til Bordet. Ingen vovede at bryde Tavsheden.

Da Maden var baaret ud, og Øl og Mjød sat frem for Mændene, da rejste Signe, som var kommet hid ved Rygtet om Hjemkomsten, sig fra sin Plads. Hun gik hen til sin ældste Søn Tokes Plads ved Bordet og tog hans Bæger. Skønt hun rystede saa paa sine Hænder, at hun spildte ud over dets Kanter, løftede hun dog det tunge Bæger og sagde:

— Nu hilser jeg Jer Velkomst til Hjemmet, mine Sønner. Engang maa dog Tavsheden brydes, og ufarligst brydes den af mig, Eders Moder.

Da aandede alle ud; det var, som lød der ét stort Suk gennem Hallen; men Absalon, som sad mellem Esbern og Valdemar, holdt sig ikke længere. Han kastede sit Hoved ned imod Bordet og græd.

— Ud med Jer, Drenge! — sagde Asger vredt og rejste sig i Sædet; men Signe bad for dem. Saa sagde hun:

— Det kendes paa alt, at Nederlaget har været stort. Ser jeg ret, saa savnes mange gode Mænd, som før var vant at sidde om dette Bord ved Højtiderne. Dog vil jeg sige dig, min Søn Toke, som raadte fra: jeg mener end som dengang, at Toget burde føres.

Nu rejste Toke Hovedet, trak paa Skulderen og sagde:

— Derom er det ikke Tid at tale nu. Men ét ved vi: Kong Erik var ikke Manden.

Som han sagde dette, blev der stor Uro i Salen. Nogle sprang op og slog Jærnhandsken haardt imod Bordet med en Ed. Andre raabte højt op, at det var sandt, som Toke sagde. Men en af Bønderne, som sad Ole Stam næst, bad Gud forbande Kongen.

Nu vendte Signe sig mod Mændene og sagde:

— Kanhænde, at I ikke havde Gud med om Bord; thi uden Salmesang føres Sværdet sløvt i Haanden.

Da sprang Ole Stam op fra sin Plads lavt ved Bordet. Det graa Haar strittede ham om Tindingen som i Blæst. Han havde røde Pletter paa Kinden; Øjnene stod ham ud af Hovedet; og nu saa Absalon først, at han havde Armen i Bind.

— Havde danske Mænd sunget Bjarkemaal for Salmer — som vore Fædre —, havde Sværdene bidt bedre!

Der blev ganske tavst i Salen for hans Ord; og alle vendte sig imod ham. Bønderne skottede hemmeligt til hverandre; men der var også en og anden af Hvidernes Mænd, som skyndte sig at gøre Korsets Tegn i Hemmelighed. Men Signe saa stivt om mod Bonden, som atter havde sat sig.

Saa rejste Asger sig og sagde med Ansigtet vendt mod Ole:

— Her i Hallen tør sligt ikke siges!

Derefter hævede han Bordet, og hver drog til sit.

Absalon tænkte meget over Bondens Ord. Det syntes ham kækt og stort, hvad han havde sagt; og dog ængstedes han for den Virkning, hans Ord havde; saa meget mere ængstedes han, som han ikke vidste, hvad Bjarkemaalet var. Næste Dag spurgte han Mester Arnfast derom og fik den Besked, at det var en Sang, som de vilde Hedninger sang i Krigen; men den var vederstyggelig for kristne Mænd.

VII

Der kom den Sommer saa svær en Tørke over Landet, at Kvæget stod ludende paa Marken med den tørre Tunge ud for Mulen. Græsset svedes af i Toppen under den stærke Sol, og Kornet faldt vissent over Ende. I alle Kirker blev der ringet og bedt for Regn; og efter hver Højmesse bar de Ringsted Munke det hellige Sakrament over Markerne; men det hjalp altsammen intet. Skibene laa paa Grund i Aaen for det ringe Vand; og Høsten tegnede til at blive ussel.

En Dag, da Drengene var samlede til Leg paa Bjernedegaarden, drog de til Skovs for at søge Skygge. De morede sig med at finde modne Bær; thi de var saftigere her i Skyggen end i Haverne hjemme. Under de gamle, krogede Egetræer gik hist og her halvvilde Svin og snusede efter fjorgammel Olden. Naar Drengene fik Øje paa dem, jog de dem op med Hujen og Skrigen. Svinene for forskrækkede afsted paa deres korte Ben. En ung Hind sprang gennem Underskoven med sine Lam,

stod saa stille paa Afstand og stirrede vagtsomt efter Drengene med stejle Øren, for saa atter i Spring til Side og forsvandt, just som Drengene fik Buen frem for at sende Pilen efter den.

Absalon og Valdemar kom under Legen bort fra de andre. De havde fundet Bær og gik nu frem, hvor de saa det rødme mellem de grønne Blade.

Tilsidst stod de ved Udkanten af Skoven, hvor Frejs Mose strakte sig ud for deres Blik med sine spredte Ellekrat, der snart stod tætte og buskede, hvor Bunden var tør, snart med spredte Ungtræer i højt Græs, hvor der var Vand under og sort Tørvejord.

Drengene havde aldrig været i denne Kant af Skoven; og det morede dem nu at se langt ud og kende Gaarde og Kirketaarne i det fjærne.

Det var Aften. Skoven bag dem kastede sine lange mørke Skygger ud over Mosen, helt over til Ellene, der midt ude stod tæt som i en lille Lund.

Da saa Valdemar et Stykke borte, at Græsset var nedtraadt til en Sti. Han fulgte den med Øjet ud i Mosen og viste den til Absalon, som mente, at det var en Dyrevexel; men da de naaede gennem Skovhegnet helt derhen, mente ogsaa han, at den var traadt af Menneskefødder. De fik nu Lyst at se, hvor den endte; thi skønt

det hed sig, at Mosen var ufarbar, gik denne Sti dog tværs ud over Mosen og forsvandt hist ovre i Ellekrattet. Forsigtig satte de Fødderne i Mosens Tuer, imellem hvilke det klare Vand straalede op imod dem.

— Se — sagde Absalon og pegede ud foran dem — Lysalferne danser!

Mosen var dækket nu mod Aften med et Taagetæppe, der hævede og sænkede sig som i Bølger af lange, fine Slør.

De stod et Øjeblik og saa derpaa og lyttede, om noget kunde høres. Valdemar begyndte at ængstes; thi han var ikke sikker mod Overtro; men Absalon vilde frem, fordi han nødig lod noget ligge, før han havde undersøgt, hvad der var bag.

Saa gik de da videre ad Stien, som for Væden blev mere og mere vanskelig at gaa, indtil de naaede ud til Ellekrattet. Da saa Absalon, som gik forrest, at Stien drejede af, og hist inde skimtede han gennem Skumringen en stor Sten. Pludselig lød det som af en Menneskestemme; men da han tøvede, og det ikke gentog sig, mente han, at det var en eller anden Sneppe eller Moseand, som havde Rede i Nærheden. Han gik da videre, indtil han naaede den store Sten, han havde set. Ved Siden af den stod i Rundkreds Sten ved Sten. Midt inde paa den Plads, de dannede, saa han i Taagen endnu en Sten, som var mindre; og

foran den knælede en Mand. Det lod, som om han knælede i Bøn. Absalon blev staaende stille. I det samme blev Manden ham vár og sprang hastig op. Da saa Absalon, at det var Ole Stam.

Han stirrede et Øjeblik forvirret paa Drengene, som kunde han ikke ret besinde sig. Saa for Blodet ham til Hovedet. Han sprang hen imod dem og raabte:

— Hvad søger I, Drenge?

Absalon saa, at Ole var vred. Men han kunde dog ikke styre sin Nysgerrighed. Han gik forbi Bonden helt hen til Stenen og saa da, at der paa den laa Gløder efter en Brændeild; og paa Gløderne laa der nogle Høns og Duer og en Hare, hvis lange Øren hang ud over Stenens Rand, medens Blodet sivede fra dens Hals ned i Græsset.

Nu forstod Absalon, hvor han var; thi det Sagn gik paa Egnen, at midt ude i den gamle Mose, som nu var ufarbar, havde Frejs Blotested ligget — han, som var Frugtbarhedens milde Gud, og hvem hans Forfædre havde dyrket fremfor alle andre Guder.

Det syntes ham med ét, at Stedet var helligt. Han følte Trang til at knæle ned, som naar han stod i Kirken.

Da Ole saa, hvad der rørte sig i Drengen, svandt hans Vrede. Han tog Absalon ved

Haanden, drog ham med sig hen for Altret, pegede paa de dræbte Dyr og sagde:

— Saaledes ofrede dine Fædre her paa dette Sted!

Absalon saa op paa ham og forstod i det samme, at Ole vilde have ham til at knæle ned ved hans Side. Da kom der en pludselig Skræk over ham for den Helligbrøde, som fristede. Han traadte tilbage fra Ole og sagde:

— Mine Forfædre var Hedninger. Derfor ofrede de; men det gør vi kristne ikke.

— Ofrer I ikke? — spurgte Ole og vendte sig hastig imod ham. — I ofrer jer egen Gud, gør I. Er det ikke hans Legeme og Blod, som Præsten æder midt for alles Øjne? — Men de gamle, de ofrede ikke deres Guder — de ofrede til dem. Tvi for en Tro, som dræber sin egen Gud, tvi!

Nu vendte Absalon sig for at gaa. Det var næsten mørkt. Et Stykke borte stod Valdemar og vinkede ham tilbage.

Da greb Ole ham fast i Armen:

— I taler ikke om dette til nogen, Drenge!

Der var baade Forbud og Bøn i hans Stemme. Absalon saa paa ham, mens han tænkte sig om. Saa sagde han:

— Hvorfor skulde vi tale om det, som ikke angaar os?

— Kom! — sagde Ole — jeg vil vise Jer Vej.

Inden de skiltes i Skoven, sagde han til Absalon:

— Ved du, hvorfor jeg ofrede?

— Nej! — sagde Absalon.

— Jeg bragte Alfernes Gud et Brændoffer for den store Tørke. Jeg bad ham sende sin milde Regn over vor arme Jord.

Han sagde det saa mildt, at Absalon følte, at han fra nu af altid vilde være ham god.

— Hvad hjalp de Munkes Bønner og Processioner? — Nu skal det vise sig, hvilke Guder er de stærkeste — de gamle eller de nye tre. De tre, som er én og dog tre. Kan nogen ærlig Mand forstaa det?

Da Absalon var kommen i Seng, laa han længe vaagen og tænkte over Oles Ord. Men da det Dagen efter begyndte at regne, og Tørken saaledes endelig var forbi, da blev han ængstelig for, hvad Ole havde sagt om de gamle og de nye Guders Magt, og nævnede efter Skole sin Tvivl om Treenigheden for Arnfast. Da sagde Kanniken:

— Herren vor Gud vil ikke, at vi skal forstaa. Thi om vi tror, hvad vi forstaar, hvad Ære er det? — Nej at tro mod al Forstand, det er at bøje sig under Guds Vilje.

— Hvortil fik vi da Forstanden? — spurgte Absalon.

Derpaa fik han intet Svar. Men da han ikke kunde glemme Oles Ord og Tørken, som nu

var forbi, betroede han sig til sin Moder og spurgte hende ud om Treenigheden.

Hun svarede ham dette:

— Der ligger ikke saa megen Vægt paa, hvad vi tror, som paa det, at vi tror. Thi Mennesket kan ikke leve uden Tro.

Efter det mislykkede Tog til England, som alle skyldte Kongen paa, tænkte Absalon meget over, hvor svært og hvor stort det var at være Konge. Han lyttede efter alt, hvad der taltes i Hallen om Kongen og hans Færd. Naar han var ene med Valdemar, talte han til ham derom. Det syntes ham, at Valdemar, fordi han fra Fødslen var bestemt til Konge, ogsaa af sig selv maatte forstaa, hvad ret var for en Konge. Men ofte ærgrede han sig over Valdemars Svar, rettede ham og sagde, at han duede ikke til at være Konge. Dette tog Valdemar sig meget nær; og da de engang derover havde været Uvenner tre Dage i Træk, kom Valdemar til Absalon og foreslog ham, at de skulde blande Blod og være rette Fosterbrødre, som de havde lært i Skolen, at de gamle brugte. Absalon smilede ad ham, men han syntes dog, at Legen var god og gik ind paa hans Ønske. Fra den Dag knyttede de sig endnu nærmere til hinanden end før, og Valdemar tog sig sjældent noget til uden først at have spurgt Absalon.

Det rygtedes nu paa Sjælland, at Kongen og hans Mænd forberedte et nyt Togt mod Venderne, som atter plyndrede paa Lollands og Falsters Kyster.

Paa den Tid var flere af Hvidebrødrenes Sønner saa gamle, at der kunde være Tale om at tage dem med i Leding. Det blev da bestemt, at deres Dygtighed skulde prøves; og en vis Dag blev aftalt, paa hvilken alle skulde samles og give Prøve paa, hvad Idræt de kunde, for den gamle Erik Jarl og Fru Ingeborg paa Haraldsted, saa og for alle Hvidebrødrene.

Esbern var da fyldt sytten Aar, men saa stor af sin Alder, at alle dømte ham til atten. Absalon var knap femten og Valdemar kun tolv Aar. Dog følte de det alle tre, men især Esbern, som en Uret, at der, om de end blev befundne aldrig saa dygtige, ikke vilde blive givet dem Tilladelse til at komme med.

Da Absalon mødte paa Toften foran de gamle Træer mellem sine Frænder, da følte han saa stærk en Lyst til at føre Sværd som nogen af de andre. Da lovede han ved sig selv, at om han end blev en lærd Mand og en Kirkens Tjener, vilde han dog ikke give Afkald paa at øve Krigerfærd tillige. Man havde hørt om høje Kirkens Tjenere, som gik forrest i Slaget og førte Sværdet lige saa godt som Krumstaven.

Stig Hvide var kommen fra Kongens Hird for

at være til Stede ved Dommen. Han stod nu sammen med Hvidebrødrene og Jarlen og saa paa Idrætten.

De unge kaldtes frem, to og to ad Gangen; og det var saa, at alle skulde vise deres Dygtighed uanset deres Alder.

Udfaldet blev da dette, at Esbern ikke stod tilbage i noget for sine Fættere, Gert og Jon, der var to Aar ældre end ham. Stig roste ham meget; og da Esbern i alles Paahør bad ham om at komme med til Venden, talte Stig hans Sag hos Asger og de andre af Slægten, saa at de tilsidst gav deres Minde til, at han paa Grund af sin store Væxt maatte være med foruden Gert og Jon.

Da sprang Valdemar op og raabte, at han, som skulde være Konge, vel ogsaa maatte have Ret til selv at bestemme, om han vilde drage i Leding eller ikke. Han var meget hæftig og uregerlig; men hans Moder, Fru Ingeborg kaldte ham til sig og fik ham endelig talt til Fornuft.

Absalon sagde intet; men han tænkte paa det Løfte, han havde gjort ved sig selv. I al Armidræt og hvor det kom an paa Beregning og Raadsnarhed stod han ikke tilbage for nogen af sine Frænder; og Signe roste ham meget, fordi hun mærkede, at han følte sig tilsidesat som den, der skulde være Skriftens og ikke Sværdets Mand.

Om Stig Hvide er at fortælle, at han under sit Besøg bestandig søgte Lejlighed til at være sammen med Margrethe, der nu var voxen og meget fager. Hendes Haar lyste i Solen som Guldhaar, og der stod en Glans af hendes Øjne, som Stig aldrig havde set det hos nogen Kvinde før. Den Dag, han agtede sig afsted, bad han Fru Ingeborg om en Samtale i Enrum; og da han kom ud fra hendes Kammer, havde han faaet hendes Jaord. Han var da saa glad, at han gjorde det Løfte at give Kirken al den Jord, som hans Fader havde afstaaet ham i Jylland, og som havde været i Slægtens Eje, siden Fjalne arvede den fra sin Frænde, Odinkar Hvide. Deraf gjorde han da senere Essenbæk Kloster.

Samme Aar, ud paa Høsten, kom der Bud fra Erling Skakke i Norge om at faa Kirsten, Kong Magnus's forskudte Dronning til Ægte. Hun boede hos sin Moder paa Haraldsted ligesom Margrethe; men hun holdt sig mest for sig selv og var aldrig til Stede, naar der var Fest paa Gaarden. Fru Ingeborg gav sit Samtykke; og om Vaaren blev hun af norske Mænd hentet til sin nye Husbond.

Da det igen blev hen paa Sommeren, gik der endelig Opbud over Landet.

Paa Hvidegaardene herskede der nu atter stor Travlhed, men ogsaa megen Ængstelse,

fordi det var første Gang, at der var nogen af de unge med.

Esbern var over al Maade stolt og glad og kunde næppe styre sin Utaalmodighed. Absalon og Valdemar misundte ham hans Lod, men holdt sig borte fra ham for ikke at tirres af hans Overmod.

En Aften, da Arbejdet paa Gaarden var til Ende og Nadveren spist, sad Absalon og Valdemar sammen i Folkestuen, hvor Karlene havde strakt sig, nogle paa Langbænkene, andre paa Stengulvet, hvor de nu fandt Plads. Udrustningen var nu saa vidt fremme, at der var begyndt at komme Uro i Blodet. En af de ældre havde fortalt om de første Vendertogter, hvor han havde været med. Saa havde en anden, der kunde mindes Skjalm Hvide, fortalt om gamle hedenske Dage, som han havde hørt det af sin Fader; og nu sad alle tavse og stirrede mod Arnen. Enhver tænkte paa, hvad godt og stort der var øvet med Sværdet i den gamle Tid.

Da var der en af Karlene, som nynnede hen for sig, ligesom det kunde være en Vuggesang, man nynner for Børn. Da ingen ænsede det, sang han saa højt, at de alle maatte skelne Sangen. Nu begyndte Karlene at røre paa sig. En anden faldt i med i Sangen og endnu en tredje. Tilsidst sad alle Mænd ret op og sang af fuld Hals. Drengene lyttede; thi de skøn-

nede af Karlenes Øjne, at det var en stærk og alvorlig Sang.

Det var i Skumringstiden. Gløden fra Arnen lyste ud over Hallen; men henne ved Døren var der saa mørkt, at man ikke kunde skelne Aasyn. Bedst som de sang, gik Døren op; men ingen hørte det.

Da traadte Asger frem i Hallen og sagde:

— Her paa Gaarden er vi kristnede Mænd!

I det samme tav Sangen. Folkene skammede sig og saa til Siden. Da forstod Absalon, at det var Bjarkemaal. Han hviskede det til Valdemar; thi Asger maatte ikke høre, at de var der.

Da sagde Valdemar:

— Den Sang maa vi se at lære. Den har alle vore Forfædre sunget, naar de gik i Kamp.

Stor var Forventningen i Landet ved Afrejsen; men større var Sorgen og Harmen, da Hæren vendte slagen tilbage. Og da det rygtedes, at Kongen selv var bleven jaget fra sit Skib af Venderne og havde maattet fly forsmædeligt, kendte Vreden ingen Grænser.

Absalon, som bedre end nogen anden paa Fjalneslevlille kendte Forfædrenes Bedrifter, digtede strax en Smædevise om Lammekongen. Saa drog han Valdemar med sig over i Kirken og forlangte, at han skulde knæle ned for Her-

rens Alter og sværge med oprakte Hænder, at han, naar han blev Konge, vilde hævne denne Tort. Valdemar gjorde, som han bød, og sagde bagefter:

— Det var et daarligt Bytte, da Kristjan Svendssøn gjorde Erik til Konge i mit Sted. Mener du ikke, det er paa Tide, at jeg selv tager Styret?

Da saa Absalon paa ham, smilede ad hans Overmod, bøjede sig for ham og sagde:

— Sandelig, Herre Konge, Maalet er fuldt!

Valdemar var da lige fyldt fjorten Aar; men Absalon var sytten.

VIII

Det hed sig blandt Almuen strax efter Knud Hertugs Drab, at der var sprunget en Kilde frem paa det Sted i Haraldsted Skov, hvor Udaaden skete. Mange drog hen for at se Underet; og Erik Jarl lod bygge et Kapel paa Stedet. Iblandt dem, der søgte til Kilden, var ogsaa blinde, som badede deres Øjne; og det sagdes, at de fik Syn og Helsen igen. De drog da hjem og priste det Herrens Under; og nu bredte Rygtet sig over det ganske Land om de Jærtegn, som skete ikke blot ved Haraldsted Kilde, men ogsaa ved Knuds Grav. Almuen kaldte ham Helligknud; og Hvidebrødrene mente nu, at Tiden var kommet til at skaffe hans Lig den Ære, som hans forsmædelige Død krævede. Der gik Bud til Kongen og Ærkebispen; og det blev da bestemt, at Knuds Lig skulde tages op af hans Grav og skrinlægges paa Altret i Sankt Bengts Kirke i Ringsted.

Den bestemte Dag drog Hvidebrødrene samlede til Haraldsted. Her afhentede de Fru

Ingeborg og drog med hende og Erik Jarl til Ringsted.

Absalon og Valdemar gik ved hinandens Side; men da de naaede Kirken, kaldte Fru Ingeborg Valdemar til sig og gik med ham ved sin Side ind i Kirken, hvor deres Plads skulde være øverst ved Altret. Hun var sortklædt og meget bleg.

Absalon holdt sig tilbage fra de andre af sin Slægt, der alle fik Plads højt oppe i Kirken. Han vilde helst være, hvor han, selv uset, kunde se alt, hvad der foregik.

Han saa da nu Kongen og hans Følge rejse sig op og gaa Fru Ingeborg og Valdemar i Møde.

Han tænkte paa, hvor stort det var, at det var Valdemars Fader, som blev skrinlagt som en Helgen. For første Gang misundte han ham hans Fødsel; men saa tænkte han atter: Vel er det stort at være født som den første; men det er dog større at skylde sig selv, hvad man er — som Ærkebispen. Han saa paa Kongen, der var lang og mager og havde en høj, hvælvet Pande over sine trætte Øjne. Han undredes paa, at han turde vise sig for Folket efter hint forsmædelige Vendertogt. Dog saa han bedre ud, end Absalon havde tænkt sig. Han bøjede sig dybt for Fru Ingeborg og kyssede hendes Haand. Saa slog han sine lange Arme om Valdemar og trykkede ham til sit

Bryst. Absalon følte Taarer i sit Øje, han vidste ikke selv hvorfor.

Der ved Kongens Side øverst oppe sad Dronningen — den tyske Markgrevinde, som var en Søster til Ærkebiskoppen af Bremen. Ogsaa hun saa bedre ud, end han havde tænkt sig. Der var intet hoffærdigt at se paa hende, som de sagde. Snarere saa hun ud, som om hun følte sig ilde i sin Stads.

— Se ham, Junkeren der ved Kongens Side! — hviskede Ole Stam, som havde trængt sig hen til Absalon mellem Ridderne. — Det er Kong Erik Emunes Frillesøn Svend. Han er lige kommen hjem fra Tyskland, hvor han har været ved Kejserens Hof i flere Aar. De siger, at han tragter efter Kronen. Se hvor han smidsker i Skægget, den Ormeøje!

Absalon saa, at han bøjede sig og tog Kongens Handske op, som var falden paa Gulvet; og nu skød han Valdemar til Side med Lempe for selv at sidde Kongen næst. Hans fint studsede Kindskæg stod i ét Smil; og hans blege, blaa Øjne gik fra Ansigt til Ansigt; men Blikket var koldt og smilede ikke.

— Hvem er det, som sidder næst Valdemar paa den anden Side? — spurgte Absalon.

— Det er Knud, Maagens Nielssens Søn.

— Skal Morderens Søn sidde her ved Valdemars Side, naar den myrdede skrinlægges? — spurgte Absalon og knyttede sine Hænder.

— Han har sagt sig fra sin Faders Gerning! — sagde Ole Stam. — Se engang!

Og nu saa Absalon, at Knud bøjede sit store Hoved imod Valdemar. Han havde tæt, mørkt Haar og store tungsindige Øjne. Hans Mund var usædvanlig smuk, men stor; og der var et Drag af Godhed og Smerte om den, som gjorde, at Absalon maatte synes om ham, hvor nødigt han end vilde. Nu rakte han Haanden frem til Valdemar, som vilde han bede om hans Venskab; men da Valdemar holdt sig uvis tilbage, blev Knud mørkerød i Kinderne og trak langsomt Hovedet til sig; men der stod saa dyb en Sorg at læse i hans Blik, at Absalon fik ondt af ham og ønskede, at Valdemar ikke havde nægtet ham sin Haand.

Det var godt at se, at Svend Erikssøn og Knud Maagenssøn, som sad lige overfor hinanden, ikke var hinanden velsindede; thi naar Svend smilte og hviskede til Kongen, saa Knud til Siden; og da Knud vilde tale til Dronningen, smilede Svend haansk og vendte ham Ryggen.

— Ogsaa Knud, siger de, vil have Kronen — sagde Ole Stam — men der er ingen anden, der skal faa den end Valdemar, Knud Hertugs Søn. Det siger jeg god for.

Absalon saa om paa Ole. Bonden havde ikke sine Øjne fra Kongebænken; og de straa-

lede helt blankt, der han sagde det og nikkede til.

Bag ved Kongebænken, hvor Fru Ingeborg og Valdemar havde Plads, lige foran Hvidernes Bænk, sad der nogle unge, som Absalon ikke kendte. De sad Side om Side med Stig Hvide; og han saa, at hans Fætter talte til den ene, som om han kendte ham godt.

— Hvem er det, Stig taler til? — spurgte Absalon.

Ole kendte ham ikke, men spurgte sin Sidemand.

— Det er Buris, Henrik Skatelars Søn! — sagde denne.

Det var en Yngling paa en sexten Aar. Han var høj og velvoxen. Hovedet sad kækt paa Halsen; og da han vendte sig efter nogen Støj længere nede i Kirken, saa Absalon, at han havde store, livlige Øjne, en smuk, klar Hudfarve, og en Mund, der syntes paa Spring til at bryde ud i Latter. Ved hans Side sad en ung Mand, som de fik at vide var Kongens Frillesøn, Maagens.

Nu kom Ærkebispen og alle Bisperne frem bag Altret. Absalon trængte sig frem for ret at kunne se den Mand, der var af Tokes Æt og havde naaet saa vidt ved egen Hjælp — han, hvem Absalons Fader og Farbrødre undte ilde, og som havde gjort Oprør mod Kongen selv, mens han var Biskop i Roskilde, og truet

Hvidebrødrene paa deres Boeslod. Længe saa Absalon paa ham. Det var tydeligt at kende, at han var en myndig Mand; saa skarp en Næse og saa fast en Næserod, han havde, og saa voldsom en Mund, at Absalon syntes, han aldrig havde set en kraftigere. Det var, som havde han Møje med at holde den lukket over vrede Ord eller Æde, over Had eller Elskov, alt i Hob. Men Øjnene syntes ham smaa og onde. Han hilste paa Kongen, som var han hans Overmand; og det var let at se, at han var vant til at finde Lydighed, hvor han stod frem, selv hos Stormænd.

Saaledes var det altsaa at være Ærkebiskop, tænkte Absalon. Blodet skød op i hans Kinder for en pludselig Fryd, som bølgede igennem ham. Saaledes skulde han engang staa for Herrens Alter med Kongen for sin Fod. Men om Kongen var Valdemar, vilde han dog give ham, hvad hans var, og Gud, hvad Guds var.

Da Højtideligheden var endt, var Fru Ingeborg og Valdemar samt Erik Jarl og Hvideslægten Kongens Gæster paa Kongsgaarden i Ringsted.

Dagen efter sendtes de unge hjem til Gaarden, men de ældre drog med Fru Ingeborg til Haraldsted, hvor Erik Jarl havde budt Kongen og hans Følge til Gæst.

Da Absalon og Valdemar red sammen ud af

Ringsted, var det et straalende Foraarsvejr. Hestene kastede med Hovedet og slog med Halerne. Ogsaa de to unge følte sig stærke og overmodige.

De red først et Stykke omkap; saa slog de Væddemaal om, at Valdemar skulde ride staaende i Sadlen. Absalon hujede og raabte for at gjøre Hesten sky; men Valdemar stod fast og vandt sit Væddemaal.

Da de kom til det Sted, hvor Vejen drejede af til Bringstrup, kunde de neden for Landsbyen se Taget af Ole Stams Gaard. De blev da enige om at besøge ham, som de ofte havde lovet.

Efter hin Aften, da Drengene traf Ole paa Frejs Blotested, havde han fattet en sær Forkærlighed for dem og de for ham. Han kunde desuden ikke glemme, at han havde været første Mand til at melde Absalons Fødsel og fortalte ham ofte, hvorledes det hele var gaaet til hin Nat. Saa huskede han og bestandig, at Valdemar var Knud Hertugs Søn og engang skulde bære sin Farfaders Krone. Han talte saa tit til ham derom, at Valdemar ofte blev ked deraf og bad ham tale om noget andet.

Da de red ind paa Toften foran Oles Gaard, var det just Middag. Røgen stod ud af Taghullet og bar over imod dem med Duften af stegt Flæsk. De var sultne efter Ridtet; og

Duften gav dem saadan Madlyst, at de begge ønskede, at Ole vilde byde dem paa Middagsmad.

Oles Hest stod tøjret i højt Græs op til Gærdet. Neden for Bakken laa hans Køer og tyggede Drøv i Solen, mens de viftede Fluerne bort med Øre og Hale.

— Her er fagert! — sagde Absalon og saa sig rundt. Grønne Græsmarker og halvmodent Korn helt op til Brynet af Mørup Skov; og til venstre hans Faders Enge, der strakte sig ned til Frejs Mose.

Nu saa Gaardskarlen dem og kaldte Ole ud. Han havde kastet den graa Kofte, som han ellers gik med, for Varmen. Han takkede dem for Besøget, bad dem sidde af, gav Karlen Hestene og viste dem ind i Stuen.

Der stod Øl paa Bordet. Ole hentede Krus i Vægskabet, satte for dem og skænkede. Saa raabte han til en, der stod ved Arnen, men som de ikke kunde skelne, fordi der var halvmørkt, om at sætte Sul frem for Gæsterne.

De talte nu om Festen i Ringsted; og Ole sagde til Valdemar:

— Det var Ret, at I ikke rakte Haanden til Sønnen af Eders Faders Morder.

Valdemar sagde ikke noget; men Absalon svarede:

— Nej, det var ikke Ret. Buden Haand skal

man modtage, fra hvem den kommer, naar der ikke er Svig bag.

— Men Knud Maagenssøn rækker efter Kronen ligesom han, den anden — Frillesønnen, Svend Erikssøn Ormeøje.

— Hvor ved I det? — spurgte nu Valdemar.

— Det er let at se, og Mænd siger det baade i By og i Kongens Følge. Ole Stam kommer rundt blandt Folk og har sine Kendinger baade her og der.

— Det vil lidet nytte dem! — sagde Valdemar og rettede sig i Sædet.

— Det mener jeg og! — sagde Ole.

Men Absalon sagde:

— Det siger I nu; dog Nødden kan blive haard nok at knække. Svend er godt ti Aar ældre end du; ogsaa Knud er forud for dig i Alder; og hvem kender deres Forstand og Evne?

— Det skal alligevel ikke ske! — sagde Ole og slog sin flade Haand mod Bordet, saa det klang i Krusene.

Da kom en ung Kvinde frem fra Arnen med det stegte Flæsk. Hun var rød i Kinden af Ovnsvarmen. Haaret strøg hun fra Panden med Bagen af den Haand, hun havde fri. Det var meget lyst Haar, tæt og stærkt kruset ved Tindingerne.

Valdemar og Absalon saa begge op paa hende i det samme. Hun havde et usædvanligt mildt

og leende Øjenpar; men de fik næppe Tid at se Øjnenes Farve; for strax da de saa paa hende, lod hun Laagene glide for, og de dækkede saa langt et Stykke, at Øjenhaarene, der var mørkere end Haaret, rørte ved hendes dunede Kind.

De fandt hende begge meget fager; og i det hun strakte den bare Arm frem for at skyde Sulefadet ind paa Bordet, greb Valdemar hende om Haandleddet, tvang hende til at se paa sig og sagde:

— Hvad hedder saa du?

— Tove! — sagde hun, og nu brød det Smil frem, som hun ikke længer kunde skjule. Dog var hun mut om Munden og svarede:

— Kan I slippe min Arm?

— Ikke før du giver mig et Kys.

Nu blev hun rød i Kinden, rev sig løs med et vredt Blik og vilde ikke se til ham.

Ole lo og sagde, at det var en Datter af hans Broder i Ramsø. Han havde fem Børn, hvoraf tre Døtre; og da Ole ingen havde i Live, saa havde han afstaaet ham hende. Men hun var kun sexten Somre gammel og havde aldrig været ved Mandfolk, saa Valdemar maatte ikke tale hende saaledes til.

Absalon skammede ham ud. Valdemar saa efter Pigen, som stod ved Arnen og vendte Ryggen til ham. Han saa paa hendes Ryg, at hun var vred endnu. Han undte hende saa vel,

at han nødig vilde, hun skulde være ham imod. Saa rejste han sig, gik hen til hende og bad om godt Vejr.

Hun tøvede og vendte sig halvt fra ham med den ene Haand i Siden.

— Slaa nu til, Pige! — raabte Ole — og låd se, at du ikke er storagtig!

Saa rakte hun Valdemar Haanden og skottede over Skulderen til Absalon og Ole, som sad ved Bordet, for at se, om de lo ad hende.

Lidt efter kom hun hen og satte sig hos og var nu god og drev Skæmt med Oles Gæster. Da de rejste sig efter Middag, fulgte hun dem et Stykke paa Vej og gav Hestene Brød, da de skiltes.

Siden den Dag kom Absalon og Valdemar oftere til Ole Stam. De hørte ham gerne tale om gamle Dage; men naar det traf, at Tove ikke var hjemme, var Valdemar tavs og tvær.

Ofte skelnede de oppe fra Bringstrup Vejen, naar de kom ridende ved Aftensangstid, hendes røde Kjortel paa Bakkeskrænten. Saa vidste de, at hun malkede; de red da gerne til og skæmtedes med hende; og hun var dem begge meget god uden at gøre nogen Forskel.

Valdemar sagde en Aften, da de red derfra, at han vilde give meget til at have Tove i sin Seng; men Absalon blev vred og sagde, at han maatte dog vide, at om han tog hende, saa

sad hun siden med Barn og kunde dog aldrig blive hans.

— Min Frille kunde hun dog vel blive! — sagde Valdemar — som saa mange andre.

— Dertil er hun for god! — sagde Absalon; og Blodet for ham i Kinderne. — Det siger jeg dig, at du vil have Skam deraf, om du gør hende noget. Saa er hun ogsaa Oles Datter at regne for. Og han har fortjent bedre af dig, end at vi skulde tage hende.

— Du har vel selv Lyst — sagde Valdemar — siden du tager dig saa ivrigt af Pigen. Det har jeg vel mærket. Men hvad skøtter du om Kvinder — du, som skal være Præst?

Absalon følte et Sting igennem sit Hjærte, men svarede dog roligt:

— Lad der ikke komme Splid imellem os for en Kvindes Skyld!

Valdemar tav et Stykke. Saa red han tæt til ham og rakte ham sin Haand uden Ord.

IX

Kong Erik tog sig sit forsmædelige Nederlag saa nær til Hjærte, at han blev syg af Græmmelse; og da ingen Lægedom vilde hjælpe, gav han sig i Kloster i Odense og sagde sig fra al Styrelse. Men kort efter døde han.

Stig Hvide kom nu ridende til Fjalnesleve med Budskabet om Kongens Død. Saa forkyndte han ogsaa, at Kongens Hirdmænd efter Eriks Raad havde valgt Svend Erikssøn til Konge. Han havde strax ladet sig hylde i Odense og kunde nu ventes til Sjælland i de første Dage for at lade sig kaare til Konge paa Ringsted Ting af Sjællandsfarerne. Men Knud Maagenssøn, der frygtede for sit Liv, var strax efter Kongens Død undflyet til Jylland, hvor det sagdes, at han vilde søge Kaaring paa Viborg Ting.

Valdemar og Absalon var begge i Hallen, da Stig bragte denne Tidende. Næppe havde han endt sin Tale, før Valdemar, som da var fyldt sexten Aar, sprang op og sagde:

— Der er ingen anden Konge i Danmark end jeg. Og nu vil jeg ride til Ringsted og lade mig kaare.

De tav alle en Stund. Da sagde Asger:

— Ved du ikke, Fostersøn, at en Dreng kan ikke bære Kronen i Danmark? — Før du bliver atten Aar, har du intet Ord at føre i Mænds Lag.

Blodet for Valdemar voldsomt til Hovedet; men Absalon lagde sin Haand paa hans Arm og hindrede ham i at krænke sin Fosterfader.

Nu raadsloge Hviderne med Stig, om hvad der var at gøre. Ebbe den muntre, hvis Sønner, Sune og Peder, allerede i to Aar havde været i Tjeneste ved Svends Hird, roste Svend for hans Vennesælhed; man blev da enige om at anerkende ham som Konge og give ham Hylding paa Tinget, eftersom Valdemar endnu var for ung, og man foretrak Svend for Sønnen af Knud Lavards Morder. Fru Ingeborg, som blev spurgt i Sagen, nærede Frygt for Valdemars Liv, saa meget mere som Svend havde Ord for Falskhed. Hun raadte derfor mere end nogen anden til at anerkende Svend, og saa snart Valdemar var bleven udvoxen, da at anbringe ham ved Svends Hird, for at Svend i ham snarere skulde se en Forbundsfælle imod Knud end en Medbejler til Tronen. Sammen skulde nu alle Hvidebrødrene ride med Fru Ingeborg

til Tinge, naar det rygtedes, at Svend var kommen til Sjælland.

Valdemar stod op og gik ud af Hallen. Han var meget vred. Men Absalon blev inde, til Sagen var afgjort. Da han nu kom ud i Gaarden, var Valdemar ikke at finde. Han kaldte højt og fandt ham tilsidst ovre i Stalden, hvor han var i Færd med selv at sadle sin Hest.

— Hvor vil du hen? — spurgte Absalon.

— Til Ole Stam. Følg du med, Fosterbroder!

De red da sammen til Bringstrup og meddelte Ole, hvad Tidende Stig havde bragt.

Ole svor paa, at Svend aldrig skulde blive kaaret i Ringsted.

— Ofte har du lovet det — sagde Absalon — men sig os nu, hvorledes du vil hindre det.

Nu sagde Ole, at det var gammel Sæd i Danmark, at ogsaa Bonden skulde vælge Kongen. Men han vilde sige god for, at ingen anden vilde blive valgt end Knud Hertugs Søn.

— Nu maa I vide, Valdemar, at naar jeg giver Jer et Tegn paa Tinge, da maa I selv staa frem og tale Eders Sag for Bønderne. Saa sørger jeg for Resten.

Absalon betænkte sig længe paa at være med i denne Sag, der gik imod hans Fader. Men det syntes ham ogsaa stor Uret imod Valdemar

at give Svend Kongenavn. Thi havde han først faaet Kronen, vilde han sikkert sætte Livet ind paa at beholde den til sin Død.

Da de stod ude paa Toften og skulde sidde op for at være hjemme inden Nat, sagde Valdemar, at han havde glemt sine Handsker. Han gik ind for at hente dem. Da kom Tove ham i Møde i Stuen og gav ham Handskerne, som hun havde fundet paa Bænken.

I det hun rakte dem frem, sparkede Valdemar til Døren, saa at den gik for, og ingen udefra kunde se ind. Saa tog han hendes Haandled, drog hende ind til sig og gav hende et Kys paa Munden. Hun lagde Armen om hans Hals, rakte sig og gav ham det af Hjærtet igen; men da Valdemar kom ud, var han rød i Hovedet og meget oprømt.

Tredjedagen efter spurgtes Svends Ankomst til Sjælland, og Hvideslægten red til Tinget i Ringsted.

I Byen var der saa stor Færdsel, at de havde ondt ved at bane Hestene en Vej. Der var mange af Kongens Hird, kendelige paa deres pragtfulde Dragt og deres sachsiske Kapper. Men talrigere end Ridderne og deres Svende havde dog Bønderne givet Møde.

Absalon havde aldrig set saa mange Mennesker samlede paa et Sted som den Klynge, der

stod omkring Tingstenene paa Torvet og ventede paa, at Svend og hans Følge skulde komme fra Kirken, hvor Roskildebispen læste Messen.

Nærmest Kongestenen stod Hirdmændene tilhøjre; men tilvenstre tog Hvidebrødrene Plads med Fru Ingeborg i deres Midte. Hun havde Valdemar ved sin Side. Han var tavs, og hans Øjne søgte bestandig over mod Bønderne, der stod i tæt Klynge og fyldte Pladsen helt rundt fra Hvidebrødrene over til Hirdmændene, saa at de andre Riddere og deres Svende ikke kunde komme til.

Absalon fik nu Øje paa Ole Stam. Han gik omkring i den graa Kofte, som han altid bar. Snart var han her, snart der mellem Bønderne. De kendte ham alle og gjorde villig Plads for ham, hvor han gik frem; thi han var Styresmand for deres Skib og meget anset imellem dem. Han talte til alle og hver; og det saas, at hans Ord havde Vægt.

Nu kom der en Flok Bønder langsomt op imod Tingstenene. Absalon kendte paa deres flade Huer, at de var fra Baarse- og Beldringekanten. De banede sig besværlig Vej mellem Riddernes Heste, der stod her bag med tomme Sadler og stampede utaalmodig i Jorden, saa Støvet stod op om dem, og Hestedrengene havde Møje med at holde dem. Men de Bønder, der var komne først og tog Pladsen

op ved Stenene, vilde ikke lade sig trænge tilbage.

Ole vendte sig imod de nyankomne og sagde, at de, som var komne sidst, maatte blive bag.

En stor Karl med lange, krogede Arme, der saa ud til at være Bøndernes Styresmand, gav knubbede Ord til Svar.

— Du var ikke saa stor, Sten Vallebo — sagde nu Ole Stam — da du lagde ind under Næsset med Skibet og lod Venderskuden sejle dig uskadt forbi, sidst vi var ude sammen.

Karlen svarede intet; men Oles Kendinger lo højt op og gjorde sig endnu bredere, saa at det var umuligt at komme frem.

Nu gik Kirkedøren op. Absalon saa Svend med sine Mænd komme frem af Vaabenhuset, hvor Væbnerne rakte dem Sværdene. De hægtede dem om Livet og var meget prægtige af Klæder. Svend selv straalede af Guld over Skarlagenskjortelen. Han syntes at være meget oprømt. Han slog ud med sine hvide Hænder mod Forsamlingen og skyndte sig over Kirkegræsset til Tingstedet.

Da han fik Øje paa Fru Ingeborg, løb han hende i Møde med fremstrakte Hænder. Hun gav ham sine; han trykkede dem og førte dem ærbødig op til sine Læber. Saa vendte han sig mod Valdemar og gjorde Mine til at omfavne ham. Men Valdemar blev rød i Kinderne,

vendte sig hastig til Siden og lod, som om han ikke havde set det. Svend studsede, men greb sig i det og hilste nu paa Ebbe den muntre, som traadte frem for sine Brødre og takkede Svend for hans Venlighed mod hans Sønner, Peder og Sune. Svend rystede hans Haand og tog nu hver af Hvidebrødrene i Haanden efter Tur. Han spurgte til Fru Signe, der sad hjemme paa Fjalnesleve for sin høje Alderdom. Derefter gik han hen og stillede sig foran Kongestenen. Da han stod der, gav Hirdmændene ham Tilraab og Sværdhilsen; og de andre Riddere, som var tilstede, gjorde ligesaa. Men Bønderne rundt om stod tavse og rørte ikke en Haand. Kun Sten Vallebo, der stod bag, raabte Hilsen til ham, og hans Mænd fulgte langsomt efter.

Svend stod nu op og talte til Forsamlingen om Kong Erik Lams Død, og hvor højt han havde elsket ham. Han priste hans Tapperhed og sagde, at Erik ikke kunde for, at Lykken havde været ham ugunstig; thi selv havde han ingen Skyld i de Uheld, som havde fulgt de danske.

Ridderne, der stod Kongen nærmest, raabte, at saa var det; men Ole Stam og alle Bønderne sagde intet og rørte ikke paa sig. Heller ikke Hvidebrødrene gav Tilslutning til hans Ord.

Saa begyndte Svend at tale om sig selv. Han

bad alle Mand mindes hans Fader Eriks Fromhed og gode Rygte og mente, at han var sin Fader saare lig af Sind. Saa roste han sig for Vennesælhed og Trofasthed og bad alle og hver spørge hans Mænd, om han talte sandt eller ikke.

Hans Hirdmænd raabte nu højt op, at saa var det. En af de fornemste sagde, at Svend behøvede ikke at tale længere; som de havde kaaret ham i Odense, saaledes vilde ogsaa alle gode Sjællandsfarere og danske Mænd kaare ham her i Ringsted.

Nu slog Ridderne paa deres Skjolde og raabte højt, at de kaarede Svend Eriksson til Danmarks Konge og vilde sværge ham Troskab.

Svend vinkede ad sin Kapellan, som stod bag ved ham. Kapellanen traadte frem og opfordrede da alle til ved Sværdhæftets løftede Kors at sværge Svend Hyldingseden, som han vilde læse for dem efter gammel Sæd. Han læste nu Eden og spurgte tilsidst, om der var nogen, som havde noget at indvende. Da maatte han træde frem og sige fra nu.

Der blev et Øjebliks Stilhed. Saa traadte Ole Stam frem af Bøndernes Række. Han gik indenfor Tingstenene og saa over paa Svend, der sad lige for ham. Saa hævede han Armene, som vilde han sværge og raabte:

— Ulykke komme over Hver og En, som

giver Svend Erikssøn Kongenavn! Og Ulykke komme over Jer, Svend Erikssøn, hvis I tager Navnet, førend det sker med det menige Folks fuldbyrdige Samtykke efter gammel Skik og lovlig Sædvane! Jeg hilser Jer ikke med Kongenavn, Svend Erikssøn, saa længe jeg lever, om ikke hele Danmarks Folk samtykker og vedtager det. Thi hver Rigens Indbygger har samme Ret efter gammel Sæd til at vælge sin Konge; og ikke er I Kongen, før I er kaaret ogsaa i Jylland; men der drager nu Knud Maagenssøn rundt og lader sig hylde. Vi vil hverken have Jer, Svend Erikssøn, eller Eders Frænde, Knud Maagenssøn. Der er en, som har bedre Krav fra Fødslen, og han skal have vor Stemme.

Der blev nu stor Larm paa Tinget. Ridderne gav Haansord og trængte frem. Bønderne stod støt og raabte, at de vilde, som Ole Stam vilde.

Absalon saa, at Svend blev urolig og skiftede Farve. Hans Øjne blev smaa og blege. Saa raabte han over til Ole:

— Sig, hvem du sigter til, Bonde!

Valdemar havde, medens Ole talte, trængt sig frem tilvenstre, saa at han nu stod lige ved Bønderne. Hans Øjne veg ikke fra Ole; og da nu Bonden saa over paa ham og nikkede, saa traadte Valdemar indenfor Tingstenene og raabte saa højt, han kunde:

— Jeg er Knud Hertugs ægtefødte Søn, Valdemar; og jeg vil være Eders Konge. Dertil er jeg født, og dertil blev jeg kaaret, da Erik Emune døde og Kristjan Svendssøn viste mig frem her paa Tinge. Fordi jeg var Barn, valgte I Erik Lam. Nu da han er død, kræver jeg min Ret.

Svend sprang nu op og alle hans Mænd med ham. Asger for frem mod Valdemar og vilde kalde ham tilbage; men Valdemar saa og hørte intet, stirrede kun med sine store Øjne hvast paa Svend Erikssøn.

Ole Stam sagde da, at alle skulde hylde Knud Hertugs Søn, Valdemar. Og nu raabte Bønderne af fuld Hals:

— Vi hylder Valdemar!

De saa alle op imod ham. Han var skøn at se til, som han stod der paa Springet med Blodet bankende hastigt igennem ham fra Isse til Fod og det brune Haar i Bølger ned om Halsen. De gamle syntes, han lignede sin Fader Knud, som var det ham selv i hans unge Dage.

Svend hviskede hemmeligt med sin Kammersvend, som derpaa ilede hen til Fru Ingeborg og Asger og talte hastig med dem. Saa traadte Svend selv frem. Alle hans Mænd slog Kreds om ham; og nu raabte han, saa det lød over hele Pladsen:

— Vi er lovlig hyldede i Odense og under

nu den menige Mand her paa Tinget tre Timers Betænkningstid til at indse, hvad der tjener til hans Vel. Men den, som hidser Almuen op mod den retmæssige Konge, han se sig for, at han ikke straffes efter Loven!

Valdemar vilde nu atter tale; men i det samme var hans Moder hos ham og greb hans Arm. Hun saa ham fast i Øjet; og fra den anden Side omringedes han nu af Asger og hans Brødre samt Stig Hvide, som sagde, at det galdt hans Liv, hvis han ikke tav nu. Valdemar følte sig overrumplet. Han vendte Hovedet om efter Absalon, som vilde han spørge ham til Raads.

I det samme hørte Absalon Lyden af mange Hovslag og saa sig hastig tilbage. Svends Ryttere red til og omringede hele Tingstedet. Han forstod, at det galdt Livet og pegede for Valdemar paa Faren med sit Blik.

Nu hørte Bønderne ogsaa Lyden. De vendte sig og saa, at de var indesluttede. Hestene rykkede tættere og tættere sammen om dem.

Ole søgte at bane sig Vej ud; men det var for silde. Da raabte Sten Vallebo, som blev presset ind imod Midten sammen med sine Mænd og havde Hestenes prustende Aande i Nakken:

— Vi sjællandske Bønder hylder dig, Svend Erikssøn, og giver dig Kongenavn!

Alle hans Folk raabte nu det samme.

Oles Bønder, som trængtes længere og længere frem imod de væbnede Riddere omkring Kongen, hvilke truede med Sværdet, og som i Ryggen mærkede Svends Ryttere — de turde nu intet sige derimod.

Saa slog Svend ud med Haanden og raabte:

— Jeg takker Jer, Bønder, for Hyldingen. Jeg vidste vel, at I var mig god, naar I fik Lov at raade Jer selv!

Dermed erklærede han Tinget for hævet. Men da han gik ned fra Kongestenen, styrede han lige hen imod Fru Ingeborg, Asger og Stig, som stod sammen med Valdemar, og sagde:

— Er det saaledes, I lønner Sønnen af Eders Husbonds Eftermaalsmand, der bødede med Livet for sin Troskab?

Nu sagde Fru Ingeborg, at hun ingen Del havde i dette, og at Svend ikke maatte tilregne Valdemar, hvad kun hans Alders Ubesindighed havde forledet ham til.

Asger undskyldte sig ogsaa hos Svend og bad for sin Fostersøn, der uden Ret havde talt i Mænds Lag, — Dreng som han var endnu.

Svend saa ikke til Valdemar, der stod raadvild og bestyrtet over, hvad der var sket. Han følte sig med ét ganske ene. Absalon vilde hen til ham; men Asger drev ham hvast tilbage.

Nu traadte Ebbe den muntre frem. Han bad

Svend lade Naade gaa for Ret, saa sandt som han selv havde paakaldt Vidnesbyrd for sin Vennesælhed. Valdemar var endnu kun en Dreng; og han vilde indestaa for, at der ikke truede Svend nogen hemmelig Fare fra ham. Dertil var Knud Hertugs Søn altfor retsindig og aaben af Sind. Han var vildledt af slet Indflydelse fra anden Kant.

Svend lod sig da formilde og lovede at glemme, hvad sket var, hvis Fru Ingeborg og Asger, Ebbe og Stig vilde sige god for Valdemar og love, at han vilde blive hans Hirdmand, naar han fyldte atten Aar. Ingen havde saa vist varmere Følelser for Knud Hertugs Søn end han; og det havde bedrøvet ham lige saa meget, som det havde krænket ham, hvad der var sket.

Fru Ingeborg og Asger formanede nu Valdemar til at række Svend Haanden til Forlig. Svend smilede venligt til ham og lovede ham, naar han fyldte sit attende Aar, at give ham Sønderjylland til Hertugdømme, som hans Fader havde haft det før ham. Saa talte han om, at han selv var svagelig og levede ikke længe; men efter ham skulde Valdemar have Kronen.

Da Absalon og Valdemar atter sad hjemme paa Fjalneslevlille, kaldte Asger dem for sig

og talte dem strengt til for den Svig, han mente, de havde begaaet imod ham. Han forbød dem at sætte Fod i Ole Stams Hus, i det hele at pleje Omgang med ham.

— Du, Absalon, — saaledes sluttede han — er nu snart nitten Aar. Det er paa Tide, at du søger frem mod det Maal, som er bestemt dig fra Barndommen af. Jeg har raadført mig med Mester Arnfast derom, og med første Skibslejlighed drager du til Paris og studerer der, som mange Stormænds Sønner har gjort før du. Saaledes skilles du og Valdemar for en Tid. Naar I er kommen til Skels Aar og Alder, vil I se, at det var bedst saaledes.

Kort Tid efter spurgte Asger, at Dronning Lutgards betroede Mand skulde sejle fra Ribe til Bremen for at forkynde Ærkebispen Erik Lams Død. Stig paatog sig at skaffe Absalon Skibslejlighed ombord. Selv vilde han følge ham til Ribe, hvorhen han agtede sig for at hente sin unge Hustru Margrethe, der havde været Dronningens Gæst, og deres førstefødte, en Pige, som havde faaet Navnet Kirsten efter Margrethes Søster, Erling Skakkes Husfrue.

Absalon drog nu rundt paa Hvidegaardene og tog Afsked.

Signe velsignede ham og bad ham stræbe efter intet mindre end at skaffe Fjalnes Æt en Ærkebisp, som Tokes Æt havde haft to. Saa tog hun Skjalm Hvides Sværd ned af Sømmet, tørrede Støvet af det, kyssede det og gav ham det.

Af Mester Arnfast fik han Brev med til Abbed Suger i Paris, som Arnfast havde kendt, og som nu var den franske Konges første Mand.

Asger gav ham sin Seglring med Hvidernes gamle Vaabenmærke, de tre Tværbjælker. Men Inger, som tog sig hans Rejse meget nær, skønt hun ikke vilde vise det, hun løste Karl danskes Billede af Væggen fra dets gamle Plads over Rokken og gav ham det uden Ord.

En Aften kort før Afrejsen, som Absalon stod ude og med tungt Sind saa ud over Markerne og Mosen med Skoven i det fjærne, hvor han havde leget i saa mange Aar, kom en Bonde forbi Gaardens Gærde. Han vinkede dulgt ad Absalon. Absalon fulgte ham. Saa sagde Bonden, at nogen vilde sige ham Farvel. Han gik da ned ved det Sted, som Bonden havde nævnet, syd for Kirkediget.

Der stod Ole Stam i sin graa Kofte. Han rakte ham sin tørre, stive Haand og sagde:

— Saa siger jeg dig Farvel, Absalon, som jeg har kendt, fra du blev født til Verden. Det

ser ilde ud for Tiden; men Enden er ikke endda.

Absalon trykkede hans Haand. Han kunde intet tale for Bevægelse; men da Ole havde vendt sig og var gaaet et Stykke, blev han Herre over sin Stemme og raabte til ham:

— Hils Tove!

Det lovede Ole og gik.

Da Dagen kom, at Absalon skulde sejle, og han havde taget Afsked med alle og alt, som var ham kært, — da han endelig stod paa Skibet, mens Folkene lagde Aarerne ud og begyndte at trække paa dem, da sprang Valdemar paa sin Hest og red langs Aaen for at følge ham længere end nogen anden.

De sagde intet; thi begge var de for tunge om Hjærtet til at tale; men de saa paa hinanden, mens Skibet sejlede og Valdemar red.

Saa langt, han kunde komme, red Valdemar; men da Mosen begyndte, holdt han Hesten an.

— Lev vel! — raabte han og saa sin Fosterbroder ind i Øjet.

— Lev vel! — svarede Absalon.

Saa vendte han ham brat Ryggen. Valdemar gav Hesten Sporen; og ingen af dem saa sig tilbage.

Men Absalon havde lovet Valdemar, at hvis han blev Konge og kaldte Absalon til sig, da skulde han komme strax, var han end bunden ved aldrig saa stærke Baand.

X.

Da Dronning Lutgards betroede Mand havde udskibet sig i Bremen, hejste Ribekøbmanden atter Sejl og førte sine Varer langs Frisernes Kyster. De havde god Bør og sejlede Nat og Dag, indtil de naaede den flanderske Stad Brügge. Her tog Absalon Afsked med sine Rejsefæller og søgte til Greven af Flandern, Thierry d'Alsace. Han bragte ham Hilsen fra Danmark og bad ham vise sig sin Frænde Karl af Danmarks Grav i Donatiankirken. Der hang her over Graven et stort Billede af Karl, hvilket var det lille Træbillede, som Absalon bar hos sig, saa ligt, at enhver kunde skønne, at de var gjort af den samme Mester.

Overalt, hvor Absalon færdedes i Byen, hørte han Lovord om sin Frænde Karl. Mange ønskede sig ham tilbage og frygtede for Flanderns Skæbne i Fremtiden, saa meget mere som Thierry d'Alsace var valgt til Greve af nogle Stormænd imod den franske Konges Vilje. Det syntes Absalon, at saa skønt et Eftermæle var vel værdt en voldelig Død. Skade, at han ikke

havde haft en Søn til at tage Riget efter sig. Da kunde Danmark og Flandern engang have enet sig og tvunget alle Nordhavets Kyster som i Knud den stores Dage. Saa mindedes Absalon med Skam Erik Lams Nederlag i Danelagen, men han tænkte ogsaa, at om hans Moders Moder, Cæcilie Kongedatter, var draget til sin Broder i Flandern, da havde ingen været nærmere til Flanderns Krone end hendes Dattersønner Esbern og Absalon.

Greven af Flandern gav nu Absalon Rejselejlighed med nogle Riddere, der skulde ride Grevens Ærende til Kongen af Frankrig. De drog strax af; og Ugedagen efter skimtede de gennem Morgentaagen Clovis Taarnet paa Toppen af Geneviève Bjerget.

Som de nu holdt stille for ret at nyde Synet af den store By, der dukkede frem, alt som Taagen spredte sig for Solen, lød der Stemmer og Hovslag bag dem. Absalon hørte et Tungemaal, som han ikke kendte. De flanderske Riddere sagde, det var Engelsk.

Nu kom Rytterne helt frem af Taagen. Det var en høj, lys Mand, der dukkede med Hovedet og havde lange Furer i sit glatragede Ansigt som af megen Nattevaagen. Han var klædt i sort som Pariserklerk og havde, foruden væbnede Svende og Tjenere, i sit Følge andre sortklædte Mænd, der alle var glatragede som han, men yngre.

Da han hørte, at Absalon var en dansk Stormandssøn, som agtede sig til Paris for at studere, trykkede han hans Haand og sagde paa Latin:

— Jeg er Magister Johannes af Salisbury, og vi er alle af den engelske Nation, til hvilken ogsaa I regnes, fordi de danske har ingen Afdeling for sig selv. Jeg har været hjemme paa Besøg og vender nu tilbage for at føre disse unge Klerke, som har deres Visdom fra mig, ind i Quadrivium.

Absalon tog paa hans Opfordring Afsked med de flanderske Riddere og red i By i Englændernes Følge.

Det gik langsomt op ad Bakke; og nu saa Absalon for sig saa fagert et Syn, som han aldrig før havde set.

Op ad Bjergets Sider, hvor Vejen snoede sig, strakte sig Have ved Have. Træerne bugnede af modne Frugter, der tyngede Grenene mod Jorden; og i nogle Haver hang rødt Løv som et yppigt Tag fra Stok til Stok. Solen spillede igennem det, saa Skygge og Lys for i Leg over Jorden for hvert et mildt Vindpust, der kom fra Vest. De sagde, det var Vinplantens rødmende Blade.

Mellem Haverne laa der smukke Huse, som

Quadrivium ɔ: det andet og sidste Afsnit af de syv „frie Kunsters" Studium.

havde en helt anden Form end Gaardene derhjemme. Gennem store, aabne Vinduer stod Luften og Lyset frit ind. Nogle af Husene havde Kors over Taget; og der hang Klokke i en høj Galge; men de havde ikke Taarne som Fjalneslevlille Kirke. Dog var det smaa Kirker, hvori der holdtes Messe. Englænderne sagde, at det var Oratorier. De var ikke højere, end at der sad Høns paa Tagryggen af det ene, og en Hane galede i Morgenlyset fra Klokkegalgen.

Nu lettede Taagen saa vidt at Absalon saa hele Clovistaarnet til dets Fod, den hvide Kirke bag, som Englænderne sagde var den hellige Geneviéves Kirke, og et stort, langt Hus med mange Vindushuller i to Rækker over hinanden. Det var Abbediet, hvor Absalon skulde have sit Hjem i de kommende ti Aar.

I Taarnet var et Stykke af Muren faldet ud fra det vestre Hjørne. Englænderne sagde, at Vikingerne havde voldet det ved deres Overfald for henved tre Hundrede Aar siden. Saa gammelt var Taarnet; og Absalon tænkte, at maaske hans Stamfader Alf Hvides Brødre havde ligget i Lejr foran denne skønne By.

De red nu op for en hvælvet Klosterport paa Toppen af Bjerget. Inde bag den runde Glug saa Absalon Portnerbroderen kigge ud paa dem under sin mørke Kutte.

Englænderen spurgte Absalon, om han havde

Brev med til nogen i Byen; eller om han skulde føre ham for Geneviève-Abbeden som enhver anden fremmed Skolar, der kom til Paris for første Gang.

Da Absalon nu fortalte, at han havde Brev med til Abbed Suger, sagde Johannes:

— Saa er I vel hjulpen; thi Abbed Suger er ingen ringere end Kongens Skriftefader og Raadgiver. Han er Rigets første Mand.

Johannes og hans Følge viste nu Absalon større Hæder, end de hidtil havde gjort. Han fulgtes med dem ned ad Bjerget, hvor Vejen krummede sig mellem Huse, som her laa Side om Side med Haver bag, indtil de naaede et stort, graat Hus med Vinduer i tre Sale over hverandre. Her holdt Englænderne Hestene an og sagde:

— Dette Hus er vort; det er domus anglicanus.

Saa befalede Johannes to af sine Svende at vise Absalon Vejen til den franske Konges Slot, hvor Abbed Suger havde sin Bolig.

De kom forbi et stort Hus af høje, hvælvede Murbuer. Termerne kaldte de det. Murene stod igen fra Romernes Tid. Her havde Kejserens Statholder boet, og den franske Konge boede der endnu om Sommeren fra Tid til anden.

Domus anglicanus ɔ: det engelske Hus.

Nu fik Absalon Øje paa Floden Seine. Han havde tænkt sig den med blaat rindende Vand straalende som Himlen og fuld af Snekker. Men Vandet var graat og plumret; der var kun smaa Baade hist og her med høj Stævn og trekantede Sejl. Dog var den bredere, end han havde tænkt sig, over ti Gange saa bred som Næsbyaaen ved Fjalneslevlille.

De red forbi det ny Hôtel Dieu, hvor syge og saarede blev plejede. I Vinduerne laa der Kvinder og Mænd i graa Kapper og med Hætter som Munke. En af dem kaldte paa de andre. Absalon saa, at han pegede paa hans Kofte, der var længere og grovere end de franske. Saa lo de ad hans fremmede Væsen og raabte noget til ham, som han ikke forstod.

Nu kom de over Broen. Den var nede, og mange Mænd gik frem og tilbage som hjemme under dyb Fred. Ogsaa Porten derovre under Taarnet i den høje Bymur stod vid aaben. Vagten vexlede nogle Ord med de engelske Svende. Saa hilste de ærbødigt paa Absalon og lod ham passere. Paa Muren hang nogle Drenge i Hænderne og rakte sig efter Frugterne paa et Træ, som voxede ud af en dyb Revne i Muren.

Absalon saa, at Byen var bygget paa en Ø i Floden. Hel omgiven af Mure, som den var, forstod han, hvor svær den maatte være at ind-

tage; dog havde Vikingerne formaaet det, ikke en, men flere Gange.

Indenfor Murene var der saa mange Folk paa Gaden, som han end ikke havde set i Ringsted eller Ribe paa Tingdagene. De gik ikke stille deres Vej hen ad Gaden og passede hver sit som hjemme; men det syntes, som om alle havde travlt; og dog fik de Tid at raabe til hinanden, naar de mødtes. Mange sang i vilden Sky. Den ene snakkede om den anden og gjorde Nar, om nogen bar sin Hat eller Kappe anderledes end de andre. Saa var der ogsaa saare mange Kvinder ude. De fleste var helt unge, ikke stort mere end Børn at regne for; men de skæmmedes ikke ved at le og fjantes med de Svende som kom forbi. Selv Kvinder, der var klædt prægtigere end nogen derhjemme, vendte sig efter Riddersmænd og talte dem til med frække, leende Øjne; og ingen undredes paa deres Væsen. Absalon havde aldrig før set saa lidt Tugt blandt Folk som her. Dog var det ikke, som om de følte noget derved selv. Snarest var det som i Leg, at de drog i hinanden og slyngede Raab frem og tilbage.

Absalon saa nu en stor Kirke med et Taarn, der var endnu større end Clovis Taarnet paa Bjerget; de engelske Svende sagde, at det var Kirken for Nôtre Dame — vor Frue. Fattige Folk, som Tiggere at se til, gik derind, men ogsaa Riddere og deres Damer gav Hestene til

deres Svende for at søge Kirke. De spøgte og lo, der de traadte over Tærskelen, som gik de til Fest og Ridderspil, beholdt Kappen paa og gjorde kun et Kniks i Døren, men intet ret Knæfald.

Absalon undredes paa, at der ikke var Alvor at finde i den store Stad Paris, hvor de franskes Konge boede. Men bedst, som han tænkte paa dette, faldt der en mægtig Munterhed over hans Sind. Han følte Lyst til at kaste Kappen, synge og springe mellem de andre; og det var ham, som havde han aldrig ret kendt Glæde og Munterhed før nu. Luften var saa frisk og let, som var det Mjød eller Vin, han drak med sin Aande, og han tænkte at her i Byen Paris var der idel Lys og Lykke.

De naaede nu Kongens Slot, hvor Abbed Suger boede. Her maatte Englænderne vente udenfor, mens Absalon af Vagten førtes ind i Gaarden og op ad brede Trapper, hvor der stod Vagt ved Dørene.

Tilsidst blev han vist ind i et lille Værelse, hvor der var højt til Loftet, men hverken Bord eller Bænk. Langs Muren stod der nogle Skabe med store Pergamentbind, og mellem Vinduerne, hvorfra han kunde se ud over Floden og op imod Clovistaarnet, hang et stort Billede af den hellige Jomfru med den korsfæstede over sine Knæ. Derunder var der en Bedestol, betrukken med rødt Klæde.

Her ventede han en Stund. Saa aabnedes en Dør, som han ikke havde set, fordi den gik i ét med Muren; og nu kom Abbeden ind til ham.

Det var en lille, hastig Mand med lange Arme. Hans Hoved var for stort til Halsen; og han bar det frem over, saa at det saa ud, som om han bestandig lyttede med sine store Ører. Hans Haar var begyndt at graane; men hans Øjne var meget unge at se til; og de spillede saa hurtig, at Absalon ikke ret kunde faa fat paa deres Blik. Dog saa han, at de var brune i Øjehjulet, men gule uden om med fine, røde Aarer i, der hvor Øjne plejer at være hvide eller blaalig blege.

Abbeden gik ham tæt ind paa Livet, men Absalon lod sig ikke skræmme og rakte ham uden Ord sit Brev.

Den lille Mand traadte nær til Vinduet og læste Brevet omhyggelig igennem, skottede nu og da prøvende op paa Absalon, men tog strax Blikket til sig, naar Absalon fangede hans Øje. Mens han læste, nikkede han med Hovedet, mumlede med sine smalle Læber og var intet Øjeblik rolig med sine Hænder. Saa klappede han hurtig Brevet sammen, stak det ind i sit Kutteærme, gik hastig hen til Absalon, saa ham stift ind i Øjnene og sagde:

— Se, se! I er af Karl Danskes Slægt? — Ædelt Blod har vi faaet her til Byen, hvad?

Saa lagde han Hænderne om Absalons Nakke, drog hans Pande ned imod sig og kyssede den.

— En stor Mand skal vi gøre af Jer, hvad? — I ser mig dog ud, som pønsede I mere paa at føre Sværd end paa at bære Messehagl.

Absalon følte Blodet i sine Kinder, fordi Abbeden strax havde gættet hans Tanker; men han samlede sig og sagde:

— Gerne vilde jeg bære Sværd, som mine Fædre har gjort før mig; men jeg ved ikke, hvorfor Sværd og Krumstav ikke skulde kunne enes. De bærer dog Korsets Mærke begge. Og nu da vi bekæmper Kristenhedens Fjender i det hellige Land med Sværdet —

Abbeden lod ham ikke tale ud; han kneb ham i Kinden med sine knoglede Fingre og lo med en skrattende Stemme.

— Baade — og! det er Ungdommen! Ikke slippe det ene for det andet, hvad? — Vi faar at se, hvad Livet bringer.

Pludselig trak han sine mørke Bryn sammen og sænkede hvast sit Blik lige i Absalons:

— Har Mester Arnfast nu ogsaa lært Jer at bede? — har han? — Bede, bede og bede er tre Ting, min Søn, og det er alt. Husk det, Absalon Hvide, bede er alt.

Saa rakte han ham Haanden til Kys, vinkede ham efter sig og kaldte i Døren paa sin Skriver,

stod et højt Træ, slankt og lige som en Poppel, men finere i Bladene. Det var allerede gulnet efter Høst.

Da den tjenende Broder var gaaet, lukkede Absalon Døren op til Haven, gik de to Stentrin ned og fulgte nu Stien, som løb mellem Græs og Urter med røde og blaa Blomster, skønnere end han nogensinde havde set. Muren strakte sig fra Absalons Celle i Hjørnet et godt Stykke ud bag de høje, slanke Træer og drejede saa om, hvor Bjerget begyndte at skraane.

Stien førte ind til en bred Gang mellem ranke Træer, som havde store Blade, der var delte som Fingrene paa en Haand. Løvet var næsten rødt og meget af det allerede faldet til Jorden. Her sad en Broder paa en Stenbænk og læste i sin Bønnebog.

Da Absalon gik forbi ham, rejste han sig op og hilste. Han var høj, smalskuldret og havde en lav Pande; men under den lyste to mørke, brune Øjne, der laa dybt i deres Huler. Han var saa bleg og mager, at Absalon tænkte, at enten havde han af Fromhed fastet strengt, eller ogsaa var Levemaaden i Klostret kun maadelig. Han havde en kort Næse; men om Munden stod saa mildt et Smil, og saa god saa han ud af Øjne, at Absalon standsede og spurgte ham, hvor Vejen førte hen.

Nu bød Broderen sig til at vise ham Kloster-

haven med alle dens sjældne Urter og Træer. Han sagde, at han hed Vilhelm og var Subdiakon. Han var kun treogtyve Aar gammel og kunde lige huske, at han havde set Absalons Lærer, Mester Arnfast, der var mellem de ældre i Klosterskolen, mens han selv var blandt de ganske smaa.

Absalon spurgte ham ud om Klostret og om Studierne. Vilhelm svarede ham aabent og villigt og bad ham sige til, om der sidenhen var noget, som ikke vilde føje sig for ham.

De kom nu ind i en Gang, der var smallere og gik paa tværs af den brede Trævej, de nys havde gaaet i. Imellem Buskene til venstre kunde Absalon se ind over lange Rækker af Køkkenurter.

Der inde laa nogle Kvinder i Solen og pillede Bønner og Ærter af; og imellem dem løb nogle barhovede Børn med langt Haar og legede. Kvinderne havde store, hvide Hætter for Solen; men ellers havde de intet om Halsen for Varmen; og Kjortelen var kiltet op for Væden mellem Urterne.

Absalon standsede og spurgte Vilhelm, hvor det kom sig, at der var Kvinder og Børn i Klosterhaven.

Nu fortalte Vilhelm, at Klostret ikke havde rigtige ordensbundne Munke, men kun verdslige Kanniker, Korherrer, der havde givet sig

som Lægbrødre til Liv i Fællesskab og Fromhed; men de havde hver deres egen Formue; og da Ordenen krævede, at de ikke maatte være gifte, saa havde hver sin Husholderske; men de var deres Friller; og de fleste havde Børn med dem. Det var da dem, som laa der og plukkede til deres Middag; thi Korherrerne selv spiste i Fællesskab i Refektoriet, hvor Absalon ret snart skulde se dem.

Absalon blev meget forbavset og spurgte Vilhelm, om han da ikke selv var ordensbunden Munk.

— Nej — sagde Vilhelm — men jeg lever frivilligt efter Reglerne. Jeg beflitter mig paa Lydighed og Kyskhed, og alt mit, som min Slægt efterlod mig, har jeg skænket til Kirken, paa det at jeg maatte opfylde ogsaa Armodens Bud.

Saa lagde han sin Haand paa Absalons Skulder og sagde:

— I maa tro, det er svært for mig at færdes i Fred og gøre min Gerning her mellem disse —

Han søgte efter Ord, mens hans Øjne blev mørke af Vrede, og en tyk, blaa Aare stod frem i hans Pande. Saa truede han med de knyttede Hænder over imod den lange, hvide Klostermur, hvor Korherrerne havde deres Celler.

— Skørlevnere og Horkarle er de alle til Hobe! Tvi — tvi for en Fromhed!

Og han spyttede langt hen ad Gruset mellem Træerne.

Da de naaede ud til Havemuren, hvor Gangen skraanede, mødte de to af Korherrerne, som kom gaaende med hinanden under Armen. Den ene var tyk og meget rød og støttede sig paa sin Stok under Gangen.

Idet de gik forbi, saa den tykke haanligt til dem og smilte; men den anden saa til Siden. De gik lige paa uden at bøje af, saa at Absalon og Vilhelm maatte klemme sig op langs Muren for at komme forbi.

— Det var to af de værste! — sagde Vilhelm.

Men Absalon var vred; og det fortrød ham, at han var veget til Side. Han vilde slynge et æskende Haansord efter dem, men kendte intet saadant Ord paa Fransk.

Efter Middag, hvor Absalon fik Plads ved Abbedens Side, fordi han var fremmed og af ædel Byrd, kom Johannes af Salisbury gaaende med to andre engelske Klerke. De søgte Absalon i hans Celle, ønskede ham velkommen og bad ham følge med dem over i deres Hus, hvor de netop holdt Nationalforsamling.

Blandt Engelskmændene blev han vel mod-

tagen. Da deres Prokurator havde udraabt hans fulde Navn og Herkomst og indskrevet ham i den engelske Pergamentsrulle, raabte de tre Gange til ham paa deres Sprog. Saa drog de alle sammen ud gennem Haverne, ned til Seine.

Her laa Klerkenes Eng. Det var en lang, græsklædt Fællig, som strakte sig langs Flodens høje Bred. Her drev Skolarerne Boldtspil, Fægtning, Kasten med Ringe, Brydning og hvad anden Idræt nævnes kan.

Absalon prøvedes i det alt og stod i intet tilbage for sin Alder og Stand, saa at han strax nød høj Anseelse hos dem, og de kappedes om at trykke hans Haand. Men Absalon tænkte paa Kong Erik Lams forsmædelige Togt til England; han huskede den Dag, da hans Fader og alle Hviderne kom med Skam tilbage. Maaske havde disse Klerkes Fædre været med i denne Krig; maaske mindedes nu ogsaa de de danskes Nederlag.

Absalon skammede sig og vilde hjem til sin Celle; men de vilde ikke lade ham gaa. Han maatte følge med dem til et Værtshus, som havde over Døren et Skjold, hvorpaa var malet to Svaner. Her drak de ham til i ung fran-

---

Prokurator. Skolarerne delte sig efter Nationer; og hver Nation valgte sig en „Prokurator“ til at varetage alle løbende Forretninger.

kisk Vin, som han ikke kendte, og som tilredte ham saa ilde, at han maatte bæres til sin Celle. Hele næste Dag var han meget syg og saare skamfuld og bad den tjenende Broder bringe ham Mad over i sin Celle.

Ud paa Aftenen kom Broder Vilhelm til hans Dør og bankede. Længe blev han hos ham og fortalte ham om Paris, om sin gamle Lærer Abailard og hans elskede Héloise — hun, som var givet til hans Undervisning — hvorledes han blev gildet af hendes Onkel for deres brødefulde Kærlighed, og hvorledes han blev dømt som Kætter og siden forfulgt af Munkene for sin Fromhed. Abailards Historie gik Absalon nær til Hjærte, saa meget mere som Abailard blev dømt og forfulgt som Kætter, mest fordi han ikke ret havde forstaaet Treenighedslæren, den som heller ikke Absalon forstod. Og da han hørte, at den store Bernhard i Clairvaux havde været Abailards haardeste Fjende og egenlige Dommer, hadede han ham nu, som han før havde elsket den, der idelig prækede Kamp med Sværdet mod de vantro. Saa hørte han ogsaa nu af Vilhelm, at Ærkebiskop Æskild var Bernhards gode Ven og havde hans Beskyttelse hos Paven.

Absalon blev ved at spørge Vilhelm ud om Abailard. Trods sin store Fromhed mente ogsaa Vilhelm, at der var sket Abailard Uret; og han kunde ikke skjule, at han nærede

megen Ømhed for sin fordums Lærer, der nu havde været død i fem Aar, men som engang var den første af Paris's Magistre for sit Frisind, sin mægtige Aand og sin Lærdom. Dog fordømte han hans Lære og sagde, at den havde gjort megen Skade i Paris. Noget af Skylden for det Liv, som Korherrerne førte her i Genevièveklostret, mente han maatte tilregnes ham, fordi han havde lært, at alt kom an paa Kærligheden. „Hav kun Kærlighed — havde Abailard lært, og Vilhelm havde selv hørt ham sige det — og du kan gøre, som du vil."

Da Absalon havde været nogen Tid i Klostret, set sig om paa Bjerget og indenfor Paris's Mure, hvor Englænderne viste ham om, saa vilde han nu efter Vilhelms Raad indskrive sig hos Magister Adam, der havde Tilnavnet „de parva ponte", fordi han holdt sine Foredrag og Øvelser nær den lille Bro, der førte over Bækken, som fra Geneviève Bjerget løb ud i Seine bag Hôtel Dieu.

Magister Adam var i de Dage den mest søgte Lærer i Trivium. Han læste over Grammatik, Rhetorik og Logik; og Vilhelm mente, at Absa-

---

Trivium ɔ: Den første Afdeling (for Begynderne) af de syv „frie Kunsters" Studium.

lon hos ham vilde faa det bedste Indtryk af Abailards Aand.

Magister Adams Bolig laa i en snæver Gyde, som førte ned til Genevièvegaden. Gyden skraanede stærkt, saa at Spildevandet fra Husene stod i en bred Strøm midt ned gennem Gaden.

Absalon saa op ad Huset. Det var mørkt og skummelt; men der lød Støj af mange Børnestemmer ned fra Vinduerne. Magisterens Navn stod paa Døren. Saa klappede Absalon med Hamren. Langt om længe blev der lukket op af en ung Pige, som havde brune Krøller ned over Panden, et Par leende Øjne og en Mund, der smilede af hvide, buttede Tænder. Kinderne havde to dybe Smilehuller; ogsaa i Hagen var der en Grube af Smil, saa at Absalon havde aldrig set saa leende et Ansigt.

Han sagde sit Ærende, og hun gik foran ham op ad Trappen. Mens de gik saaledes, fortalte hun ham, at Magister Adam var hendes Fader. Selv hed hun Jeanne og havde syv Søskende, der var mindre end hende; den mindste laa endnu i Vuggen. Siden hendes Moders Død havde hun plejet dem sammen med deres gamle Pige Thérèse. Absalon tænkte, at hun ikke havde lært dem at være stille, hvad Optugtelse hun ellers kunde have givet dem.

Mens hun gik foran ham paa Trappen, saa hun sig bestandig om efter ham og smilede uafladelig, saa at Absalon ogsaa maatte smile.

Da de var kommen helt op, lød der atter Støj og Skraal. Døren aabnedes, og en Flok Børn kom ud; de mindste af dem løb strax til Jeanne og greb i hendes Kjortel; men de større stillede sig op og saa med aaben Mund paa Absalons Kappe og hans lyse Haar. Jeanne førte ham nu ind i hendes Faders Kammer.

Magister Adam sad og skrev ved sit Bord. Han var en lille Mand med svær Overkrop og et mægtigt graasprængt Haar, der stod ud om Hovedet til alle Sider, som kendte det hverken Kæmme eller Børste. Han var blegfed i Ansigtet, og Kinderne hængte en Kende under hans smaa, runde Øjne, der ikke kunde se rolig paa en Ting ad Gangen, men bestandig løb fra Loft til Gulv. Hans buttet runde Hænder var meget hvide; og han sad og glattede dem over hinanden mens han talte. Han bød Absalon tage Plads; men der var intet Sæde; thi alle Bænke og Stole var belagte med Pergamentruller og Læderbind.

Absalon nævnede nu sit Ærende; men bedst som de sad lød der et mægtigt Skraal fra Værelset ved Siden af. Magister Adam rejste sig af Stolen, saa Haaret klappede om ham lig en Hestemanke. Saa for han ud. Absa-

lon hørte ham skælde, og det lød af Øreklask og Bagsmæk. Strax efter kom Magisteren tilbage og sagde:

— Gift dig ikke, min Søn! — Her ser du, hvad det borgerlige Ægteskab er for en lærd Mand. Bøger ved Spinderokken! Skriverør og Griffel mellem Rangler og Bleer! — Hvor kan man hengive sig til Filosofiens hellige Kunst mellem vrælende Unger og beskidte Tjenestetærner? — Hvem kan fastholde Troens rene Væsen under Skuet af det bestandige Dræk, som følger med Børn? — Sandelig, min Søn, den som tragter efter jordiske Skatte og forvikler sig i denne Verdens Sorger, har ikke Stunder for de guddommelige og filosofiske Ting.

Derefter blev han ganske rolig og gav sig til at tale om Studiet. Saa skrev han Absalon ind blandt sine Skolarer, modtog den visse Sum, som tilkom ham, trykkede hans Haand og fulgte ham til Døren.

Atter kom Jeanne frem fra Børnestuen. Hun smuttede forbi Absalon ned ad Trappen for at lukke ham ud. Og som hun før havde vendt sig ned efter ham, saaledes vendte hun nu sit leende Ansigt med de brune Krøller op imod ham. Hun talte bestandig, fortalte, hvor gammel hun var, og spurgte efter hans Alder. Hun fortalte, at Thérèse's graa Kat havde faaet

syv Killinger samme Nat, samt at Naboen havde lokket tre af hendes Duer til sig.

Da han endelig var naaet ud paa Gaden, rakte hun ham sin Haand. Absalon undredes paa, hvor lille og blød den var at føle paa, trods det, at hun havde saa stor en Husgerning at tage vare.

— Kom og tal med mig! — bad hun med Døren paa Klem — jeg keder mig med alle de Unger!

XII

En Dag, da Absalon kom hjem fra Magister Adams Forelæsning over Aristoteles' Kategorier, mødte han i Parvis Broder Vilhelm. Han standsede ham og sagde:

— Ønsk mig nu til Lykke, Absalon; thi jeg har faaet Præbende og skal rejse endnu idag.

Da han saa, at Absalon blev bedrøvet, sagde han:

— Tro mig, der er andre her, som vil blive glade.

I det samme skottede han over til nogle af Korherrerne, som skændtes fra Vinduerne med deres Kvinder.

— De tror, jeg arbejder paa at gøre Klostret til et Ordenskloster, ligesom Saint Victor Klostret histovre, og dem selv til regelbundne Augustinere; for de ved, at min Farbroder, Abbed Hugo

---

Præbende ɔ: Fast Andel i den til Klostret knyttede Indtægt af Jord og Tiende.

i Saint Germain de Prayes, har et Ord at sige i Rom.

— Gør I da det? — spurgte Absalon.

Vilhelm smilede og trak paa Skulderen. Saa tog de Afsked med hinanden; og Vilhelm bad ham huske sig og være tro imod sit Arbejde.

Absalon kunde den Dag intet læse, fordi han var tung om Hjærtet og havde Hjemvé mer end nogensinde. Nu da Vilhelm var draget fra Paris, syntes han, at han stod ganske ene. Thi blandt Englænderne var der ingen, han havde sluttet sig nærmere til.

Som han nu vandrede udenfor Klostret mellem Haverne og tænkte paa Hjemmet, saa han ovre ved Muren en ung Klerk komme gaaende, hvis Ansigt han kendte fra Magister Adams Timer. Han var lang og spinkel og slog med Benene under Gangen, som om han ikke var ret fast i Knæerne. Hoserne hang løst om ham; Ansigtet var blegt; og det rødlige Haar faldt ham ned over Kinderne. Han gik og hang med Hovedet, saa at Absalon fik ondt af ham.

Maaske kan jeg hjælpe ham med et eller andet, tænkte han, standsede og spurgte ham om Vejen til Saint Victor Klostret.

— Den Vej skal jeg selv! — sagde Klerken og rettede sig op, i det han saa vist paa Absalon med sine blege, blaa Øjne.

Saa slog de Følge. Klerken fortalte, at han hed Everhelm og var fra Flandern. Han hang med Hovedet, fordi han ikke længe havde hørt Nyt fra sit Hjem. Ingen Penge havde de sendt ham; og han var da nu saa fattig, at han ikke turde spise sig mæt, fordi han kun havde tre Sølvpenge til Rest; og dem skyldte han for sit Ophold, hvor han boede.

Da han hørte, at Absalon var en Slægtning af Karl af Danmark, tog han ham under Armen og bad om at være hans Ven; thi i Flandern var der ingen, som ikke mindedes Karls fromme, stærke Sind.

Absalon tilbød nu at hjælpe ham. Han havde lige været hos Abbeden og faaet Penge; thi Asger sendte Klostret en Sum én Gang om Aaret, for at der deraf kunde udbetales Absalon en vis Penge om Maaneden. Da Everhelm fik at vide, hvor meget han havde faaet, sagde han, at det var en stor Sum, og vilde nu ikke afslaa hans gode Tilbud.

Han laante da af Absalon, hvad han skulde bruge. Siden den Tid satte han sig ved Absalons Side under Forelæsningerne og fulgtes ad med ham, naar de gik hjem.

Absalon var glad over at have en Kammerat, nu da Vilhelm var rejst. Han syntes godt om Everhelm, som aldrig sagde ham imod og gerne talte til ham om Flandern. Naar Ever-

helm var sulten, tog han ham med sig og gav ham Føde.

En Dag, da Absalon spurgte ham nøje ud om Forholdene i Flandern — han vilde vide, om Greven, Thierry d'Alsace, der jo var valgt mod den franske Konges Vilje, var vel lidt af Folket eller ikke —, greb Everhelm ham i Armen og sagde:

— Nu skal jeg betro dig noget, som jeg ikke har sagt til nogen anden. I Brügge er der mange Folk, som er misfornøjede med Greven, og pønser paa, hvorledes de skal blive af med ham for hans Strenghed og Uretfærdighed. De ved kun ikke, hvem de skal faa i Stedet; for den ene af Stormændene under ikke den anden at blive hans Efterfølger. Men nu vil jeg sige dig, hvad jeg tænkte paa den første Dag, jeg traf dig paa Vejen og jeg hørte, af hvad Slægt du var. En Mand som dig er det, vi trænger til. Du er fremmed og dog som en af vore; og da du er af Karl Danskes berømmelige Æt, vil du være elsket af Folket fremfor nogen anden. Kom, lad os gaa ind i „den forgyldte Nøgle“ og tale nærmere sammen om dette over et Bæger Vin.

De gik da ind i Værtshuset; og medens de drak, fortalte nu Everhelm vidt og bredt om Tilstanden i hans Hjemland.

— Enhver kan se — sagde han — at du er født til at bære Sværd og ikke Messehagl.

Hvorfor vil du dog spilde din Tid, naar der venter dig saa stor en Opgave, som du kun behøver at gribe for at føre den igennem. Drag med mig til Flandern; saa skal jeg føre dig frem for dem, som har hemmelig Magt i Landet; og inden en Maaned sidder du som Greve af Flandern paa Karl af Danmarks Stol.

Absalon blev stærkt greben af Everhelms Ord; og alt, som de tømte Flasken, syntes ham Planen bedre og større. Ja, hvorfor skulde han gaa videre ad den Vej, som hans Fader havde givet ham, naar han selv følte Trang og Magt til en anden?

De talte nu længe og ivrigt om Sagen. Da de skiltes udenfor Klosterporten, laante Everhelm endnu tyve Sølvpenge, som han skyldte sin Vært. Absalon gav ham dem gerne.

Da han var kommen hjem i sin Celle, tænkte han meget over Flandrerens Ord. En Mand er der, hvor hans Trang og Evne er, tænkte han.

Mod Aften plejede Absalon at gaa en Tur mellem Haverne. Han elskede at se Solen gaa ned. Da drømte han sig tilbage til Danmark. Det syntes ham, at han stod paa Hagbards og Signes Høj og saa ud over Frejs Mose med Mørup Skov, hvor Solguldet glimrede mellem Stammerne.

Ofte mødte han da Jeanne, Magister Adams Datter. Hun kom gaaende fra Købmandsboden, hvor hun havde købt Brød og Vin til Nadveren. Han fulgtes da et Stykke med hende langs Muren, mens hun fortalte løst og fast om sig selv, sin Fader og sine Søskende.

Endskønt hun havde mørkt Haar, mens Tove var lys som Dagen, var der dog noget, som mindede ham om hende. Naar hun gik der saa tæt ved hans Arm og saa op paa ham fra Siden med sine leende Øjne som et muntert Kid, saa faldt der Lystighed over hans Sind; han følte sig dragen mod hendes røde Mund og runde Kind og glemte for en Stund, at han ikke burde skøtte om Kvinder; men vendte han sig da for at fange hende med sin Arm, da smuttede hun hurtig fra ham med røde Kinder; men hun slog ikke sine Øjne ned og lo kun til ham.

Det hændte ham, at bedst som han hørte Forelæsning hos Magister Adam, da stod hendes Ansigt lyslevende for ham; thi der var Lighed mellem Fader og Datter. Tanken paa hende drog hans Tanker bort fra Aristoteles' Kategorier. Visdommens Ord syntes ham da kun som sorte Streger paa hvidt Pergament; og Magisterens Tale lød saa fjærn i hans Øre, som talte han om idel døde Ting, enddog han havde i sit Hus et ungt Blod, der var som et spillende Kid, der hopper rundt mellem Stenene

paa en Klippe. Da længtes han saa stærkt ud imod det lyse og svulmende derude over de grønnende Enge, derude i den levende Verden med dens Tummel og Kamp, at det syntes ham, som ofrede han sin egen Ungdom og lammede sin egen Kraft ved at give sig al den døde Visdom i Vold.

Men sad han da atter ved Nat i sin Celle, da forstod han, at Jeannes leende Øjne vilde drage hans Liv ud af dets Bane; og han følte, at han maatte vende sine Tanker bort fra hende, om han vilde arbejde roligt mod sit Maal. Thi Menneskets Liv er opbygget af dets Tanker; disse er dets egentlige Liv. Det er ikke Gerningen, som er Livet; men Tanken; thi af den fødes Gerningen. Hvad er et Øjebliks Nydelse, tænkte han, naar han saa den røde Kind og de spillende Øjne under Krushaaret foran sig ved Nattetid? — hvad er det, at jeg for dets Skyld skulde drage mit Liv ud af dets Bane? Han forstod, at for at blive Herre over sin Attraa, maatte han sætte noget andet i Stedet. Det var ikke nok at tvinge Tanken bort; han maatte give den en anden Næring; thi Sjælen gruer for det tomme.

Som hans Sind nu stredes med dette, fik han en Dag gennem den flanderske Nuntius et Brev fra Asger Rig.

Hans Fader skrev, at Signe var død. Hun

sluktes en Dag som et Lys, der er brændt ned og ikke mere finder Næring. Men ogsaa Farbroder Toke, der havde skrantet, allerede da Absalon drog hjemmefra, var nu gaaet derhen, hvorfra man ikke mere vender tilbage. Paa det yderste havde det pint ham, at han skulde dø, inden han endnu havde opfyldt sit gamle Bægerløfte om at bygge Herren et Kloster af sin Jord paa Sorøen. Han havde bestandig trukket det ud, fordi han ikke nænnede at skille sig ved saa meget Gods. Men nu, da Døden stod for hans Fodgærde, gav han sin Hovedlod samt sexten Mark purt Guld til Klostrets hastige Opførelse; og han paalagde sine Brødre Ebbe og Asger at fuldbyrde denne hans Vilje. Men da Ebbe nu var Svend Erikssøns Mand og hans Høvedsmand i Roskilde, hvor han havde Tilsyn med Byens Befæstelse, saa kom Klostrets Opbyggelse til at hvile paa Asger alene. Det skrev da Asger, at han arbejdede Dag ud og Dag ind paa Klostret, som skulde blive større, end hvad hidtil var spurgt i Danmark; og naar det Værk var øvet, da vilde han flytte Skjalm Hvides Ben til Kirken og lægge dem under Altret, og selv vilde han da give sig ind i Klostret som fledført Broder; derom var han og Fru Inger enige.

Saa lagde han da nu sin Søn Absalon paa Sinde, at han ikke maatte svigte den Gerning,

der var ham bestemt fra Barndommen af; thi medens den hedenske Tokes Æt havde givet Landet to Ærkebisper og flere Biskopper, saa havde den kristnede Fjalnes Æt endnu ikke nogen Herrens Mand at opvise. Og dette havde været Signes store Sorg.

Absalon blev meget bedrøvet over dette Brevs Tidender. Han forstod nu, at hans Fader aldrig havde forvundet Græmmelsen over det forsmædelige Togt til England og Nederlaget i Venden; men paa Grund af sin Alder havde opgivet at samle Hæder for sit eget Navn. Nu maatte det blive hans Sønner, der øgede Ættens Hæder.

Saa samlede Absalon da nu atter i sig selv alle de Tanker, som var hans egenlige Liv og dets Bestemmelse. Han vilde drive ud af sit Sind Tanken om den verdslige Magt at vinde med Sværd, som Everhelm fristede ham med. Han vilde drive ud af sine Sanser Attraaen mod det unge svulmende Blod, det spillende Kid med de leende Øjne, den røde Mund og den runde Kind; og at ikke hans Sjæl skulde grue for Tomheden, som blev efter, saa var han nu ingen Tid ledig, men levede bestandig med det skrevne Ord og søgte i sin Aand at levendegøre, hvad hans Øje læste med sorte Streger paa hvid Grund, og hvad hans Øre hørte, om hvad vise Mænd havde tænkt i Tidernes Løb og givet deres Aands Stempel.

Han blev da nu en af Magister Adams bedste Elever og blev holdt op for de andre som et Exempel til Efterfølgelse. Ingen var hans Lige i Veltalenhedens Kunst eller kunde staa sig imod ham i en Disputats. Magisteren bød ham hjem til sit Hus for at indvie ham i de Lærdomme, der blev skjulte for de andre, fordi de endnu ikke evnede at løse deres Knuder.

Han saa da ofte Jeanne; men naar hun lukkede ham ind og gik foran ham op ad Trappen, da saa han ikke paa hende og svarede kun kort. Men hun tog sig det meget nær, at han ikke længer mødte hende om Aftenen; og hun græmmede sig over, at han saa pludselig var bleven storsindet.

Det spurgtes en Dag i Februar, at den hellige Fader i Rom paa Abbed Suger's Bøn vilde komme til Paris for at lyse Velsignelse over Kong Ludvig og hans Riddere, forinden de drog afsted paa det nye Tog mod det hellige Land, som Bernhard af Clairvaux havde opfordret til og spaaet saa høj en Lykke.

Pave Eugen den tredje holdt da nu sit Indtog i Paris, hvor han var den franske Konges Gæst; og en skøn Dag kom der Melding til Abbeden i Geneviève Klostret, at hans Hellighed, ledsaget af Kongen og et stort Følge,

vilde komme for at gense det Kloster, hvori han havde boet i sin Studietid; og derefter vilde han selv læse Messen for alle Klostrets Brødre og Skolarer.

Klerkene følte dette som den allerhøjeste Ære; men Korherrerne hviskede indbyrdes om, at der vist stak noget bag; thi de var sig deres forargelige Levnet vel bevidst og frygtede nu for, at et og andet skulde komme Paven for Øre. Dog lod de aabenlyst, som ogsaa de var meget glade over Besøget, og gjorde alt i Stand til, at Kirken, som var deres Ejendom, kunde være saa smykket og festlig som muligt. Alle Kostbarhederne blev hentede frem af Sakristiet, deriblandt et gammelt baldyret Silketæppe, som en af de tidligere Paver havde skænket Kirken til Erindring om sit Studieophold i Paris. Det Tæppe blev bredt ud over Altertrinet, for at Paven kunde knæle derpaa, naar han læste Messen.

Da Absalon traadte ind i Kirken mellem Skolarerne af den engelske Nation, var alle Korherrerne forsamlede oppe om Altret, hver i sin Stol. Højest oppe ved Altret sad Abbeden.

Da det meldtes, at den hellige Fader var at se for Enden af Gaden, rejste alle sig og gik mod Vaabenhuset for at modtage ham.

Først kom nu Kongen og hans Mænd; derefter blev Paven baaret ind; Baldakinen dækkede

for hans Hoved, saa at Absalon ikke kunde se hans Ansigt.

Da han havde naaet Altret, blev hans Stol sat ned foran Silketæppet. Rundt om ham stillede sig i Kreds Kongen, Abbed Suger, Biskoppen af Paris, Prévôt'en og de øvrige Stormænd.

Nu traadte Abbeden og Præsterne frem og iklædte Paven Messehaglen. Den hellige Fader knælede for Altret, gik saa op og hævede Sakramentet over Menigheden, mens alle Hoveder bøjedes.

Da Messen var forbi, rejste Paven sig og gik ind i Sakristiet, ført af Abbeden og Kirkens Embedsmænd, for at bese de hellige Relikvier.

Næppe var Døren lukket efter dem, før Pavens Tjenere traadte til og begyndte at rulle Silketæppet sammen, hvorpaa Paven havde knælet. Korherrerne, som atter havde sat sig i deres Stole, studsede; men da de saa, at Pavens Tjenere gjorde Mine til at føre Tæppet bort med sig, som Skik var i Rom, for at ingen uværdig Fod skulde træde det Tæppe, hans Helligheds Fod havde rørt, saa rejste de sig fra deres Stole, gik hen til Tjenerne og hviskede til dem, at Tæppet hørte Kirken til. Da Tjenerne ikke forstod deres Sprog, søgte Korherrerne ved Haandbevægelser at gøre dem forstaaeligt, hvad de mente; men da de nu tog

fat i Tæppet og trak det til sig, holdt Pavens Tjenere fast; og saaledes rev de nu hver fra sin Side i det kostbare Tæppe. Korherrerne, som først havde hvisket af Hensyn til det hellige Sted, blev nu heftige og højrøstede; og Tjenerne, som ikke forstod Spøg, gav dem haarde Ord igen, saa at de tilsidst kom i Haandmænge med hinanden.

Kongen og hans Mænd forstod ikke strax, hvad der gik for sig foran Altret; men da Pavens Tjenere og Korherrerne begyndte at skrige op og at true hinanden, blev Kongen saare vred.

Han sendte nogle af sit Følge derop for at tale dem til rette; men da det ikke hjalp, for Kongen selv til i Vrede, lagde sin Haand paa Tæppet og befalede Korherrerne at gaa tilbage til deres Pladser og ikke begaa den uhørte Skændsel at krænke selve det hellige Sted for Herrens Alter.

Men Korherrerne, som var af fornem Slægt og havde Frænder mellem Kongens Riddere, som her var til Stede, raabte til Kongen, at hans Magt ikke rakte indenfor Kirkedøren. Her var de Herrer; og de tillod ikke nogen at røre det Tæppe, som var en af Kirkens største Kostbarheder.

Nu sprang flere til af Kongens Følge og vilde hjælpe ham til at tage Tæppet i Behold; men derved kom Korherrerne i et saadant

Raseri, at de slog blindt om sig; og en af dem, den tykke røde, som Vilhelm havde vist Absalon i Haven den første Dag, kom for Skade at slaa sin Haand op i Kongens venstre Øje.

I det samme gik Sakristidøren op. Paven havde hørt Tummelen i Kirken. Nu stod han selv for Altret og saa det vederstyggelige Skuespil. Men Abbed Suger for ned imellem de stridende og lyste i Pavens Navn Forbandelse over hver den, som rørte Tæppet.

Pavens Tjenere lod da strax Tæppet falde og efter dem Korherrerne.

Saa vendte Paven sig om mod Geneviève-Abbeden. Alle i Kirken saa, at han sagde nogle Ord til denne, som fik ham til at blegne. Derefter vendte han sig brat, satte sig i Stolen og lod sig uden at lyse Velsignelsen hastig bære ud af Kirken.

Nu ilede Abbeden af Geneviève ned i Kirkens Skib til Kongen for at formilde hans Vrede; men Kongen, som gik med Abbed Suger paa sin venstre Haand, havde samlet sit Følge tæt om sig. Da nu Abbeden vilde frem for Kongen, trængte Ridderne ham vredt tilbage, og skønt han raabte bønlige Undskyldningsord til Kongen, lod denne, som om han intet hørte og fulgte hastig efter Paven ud af Kirken.

Da Absalon Dagen efter gik fra Magister Adams Forelæsning, hvor alle tænkte mere paa Optrinet i Kirken end paa Aristoteles' Kategorier, blev han indhentet af en Svend, som bad ham følge med til Abbed Suger, der havde noget at tale med ham om.

Da Absalon stod i den høje Stue, hvor han allerede engang havde været, kom Abbeden ham i Møde med fremstrakte Hænder og førte ham ind i sit eget Studerekammer indenfor. Da de havde sat sig, sagde Abbeden:

— Hvad mener Karl af Danmarks Frænde om Skuespillet i Kirken, hvad?

Absalon vendte sig imod ham og lod sin Vrede have frit Løb:

— Jeg mener, at ingen Straf kan være streng nok.

— Rigtig, min Søn. Og fortæl mig nu ærlig — I, som er fremmed og daglig færdes i Klostret — hvad I mener om de gode Korherrer paa Bjerget og deres Levned. Jeg har hørt et og andet.

Absalon fortalte nu aabent, hvad han havde hørt og set. Saa skjulte han heller ikke for Abbeden, hvorledes Vilhelm havde lidt ilde for sin Fromhed, og hvad han havde sagt om Korherrernes Frygt for Munkereglerne.

Nu rejste Abbeden sig af Stolen og gik frem og tilbage i det lille Kammer. Saa vendte han sig mod Absalon og sagde:

— Deres Frygt dømmer dem selv. — Vil de mon ikke have godt af at undvære Kød, hvad? saa og af at forsage Talens Brug? — De forstaar jo at hjælpe sig med Hænderne. Det saa vi igaar. — Ja, saaledes skal det være: Kirken giver vi til Augustinerne i Saint Victor Klostret. De skal lære dem Klostertugt og Lydighed. Men deres Præbender beholder de.

— Hvorfor? — spurgte Absalon.

— Fordi der er Stormænds Sønner iblandt. Gud, hvad Guds er, og Kongen, hvad Kongens er!

— Saa bør da ogsaa Vilhelm vende tilbage, at han kan komme til ret Hæder og Værdighed. Hvad om han blev Abbed?

Suger saa paa ham og smilede:

— Hvorfor ikke Biskop strax, at han hastig kan blive Pave, hvad?

Nu spurgte Abbeden til Absalons Studier, forhørte sig om, hvilke Lærere han søgte, hvem han havde sluttet sig til, og hvad han syntes om Paris og de franske.

Absalon svarede ham aabent paa alt, nævnede ogsaa Everhelm; men han sagde intet om de Planer, de havde drøftet sammen, skønt Abbeden spurgte ham nøje ud om Flandreren.

Saa rejste Abbeden sig op, rakte Absalon sin Haand til Kys og sagde:

— Naar der holdes Maskefest paa Slottet, har de fremmede Skolarer Adgang. Næste Gang kommer I med, hvad? — Det er godt for ungt Blod at more sig iblandt; men glem ikke derfor at bede. Bede, bede og bede — det er tre Ting; og det er alt. Husk det, min Søn!

Faa Dage efter blev det forkyndt for Abbeden og Korherrerne, at Kongen inden sin Bortrejse havde indsat sin Skriftefader, Abbed Suger, til Rigsforstander og paalagt ham at tugte Genevièvekirkens Domkapitel for det skændige Optrin i Kirken. Abbeden overdrog da nu i Pavens og Kongens Navn Abbed Odo af det nærliggende Saint Victor Kloster tilligemed tolv ordensbundne Kanniker sammestedsfra Højhedsretten over Kirken og Klostret. Det blev stillet frit for Korherrerne at give sig ind i den strenge Augustinerorden eller at forlade Klostret med deres Kvinder og Børn og tage Ophold paa Landet, hvor de havde deres Præbender.

Allerede samme Aften drog Abbed Odo og hans Munke ind i Klostret, beskyttede af Mænd, som Rigsforstanderen havde sendt. Korherrerne lukkede sig inde paa deres Celler og truede med Vold; men om Aftenen sad dog en Augu-

stinerbroder i Porthullet, og Klostrets og Kirkens Nøgler var i Abbed Odos Værge.

Næste Morgen inden Daggry, da Munkene rejste sig for første Gang at læse Mattutinen i Kirken, fandt de Kirkedøren opbrudt. Korherrerne og deres Tjenere havde sprængt den om Natten. Og da de kom ind i Kirken og vilde tage Plads i Koret, fandt de Stolene optagne af Korherrerne, som hilste dem med Haansord. De fromme Augustinere lod sig dog ikke skræmme, men forsamlede sig i Kirkeskibet for der at læse deres Bønner. Næppe havde de begyndt, før Korherrerne satte i af deres Lungers fulde Kraft og overdøvede dem med Larmen og Skraalen.

Munkene drog nu ud af Kirken og klagede til Abbed Odo. Der gik Bud til Rigsforstanderen, som sendte Kongens Mænd at fordrive Korherrerne med Vaaben. Disse raabte paa, at Kirken var deres retmæssige Ejendom, som ingen uden Gud kunde fratage dem. Tilsidst veg de dog for Overmagten; men kun de færreste af dem drog ud paa Landet til deres Præbender. Flertallet tingede sig i Kost i Paris; thi de kunde ikke undvære Byen og dens Glæder. Men i lang Tid efter turde de tolv Munke ikke gaa udenfor Klostermurene ved Aften for ikke at lide Overlast.

Abbed Odo lod Absalon kalde til sig og

sagde, at Abbed Suger havde talt om ham og paalagt ham at sørge for hans Legeme og Sjæl. Saa lod han nu ogsaa Vilhelm kalde tilbage til Klostret, hvor han sidenhen hædredes af alle for sit Retsind og sin Fromhed.

XIII

Absalon var meget glad over, at Vilhelm var vendt tilbage. De saa daglig hinanden; men Korherrerne, der hadede Vilhelm og havde faaet Nys om Absalons Besøg hos Abbed Suger, spredte onde Rygter ud om deres Forhold, hvilke fandt saa meget lettere Tiltro, som ingen ret kunde begribe, at „den hvide Dansker“, som de kaldte ham, ikke ligesom de andre Skolarer viste sig i letfærdige Kvinders Selskab eller dog havde sig en Elskerinde i Byen.

Saaledes gik nu Aaret, men hen paa Foraaret gjorde Abbed Odo Vilhelm til Diakon; og han fik dermed en saa betroet Stilling i Klostret, at han ikke længer havde Stunder tilovers for Spasereture. Absalon gik da atter alene og søgte nu og da til Magister Adams Hus.

En Dag havde Absalon af Magisteren faaet den Opgave at disputere over Spørgsmaalet om de syv Dødssynder. Han skulde bevise, at den, der begaar en af disse, er uigenkaldelig hjem-

falden til den evige Fortabelse, hvis han dør uden at have angret den.

Absalon beviste dette med saa gode Argumenter, at hans Modpart, en engelsk Klerk, maatte erklære sig for overvunden.

Da alle nu tilraabte Absalon Bifald over hans Sejr, tog Ærgerrigheden ham, saa at han æskede, hvem der vilde, til paa staaende Fod at disputere med ham over det samme Æmne; kun at Absalon nu vilde føre den tidligere Modparts Sag og bevise, at den, der begaar en Dødssynd, dog kan faa Andel i Naaden og det evige Liv, selv om han ikke har angret den.

Da ingen af Skolarerne turde tage Udfordringen op, meldte tilsidst Magister Adam sig; og Absalon erklærede sig villig til at tage en Dyst med sin Lærer.

Saa behændigt og sikkert føjede nu Absalon sin Tale, at Magisteren ikke kunde komme nogen Vej med ham, men maatte slutte Disputatsen, idet han erklærede, at Absalon var ham jævnbyrdig.

Om Natten kunde Absalon ikke falde i Søvn. Han var stolt af sine Sejre, og de modstridende Argumenter spøgte bestandig i hans Hoved, som var træt af den anstrængende Ordkamp.

Som han nu laa og søgte at holde sig Tankerne fra Livet og her, hvor han ingen Mod-

stander havde at besejre, søgte sit Hjærtes egenlige Mening om Dødssynderne, saa kom der pludselig en stærk Angst over hans Sind. Han satte sig over Ende og spurgte:

— Hvad er Sandheden? — Begge Dele kan jo ikke være sande.

Jo mere han tænkte over dette, des uroligere blev han; og han syntes tilsidst, at det galdt hans Sjæls Salighed at finde Klarhed heri. Thi naar han saaledes kunde disputere om ethvert Æmne og vinde Sejr baade for og imod den samme Sag — saa var jo intet Sandhed i og for sig. Hvad blev saa Tro, hvad blev saa Livets Maal og Mening? — Atter og atter søgte han at finde et Midtpunkt; men han fandt det ikke.

Saa stærkt pinte dette ham, at han næste Aften søgte hjem til Magister Adam og betroede ham sin Angst.

Da saa Magisteren paa ham med et stort Smil og sagde:

— Du kommer til mig og spørger som Pilatus: „Hvad er Sandhed?“ — Nu kunde jeg svare dig: „Gud er Sandhed!“; men jeg gør det ikke; thi da sætter jeg dig et X for et Y, og du er lige vidt. — Jeg kunde henvise dig, som jeg burde, til Skriftens Ord og de hellige Kirkefædres Vidnesbyrd, som Kirkeforsamlingerne har knæsat dem; men jeg gør det ikke; thi den

athanasianske Trosbekendelse er Sandheden for de mange, ikke for den, som er én. — Men hvorfor vil du vide, hvad Sandhed er? — Lever du ikke vel den foruden? — Levede du ikke vel igaar, da du ikke søgte den, men kun Sejren for dine Evner og din Lærdom?

Absalon lod sig ikke nøje med dette Svar. Han trængte ind paa ham, at han skulde sige ham, hvad Sandhed var.

Da svarede Magisteren:

— Nu vel, saa vil jeg da sige dig, ikke hvad Sandheden er; thi intet er i sig selv; men hvad den synes mig at være. — For Verden er den Magt, min Personligheds Magt. Hvad jeg tror paa saa vist, hvad jeg evner saa stærkt, at jeg kan tvinge de mange til at tro og ville det med mig, det er Sandhed for Verden. For Gud er Sandheden ikke én, men to; den er altid to, men i én; den er Materien og Aanden, som er bleven én. Derfor, den som i sig bærer Styrken til at forene For og Imod, han er altid i Sandhed, og der ligger ingen Vægt paa, hvorledes og i hvad han lever. Det er, som min gamle Lærer Abailard sagde: „Hav kun Kærlighed, da kan I tillade Eder alt!“ — Men sig ikke dette til nogen; thi hvad jeg her røber dig, for det kan jeg dømmes som Kætter.

Da Absalon gik fra ham, mødte han Jeanne paa Trappen. Hun saa ud, som hun havde

grædt. Absalon standsede og spurgte hende, hvad der var i Vejen.

— Det er Jeres Skyld, at jeg græder! — sagde hun, men mere vilde hun ikke sige.

Hvad Magisteren havde talt til Absalon om Sandheden, forstod han ikke ret; men dog virkede Ordene dybt i hans Sind. Det syntes ham, at de havde givet ham en større Frihed. Han følte sig løftet over de mange, baaret op imod noget stort, som kun de faa kunde magte. Og naar han nu disputerede om et Æmne og bag efter tog Modpartens Parti, saa kom der over hans Ansigt et stort Smil, som om han vilde sige:

— Der ligger ingen Vægt paa, om jeg forsvarer dette eller hint. Ord er Ord. Det, som jeg hævder, er Sandhed for Jer. Men det, som jeg selv vælger at leve, det som jeg vil, er Sandhed for mig.

En Dag kaldte Magister Adam ham til sig efter Forelæsningen og sagde:

— Min Datter Jeanne klager sig over, at hun slider sin Ungdom hen som en anden Tjenestetøs. Hun synes, det er ilde for en lærd Mands Datter intet at vide og intet at lære. Nu mener hun, at da du for intet nyder godt af hendes Faders Visdom, saa er det billigt, at du til Tak atter lærer hende, da jeg ikke har Stunder der-

til selv. Der ser du, min Søn, ogsaa Kvinder vil vide, hvad Sandhed er. Forsøg nu du at lære hende det.

Absalon vilde ikke undslaa sig for at opfylde sin Lærers Bøn. Han kom da nu hver anden Aften i Magisterens Hus og læste med Jeanne. Hun var lærvillig og taknemmelig; men naar han talte og forklarede, veg hendes Øjne ikke fra hans; og ofte, naar hans Haand laa paa Bordet, fandt hendes Haand Vej til at lægge sig ved dens Side; og det hændte da, at han i Tanker greb den. Dog naar den bløød og varm gav sig ind i hans, blev han opmærksom derpaa og slap den.

Men en Aften, som hun sad og saa op paa ham med sine leende Øjne, mens Krøllerne dækkede hendes Pande, tog han hende om Hovedet med sine Hænder, løftede det op mod sin Mund og kyssede hendes aabne Læber. Da slog hun Armen om hans Hals saa hurtig, som var nu det sket, hun havde ventet saa længe, og gav ham Kysset tilbage.

Saa løsnede Absalon hendes Arm af sin Hals og sagde med et Smil:

— Tror du nu ogsaa, at jeg lærer dig, hvad Sandheden er.

Hun slog en stor Latter op, kastede Bogen hen ad Bordet og sagde:

— Hvad kerer jeg mig om Sandheden? — Jeg bryder mig kun om dig.

Da Absalon kom hjem fra Magisterens Hus, fik han af Abbed Odo overgivet et Brev, som den flanderske Nuntius havde bragt. Det var fra Valdemar.

Han skrev, at han havde lokket Tove. Hun havde født ham en Søn, som fik Navnet Kristoffer og blev givet i Pleje til Absalons Faster, Cæcilie og hendes Mand Peder Torstenssøn paa Pedersborg. Men Ole Stam havde sendt Pigen bort til hendes Fader i Ramsø. Saa havde ogsaa Asger givet ham haarde Ord derfor; og da han nu var atten Aar gammel, havde han efter Peders Raad valgt at drage til Svends Hird. Svend havde taget vel imod ham og gjort ham til Hertug over Sønderjylland, som han havde lovet i Ringsted. Men i Slesvig sad Knud, Henrik Skatelars anden Søn; thi Knud Maagenssøn, der var kaaret i Jylland, havde gjort ham til sin Lensmand der. Da havde Knud Maagenssøn hemmelig søgt til Valdemar, forklaret ham Sagen og foreslaaet ham Fred og Forsoning. Valdemar syntes bedre om Knud end om Svend; dog kunde han ikke glemme, at Knud var en Søn af hans Faders Morder, enddog Knud atter og atter havde forbandet sin Faders Gerning.

Valdemar meddelte endvidere, at Absalons Farbroder, Ebbe den muntre, Svends Høvedsmand i Roskilde, var død. Svend havde givet ham en prægtig Jordefærd i Bjernede Kirke; saa havde Svend gæstet Bjernedegaarden og krævet Formynderskab for Ebbes Sønner, hvoraf de ældste tjente ved hans Hird. Men Asger, som frygtede, at Svend vilde benytte dette Formynderskab til at inddrage Gaarden, gjorde Paastand for sig paa at være Ebbes Sønners rette Værge, eftersom Toke, den ældste af deres Farbrødre, var død. Svend havde omsider givet efter, men paa Hvidegaardene følte man sig aldrig sikker mod hans Falskhed.

Valdemar fortalte ogsaa om Vendernes Plyndringer paa Sjællands Kyster. Medens Svend og Knud stredes om Kronen og derfor havde Brug for alle Mand og alle Skibe, saa Venderne deres Snit til at plukke Landet værre end nogensinde. Hist og her drog Folk af Gaarde og søgte til Byerne, fordi de aldrig følte sig sikre. Gaardene stod da tomme og fristede Venderne til nye Overfald. Saa havde da nu Veteman, en Styresmand, som var bondefødt, samlet nogle dristige og søvante Mænd under sig til at forsvare Kysterne. De kaldte sig Søhaner, tog sig Ret over Skibe, hvor de fandt dem, og laa bestandig ude paa Jagt efter Venderne. Toogfirsindstyve Sørøverskibe havde de allerede taget, enddog de selv

endnu kun havde toogtyve Skibe at raade over.

Dette Brev gav Absalon meget at tænke paa. Det syntes ham, at Valdemar, hans Fosterbroder, allerede havde kendt Livet, medens han selv, som dog var tre Aar ældre, gav sin Ungdom hen til ingen Nytte.

Tre Aar var gaaet, men endnu i syv skulde han færdes her mellem Munke og Skolarer, suge Næring af døde Skrifter for tilsidst som Magister at give sig Kirken i Vold uden at have kendt Krig eller Elskov, uden at have følt Sværdet blinke imod sig fra en jævnbyrdig Fjendes Haand, uden at have kendt en Kvindes Overgivelse i sine Arme.

Saa havde da nu Valdemar taget Tove, den lyse og muntre, som undte dem begge saa vel, at hun ingen Forskel gjorde paa dem. Han mindedes Valdemars Ord:

— Hvad vil du skøtte om Kvinder, du som skal være Præst?

Anede det ham mon allerede da, at det vilde komme saaledes, at Valdemar plukkede den Blomst? Var det mon derfra det kom, det Sting i hans Hjærte, da Valdemar sagde de Ord? — Eller var det kun, fordi han følte alt blive mørkt omkring sig, — som saa han for første Gang al Livets Lyst svinde bort fra sine Øjne med den Bane, som var lagt for hans Liv fra hans Fødsel.

Nej. Saaledes skulde det ikke være. Sværdet vilde han føre. Var der ingen anden Vej, da vilde han drage det som Kors med de Riddere, som for Langfart mod Saracenerne.

Og Elskov — hvorfor skulde ikke ogsaa han kende Elskov? — Havde Magister Adam ikke lært ham Sandhedens Hemmelighed? — Var han dog en af de udvalgte, som er En, — af dem, som favner baade For og Imod, — de, som vælger deres Liv og sætter Sandheden selv, — én af dem, som vil og som kan. Saa var han ogsaa ung — ung nok, til at der var Tid at gøre Bod, om det gjordes Behov. Hvorfor havde han vel faaet Blodets Susen gennem Aarerne; hvorfor svulmede vel Kraften i hans Lemmer; hvorfor bryggede vel Livet sin kostbare Saft i hans Legeme; hvorfor klemte vel den søde Lyst sig om hans Hjærte og betog ham Vejret, da han kyssede Jeanne's bløde Læber, — hvis det kun var, for at han skulde bekæmpe det alt, altid og paany?

Hvad er mig Kirke, hvad er mig Maal, at Blodet skal rinde valent gennem mine Aarer, at jeg skal visne som en fattig Plante, der savner Luft og Lys?

Saa tog da Valdemar Tove, den lyse og muntre.

Nu vidste Absalon, at hun bestandig havde levet dulgt i hans Tanker, svøbt som en Knop i hans Ve imod Hjemmet, mod Frejs Mose med

Alfernes Dans ved Aften og Solens Brand gennem Mørupskovens Toppe.

Nu var den plukket den Blomst — og Valdemar havde plukket den.

Saa bittert faldt denne Tanke i hans Sind, at han ikke taalte Cellens mugne Luft. Han søgte ud i Haven. Uden at se, hvor han traadte, gik han gennem den lange Gang med de fingerbladede Træer, til han naaede Porten.

Skyggerne laa langt hen over Græs og Urter. Aftenen faldt paa. Taagerne steg op af Jorden, der virkede dem i det skjulte.

Nej, det skulde ikke være saa! — Frihed, Luft, Liv og Glæde ogsaa for mig!

Han traadte fast imod Jorden, hævede sit Hoved, som lettede han sin Ryg for en tyngende Byrde; sugede den kølige Luft med sine Lunger, som aandede han den for første Gang. Han aabnede sine Øjne, sine Øren, som saa og hørte han for første Gang. Nu galdt det at fange Verden og Livet og holde dem fast, om de ikke skulde svinde bort for bestandig.

Han vandrede mellem Haverne og vidste knap af sig selv. Saaledes bølgede det gennem ham af Trods og af Mod, som ikke kendte sin Grænse. Uden at vide det gik han mod et Maal.

Først da han saa Jeanne hist henne ved Købmandsboden, vidste han, at det var hende, han

søgte. Hun drejede om og kom ham i Møde. Hun løb snarere, end hun gik, som skete der nu, hvad hun havde drømt og ønsket saa længe.

Saa fulgte hun ham gennem Haverne ned imod Seine. Ingen af dem talte; men de vidste dog begge, hvad der vilde ske.

Her under de slanke Poppeltræer, der hviskede tyst over deres Hoveder, tog Absalon Magister Adams Datter i sin Favn og nød al Livets Lyst for første Gang. Og det blev Nat, inden de skiltes.

Men det var da i Foraarets spirende Gry, og Jorden duftede af de Safter, som gærede under Muld.

Tavse fulgtes de ad Vejen tilbage. Tavst rakte hun ham Munden til Kys, skønt hun gerne vilde tale; men hun turde ikke; og hun vilde gerne smile og le, men hun turde det ikke.

Natten igennem vandrede Absalon mellem Haverne. Nu det var sket, hvorom hans Tanke dybest inde havde kredset i det skjulte, som Flagermusen, der skyer Dagen, lydløst svirrende gennem Rummet — man mærker den ikke, ser den ikke — kun et Pust, et mørkt Glimt paa Skumringens Himmel — nu det var sket, var det, som om alle Kerter slukkedes i hans Indre.

Tænkte han paa Jeanne, at han havde brudt hendes Blomsts Blade og givet hende alle Livets syndige Tanker i sit Kys, da maatte han skrige af Skam. Og tænkte han paa, at det var Magister Adams Datter, givet i hans Vold, fordi han var uden Svig, — hans Elev, som begærede at lære Sandheden at kende af ham — da famlede hans Tanker i Luften, som Fugle med svedne Vinger, for at finde den Straf, der kunde gøre det ugjort, slette det skete ud af Livets Bog.

Morgenen tændte sit Lys over Bjerget og sitrede gennem de slanke Træers Toppe, før han atter stod ved Klosterhavens Port. Den stod endnu paa Klem, som han havde ladt den tilbage.

Han slæbte sig som en dødsdømt over de gruslagte Gange, til han stod under Vinduet for Broder Vilhelms Celle. Han klappede paa Døren, til han hørte den kendte Stemme. Døren aabnedes. Der stod han i det graa Lys med Kutten om de smalle Skuldre og saa paa Absalon fra sine dunkle Øjnes Dyb.

Da brød det i hans Indre. Han kastede sig ned for Vilhelms Fødder og bad:

— Giv mig Abailards Straf; jeg har gjort hans Brøde!

Atter og atter tryglede han Vilhelm, at han skulde give ham Abailards Straf, fordi hans Legeme havde draget ham i Syndens Død;

Abailards Straf, at det skulde synde nu og aldrig, aldrig mere.

Vilhelm løftede ham op i sine Arme. Saa bekendte han sin Brøde. Længe talte Vilhelm til ham og vægrede sig ved at gøre, som han bad. Men tilsidst, da Absalon ikke vilde slippe ham, saa tog han sin Bodssvøbe, tvundet af den haardeste Hamp, med Knuder som knyttede Næver, og tugtede Absalon paa Ryggen, der han laa paa Knæ for ham med Ansigtet mod Jorden — tugtede ham med Svøben, indtil han segnede om af Smerte.

Da Absalon atter laa paa Brixen i sin Celle, saa tænkte han paa Disputatsen om de syv Dødssynder; og han bad til, at det maatte være Sandhed om Naaden paa Grund af Anger.

Da han atter havde fundet Ro i sit Sind, var han udmattet som efter en haard Sygdom. Hans Ryg var øm efter Slagene, saa at han kunde skrige for hvert Trin, han traadte; men bestandig tænkte han paa Jeanne, ikke som den, der havde hans Lyst, men som den, der led for hans Synd. Det drog ham bestandig imod hende; og han følte, at han ikke fik Fred, før han havde talt til hendes Hjærte og faaet Tilgivelse af hendes egen Mund. Det syntes ham en vanskelig Gang at gaa; han trak det ud længe; men han følte, at han dog maatte til det.

Da gik han en Aften — det var Ugedagen

derefter — ud af sin Celle paa den Tid, da han vidste, at hun kom fra Købmandsboden.

Strax udenfor Klostermuren mødte han Everhelm, hvem han ikke havde set i nogen Tid. Flandreren skraaede over Gaden til ham for at tale; men Absalon fæstede sine Øjne mod Jorden og lod, som han ikke saa ham. Han kunde ikke tale med nogen idag uden Jeanne.

Da han naaede Boden, var hun ikke at se. Han ventede længe paa Hjørnet ved Kirken; men hun kom ikke. Han tog det som et Tegn paa Herrens Vrede; og med bøjet Hovede vendte han sig bort, da Mørket begyndte at falde paa.

Han havde ingen Fred i sit Hjærte. En forunderlig Trang drog ham ned imod Seine, mod det Sted, hvor Synden tog ham. Han gik som i Blinde; men hans Fod kendte Vejen og førte ham ned mellem de slanke Poppeltræer. Det var nu saa mørkt, at han ikke kunde skelne mange Skridt frem for sig.

Som han nærmede sig Stedet, hørte han Lyden af hviskende Stemmer, der vakte ham af hans Tanke. Han lyttede, og nu kendte han tydelig Everhelms Stemme. Elskovsord talte han. Saa lød der Kys gennem Aftenluften og atter Hvisken og dæmpet Latter. Da for der et Sting gennem hans Hjerte; thi den Stemme, som svarede Everhelm, var Jeanne's.

Han vilde have Vished. Hastig gjorde han de

sidste Skridt frem. Da rejste sig i Halvmørket to Skikkelser fra Jorden, hvor de havde ligget; og der stod Jeanne foran ham, blussende af Kind og med Krøllerne vildt om sin Pande.

Da hun kendte, hvem det var, som saa paa hende der ved Træet, dækkede hun Ansigtet med sine Hænder og vendte sig bort. Men Everhelm for op imod ham og raabte:

— Hvad sniger du dig om efter her, du hvide Dansker?

Absalon fandt intet Ord at sige, blev kun staaende og saa paa hans blege Øjne og hans slappe Skikkelse.

Saa lo Everhelm haanligt:

— Hvad er det, jeg hører om dig, du kyske Svend? — Du søger Utugt hos den Kvinde, som betros til din Undervisning, lig en anden Abailard. Tvi for en Fromhed!

Da Absalon intet svarede, lo den anden endnu højere:

— Staa ikke der som en Støtte af Sten, fordi du ikke er ene Hane i Kurven! Ikke enhver Jeanne er en Héloise. Fordi jeg aad din Mad og laante dine Penge, mente du vel, at jeg var alle Kvinders Nar som du selv. Vidste du det ikke før, saa vid det nu: du er til Spas for os alle for din naragtige Dyd. Og nu skal du have Tak, kære Ven! Jeg har haft megen Morskab og Nytte af Omgangen med dig. Men at du kunde tro, at vi Flandrere havde Bud

efter dig, det var dog det bedste af det hele. Vi har haft nok af danske Grønskollinger i Flandern. — Kom Jeanne, og lad ham staa, til han gror fast som en Pilevaand.

Jeanne sagde intet, men tog villig hans Haand. Saa smuttede de bort i Mørket.

XIV

Absalon stod længe paa samme Plet, hvor han havde fundet Everhelm og Jeanne. Da faldt der med ét saa stor en Kulde over ham, at han kom til at ryste derved. Men Kulden var ikke blot i hans Lemmer; den var ogsaa i hans Hjærte.

For at have krænket *denne* Héloise's Dyd vilde han givet sig Abailards Straf. For at have sænket Synd i dette urene Kar havde hans Nætter været søvnløse. Hvad var en Kvinde, at en Mand skulde vige blot en Fodsbred fra sin Vej for hendes Skyld. Thi nu var det klart, at hun havde syndet med Everhelm, førend hun syndede med ham. Havde hun ikke hin Nat føjet sig saa let og saa tilvant i hans Favn?

Var de mon alle saa, disse blidøjede Kid med det bløde Bryst og Læbernes længselsfulde Drag — eller var det kun hende, hvis Skød var tændt af Brunst, som ikke lod hende Fred, enddog hun var saa ung og havde syv smaa Søskende at passe og værne?

Og Everhelm, denne blege Hund, som gjorde sig myg og smiskede for et Bens Skyld — nu, da han saa Døren lukket for sig, haanede han den Haand, han før tiggede om Æde.

Falsk som en Lombarder og lysten som en Flandrer! — Nu troede han vel i sit Hovmod, at han havde dræbt de Planer, som han mente, at han alene havde kaldt til Live i Absalons Sind.

Nej. Dybere var der til Bunden i den hvide Dansker, som de kaldte ham; det skulde vel vise sig.

Havde han end trængt det ud af sine Tanker, fordi han havde andre Maal at varetage, saa var dog gemt ikke glemt. Aldrig havde det været hans Hjærtes inderste Mening at bære Messehagl alene. Baade — og, baade — og! hvad de end sagde, de gamle.

Og var det sandt, at man i Flandern ikke skøttede om flere af Karl af Danmarks Æt, saa kunde det dog ske, at danske Grønskollinger kom over Havet endnu engang som i de gamle, store Dage. Et Rige, ét enigt Rige skulde de blive, tvungne med Sværd og lokkede med List, som Abbed Suger forstod at bruge den — han, der var Kongens Skriftefader, drejede ham som en Dukke i sin Haand og var Frankrigs egenlige Konge, som han nu var dets Rigsforstander. Det sagde Vilhelm forleden, at klogere Mand havde aldrig ledet Frankrigs Skæbne.

Ên Krone skulde herske over Danmark, Norge, Sverig, England og Flandern — det skulde være hans hemmelige Tanke. Messekaaben og Bispestaven, som før var Maalet, givet ham fra Fødslen af hans Fader og hans Slægt — nu skulde de være Midlet, som baner Vejen til det store Maal, han vilde sætte sig selv.

Som Absalon nu gav disse Tanker Næring i sit Hjærte, søgte han at lære af, hvad han saa omkring sig i det Land, hvor han var sat til at studere. Han spurgte sig for, hvor han ikke kunde finde Klarhed. Magister Adam og Broder Vilhelm oplyste ham om mange Ting, som en fremmed ikke selv fik Øje paa; og uden at røbe sine hemmelige Tanker fik han Klarhed paa meget, for at bruge sin Viden, naar engang Tid var.

Han saa, hvorledes den kloge Abbed forstod at virke baade for Konge og Kirke. Mod de genstridige Grever og Baroner gav han Kirkens Bistand for at skaffe Enighed og Styrke i Riget. Saa havde han ogsaa givet Byerne Rettigheder, som de ikke tidligere havde kendt. Det sagde Adam, at han gjorde det for at skabe Kongen nye Forbundsfæller mod de mægtige Vasaller. Saaledes hjalp han ogsaa de smaa Riddere imod de store, gav dem Embeder af Kongens Haand, paa det at de skulde tjene ham, af hvem de havde Brødet, og ikke give sig under Vasallerne; men arvelige skulde Embederne ikke

være, paa det at de ikke skulde blive som nye Len, men frit kunde fratages den Slægt, der blev utro.

Saaledes styrkede han de svage og svækkede de stærke; splittede de enige og enede de splittede Kræfter, for at der i Riget kun skulde være én Kraft og én Vilje, nemlig Kongens og over den Kirkens.

Hvor klogt var det ikke, at Kongen i Frankrig lod sin Førstefødte salve som Medkonge, medens hjemme i Danmark hver en Konges Død skabte Strid om hans Efterfølger. Naar Valdemar blev Konge, og han fik en Søn, da skulde Absalon raade ham at gøre Drengen til sin Medhersker fra Barndommen af.

Saa stort kunde den ene vise Mand virke, enddog han kun bar en Munkekutte, at hele Rigets Velfærd hang af hans Liv. Naar Abbeden dør, det sagde Magister Adam, da vil det gaa tilbage med Frankrig, og snart vil Baronerne og det kloge England have taget, hvad endnu er tilbage.

En Dag fik Absalon Brev fra sin Moder, Fru Inger, som meldte ham Asgers Død.

Da Asger havde endt Sorø Klostrets Bygning, flyttede han Skjalm Hvides Ben fra Fjalneslevlille og nedlagde dem under Altret i Slægtens nye, store Kirke, hvor nu ogsaa Signe og Toke blev jordede. Saa gav han sig ind som Læg-

broder i Klostret, men Maanedsdagen efter laa han selv Lig og blev begravet hos de andre af sin Slægt. Inger tog sig hans Død meget nær og klagede over sin store Ensomhed. Hun boede alene paa Gaarden med sin Datter Ingefrid, mens begge hendes Sønner færdedes langt fra hende.

Dog Asgers Død var ikke det eneste, som gik hende nær. Guds Haand syntes at hvile tungt over Slægten; thi i det store Slag, som havde staaet ved Viborg imellem Svend og Knud, og som Svend vandt, takket være Valdemars Snildhed og Forvovenhed — thi han faldt med Rytterne Knuds Fodfolk i Ryggen, da Svends Mænd begyndte at vige — i det Slag blev Stig Hvide fældet. Han førte et af Svends Bannere og dræbtes med det i Haanden. Stor Sorg voldte dette hans unge Hustru Margrethe, Valdemars Søster. Hun var nu dragen til Fjalneslevmagle og boede hos Stigs Moder Gyde med sin Datter, som de kaldte Liden Kirsten, for i Omtale at skelne hende fra Valdemars anden Søster, Erling Skakkes Hustru, hvem de kaldte Store Kirsten.

Absalon tænkte meget over sin Faders Død; men han sørgede ikke længe.

— Hvad er Døden? — spurgte han. — Det, som var min Faders egenlige Liv, Tanken, Huen, kan ikke dø. Paa Jorden bliver hans Minde, hans Gerning. Lever han ikke ogsaa i

mig? og den Gerning, som jeg engang skal gøre, har sit Præg fra ham. Saa har jeg da ikke blot mit eget Maal at varetage, men ogsaa den ugjorte Gerning, som hans Hu søger gennem mig.

Kort Tid efter, at Kong Ludvig og hans Følge med Skam var vendt tilbage fra det hellige Land, til Trods for at Bernhard af Clairvaux havde spaaet saa stor en Lykke, var der i Anledning af Kongens Navnedag en Maskefest paa Slottet.

Som Abbed Suger havde sagt, blev de fremmede Skolarer indbudte; og Absalon drog da til Slottet sammen med Johannes af Salisbury og de andre Skolarer af den engelske Nation. De var alle klædte i deres Festdragt af sort Silke, som kaldtes Cointise; men for Ansigtet bar de Masker, hver efter sit Valg, nogle dog kun et tæt Slør af sort Silke.

Som Absalon stod paa den brede Trappe, der førte ned til Haven, hvor Tjenerne var i Færd med at tænde Blus i Træer og Buske, og saa op imod de aabne Salsdøre, hvorfra Musikken tonede ud, og hvor Ridderne og deres Damer kom og gik, — stod en lille Munk pludselig ved hans Side og lagde sin Haand paa hans Skulder.

— Hvorfor staar I her alene? — spurgte han — Morer I Jer ikke deroppe i Salen mellem

Ridderne og Damerne? — Der er dog mange smukke Kvinder iblandt.

Absalon kendte paa Stemmen, at Munken var Abbed Suger.

— Jeg tænker paa — sagde Absalon — at de franske Riddere synes bedre at forstaa at træde Dansen end at føre Sværdet mod Saracenerne. Saa undres jeg ogsaa paa, at der er saa mange Kvinder flere end Mænd til Stede. Er det maaske Enkerne efter dem, som lod Livet derude? — Maaske er det paa den Maade, at man i Frankrig begræder de døde og mindes sine Nederlag.

Abbeden saa fast paa Absalon, men sagde intet. Saa trak han i hans Skæg, som stak frem under Masken, og sagde:

— Se se! — den unge Dansker har faaet Skæg paa Hagen, hvad? — Siden I dømmer vore Kvinder saa haardt, saa er det bedst, at I lærer en af dem at kende. Kom, jeg vil gøre Eder bekendt med en af vore unge Enker. Hun er smuk, og hun har Aand; og for at glemme sit Tab søger hun sig en Lærer; thi hun er led ved fornemme Kvinders tomme Liv. Filosofi og Grammatik vil hun studere og har bedt mig om at skaffe hende en af de fremmeste blandt Skolarerne. Man har sagt mig, at Ingen af de unge kan staa sig imod Jer i artes.

Artes ɔ: de syv „frie Kunster“.

Absalon havde mest Lyst til at undslaa sig; men han vilde ikke støde den mægtige Mand, som havde vist ham saa megen Venlighed.

Saa fulgte han med Abbeden op ad den brede Trappe, hvor de fra den aabne Dør saa ud over Salen med alle de dansende Par. Abbeden gjorde et Tegn med Hovedet; og nu nærmede en sortklædt Dame sig til dem langs Salens venstre Langside.

Abbeden drog hende og Absalon ud paa Trappen og gjorde dem bekendt med hinanden.

Hun hed Marianne de Crucy; og da hun et Øjeblik tog Masken til Side for at vise sit Ansigt, saa han, at hun var meget smuk. Hun var sort af Haar, og hendes Øjne var bløde som fint brabandsk Klæde. Tindingerne var saa hvide og Huden saa fin, at Aarerne tegnede et Net af blaa Streger deri. Hendes Læber var meget røde; og naar hun ikke talte, var det, som lukkede de sig halvt i Smerte, halvt i Lyst. Men naar hun talte, da aabnede de sig leende som en Blomst i Solen, og bag dem skinnede de hvide Tænder som Perler hæftede paa en rød Snor.

Hun bad nu Absalon være hendes Lærer. Da Abbeden havde fjærnet sig, fortalte hun, at han havde været hendes Skriftefader og var for hende som en kær Slægtning. De blev nu enige om, hvad Dag og Time Absalon skulde

komme til hendes Bolig, som laa udenfor Paris mellem Haverne, syd for Byen.

Da Absalon kom ud til hende første Gang, var det meget mildt i Vejret. De blev da i Haven, og hun viste ham alle de sjældne Urter, som hun havde faaet til at voxe. Saa spurgte hun ham ud om hans Hjemstavn, og der var saa megen blid Deltagelse i hendes Væsen, at Absalon strax talte frit og aabent til hende. Men da Absalon spurgte om hendes Ægtemand, sagde hun, at hun ikke taalte at tænke paa sit Tab og bad ham derfor ikke nævne ham. Hun trængte til en Lærer og en Ven, at ikke Livet skulde synes hende altfor tomt. Thi hun stod nu ene, uden Slægt i Frankrig; derfor var hun søgt til Abbeden, som havde lovet at hjælpe hende; men selv havde han ikke Stunder at beskæftige sig med hende og hendes Sorg.

Absalon havde ikke glemt, hvad Jeanne havde lært ham; men Marianne de Crucy fristede ham ikke med sine Øjne, med sin Mund, som Jeanne havde gjort. Hun var imod ham som en Søster, hørte opmærksomt paa, hvad han lærte hende og svarede saaledes, at han mærkede, hun forstod ham. Saa var hun ogsaa en fuldt udvoxen Kvinde, som havde levet i Livet og lært af det, hvad der har Værd og hvad ikke.

Derfor følte han sig rolig i hendes Selskab og mærkede snart, at han ikke havde den Selvbeherskelse behov, hvormed han forud havde væbnet sig overfor hende.

Absalon delte nu sin Tid mellem sine Studier, sine hemmelige Planer og Marianne de Crucy. De Timer, han tilbragte i hendes Have, blev ham efterhaanden saa kære, at han følte det som et Savn, naar hun en sjælden Gang maatte sende ham Afbud.

Hun var ofte tungsindig, naar han kom; og Absalon syntes, at han af hendes Øjne kunde læse, at hun havde grædt. Han ønskede da, at han kunde trøste hende; men han vilde ikke krænke hende med Spørgsmaal.

Dog en Dag, da de sad sammen i Lysthuset, greb hun selv hans Haand og sagde:

— Jeg pines mere, end jeg kan sige Jer, Absalon. Mit Hjærte trænger til at aabne sig for nogen, som under mig vel; men jeg har ingen at betro mig til. Saa lov mig nu, at I, som er fremmed, vil være mig en Ven og Skriftefader, at jeg maa sige Jer alt, hvad jeg bærer lønligt i mine Tanker. Jeg faar ikke Fred, før det bliver sagt. Jeg har ofte mærket paa Eder, at ogsaa I bærer paa lønlige Tanker, som I ikke tør betro andre. Saa lad mig til Gengæld være Eders Skriftefader; og vi vil dele hinandens Sorg og Bekymring som Broder og Søster. Baade I og jeg er af fornem Byrd; vore

Kaar har fra Fødslen været lige; maa vi da ikke bedre end nogen kunne lette vort Hjerte for hinanden?

Absalon bevægedes af hendes Ord. Han greb hendes Haand og lovede at være hende som en Broder.

Nu fortalte hun ham da, at det var ikke sin Ægteherre, hun sørgede for, men for en anden Ridder, som ogsaa var død i det hellige Land, og som havde været hendes Elsker. Hun var bleven gift som ganske ung; hendes Ægteherre var tyve Aar ældre end hun; og hendes Forældre havde valgt ham uden at spørge hende.

Da mødte hun i Kongens Gaard en ung Ridder, som havde hendes Alder. Han var smuk og munter og tog hendes Hjærte under Dansen. Hun gav ham sin Haand; og udenfor i Mørket fandt han hendes Mund.

— En Dag da min Ægteherre var paa Jagt, kom han for min Havemur — der ved den lille Dør histhenne; en Magt, jeg ikke kendte selv, drog mig ned i Haven just ved samme Klokkeslet. Jeg tænkte kun paa ham, og se, da stod han der bag Gitret, da jeg kom gaaende i Gangen mellem Buskene. Saa bad han, og jeg lukkede ham ind. Han bar mig paa sine Arme ind i Lysthuset — og her gjorde vi hinanden til Vilje.

Aldrig har jeg betroet det til nogen, ikke

engang i Skriftestolen. Saa levede vi sammen i Elskov og Glæde. Naar han ikke var hos mig, var mit Sind sygt som af Feber. Jeg lagde mig til Sengs og bad min Ægteherre, at jeg maatte sove alene for min Sygdom. Og han, som var god imod mig, lod mig have min Vilje. Da kom hver Nat min Elskede til mig igennem Vinduet hist, og jeg bedrog min Ægteherre, som kun vilde mit Vel. Saa var det Kongen stævnede sine Riddere til Korstoget. Begge drog de til det hellige Land — han, som var min Herre, og han, som var min Elsker. Og jeg mistede dem begge.

Da Marianne havde fortalt Absalon dette, lagde hun Hovedet i sine Hænder; og hun blev ved at sidde saaledes, indtil Absalon sagde for at trøste hende:

— Græd ikke mere. Eders Synd vil sikkert blive Eder tilgivet.

Da saa hun op. Hendes Øjne var mørke, og hendes Pande trak sig sammen:

— Min Synd? — Jeg græder ikke for den. Jeg græder, fordi jeg ikke mere kan være hos ham, som jeg elskede.

Absalon undrede sig over hendes Ord; men de betog ham tillige.

Var da alle Kvinder saa — selv de ædleste — de største? Hvorfor skriftede hun da, hvorfor bad hun? — naar hun bestandig gjorde Synden paa ny, og nu Døden hindrede hende,

levede hendes Hjerte end deri, og hun forstod ikke, at det kunde være anderledes.

Hun læste hans Tanker af hans Ansigt. Saa smilede hun og sagde:

— I er en kold Nordbo uden Følelse. Kender Eders Kvinder da ikke til Elskov, siden I har mindre Forstand paa sligt end en fjorten Aars Knøs hos os.

Hun bad nu Absalon, at han til Gengæld vilde skrifte for hende.

Han betroede hende da, hvad der var hændet ham med Jeanne; men hun smilede kun deraf. Saa fortalte han ogsaa, hvilke Planer der fyldte hans Sind. Naar han havde faaet sit Magisterium og var vendt tilbage til Danmark, da vilde han benytte sit Fosterbroderskab med Valdemar til at virke for at ene Flandern med Danmark og derefter samle Landene om Havet under én Krone som i gamle Dage.

Hun lyttede nøje til hans Ord; og da han næste Gang kom til hende, ventede hun ham ved Laagen.

— Jeg har tænkt meget over Jeres Ord — sagde hun — Selv har jeg megen Slægt i Flandern; og jeg véd, at der er mange, som vil virke hemmeligt for Eders Plan. Men hør nu, hvad jeg vil sige Jer.

— Absalon! — sagde hun og tog hans Haand, mens hun sænkede sine mørke Øjnes bløde Blik i hans:

— Hvad vil du bryde dig om Maal, som er givet dig af din Slægt, om Ord, som er vexlet over din Vugge? — Spurgte man dig? — Vidste man, hvad du bærer i dit Hjærte? — Du er ikke født til at bære Messekaaben som en anden sygelig Spædling, der er for svag til at føre Sværd. Enhver ser det paa din ranke Væxt, paa Glansen i dit Øje — du er baaret til at herske, som dine Fædre, til at øve Daad, Mand imod Mand. Du skulde staa bag Kongens Stol og hviske ham i Øre? — Du, som har Herskerpræget paa din Pande, skulde være Andenmand? — Bryd af, siger jeg dig! Bryd af, hvad andre har lagt paa dig. Ryst Støvet af dig og spred de Vinger ud, som Gud har givet dig. Flyv over dem alle — du, som har Kræfter dertil. For dig selv skal du leve og sætte dine Maal selv.

Saa drog hun ham ind til sig og sagde:

— Jeg har aabnet for dig, hvad jeg har skjult endogsaa for min Skriftefader. Se, min Ægteherre og min Elsker — begge er de døde. Ene er jeg — ganske fri. Heller ikke du har jo givet nogen Kvinde dit Hjærte eller dit Ord. Jeg er rig; jeg har fornem Slægt i Flandern som du. Ogsaa jeg er endnu ung. Sammen vil vi drage til Landet og søge Vej for det Maal, som skal være dit og mit. Flanderns Grevekrone skal ikke være Danmarks, ikke Valdemars. Din skal den være, du, som er Karl

af Danmarks nærmeste Frænde. Vi køber de Mænd, som ikke kan vindes med Ord. Og her i Frankrig kender jeg dem, som vil hjælpe. Jeg vil gaa til Abbed Suger. Frankrig trænger til Hjælp imod Greverne, imod England. Thierry d'Alsace blev valgt imod den franske Konges Vilje; og den, som evner at styrte ham, kan være sikker paa sin Løn i Paris. Vi lover Abbeden Flanderns Sværd, om han vil fremme vort Maal. Og saa — se nu paa mig! — er jeg ikke smuk endnu?

Hun hvælvede sit Bryst ud imod ham og glattede Hænderne ned langs de slanke Hofter.

— Er jeg ikke værd at eje? — Saa smil dog til mig, du kolde Dansker! — Naar vi har naaet vort Maal, saa er alt dette dit. Min Elskov vil jeg give dig. Naar du er Flanderns Konge, da bliver jeg din Dronning. Sammen vil vi herske i det rige Land. Er dette ikke en skønnere Lod end at være Andenmand i Danmark med dets Kulde og dets Fattigdom?

Saaledes talte hun til ham. Absalon svarede intet; men da de skiltes, lød hendes Ord endnu i hans Øre, og han kunde ikke glemme dem.

Da han kom hjem i sin Celle, bragte en tjenende Broder ham et Brev. Det var fra Valdemar.

Store Begivenheder forkyndte det ham. Han

saa nu, at hans Fosterbroder stod midt i Livet og Livets virkelige Kamp.

Ved Gedsted Aa havde Valdemar haft Lejlighed til ene mod mange at forsvare et Vadested, hvorover Svends Fodfolk skulde drage. Saa havde han været i Frisland, hvor Knud søgte Hjælp mod Svend og byggede en Borg ved Milde. Her havde Peder Torstenssøn, Svends bedste Mand efter Ebbes Død, givet Kongen saa gode Raad, at Friserne blev undertvungne og maatte stille Gidsler for Troskab; men Knud var saa vennesæl, at da Svend gav Gidslerne deres Frihed, saa vendte de alle tilbage til Knud, skønt Lykken havde forladt ham. Men skammeligt handlede nu Knud, da han flygtede ud af Landet til den tyske Kejser Frederik og tilbød at tage Danmark som Len af det romerske Rige, om Kejseren vilde hjælpe ham til Kronen. Kejseren, som kendte Svend fra den Tid, da han som ganske ung opholdt sig ved Kejser Konrads Hof, han bad da nu Svend komme til sig i Merseburg.

Svend rejste. Valdemar fulgte ham. De havde et stort og anseligt Følge. Da brugte Kejseren Svig og forlangte, at Svend skulde erkende hans Overhøjhed, antage Knud som sin Vasal og give ham Sjælland til Len. Knud, som kendte Svends Falskhed, krævede nu, at Valdemar skulde sige god for Svend.

Da ønskede Valdemar, at han havde haft

Absalon ved sin Side til at raade sig. Han tøvede længe; men tilsidst lovede han, at hvis Svend sveg det givne Ord, da vilde han opsige ham Huldskab og Troskab og slutte Forbund med Knud.

Næppe var de nu alle vendte tilbage til Danmark, før Svend nægtede at staa ved sit Ord og saaledes sveg baade Knud og Valdemar.

Nu bad da Valdemar sin Fosterbroder om et Raad; thi det var ham klart, at ved den Afgørelse, han nu maatte træffe, stod Fremtiden paa Spil.

— Mit Ord har jeg givet! — skrev Valdemar — og vel sætter jeg Knud højere end Svend; men han er dog Sønnen af min Faders Morder. Raad mig nu du, Fosterbroder, om du kan. Aldrig har jeg savnet dig som nu.

Da Absalon havde læst om Kejserens Indblanding i Danmarks Forhold, faldt der saa stærk en Harme over hans Sind, at han ikke fandt Ro til at sove. Som han da nu laa vaagen og kæmpede med de Tanker, som først Mariannes Ord og derefter Valdemars Brev havde vakt hos ham, modnedes hos ham de hemmelige Planer, som før havde været vage og svævende, til ét stort og samlet Maal.

Rigerne, som skulde samles under én Krone, — de Riger, der laa om Havet, de skulde

slutte sig til Frankrig og kalde sig „det kristne Rige“ i Modsætning til den tyske Kejsers „romerske Rige“. Saaledes skulde det være klart for alle Lande, at den romerske Kejser var ikke Kristenhedens sande Beskytter, lige saa lidt som det gamle Roms Kejsere havde været det. Kristenhedens sande Rige paa Jorden skulde være Frankrig, forenet og styrket med de andre Riger: England, Flandern og de nordiske Lande. Thi Frankrig var det Land, som først af alle Lande havde sendt sine Sønner til Kampen imod de vantro, der øvede Vold mod den hellige Jord, som Vorherre Jesu Fod havde traadt. Fra Frankrig og fra Flandern var Konger og Riddere dragen ud for at ofre Liv og Blod for Korsets Sag. Havde ikke hans Slægtning Karl af Danmark med sine syv Tusende Flamlændere været mellem de første? Saaledes skulde ogsaa nu bestandig de to Lande, Frankrig og Flandern, være de første, at det sidste forsmædelige Tog kunde blive sonet. Men ikke i Ny og Næ skulde Korsridderne samle sig. En fast Plan skulde lægges. Aarligt skulde de drage ud, som man hvert Aar drager i Marken og saar for siden at kunne høste. Da vilde Magten falde fra den romerske Kejser til den franske Konge. Paven og Kirken vilde give sin Velsignelse og sin Bistand til dens rette Forkæmpere.

For dette vilde han virke. Marianne skulde

hjælpe ham dertil. Enhver, som kunde hjælpe, skulde lokkes eller tvinges dertil. Ogsaa Valdemar, hans Fosterbroder skulde, vidste han det end ikke selv, drages mod det samme Maal. Og sad først Absalon paa Karl af Danmarks Trone, da vilde der være evigt Forbund mellem Flandern og Danmark.

Saaledes skulde det spørges over alle Landene, at Tokes Æt havde skudt et Storskud som ingensinde før.

Saa svarede han da nu Valdemar paa hans Brev.

— Du skal opgive Tanken om Hævnen for din Fader. Ingen kristne Stater hylder længer Blodhævn. Hellere søge Fred under Kirkens Beskyttelse end blive i Ufred. Hvad Nytte gør dig Hævnen? Den døde føler intet derved, der han lutres i Skærsilden. Og de efterlevende — kan Hævnen give Liv til den savnede? — Med hvad Ret desuden skal uskyldigt Blod bøde for det skyldige? Kan Knud for, at hans Fader Maagens øvede Vold og Svig imod din Fader? Og har han ikke forbandet denne sin Faders Gerning?

Forson dig med Knud. Da vinder du dig en Ven for Livet; thi du gør mere, end han efter dansk Sæd kunde vente sig af dig.

Men forargeligt er det, at danske Kongers Strid er indanket for den tyske Kejser. Nu vil

han benytte sig deraf, at I selv har kaldt ham, til bestandig at blande sig i Danmarks Forhold. Derfor var det rigtigt, at Svend brød det nødtvungne Løfte; og du bør blive hos ham som hans Mand, indtil han viser, hvad han bærer i sit Skjold imod dig.

Thi saa længe der er flere Konger end en i Danmark, saa er Sachserne eller Venderne Landets virkelige Herrer. Derfor bør der kun være én, og denne ene er du. Dog, saa længe du ikke er stærk nok til at være Herre, maa du Herre tjene. Tjen derfor indtil videre Svend som før. Lad det være ham og ikke dig, som bryder.

I sit stille Sind tænkte Absalon:

— Stræb at blive Enekonge i Danmark, paa det at du kan tjene mine Maal!

XV

Da Absalon næste Gang var paa Vejen ud til Marianne de Crucy's Have, hørte han i Byen, at Abbed Suger var død.

Marianne bekræftede det. Hun havde talt med Abbeden for et Par Dage siden. Da fejlede han intet, og nu var han død.

— Men frygt ikke — sagde hun til Absalon — det vil ikke gøre noget Skaar i vore Planer.

De Ord, Marianne havde sagt hin Aften, øvede deres stille Virkning paa Absalon; og hans Tanker drejede sig siden da bestandig om den Gerning, som han nu var bleven klar paa, og som de skulde øve i Fællesskab.

Han forsømte dog ikke sine Studier. Trivium havde han afsluttet og var nu i Quadrivium. De hellige Kirkefædres Liv og Lære fyldte ham med Beundring; og han var utrættelig i at øve sin Tanke og at føje sine Ord; thi ofte formaar en god Tale mere end et godt Sværd; og den, som evner at føre begge, syntes ham, at have Magt fremfor nogen.

Naar Absalon nu var hos Marianne, drøftede de sammen, hvilke Veje de maatte gaa. Hun nævnede ham de flanderske Stormandsslægter, som bedst bevarede Mindet om Karl af Danmark. Mange havde han i sin Tid gjort vel imod og skaffet dem Ret, saaledes at de kunde takke ham for, hvad de var nu.

Naar han gik i Haven ved hendes Side, mens Skumringen faldt paa, hørte hendes kloge Tale og saa paa hendes ranke Skikkelse, hendes sorte Haar og følte de bløde Øjnes mørke Blik i sit, da anede det ham, hvilken Magt der kan ligge i en Kvindes Elskov. Det syntes ham sødere end noget, han før havde følt, at kende hendes varme Haand i sin. Han ønskede, at hun vilde lægge sine hvide Arme om hans Hals; og ofte maatte han gøre Vold paa sig selv for ikke at gribe hendes Liv og trykke hende stærkt mod sit Bryst. Hun kendte vel sin Magt over hans Sind; og stundom smilede hun til ham, som vilde hun ægge ham. Naar han da sagde hende sin Attraa, lo hun og svarede, at det skulde alt være hans, naar de havde naaet deres Maal, men ikke før.

Der gik Maaneder paa denne Vis. Aaret randt til Ende og endnu et Aar. Den Tid kom, da han ikke tænkte nogen Tanke, som ikke strax blev hendes Eje. Ogsaa hun syntes at give ham hele sin Hu.

Ofte var hun tungsindig. Da lagde hun gerne

sin Kind imod hans. Han klappede hendes Haar, men hun tilstod ham intet Kys paa sin Mund.

Han var bestandig hendes Lærer, og hun fulgte hans Fremskridt i de syv frie Kunster. Men tre Aar stod endnu tilbage, inden han havde naaet sit Studium til Ende og taget Magisterium, som skulde være Afslutningen, inden de begyndte at sætte deres Plan i Værk.

Absalon havde ikke længe hørt fra Hjemmet. Da fik han en Dag et Brev sendt over fra Abbed Odo. Ogsaa det var fra Valdemar.

— Du lovede mig at komme til Danmark — skrev han — naar jeg blev Konge og kaldte dig.

Nu kalder jeg dig hjem, Fosterbroder. Thi jeg har ladet mig hylde til Konge sammen med Knud paa Viborg Ting.

Svend arter sig saaledes, at ingen dansk Mand kan være ham tro. Han foragter gamle danske Skikke, klæder sig og sin Hird paa sachsisk Vis. Saa indkalder han ogsaa fremmed Folk til Landet. Gøglere og Landløbere giver han Embeder og Bestillinger fremfor den danske Herremand. Bonden tynger han med nye Skatter; og naar han holder Rettergang, dømmer han uden lovligt Forhør og Prøvelse. Ofte lader han Retten afgøre ved Kamp mellem

Parterne i Stedet for efter Ed, saaledes at den svage Mand ikke kan komme til sin Ret og faar Spot af hans Mænd i Købet paa sin Skade. Men desforuden har han nu atter og atter staaet ikke Knud alene, men ogsaa mig efter Livet. Falske Breve har han fremlagt imod os paa Tinge. Nu sidst kom han til Viborg for at overfalde og dræbe os begge. Da opgav vi Freden og lod os hylde til Konger begge.

Saa har jeg da nu efter dit Raad forsonet mig med Knud, som har mig saare kær. Jeg har fæstet hans Søster Sofie, der er navnkundig for sin store Skønhed, enddog hun endnu kun er et Barn.

Men nu, da der er tre Konger i Danmark, ser det mørkere ud end nogensinde. Venderne røver paa alle Kyster. Danske Mænd falbydes som Trælle rundt paa Rygen og andre vendiske Markeder, som før var dansk Eje. Paa Smaaøerne findes snart ikke nogen dansk Mand tilbage. Thi Venderne har fordrevet dem, taget Gaardene, sat sig fast paa vor gamle Jord, røvet Kvinder og med dem avlet Børn, som er halvt Vender, halvt Danske. Vetemans Søhaner volder dem vel nogen Skade, men de er for faa og Røverne for talrige.

Hvis dette ikke ændres, bliver Danmarks Saga en vendisk Krønike at skrive. Der er Brug for hver en dansk Mand nu. Derfor maa du komme

at staa ved min Side med dit Venskab og dine gode Raad.

Da Absalon havde læst dette Brev, brød alle gamle Minder frem i hans Sind. Saa stærkt bølgede det i ham, at han havde Møje med at holde Taarerne tilbage.

Han mindedes Valdemar og deres Barndomslege. Han mindedes sin Fader og Signe, som nu begge var døde. Han mindedes hendes sidste Ord til ham inden Rejsen, da hun gav ham sin Velsignelse: Skaf Fjalnes Æt en Ærkebisp, som Tokes har haft to; men hun havde dog ogsaa rakt ham Sværdet, Skjalm Hvides gamle Sværd.

Alle Slægtens Forjættelser, som havde levet i ham fra Barn, traadte nu frem med nye og stærke Krav. Det var, som anklagede de ham for at have svigtet. Det var, som raabte de paa ham fra det fjærne, ikke alene med Valdemars Røst, men med Signes og Cæcilie Kongedatters, hans Faders og hans Moders Stemme.

Da mindedes han Ole Stams trofaste Hu, han, som havde kendt ham før nogen. Han mindedes hans Vrede over Svends Valg paa Tinge og hans Kamp for Valdemars Ret.

Sidst af alt mindedes han sit Løfte til Valdemar, sin Fosterbroder, at han vilde komme, naar han kaldte ham hjem.

Nu var Tiden der. Valdemar kaldte.

Saa skulde han da drage herfra. Fra sine Studier — uden at have sluttet dem. Fra sine store Planer — det Maal, han havde stillet sig selv, fordi det syntes ham, at han havde større Ret over sit Liv end nogen anden.

Nu syntes det ham med ét, som havde han været utro, ikke blot imod Slægten, men ogsaa mod sig selv. Nu kaldte det ham, alt det gamle, som han havde villet undfly, fordi han følte sig draget til større Gerning end at bære en Messekaabe. Det drog ham med Valdemars Røst — han, hvem han hemmelig pønsede paa at bruge til sine Maal. Først nu saa han, hvor langt fra Danmark de laa, disse Maal. Ikke det gamle Land, som nu var stedt i Nød, havde givet ham dem, men Trangen til egen Storhed.

Ja. Nu var Øjeblikket kommet. Valdemar kaldte, Danmark kaldte. Han maatte vende tilbage. Det tyngede ham, som blev en tung Krone sænket ned over hans Hoved — en Krone, som lukkede for Langsyn. Det var, som hørte han sin Faders Stemme hviske til ham:

— Kan noget være dig vigtigere og større end at gøre din Pligt og fuldkomme det Maal, hvortil jeg satte dig fra Barndommen?

Ja. Nu maatte han hjem.

Da tænkte han paa alt, hvad han havde set

og oplevet her i den store Stad Paris, som han nu ikke mere skulde se. Han tænkte paa Abbed Suger, der nu var død; paa Vilhelm, paa Everhelm og Jeanne. Saa tænkte han ogsaa paa de lyse, leende Haver med deres skønne Urter, ukendte hjemme — paa den stærke Sol ved Sommertide og den blaa Himmel, mørkere end han nogentid skulde se den hjemme. Men først og sidst tænkte han paa sin Veninde, paa Marianne de Crucy. Han kunde ikke rejse uden at have sagt hende Farvel. Og hvorledes skulde han vel forvinde Tabet?

Saa gik han da ved Aften gennem Byen ud til hendes Slot.

Hun ventede ham ikke; thi det var ingen aftalt Dag og Time. Da han stod ved Havegitret, var det næsten mørkt; men i hendes Sovekammer saa han Lys, og Vinduet stod aabent ud mod den milde Luft.

Han kaldte dæmpet hendes Navn. Tre Gange kaldte han. Saa stod hun ved Vinduet og bøjede sig ud i sin lange hvide Nattedragt. Hun gav ham Tegn at gaa ind igennem Gaarden; og for Enden af den hvælvede Gang stod hun selv og lukkede ham ind med Lyset i sin Haand.

Haaret havde hun slaaet ud til Natten. Som en sort Flod bølgede det ned over hendes Skuldre, frem over Brystets hvide Dug.

Da han endelig stod i hendes Stue, hvor alt var gjort rede til Natten, og havde sagt hende sit Ærende, saa han, at hun blev bleg og førte sine Hænder hastig til sit Hjærtested som for et pludseligt Sting.

Længe tøvede hun. Da bøjede hun Hovedet og sagde langsomt og fast:

— Du kan ikke rejse, Absalon.

Nu sagde han hende, hvor meget det smertede ham; men han maatte rejse.

Da for hun op imod ham i Vrede, og hendes Kinder brændte.

— Du rejser ikke! — sagde hun.

Absalon saa usikkert paa hende og sagde:

— Mener du da ikke, jeg lider som du ved at se vore Planer hindrede. Men gemt er ikke glemt. Nu er Valdemar Konge; og har han først ved min Hjælp besejret de andre, da skal du høre store Ting fra Danmark. Da faar jeg Magt, og jeg skal lede ham ved min Haand, som jeg altid har gjort. Da skal vi komme sammen over Havet til Flandern.

— Hvad taler du om Planer, om Flandern, om Danmark? — Det er ikke det. Dig vil jeg eje. Forstaar du da ikke, at jeg elsker dig?

Hun lagde sine Arme om hans Hals. Linnedet gled ned over hendes Albu, saa at han mærkede den bløde varme Hud mod sin Kind; og han trykkede hende heftigt til sig i et langt Kys.

Da deres Læber atter skiltes, hviskede hun:

— Saa bliver du hos mig!

Absalon tøvede med Svaret. Lysten drog ham mod hende mere end nogensinde; dog kunde han ikke blive.

— Jeg kan ikke! — sagde han omsider og løsnede hendes Arme fra sin Hals.

Da tabte hun Besindelsen. Hun stødte ham fra sig, kastede sig over Sengen med Ansigtet i sine Hænder og græd. Da han rørte ved hendes Arm for at tale trøstende Ord, for hun op imod ham.

— Rør mig ikke! — sagde hun — Hvad kerer jeg mig om Flandern eller Danmark? De er mig ikke mere end et Fnug, som jeg kan blæse bort. Men nu skal du vide Sandheden, som den er. Det var Abbeden, som kom til mig. Han var engang min Elsker, som han var min Skriftefader. Du forstaar det ikke — han var jo styg og halvgammel; men en saadan Magt havde han i sit Blik, at ingen Kvinde, han fæstede sit Øje paa, kunde modstaa hans Vilje. Han tvang mig til at gøre dit Bekendtskab og tage dig til mig som min Lærer. Han havde hørt om dig af Magister Adam og andre. Han havde set paa dig, at du bar paa store Tanker; han mente, at du, som var af Karl Danskes Slægt, kunde tjene hans Planer i Flandern, om han fik at vide, hvad der boede i dig. Se kun paa mig

med dine store Øjne! — ja, fordi jeg var smuk, saa skulde jeg lokke dig; — og jeg fristede dine hemmelige Tanker ud af dig; og jeg røbede dem for Abbeden. Han lærte mig, hvad jeg skulde sige. Han drejede dig i sin Haand igennem mig, uden at du anede det.

Da skete det, som jeg burde have tænkt mig. Du er smuk, og du er lysere af Haar end nogen, jeg har set; og du har Øjne saa blaa som Vandet og dog skarpe og levende. Og du har en Kongesøns stolte Vækst. Da kom jeg til at elske dig; men jeg skjulte det for Abbeden og for dig. Da vilde jeg eje dig; og skønt Abbeden døde midt i sit Værk og ikke længer kunde lære mig at lede dig, saa holdt jeg dig dog fast ved din Ærgerrighed — ved det, du kalder dine Maal. Ak, hvad Maal har Livet, Absalon, som er værdt at tragte efter — uden det ene, Kærligheden. Derfor skal du blive! Alt vil jeg give dig, som du har bedt mig om saa ofte — og som jeg nægtede dig for at knytte dig fastere til mig — alt vil jeg give dig nu — i denne Nat — om du vil blive.

Og hun strakte Armene op imod ham fra Sengen, der hun laa.

Men Absalon følte sig krænket i sit Inderste. Uden et Ord greb han sin Hue og gik bort.

Hun stod paa Trappen og raabte hans Navn,

men han vendte sig ikke; og skønt hun sagde, at naar han nu gik, da havde hun intet tilbage mere i Verden, saa ænsede han det dog ikke.

Langsomt gik han hjem gennem Mørket. Paris's Porte var lukkede, saa at han maatte gaa helt uden om Byen. Medens han vandrede der i Stilheden, led hans Hjærte ved at føle, hvorledes hans Ærgerrighed og hans Tillidstro var bleven krænket. Dog vidste han ikke, hvorhen han skulde vende sin Vrede. Ikke mod Marianne, som havde handlet i en andens Haand og havde brændt Vingerne paa den Ild, hun selv havde tændt. Ikke mod Abbeden følte han Vrede. Snarere øgedes hans Agtelse for det skarpe Øje og den vise Haand, som nu var visnet.

Ja, at evne at læse saaledes i et Ansigt, som han havde læst; at evne ved ethvert Middel, der stod til Raadighed, selv en Kvinde, at tage i sin Haand, hvad der vilde trænge sig frem, hjælpe det og lede det derhen, hvor han vilde det, at det kunde tjene hans Maal, alt medens det troede at øve sin egen Gerning — saaledes var det at lede, at staa bag alt; selv usynlig at se alt, vide alt, føre alt.

Saaledes havde Absalon været et Redskab i en mægtigeres Haand, medens han troede selv at være Herre over sit Liv og sine Maal og der-

ved blev troløs imod det, hvortil han fra Barn var kaaret.

Vidt havde det ført ham, langt udover, hvad hans Hjærte vilde, fordi en andens Aand virkede i ham.

Det var, som han skrev dengang til Valdemar, da han gav ham sit Raad: Herre være eller Herre tjene! Det Ord havde han hørt i sin Barndom, han erindrede ikke længer hvor og naar. Det var et godt Ord og et dybt Ord.

Han havde ikke selv evnet det første. Nu maatte han se at magte det sidste.

Saa galdt det at vælge den rette Herre.

Inden Absalon drog fra Paris for bestandig, havde han en lang Samtale med Broder Vilhelm, der ofte havde bebrejdet ham i den senere Tid, at de saa sjældent saas. Absalon betroede ham meget af, hvad der var hændt ham i den sidste Tid, det som havde draget dem fra hinanden. Dog ikke alt fortalte han; thi han havde lært, at man er vel Herre over sin Tale, men ikke over det Øre, der hører den, eller det Sind, som fatter den.

Han erkendte nu, at han i alle de syv Aar, han havde tilbragt i Paris, ikke havde haft nogen anden Ven end Vilhelm; og ham havde han forsømt.

Saa bad han da nu Vilhelm tilgive hans Letsindighed og tog det Løfte af ham, at hvis han engang i Danmark trængte til hans Hjælp i en stor Opgave, at Vilhelm da ikke vilde undslaa sig for den lange Rejses Besværligheder, men komme til ham, naar han kaldte.

XVI

Morgenen efter sin Hjemkomst til Fjalneslevlille red Absalon ud for at besøge sin Faders Grav og se det Kloster, han havde bygget.

Over Ringsted By laa det første Skær af Dag; og da han red over Hagbards Høj for paa Vejen at gæste Ole Stam, laa Taagen tyk som et Tæppe over Frejs Mose og skjulte Busk og Krat. Fra hvert et Træ langs Vejen drev Duggen klamt ad de nøgne, brune Kviste.

Da han kom til Bringstrup, stod Ole ude og bødede sit Gærde. Absalon kendte ham næppe igen, saa gammel var han bleven; og da han nævnte sit Navn, saa Bonden sky paa ham fra Siden, som vidste han sig ikke sikker. Absalon tænkte bestandig paa Tove, men han vilde intet sige; og da de nu ikke fandt Ord til hinanden, saa rakte han Ole Haanden og red tavs derfra.

Han red bag om Mosen gennem Mørup Skov. Her kendte han hver Sti og Stente og genfandt de Skjulesteder, hvor han havde dækket sig i deres Barndomslege. Saa fandt han

ogsaa de Spor, der førte ind til Blotestedet i Mosen. Men da han kom ud af Skoven og saa den store Lergrav, som hørte Bjernedegaarden til, saa mindedes han de Lerbrud, som han havde set i Flandern, og han tænkte, at han vilde forsøge at lade denne Jord brænde til Sten, saaledes som de brugte hist ude, naar de skulde bygge.

Da han naaede den nye Kirke og Klostret, hvis graa Sten kunde ses i lang Afstand, var det endnu saa tidligt, at ingen af Klostrets Folk saas ude; men omsider kom en Munk og lukkede Kirken op for ham. Saa bandt han sin Hest ved Gærdet og gik ind.

Her laa alle de, som var døde af Slægten, mens Absalon færdedes ude. Skjalms Grav kunde han ikke se; thi den skjultes af Altret; men Signes Grav fandt han til venstre og Ebbes og Stig Hvides til højre. Omme bag Altret laa en Sten, som nys var hugget; han læste paa den sin Faders Navn.

Da var det, som om han nu ret var hjemme og kaldtes til Ansvar, Ansigt mod Ansigt, med sin Slægt. Han knælede ned og kyssede den kolde Sten, hvor under hans Faders Hoved hvilede. Saa bad han om Kraft og lovede at være tro.

Absalon dvælede længe i Kirken og besaa den nøje. Da han kom ud, var Solen helt oppe, og dens Skin laa hen over Kirkegræsset. Der

gik en ung Pige, næppe mere end et tolv Aars Barn, og søgte tidlige Blomster mellem Gravstenene. Hver en, der fandt Naade for hendes Øjne, stak hun i sit store, lyse Haar, der var udslaaet over Skuldrene. Hun talte med sig selv og gjorde Dansetrin mellem de hvide Kors. Der var saa stor Ynde over hendes Aasyn og Skikkelse, at Absalon længe stod stille og betragtede hende. Saa gik han til og spurgte:

— Hvem er du?

Hun vendte sig hastig og greb til sit Livbaand; thi hun troede sig ene og blev saa forskrækket, at Blodet for hende op over Kinderne.

— Jeg er liden Kirsten! — sagde hun og saa nysgerrigt paa hans fine Kappe.

— Da er du Stigs Datter! — sagde Absalon, greb begge hendes Hænder og saa længe paa hende for at finde hendes Faders Ansigtstræk. Hun slog Øjnene ned og atter op imod ham. Saa trak hun sine Hænder til sig og lo. Solen spillede i hendes Haar, mens hun gik foran ham op til Gaarden i Fjalneslevmagle, hvor hendes Moder Margrethe og Tokes Enke Gyde kom ud og hilste ham velkommen.

Nogle Dage efter Absalons Hjemkomst rygtedes det, at Svend Erikssøn var faret syd paa gennem Sjælland med nogle faa af sine Ryttere.

Der kom Bud, at han i Roskilde havde svigtet sine Mænd og nu flygtede ud af Landet til sin Svoger i Sachsen for hos ham at søge Hjælp mod de to nye Konger, som Landet havde faaet. Saasnart Rygtet naaede Jylland, brød Valdemar og Knud strax op med deres Folk og lagde over til Sjælland. Næppe var Valdemar kommen til Roskilde, før han lod Knud tilbage i Byen og selv skyndte sig til Pedersborg, hvor hans lille Søn opfostredes, og bad Absalon, som strax havde sendt ham Bud om sin Hjemkomst, om at møde ham der.

Valdemar holdt til Hest foran Hallen sammen med Peder Torstenssøn, Sune Ebbessøn og Absalons Broder Esbern. De skulde paa Jagt og havde hætteklædte Falke i Baand foran sig paa Hestene. I Hallens Dør stod Fru Cæcilie, Absalons Moster, og rakte Toves Søn op imod Valdemar, at han kunde kysse Barnet, som strakte Arm efter ham. Valdemar bøjede sig leende frem imod den lille, da han hørte nogen ride hastig gennem Gærdelaagen. Han saa sig om efter Lyden. Saa gav han et Udraab, sprang af Hesten, saa den skræmt for til Side, og løb imod Absalon med udstrakte Arme. Absalon kastede Tøjlerne, sprang af og gik ham i Møde.

Længe saa de paa hinanden, paa Skægget, som hver havde faaet, paa Øjnene, som var de samme og dog med Nyt i Blikket, indtil de fandt frem alt det gamle bag Aarenes

Dække. Saa gik de ved hinandens Side, glemmende Hestene og de ventende Mænd, gennem Gaarden om i Abildhaven og blev der sammen i Tale, indtil Klokken lød for Middag.

De havde da betroet hinanden deres Ve og deres Glæde i de svundne Aar; og de havde sagt hinanden, hvor stort Savnet havde været. Om Knud havde de talt og hans Venskab; om hans skønne Søster Sofie, som nu var hos sin Moder, der havde givet sig til Kong Sverker i Sverige; men om Tove var Valdemar tavs, og Absalon vilde endnu ikke spørge.

Saa havde de talt om Hyldingen i Viborg og om Buris, som der var til Stede. Valdemar troede ham ikke, enddog han bar Venskab til Skue. Selv havde han ingen Forlening; men hans Broder Knud, hvem Valdemar fordrev fra Sønderjylland med Svends Minde, var fornylig draget til Norge til sin Moder, Fru Ingrid, for, sagdes der, at lægge Raad op med hende og hendes tredje Søn, Maagens; og Valdemar havde spurgt, at der ofte gik Bud mellem Buris og hans Slægt i Norge.

Absalon mente, at han mistænkte Buris med Urette; han mindede Valdemar om det Venskab, som Stig Hvide bestandig havde følt for Buris, fra dengang han kom som Hestedreng til Eriks Hird. Ogsaa Valdemar mindedes dette; men han huskede tillige, at hans Fosterfader Asger havde nævnet Buris' Moder, Fru Ingrid, som en

slet Kvinde, der gav onde Raad. Saa var vel hun Aarsag i, hvad ondt hendes Sønner maatte pønse paa.

Da Absalon havde hilst paa sin Broder Esbern og sine andre Frænder der paa Gaarden og Middagen var til Ende, gik Valdemar atter sammen i Enrum med ham; og nu æskede han hans Raad for, hvad han skulde gøre med Svends Folk i Roskilde, nu da deres Herre var flygtet.

Absalon raadte ham, at han skulde fange Faarene, mens de var i Folden uden Hyrde, og byde dem sit Venskab og sin Naade, saafremt de vilde sværge ham Troskabsed.

Dette Raad fandt Valdemar godt, og Dagen efter red de alle til Roskilde. Valdemar bød Svends Folk sine Kaar; og saa vennesæl var hans Tale, at alle Sjællandsfarerne paa to nær mente sig løste fra Svend, fordi han imod deres Raad og Vilje havde svigtet dem. De gav nu Valdemar Haandslag og Ed. Men de to, som vægrede sig, var Thorbjørn, der havde Svends Datter i Pleje paa sin Gaard, og Ulf, hans Nabo, som var Svends gode Ven. Knud turde ikke tro dem og krævede, at Valdemar skulde tage dem i Behold. Saa blev de da lagte i Baand og sendte i Forvaring til Knuds Stedfader, Kong Sverker, i Sverige, at de intet skulde erfare, om hvad der foregik i Landet under Svends Udenfærd.

Absalon levede nu stille paa Fjalneslevlille hos sin Moder; og da det bestandig fortrød ham, at han saa brat havde afbrudt sine Studier, sad han nu ofte efter Middag i Abildhaven og læste i de Skrifter, som han havde bragt med sig fra Paris. Saa drog han ogsaa til Sorø Kloster, hvor der var meget at ordne, som hans Fader havde begyndt, men Døden hindret ham i at fuldføre. Haven skulde plantes; og Absalon gav Munkene gode Raad af, hvad han havde lært paa Geneviève Bjerget. Saa var der ogsaa Klostrets Avling at paase og passe; og da Esbern bestandig for ude, blev det Absalons Lod at tage denne Arv fra sin Fader. Ofte dvælede han i Asgers Celle, hvor alt endnu stod, som hans Fader havde forladt det; men naar han var i Klostret, forsømte han ikke at besøge sine Frænder paa Fjalneslevmagle. Liden Kirsten fulgte da gerne med ham, hvor han færdedes. Hun spurgte ham ud om fremmede Lande og blev aldrig træt af at høre om den store Stad Paris. Da straalede hendes Øjne, og hun dansede sin Glæde ud, der hun gik ved hans Side. Absalon fik hende meget kær og tænkte ofte paa hendes Smil og hendes Øjne, naar hun ikke var hos. Men i den tidlige Morgenstund, inden hans Moder og hans Søster endnu havde rejst sig, gik Absalon i Lunden med sin Øxe. Der fældede han Træer for at øve sine Armes Kraft; thi han vilde ikke, at hans Aands Ger-

ning skulde købes paa hans Legemes Bekostning; og han frygtede, at de Aar i Paris, hvor han havde siddet bøjet over Bøger i Stedet for at øve den Idræt, han havde øvet som Barn, skulde have gjort hans Ledemod stive og hans Muskler slappe. Den Arm, tænkte han, som evner at føre Øxen, evner ogsaa at føre Sværd; thi Øxen er Sværdets Broder.

Men naar Valdemar kom til Fjalneslevlille, da havde han Esbern og Sune med sig. De red da alle ud sammen som i Barndomsaarene. Det morede dem at finde frem de gamle Steder; men ofte havde de Hund og Falk med sig, Væbnere og Svende. Da jog de gennem Mørup Skov og jagede Fugl eller Hind.

En Dag, da Absalon stod med den gamle Hjemmefoged ved sin Side og saa paa Folkene, som kørte Sæden ind, kom der en fremmed Mand over Marken. Da han fik Øje paa Absalon, drejede han af og kom op imod Gaardens Tofte, hvor de stod.

Det var en høj, hærdebred Karl med et langt lyst Skæg og to usædvanlig klare Øjne, som Folk har dem, der er vant til Langfart over Havet. Han hilste høvisk paa Absalon og sagde, at han hed Arild og var fra Island. For Elskovsbrøde var han dømt til at fare udenlands i tre Aar. Nu var han med Skibslejlighed kommen til Sjælland og havde i Roskilde hørt om den berømte Skjalm Hvides Sønnesøn, som nys var

vendt hjem fra Paris og som elskede Lærdom og Skjaldekunst. Saa vilde han da byde sig til at være Absalons Mand. Mange Sagaer kunde han, og mangt et Drapa havde han digtet; men herreløs Skjald, sagde han, er som en gylden Spore uden Hæl til at bære den; og en skjaldeløs Herre syntes ham som en Riddersmands Hæl uden den gyldne Spore.

Absalon syntes strax godt om Manden. Han bød ham til Gæst paa Gaarden; og da han havde lært hans aabne, redelige Sind at kende, saa gav han ham Ophold mellem sine Mænd paa Fjalneslevlille. Det syntes Absalon stort at have Skjald paa Gaarden. Saa havde han ogsaa nu en vidtbefaren Mand at tale med; og Arild blev snarere at regne for hans Ven end for en af hans Huskarle.

Hen paa Efteraaret gjorde Absalon og Esbern deres Søster Ingefrids Bryllup med Peder Svendssøn paa Borup. Han var af ædel Byrd, men havde ikke meget Gods, og hans Fædregaard var knap halvt saa stor som nogen af Hvidernes Gaarde. Men han var meget smuk af Ydre, og Ingefrid havde faaet ham kær, den første Gang hun saa ham, da han var Gæst paa Bjernedegaarden. Der havde de set ham som Barn; thi hans Moder og Ebbe den muntres Hustru, Ragnhild, var Søskendebørn.

En Eftermiddag kom Peder Svendssøn hastig ridende ind paa Gaarden. Han spurgte efter Absalon, kastede Tøjlen til Gaardskarlen og gik ind i Abildhaven, hvor Absalon kom ham i Møde fra Lindehuset med en Bog i Haanden.

— Ved du — spurgte han — at Ulf og Thorbjørn er kommen til Danmark og sidder paa deres Gaarde. Imorges da jeg red forbi Thorbjørns Gaard, stod han udenfor sin Lade og hilste mig, som havde han altid været hjemme. Jeg vilde intet spørge, men red strax til Ulfs, hans Nabos Gaard. Der hørte jeg af en Bonde, at ogsaa Ulf sad hjemme.

Absalon undredes meget paa, hvad dette vel havde at betyde. Han red strax sammen med Peder og nogle Mænd til Roskilde. Da de kom til Kongsgaarden, var der stor Uro. For nogle Timer siden var der kommen Bud fra Knuds Moder i Sverige, at hendes Herre, Kong Sverker, var bleven dræbt ved Nat i sin Seng; men Mester for Drabet var Buris's Broder, Maagens Henrikssøn, der vilde røve Kronen og havde købt Kongens Kammersvend til den blodige Daad.

Knud Maagenssøn var nu strax draget af By for at staa sin Moder bi, og Valdemar var meget urolig for, hvilken Skæbne der vel truede hans trolovede, Knuds Søster Sofie.

Nu forstod de alle, hvorledes Ulf og Thorbjørn igen var kommen til Landet; og Valdemar

mistænkte strax Buris, der just var i Norge hos sin Moder, for at være vidende om Sagen.

— Det er aftalt Spil — sagde han — mellem Moderen og de tre Brødre. Maagens skulde nu have Sverige, Knud Norge efter sin Moder og Buris med deres Hjælp Danmark. Men lad os nu fange Ulf og Thorbjørn, mens vi har dem.

Absalon mente, at da Ulf og Thorbjørn intet havde gjort uden det at vægre sig ved at svigte Svend, saa skulde man ikke fange dem, men tage deres Hjemkomst som Tegn paa, at de havde betænkt sig, og paany stille dem samme Kaar som før deres Fangenskab.

Dette Raad fulgte Valdemar. Med stærkt Følge red han næste Dag til deres Gaarde, kaldte dem ud, hilste dem venligt og bad dem sværge Eden. Baade Ulf og Thorbjørn indvilligede strax og svor Valdemar Troskabsed i alle Folks Paahør. Men Valdemar turde ikke tro dem ret; og Absalon bad sin Svoger Peder, der boede dem nær, have Øje med, hvem der kom og gik paa Gaardene.

XVII

En Dag spurgtes det paa Sjælland, at Kong Svend var draget ind i Sønderjylland med Undsætning af Henrik Løve af Sachsen og af Danmarks gamle Fjende, Ærkebiskop Hartvig af Bremen. Den førstes Bistand havde han købt for Guld og Gidsel; og den anden havde han givet gode Løfter, som hans Fædreland skulde indløse, om han fik Sejr. Over Danevirke var Hæren kommen ved at købe Portvagten; og nu stod Svend med Sachser, Vender og fremmede Lejesvende foran Slesvig By.

Da Absalon hørte dette Nyt, kom hans Sind i saa hæftig en Bevægelse, som han ikke havde kendt det, siden han vendte hjem fra Paris.

Saa vidt var det altsaa nu kommet, at den, der bar dansk Kongenavn, kom med Sachser og Vender til Rigets gamle Grænse og bestak en dansk Mand til at forraade den gamle Vold. Om dette Anfald ikke blev afværget, da var Danmarks Saga ude; thi Hertug Henrik og

Ærkebiskop Hartvig vilde kræve den Løn, som kun kunde betales med Danmarks Forlis.

Ja, Strid skulde han faa, Svend Erikssøn, og Stridens Løn!

Saa drog Absalon med alle Gaardens vaabenføre Mænd til Roskilde. Da han naaede Kongsgaarden, gik han alene ind for Valdemar; og da han havde erfaret, at Valdemar kendte den onde Tidende, sagde han:

— Nu beder jeg dig, Fosterbroder, at du uden Tøven drager med dine Mænd, saa hurtig Vind og Vejr vil tillade, til Slesvig og møder Svend, før han har samlet Tilhæng blandt Jyderne. Hvis du vil som jeg, da lader du mig vente her, til Knud er kommen tilbage fra Sverige, for at jeg kan bringe ham dine Bud og træffe sikker Aftale. Saa drager vi efter, saa hurtig du sender Besked, om hvor vi skal møde dig.

Valdemar drog da strax af By med sine Mænd. Men allerede anden Dagen derefter red Knud ind med sine Ryttere fra Sverige. Han førte med sig sin Moder og sin Søster Sofie.

Der var i de Dage stort Tilløb til Byen. Thi nu havde Menigmand spurgt det onde Nyt; og Rygtet havde tilføjet, at Svend allerede laa med en vendisk Flaade ud for Sjællands Kyst. Som forvildede Faar uden Hyrde strømmede da alle til Folden. De Roskilde Købmænd

og Haandværkere, baade danske og tyske, følte sig usikre i deres Boder og tænkte alt paa at nedgrave, hvad Guld og andet ædelt Gods de havde, paa et sikkert Sted. Da de nu hørte Knuds Ryttere, troede de først, det var Svend, og stormede i Hus. Kvinder og Børn løb skrigende i Gaard og gemte sig hen i Kælder og paa Loft. Absalon red da ud paa Torvet og raabte, at de skulde give sig i Fred til Hjemmet; det var Knud, som kom med Bistand og Raad; men alle vaabenføre Mænd skulde hente deres Rustning og samle sig paa Torvet for at være rede til at slutte sig til Kongen. Dog først da de Roskilde Borgere i Spidsen for Rytterne saa Knuds store Hoved med det tætte, mørke Haar under Jærnhuen — først da gav de sig til Ro, og alle raabte, at de vilde tjene ham.

Da Knud havde hilst paa Absalon, hvem han ikke havde set siden hans Hjemkomst, og havde hørt Valdemars Bud, saa bød han alle vaabenføre Mænd møde rustede paa Torvet, som Absalon havde sagt.

I smaa og store Flokke samledes nu Mændene udfor Trefoldighedskirken; og der var stor Vrede og megen Kamplyst iblandt dem, nu da de atter havde faaet Fører over sig.

Saaledes gik flere Dage til Ende. Hver Dag samledes Folkene paa Torvet for at spørge

Nyt og vexle Ord. Knuds Ryttere færdedes bestandig imellem dem for at holde dem i Aande og for at sikre Knud, at ingen, som kunde bære Vaaben og havde Rustning, holdt sig hjemme.

Men da nu Dagene led, uden at Valdemar sendte Bud, begyndte Folkene at knurre. Der blev hvisket i Krogene om, hvorfor Knud vel tøvede. Karle, der havde Kone og Børn hjemme, længtes i Hus. Haandværker og Køбmand vilde til sin Bod og drive sin daglige Dont; og Bonden tænkte med Ængstelse paa, hvorledes det stod til paa Gaarden uden ham.

En Dag, som Absalon kom gaaende over Torvet fra Kongsgaarden og agtede sig over i Kirken, stod der en Flok i Nærheden og saa paa ham uden at hilse. Absalon gik da lige hen imod dem og hilste først.

— Hvad taler I om, Godtfolk? — spurgte han.

— Vi taler om den onde Tidende — svarede en, der var Skomager og havde usædvanlig lange Arme — som spørges her i Byen, at Kong Valdemar har forsonet sig med Svend og Sachserne og forraadt os.

De gav sig nu alle til at raabe op. Flere kom til fra Gyder og Stræder og lyttede; og snart var hele Torvet fuldt af Folk.

— Den Tidende er Opspind og Løgn! —

raabte Absalon og vilde vide, hvem der havde spredt den.

En sagde, at han havde hørt den af en Bonde fra Kysten, som selv havde set Flaaden krydse i Bæltet. En anden havde den fra en Svoger, som var kommen over fra Slesvig. Da skubbede de, der stod længst borte, en Bonde frem imellem de andre, til han havde naaet det Sted, hvor Absalon stod.

Han fortalte nu, at han var kommen med en jysk Skipper ind i Fjorden og havde selv set, at Svend havde belagt Slesvig, plyndret en russisk Købmandsflaade, som laa i Havnen, og givet sine Lejesvende dens Varer i Sold. Saa havde Svend sluttet Forbund med Venderne og lovet dem Fyn, om de vilde staa ham bi. Venderne havde plyndret hele Øen, dræbt Kvinder og Børn, røvet Mænd og Kvæg og brændt Gaardene af; og nu agtede Svend sig selv over Bæltet paa et vendisk Skib. Men Venderne sagde, at Svend havde gjort helligt Løfte til deres Gud Svantevit i den Stad Arkona og skænket et kostbart Guldbæger til ham for at give ham Sejr.

Nu raabte alle op af Frygt og Vrede. De vilde hverken tjene Svend, Knud eller Valdemar, som alle tre havde forraadt Landet, men heller drage hver til sin Dont, passe den og tage hvad Skæbne, Gud vilde unde dem.

Mens de nu truende flokkede sig om Absalon, som forgæves søgte at tale dem til Rette, kom Knud ud fra Kongsgaarden med sine Mænd, og iblandt dem var Esbern. De banede sig Vej mellem Folkene, indtil de naaede Absalon, der stod i Midten.

Da de hørte, hvad der blev fortalt, sprang Esbern frem imellem dem og raabte:

— Den, som udspreder falske Rygter om Kong Valdemar, skal miste sit Hoved. Men nu byder jeg de Vilkaar, at jeg endnu iaften fæster Skude i Fjorden og selv bringer Jer Bud fra Valdemar, siden I ikke vil tro os. Men indtil jeg vender tilbage, skal hver Mand holde sig rolig.

Knud mente, at dette var gode Vilkaar, som enhver ærlig Mand maatte annamme. Og da hans Ryttere kom til og omringede Torvet, saa faldt Hoben til Føje og antog Esberns Bud.

Strax efter begyndte det at blæse op; og inden en Time var det en saadan Storm, at ingen Skipper vilde vove sin Skude. Esbern stod dog ved sit Ord; og da han ikke kunde faa nogen med det gode, saa tvang han den Jyde, som havde bragt Budskabet, til at føre sit Skib tilbage og tage ham med om Bord; thi Esberns eget Skib laa i Havn ved Fjalneslevlille. Men alle Byens Folk stod ved Fjorden

og saa til, da han lagde ud i November-stormen.

En Uge efter vendte Esbern tilbage og bragte det Bud fra Valdemar, at Hertug Henrik og hans Sachsere var draget hjem over Danevirke for det store Tilhæng, som Valdemar havde faaet, strax det spurgtes, at Knud Lavards Søn var i Sønderjylland. Men om Vendernes Overfald paa Fyen havde Rygtet talt sandt, og Svend sad nu i Odense.

Saa drog Knud op med Absalon og alle sine Mænd for at møde Valdemar syd for Fyn under Smaaøerne. Da de intetsteds kunde øjne den vendiske Flaade, lagde de til Land for at søge Svend op; thi det var Absalons Raad, at de ikke skulde vise nogen Skaansel mod den, der bar dansk Kongenavn og lod sig føre til Danmark paa vendiske Skibe.

Da de steg i Land, saa de en stor Røg trække lavt over Himlen i Synskredsen. De drog efter Røgen; og da de kom nærmere, opdagede de, at det var en Landsby, som brændte. Ilden ulmede endnu i Asken efter Gaarde og Lader; og Røgen drev over imod dem, som raabte den paa Hævn. De forfærdedes over al den Ufærd og Elendighed, som Venderne havde paaført den frugtbare Ø. Ogsaa Skoven havde de tændt, og Stammerne ragede forkullede op over Jorden. En Flok Oldensvin for skrigende forbi

dem; og nu kom nogle Bønder med deres Kvinder og Børn løbende op fra en Mose, hvor de havde søgt Ly for Ilden. De faldt paa Knæ og bad Valdemar og Knud at hjælpe dem til Ly og Føde i Stedet for at føre ny Ulykke paa deres arme Jord. De besvor dem i den hellige Jomfrus Navn og ved den Herre Jesu Kristi blodige Vunder at ville dæmpe deres Vrede.

En af dem raabte:

— Saa lad hellere Svend sidde Konge sin Tid ud, end at vort gamle Land skal ligge øde, Mænd og Kvinder dræbes og Jorden vanrøgtes, mens I kriges om de Smuler, som Ild og Sværd levner Jer at glædes ved. I ved jo dog, at Svend kun har kort Tid igen, saa vist som hans Lever er forgiftet af fed sachsisk Spise og hans Ben næppe vil bære ham.

Da forbarmedes Absalon for det usle Syn. Bondens Ord syntes ham værdt at agte paa. Han spurgte Folkene ud om Svends Sygdom og raadte nu Knud og Valdemar at spare, ikke Svend, men de danske Mænd, som han førte, og den gode danske Jord, som han traadte.

Valdemar vilde nødig give slip paa Lejligheden og sagde tilsidst, at skulde han lade Svend med Fred, saa vilde han dog jage ham den Skræk i Blodet at gæste ham i Odense og sige ham sin Mening ret ud. Dette bifaldt Absalon; men Knud, som bedre end nogen kendte

Svends Falskhed, frygtede for Snigmord og holdt sig tilbage.

Da det rygtedes i Odense, at Valdemar drog med Absalon og sine Mænd mod Byen, vidste Svend ikke bedre end at byde ham Gæstevenskab. Han red ham i Møde med alle sine Ryttere og førte ham ind i Byen med Kors og Fane og hvad stateligt Følge, han kunde opdrive.

Valdemar hilste ham tavst. Men sidenhen sagde han, at han var kommen for at søge Bad i Byen; saa vilde han ogsaa høre Messe og derefter vilde han have Svends Øre for nogle Ord, som han vilde sige ham i Enrum.

Da nu Valdemar kom fra Badstuen, søgte han Svend i Sankt Albani Kirke, hvor han havde sat ham Stævne. De gik da efter Messen sammen ind i Sakristiet; men af alle deres Folk var kun Absalon til Stede ved deres Møde.

Svend gav sig strax til at ynke sig for sit onde Helbred og sin kranke Skæbne. Saa talte han ogsaa om, hvorledes først hans Fader og derefter han selv havde værget Valdemar i hans Barndom, og mente, at han havde større Krav paa Valdemars Venskab end Knud, Sønnen af hans Faders Morder.

Medens Svend talte, saa Valdemar, hvor gusten han var bleven af Ansigt, siden de sidst

havde været sammen. Saa snappede Svend ogsaa efter Vejret og holdt sin Haand over Hjærtekulen, som smærtede det ham bestandig. Da fik Valdemar ondt af ham, glemte de Gange, Svend havde staaet ham og Knud efter Livet, og lovede for denne hans Elendigheds Skyld at ville afstaa fra at forfølge ham. Det blev da aftalt imellem dem, at Svend skulde drage til Lolland og holde sig der i Fred, indtil Valdemar og Knud kom efter med alle deres Mænd. Der skulde da ske endeligt Forlig imellem dem.

Da de kom ud fra Kirken og skiltes fra Svend, sagde Absalon til Valdemar:

— Maaske vil du dyrt komme til at bøde for dit gode Hjærte; thi medens I talte, saa jeg ret paa Svend. Han havde Falskhed i sine Øjne.

Da de tre Konger hen paa Sommeren mødtes paa Lolland, som aftalt var, stod Svend frem og sagde i alle Mænds Paahør:

— Nu giver jeg til kende, hvor stor Tro jeg har til min Frænde Valdemar, at jeg beder ham afgøre, hvorledes Forligelsen skal ske og Riget deles imellem os.

Knud samtykkede, og Valdemar bestemte da uden Tøven, at Danmarks Rige skulde deles i tre. Jylland skulde være én Part, den anden

Part Sjælland og Fyn med Smaaøerne; men Skaane og de Lande, som laa paa Grænsen til Sverige, den tredje.

Absalon harmedes saa stærkt over dette, at han sagde, mens alle Mænd hørte det:

— Hvis nogen, som her er til Stede, har Tærninger i sin Lomme, saa lad ham melde sig, at vi kan kaste Lod om disse tre Grise med det samme. Slagtet dem har vi jo for længst, saa alt Blodet er rendt af dem; men der sidder dog Sul paa endnu, om end det er magert.

Mange lo højt op; men Svend stod frem og sagde:

— Det bør sig ikke at kaste Lod om Danmarks Jord; men hvis Knud vil som jeg, da giver vi Valdemar det første Valg.

Dette bifaldt alle. Valdemar gik da til Side med Absalon, som raadte ham at vælge Jylland, først fordi det var størst og mest skaanet af Venderne, men dernæst ogsaa, for at ikke Svend skulde vælge det og være Sachsen for nær, og endelig fordi Valdemar havde saa stort et Tilhæng paa Sjællands og Fyns Gaarde, at den, som tog Øernes Part, vilde være nødt til at søge hans Bistand i Raad og Daad.

Svend valgte da Skaane, fordi han kendte Sjællændernes Venskab for Valdemar; saa vilde han ogsaa hinsides Sundet være mindre af-

hængig af de andre og kunde haabe paa Bistand i Norge og Gøtland. Men Knud fik Øernes Part; og det huede ham vel, fordi han ønskede intet bedre end at leve i bestandig Fred og Forstaaelse med Valdemar.

Da nu Valget var afgjort, og alle Mænd vilde bryde op, stod Absalon frem og raadte, at de tre Konger, inden de skiltes, i Samdrægtighed skulde sværge for Herrens Alter, at de ubrødelig vilde holde Forligelsen.

Svend saa vredt til ham og sagde, at det klædte ilde at have saa ringe Tillid til danske Kongers Ord; men Valdemar, som forstod, at Absalon vilde binde Svend ved sin Ed, paa det at ingen ærlig Mand skulde holde ved ham, om han pønsede paa Svig i sit Hjærte og siden brød Eden, — han bifaldt Absalons Raad; og nu søgte Kongerne til Kirke med alle deres Mænd. Her gav Biskop Asger af Roskilde dem Sakramentet; og hver af Kongerne svor med oprakte Hænder ved Kristi Legeme og Blod at holde Forligelsen, hvorefter Bispen lyste Kirkens Ban over den, som nogen Tid brød denne Ed.

Inden de skiltes, traadte Knud frem og bød Valdemar og Svend til Gilde hos sig i Roskilde, som fra nu af skulde være hans Sæde. Svend lovede at komme efter, naar han for sit onde Helbreds Skyld havde hvilet sig i nogle

Dage; men Valdemar og Absalon drog fra Lolland sammen med Knud.

Nu er at fortælle, at da Svend kom til Roskilde, blev han vel modtagen af Knud og Valdemar, som red ham i Møde udenfor Byen. Svend havde da alle sine Mænd med sig; thi de var paa Vejen til Lund, hvor Svend skulde tage sin Part i Besiddelse og siden hen have Sæde. De var derfor alle fuldt rustede, mens Knuds og Valdemars Mænd havde slaaet sig til Ro i Roskilde og lagt deres Rustning i Betragtning af den nye Fred og Forligelse.

De tre Konger morede sig sammen den første Dag i god Forstaaelse; og Morgenen efter drog Svend med nogle faa Mænd til Thorbjørns Gaard for at se til sin lille Datter.

Thorbjørn tog vel imod ham; men Ulf, som kom til fra Nabogaarden, da han spurgte, hvem der var i Thorbjørns Gaard, fortalte, hvorledes Valdemar havde tvunget dem begge til at sværge sig Troskabsed.

Dette græmmede Svend meget; og Thorbjørns Husfrue, som frygtede for at miste Plejen af Svends lille Datter, naar Svend ikke længer havde Sjælland i sin Haand, spottede Kongen og sagde, at hun ikke havde tiltroet ham, som havde haft hele Danmarks Rige under sig, nu at ville nøjes godvillig med Tredjedelen.

Da for Svend op og forbandede sin onde

Skæbne, at der ikke var En, han kunde stole paa, og som vilde give ham gode Raad for at hindre denne Skam.

Da fortalte Thorbjørn og Ulf om, hvorledes Henrik Skatelars Søn Maagens havde bestukket Kong Sverkers Kammersvend til at dræbe sin Herre; og de lagde da Raad op med Svends Kammersvend Ditlev, om der ikke var Mulighed for at øve Svig mod Knud og Valdemar, nu de samledes til Gilde i Roskilde. Dermed led Dagen; og det blev Aften, inden Svend endnu var brudt op.

Som de saaledes sad og plejede Raad over Bord, mens Svend havde sin lille Datter, som han elskede højt, paa sine Knæ, kom Peder Svendssøn, Absalons Svoger, ridende ind i Gaarden. Han red Knuds Ærende fra Roskilde og skulde hilse Kong Svend, at man ventede paa ham med Nadveren til Andendags Gildet. Knud frygtede, at hans Gæst var falden i sin gamle Syge og trængte til Hjælp.

Da Thorbjørn saa Peder holde i Gaarden, for han hastig ud; og da han havde hørt hans Ærende, sagde han, at Kongen ganske rigtig havde været ilde. I Badet, som han havde taget, havde Røgen og Dampen lagt sig for hans Bryst, saa han maatte hvile sig noget ud paa Sengen.

Men just som han sagde dette, kom Svend selv til med Barnet i sin Favn og undskyldte

sig med, at hans lille Datter havde fornøjet ham saa, at Tiden var løben fra ham; men nu vilde han bryde op og ride med tilbage.

Peder undrede sig over, at deres Ord ikke stemmede overens; men da brød Kongen op og red, ledsaget af dem alle, til Roskilde.

XVIII

Da Svend kom til Kongsgaarden, var alle Mænd forsamlede ved Bordene, og Nadveren blev baaren frem.

Knud og Valdemar stod op og gav Svend som den ældste Plads imellem sig ved Højbordet. Absalon, som fik Sæde mellem sin Broder Esbern og sin Fætter Sune Ebbesøn paa Langbænken op til Hallens Væg, undrede sig over, at Svends Mænd beholdt Kappen paa, enddog det var i August Maaned. Han spurgte Ulf, som fik Plads ligeoverfor, hvor det kunde være. Ulf sagde da, at de var komne saa sent til Gildet, at de ikke vilde lade vente længer paa sig end højst fornødent.

Der blev nu spist og drukket, og efterhaanden kom der Lystighed blandt Folk. Der blev raabt paa Sang; og nu stod en af Knuds Mænd, en tysk Skjald, frem og kvad en Vise, som spottede over Svends Udlændighed i Sachsen og sagde, at han var gaaet fra Mand til Mand med Tiggerposen paa Rygge.

Valdemar for op og raabte til Sangeren, at

han skulde tie; men Svend lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

— Bryd dig dog ikke om dette, kære Frænde. Det er jo alle Mand bekendt, hvor megen Elendighed jeg har maattet døje ude. Nu jeg atter sidder i mit kære Fædreland, bænket mellem Frænder og Venner, huer det mig vel at mindes de Lidelser, som er overstaaede.

Men Absalon saa, at det bævede om hans Mund, der han sagde dette, for den Vold, han maatte gøre paa sig selv. Svends Kammersvend, Ditlev, som stod bag hans Sæde, bed sin Læbe til Blods af Vrede. Saa bøjede han sig ned og hviskede Svend noget i Øre.

Det var nu blevet saa mørkt i Hallen, at Knud gav Tegn om at bære Lys ind. Smaadrengene gik ud og kom ind med de tændte Lys, som de satte fast rundt om i Krogene og ved Dørene.

Absalon brugte sine Øjne vel; thi det anede ham, at Svends Mænd ikke vilde taale den Forsmædelse, deres Herre havde lidt. Han saa nu, at Ditlev, i det Fadene blev baarne ud, gik fra Kongens Plads bag om Mændene, som søgte han ud for at besørge et lidet Ærinde. Men idet han gik forbi, stødte han hemmeligt til flere af dem. En af dem saa sig vredt om, men tog sig hastig i det, da han opdagede, at det var Ditlev.

Absalon tænkte nu, at Svend pønsede paa

Svig. Han vidste ikke, hvorledes han uden at vække Folkenes Opmærksomhed og uden at bryde Gildefreden skulde faa varet Knud og Valdemar i Højsædet. Han satte sig til at stirre fast op paa dem for paa denne Maade at fange deres Blik. Men Valdemar havde allerede drukket godt og var noget munter i Laget.

Svend, som sad ved hans højre Side, dukkede med Hovedet over Bordet og lukkede Øjnene paa Klem, som var han overstadig søvnig; men Absalon saa, at han skævede ud under Laagene og fulgte alt, hvad der gik for sig i Hallen.

Kun Knud sad alvorlig og stille og støttede sit store Hoved med det tætte Haar mod sin Haand, som var han i dybe Tanker. Et Øjeblik saa han om paa Absalon; og der var da saa dyb en Sorg i hans Øjne og om hans store, skønne Mund, at Absalon ræddedes for den Anelse, som stod at læse i hans Ansigt.

I det samme vendte Ditlev nu tilbage mellem nogle Drenge, der bar Vin ind. Han ordnede sin Kjortel, som om han endnu ikke havde knappet efter sig; men imedens for hans Blik undersøgende langs Bordet. Absalon saa, at Knud ikke havde sine Øjne fra ham. Og da han var kommen bag om Bordet op til sin Plads ved Svend, saa Knud tungt paa ham, bredte sin Kappe ud for ham og bød ham sidde derpaa.

Ditlev bøjede sig for Knud og takkede for den store Ære; men saa pegede han paa Svend, der sad med Haanden under Kind og lukkede Øjne, som om han sov.

— Min Herre — sagde han — er meget svag i disse Dage. Det er paa Tide, at jeg følger ham til Sengs. Se, han sover allerede.

Saa bøjede han sig ned mod Svend og hviskede i hans Øre.

Svend strakte Armene fra sig, gabede højt og sagde:

— Ja, saa maa jeg vel føje dig, Ditlev, og gaa til Ro.

Han rejste sig, rakte Haand ud imod Valdemar og sagde med et Smil:

— Min Kammersvend er en streng Herre. Nu byder jeg Godnat, Frænde.

— Strenge Herrer hersker kun stakket! — sagde Valdemar og vilde holde ham tilbage; men Svend vægrede sig, hilste med Hovednik Knud og Valdemar, stod op og vinkede ad sin Smaadreng, som strax kom til og gik foran ham med Lyset.

I det samme rejste alle Svends Mænd sig fra deres Plads, som var det for at hilse deres Herre Godnat. Da hørte Absalon, at det lød, som havde de Vaaben under Kappen; og nu saa han, at Knud strakte sig over Svends tomme Plads, lagde sin Arm om Valdemars Skulder,

trykkede ham op til sig og kyssede hans Mund. Idet han gjorde dette, fyldtes hans Øjne med Taarer, som sagde han Farvel for Livet til den, han havde kærest af alle.

Valdemar, som intet forstod af det hele, vendte forbavset sit Hoved imod Knud, drog sig ud af hans Favn og spurgte:

— Hvorfor kysser du mig, Ven? — Naar er det bleven Skik mellem Mænd her i Landet?

Knud svarede ham ikke, men greb ham fast i Armen, saa han vendte sig.

Da, just som Svend var ude af Døren, slog hans Mænd Kappen til Side og drog deres Sværd.

Absalon saa Ditlev løbe langs Bordet med løftet Sværd. Han søgte at spænde Ben for ham, der han for forbi bag hans Plads, men naaede det ikke. I det samme hørte han Valdemar raabe op og saa ham vikle sin Kjortel om sin højre Arm for dermed at værge sit Hoved.

Nu havde Ditlev og flere af Svends Mænd naaet Valdemar. Men han sprang frem fra sit Sæde med Armen for sit Hoved; og idet Ditlev drev sit Sværd imod ham, stødte han Kammersvenden for Brystet, saa at han faldt over Bænken; men i Faldet flængede hans Sværdspids en Skramme i Valdemars Laar, saa at han sank i Knæ; men han var strax atter oppe og for med

et Spring frem i Hallen. Ulf fik Tag i hans Bælte, just som han naaede Døren, men han sled Bæltet af sig og undløb igennem Døren, just som Svends Mænd sprang til for at lukke. Udenfor kom nu andre Mænd løbende til og besatte Døren, men det var da for silde. Valdemar var undsluppet i Mørket over Broen.

Da Absalon havde set Valdemar synke i Knæ, saa han intet mere; thi nogen pustede Lysene ud nærmest Højsædet; og der blev da saa stor en Raaben i Hallen og Skrigen af Smaadrengene, som løb forvildede omkring imellem Mændene, at man ikke hørte noget enkelt Ord. Alle strømmede frem imellem hverandre for at værge sig, saa at intet kunde skelnes tydeligt i Afstand. Bænkene faldt med stort Brag; og just som Absalon styrtede til over Bordet for at naa hen til Valdemar og Knud, sprang Thorbjørn i Vejen for ham og greb ham i Kraven, men Absalon rev sig løs. I det samme hørte han Ditlev raabe, at Vinduerne skulde lukkes op, for at det knappe Lys, som var i Hallen, kunde trænge ud i Mørket udenfor, at ingen skulde undkomme, selv om han slog sig gennem Døren.

Absalon saa nu, at Ditlev løftede Sværdet og drev det imod dens Hoved, som han troede var Valdemar.

— Nu dræber de min Fosterbroder! — tænkte han, og det sortnede for hans Øjne. Han hørte

et Slag som af en tyk Gærdestav, der brydes, og saa Manden styrte til Jorden. I det samme for Ditlev til Side for at ramme nogen, som greb ham bag fra.

Absalon sprang nu til, løftede det faldne Legeme op i sine Arme og lagde det blodige Hoved i sit Skød. Da saa han, at det ikke var Valdemars Kjortel; og da Hovedet lukkede sine Øjne op, kendte han, at det var Knuds tungsindige Blik. Der var over hans Mund et Smil. Han hviskede „Farvel"; og Absalon forstod, at han mente, det var Valdemar, som havde ham i sit Skød.

— Saa er da Valdemar frelst! — tænkte Absalon; men i det samme følte han saa stor en Kærlighed til Knud, som laa der hjælpeløs i hans Arme, at han vuggede ham som et Barn. Da løftede Knud Brystet, som vilde han op. Saa sukkede han dybt; og Absalon skønnede nu, at Knud var død.

Han svøbte Kjortelen om hans Hoved og lagde Liget til Side op imod Væggen, at det ikke skulde lemlæstes.

Imidlertid havde mange af Svends Mænd taget Plads indvendig ved Dørene for at hindre Valdemars og Knuds Mænd fra at komme ud. Mange laa allerede dræbte paa Gulvet. Absalon kendte Dobike, Knuds Kammersvend, og flere andre.

Absalon, som intet Værge havde, holdt sig

tilbage i Hallens Halvmørke og spejdede efter Valdemar, Esbern og Sune; men da han ikke fandt nogen af dem, hverken blandt de dræbte paa Gulvet eller blandt de levende, som søgte at hugge sig ud, saa tænkte han, at de vel maatte være undkomne alle.

Medens han nu spejdede efter en Udvej, hvor Lyset var mindst, kom en af Knuds Mænd, som hed Konstantin, hen til ham. Han krøb over Gulvet og lod, som han var saaret. Han viste Absalon den Dør, der syntes ham mørkest og mindst bevogtet, og bad ham hjælpe sig med at lukke den indvendige Dør op; saa vilde han bryde den ydre, at de kunde slippe ud begge.

De krøb da i Halvmørket derhen. Absalon lukkede op; og Konstantin styrtede nu med Brag mod Yderdøren. Den gik op; men idet han for ud, saa Absalon et Sværd blinke i Lyset fra Hallen, og Konstantin faldt død om med et Raab.

De Karle, som havde staaet udenfor og holdt Vagt, vidste ikke, at der var flere end Konstantin. De slængte hans Krop til Side og gik fra Døren. De saa ikke Absalon, som var traadt hastig om bag Inderdøren.

Absalon afventede et Øjeblik, da der var størst Tummel ved de andre Døre. Saa gik han rolig og langsomt gennem den aabne Yderdør og trak

Inderdøren til efter sig, for at Lyset fra Hallen ikke skulde røbe ham.

Nogle Mænd for til, da de saa Døren gaa, og spurgte Absalon, hvem han var. Da gjorde Absalon sin Stemme saa grov, som han formaaede, og svarede med en tysk Ed, som Svends sachsiske Ryttere gerne brugte.

Da han saaledes var kommen helt ud i Mørket, sprang han fra dem i den Retning, hvor han vidste, at Broen var.

Mens han nu satte i fuldt Løb over Broen, saa at hans Trin gav Lyd mod Plankerne, kom en af Svends Mænd, som hed Peder Themme, løbende efter ham og truede ham paa Livet, hvis han ikke nævnede sit Navn; men Absalon svarede ikke og undslap i Mørket.

Absalon søgte nu ind paa Kirkegaarden for at skjule sig mellem Gravene, til der blev roligt i Byen. Men just som han kom ud ved den søndre Kirkeport, hørte han Svends Drabanter, der holdt Vagt ved Porten.

En af dem drejede sin Lygte lige imod ham. De for nu alle til; og Absalon vilde være bleven dræbt, om ikke en af Drabanterne, som havde tjent i hans Farbroder Ebbes Gaard havde kendt ham, sagt god for ham og truet hver den, der kom ham nær, paa Livet.

Absalon løb nu fra dem; men først da han var kommen saa langt, at ingen Larm var at høre, vendte han sig om mod Byen.

Han saa da, at Lyset endnu var tændt i det Kammer, hvor der var redet Seng til Kong Svend; og han tvivlede ikke om, at alt havde været aftalt Spil, og at Svend havde givet Tegn til Blodgildet ved at rejse sig og gaa til Sengs.

Absalon søgte bort fra Byen, hvor han bedst fandt Vej. Da han havde gaaet nogle Timer uden ret at vide, hvor han var, saa han et svagt Lys inde paa Marken. Han var saa træt efter alt, hvad der var sket, at hans Ben havde ondt ved at bære ham. Han gik da efter Lyset og fandt en Bondegaard. Her bankede han paa. Langt om længe kom Bonden til og spurgte, hvem det var. Da han hørte om det blodige Gilde, var han nær segnet om paa Stedet. Saa lukkede han op for Absalon og bød ham komme ind.

Absalon syntes, han skulde kende Bonden, men tænkte ikke nøjere derover. Han hørte, at han var i Ramsø, og da han havde overtalt Bonden til at laane sig sin Hest og de gik sammen over i Stalden, stod der pludselig en ung Kvinde i Døren med et Lys. Hun var klædt til Nat, men havde kastet sin Kjortel løst over sig.

Da Bonden saa hende, for han vredt op imod hende og raabte, at hun skulde pakke sig; men Pigen blev staaende og spurgte:

— Er Valdemar frelst?

Absalon kendte Stemmen og saa nøje paa hende. Det lange, lyse Haar faldt ned over hendes Skuldre. I hendes blaa Øjne hang der Taarer i Fald. Da kendte han, at det var Tove.

Han gik til, nævnede hendes Navn og greb efter hendes Hænder. Men hun lagde Haanden for sine Øjne og vendte sig fra ham, fordi hun græd.

— Hvad kommer det dig ved? — sagde nu Bonden — om Valdemar lever eller ikke. Her paa Gaarden skal han dog aldrig sætte sine Ben.

Da vidste Absalon, at Bonden var Toves Fader, til hvem Ole Stam havde sendt hende tilbage.

Han fik nu Hesten. Bonden viste ham Vejen, og han red hastig derfra.

Om Valdemar er at fortælle, at han udenfor Roskilde By traf to af sine Mænd, der ligeledes var undflyede. Sammen røvede de Heste i Stalden hos en Kromand og red nu i Nattens Mørke syd paa, indtil de naaede Ringsted. Saa kendte Valdemar Vejen og standsede ikke, før han naaede Fjalneslevlille, hvor Absalon just var kommen med den onde Tidende.

Valdemar blev hastig forbunden af Fru Inger for Saaret i Benet, som smertede ham meget;

men han turde ikke dvæle paa Gaarden, hvor Svends Folk sikkert vilde søge ham.

Han red da inden Daggry ud i Frejs Mose og skjulte sig paa Frejs Blotested, der hvor de som Drenge havde truffet Ole Stam. Thi her, i det lille Ellekrat midt i den ufarbare Mose, vilde næppe nogen søge ham.

Næste Dag kom Esbern velbeholden til Fjalneslevlille; og han og Absalon aftalte nu, at Esbern skulde ride rundt med ringe Følge og vise sig i Udkanten af Storskoven, snart her snart der, for saaledes af vildlede Svends Mænd.

Strax efter Gildet havde Svend ladet alle Skibene i Fjorden og rundt ved Færgestederne paa Sjælland gennemhugge, at Valdemar ikke skulde se sit Snit og flygte fra Sjælland.

Men Esbern gik til en Skibsbygger, som han kendte, og overtalte ham til at gøre et Skib rede. Manden lod sig da i mange Folks Paasyn med Vold føre til Skibet af Esbern, som paa Skrømt lagde Haand paa ham, at alle kunde vidne, at han var bleven truet paa Livet dertil.

Da nu Valdemar endelig var naaet til Søs, blev det en saadan Storm, at de hastig maatte lægge ind under en Ø og bie Stormen af. Vejret var saa haardt over hele Havet, at en stor Venderflaade samme Nat gik under med Mand og Mus ud for Halland.

Men Andendagen efter stilnede Stormen; og

endelig lykkedes det nu Valdemar at undslippe til Jylland sammen med Absalon og Esbern.

Da Svend spurgte Valdemars Flugt, lod han strax nogle Skibe udbøde for hastig at sætte efter ham. Men Fru Inger og hendes Datter, som havde deres Spejdere ude, besørgede om Natten ved deres Hjemmefolk de bødede Skibe paa ny forhuggede og sønderbrudte; og Valdemar vandt herved saa stort et Forspring, at Svend opgav at forfølge ham.

Saa snart Valdemar naaede til Viborg, flokkedes Jyderne om ham. Mange af Knuds Mænd flygtede til ham; ja selv nogle af Svends Hird sagde sig fri af den onde Gerning og drog til Valdemar, som nu efter Absalons Raad ufortøvet holdt Bryllup i Viborg med Knuds Søster Sofie.

Svend drog med den sjællandske og fynske Flaade til Jylland; men da de lagde ind i Djursaa, og Sjællænderne der af Valdemars hemmelige Udsendinge erfarede Valdemars Bryllup med Sofie, saa drog alle de, som havde tjent Knud, fra Svend og søgte til Valdemars Hird.

Hærene mødtes ved Grathehede; og her stod da det berømmelige Slag, som gjorde Valdemar til Enekonge i Danmark.

Ravnene fløj før Slaget saa tæt over Mæn-

dene, at de kunde stinge dem med Sværdene; thi danske Ravne havde for længst lært, at hvor mange Mænd stævnede sammen i Danmark, der spurgtes der Lig.

Før Slaget sendte Absalon Arild Islænder ud blandt Valdemars Mænd. Han red mellem Rækkerne og kvad en Vise, som han paa Absalons Opfordring havde digtet om Svends Forræderi og Ondskab. Alle, som hørte den, opflammedes af Vrede; og skønt Svends Ryttere kæmpede mandeligt, maatte de dog tilsidst vige.

Svend selv blev saa haardt trængt, at han maatte flygte. Med nogle faa, trofaste Mænd søgte han ud i et stort Kær.

Hestene gik i til Livet, saa at Svend og hans Ryttere maatte redde sig til Fods. Men da de var naaet længere ud og hørte, at nogle Bønder, der var hjemmevant i Kæret, fordi de var barnefødte der paa Egnen, endnu fulgte efter, saa kastede de ogsaa den tunge Rustning.

Da orkede Svend for sit onde Helbred ikke at flygte længere. Han lagde sig under en Ellerod og bad sine Mænd sørge hver for sit Liv.

Da nu Bønderne omsider fandt Stedet, hvor Svend laa, gav Kongen sig ud for sin egen Skriver. Men en af dem kendte ham paa hans gustne Aasyn og gav ham Dødshug i Hovedet.

Stor var Glæden, da Svends Død spurgtes i Viborg. Alle hyldede nu Valdemar som Ene-

konge; men Knuds Mænd forlangte, at deres Herres Mordere skulde straffes. Absalon raadede til Mildhed; thi han mente, at om alle blev gjorte fredløse, da vilde Buris og hans Brødre samle stort Tilhæng, som kunde blive farligt; men om Valdemar tilgav, da vandt han sig nye Venner.

Saa blev da Ulf dræbt; men Thorbjørns Liv skaanedes paa Absalons Forbøn; thi det kendtes som en Undskyldning, at han havde haft Svends eneste Datter i Pleje.

Ditlev blev pint paa Torvet, før han dræbtes. Han skreg som en stinget Gris, da de stak hans Øjne ud med gloende Tænger og rev ham Tungen af Munden med det skarpe Jærn.

Men Buris, som havde ydet Valdemar sin Bistand i Gratheslaget, fik Forleninger i Jylland, paa det at han skulde være ham tro bestandig.

XIX

Hen paa Vaaren, medens Valdemar sad i Viborg med sine Mænd, døde Biskop Asger i Roskilde. Den menige Mand, som havde undt ham vel, fordi han var en mild Herre, der eftergav Tiende i onde Aar, frygtede nu, at Kapitlet skulde vælge Domprovst Saxe, der var en haard og myndig Mand.

Det kom derover til stor Uenighed mellem Byens Folk og Klerkene; og det gik saa vidt, at ingen af disse turde vise sig paa Gaden, men holdt sig inde i Kloster og Kirke, hvor den menige Mand ikke turde øve Vold.

Da nu Byens indfødte Købmand og Haandværkere længe havde set skævt til alle de Tyskere og Sachsere, Svend i sin Tid havde ført i Byen, fordi de røvede deres Næring og førte Varer efter fremmed Sæd, som de indfødte ikke kendte til at gøre, saa benyttede de sig nu af denne Ufred, medens Valdemar sad i Viborg, til at øve Selvtægt.

De traf hemmelig Aftale indbyrdes; og en vis Dag gik de sammen paa Torvet med hvad

Vaaben, de kunde finde, søgte til de fremmedes Boder, hvor de slog alting sønder og dræbte dem, der satte sig til Modværge.

Saaledes kom de tilsidst ogsaa til Kongens Møntmesters Hus. Han var en Tysker og ilde lidt, fordi der sagdes, at han gjorde Mønten undervægtig og stak til Side for sig selv, hvad han saaledes knappede af. Han havde lukket sin Port og sat Skodder for sine Vinduer. Da de nu begyndte at kaste med Sten, som de brød op af Jorden, saa raabte han indefra, at hver den, som rørte hans Hus og Ejendom, skulde faa Kongens Vrede.

Da blev de Roskilde Borgere rasende. De løb samlede mod Porten, saa den brødes; og nu for de ind, slog Møntmesteren ihjæl, røvede alt, hvad der var af Guld og Sølv og andet Gods og stak saa Ild paa Huset, som brændte ned til Grunden.

Da Valdemar hørte denne Tidende, brød han i Hast op og sejlede fra Jylland. Han var saa brat for Byen, at ingen anede hans Komme, før han holdt for Porten.

Borgerne faldt da i en saadan Rædsel, at de sendte deres ældste Mænd ud imod Kongen. De bad om Naade og lovede at bøde, hvad Sum Valdemar vilde kræve for sin Møntmesters Liv.

Valdemar var saa vred, at han agtede at lade hver En ophænge, der havde Andel i Mordet;

men da Absalon saa deres Angst, der de knælede ned for Kongens Hest med oprakte Arme, saa bad han for dem, at Kongen skulde tage mod deres Bod og ikke ødelægge Borgerne, saa at der blev Dyrtid paa Købmænd og Haandværkere til at forrette, hvad Gerning der var nødvendig for Byen og Landet.

Men ved sig selv tænkte Absalon tillige, at han ved sin Forbøn vilde vinde Byens Folk; thi strax da han erfarede Biskop Asgers Død, mindedes han Signes og sin Faders Ord og det Maal, som var sat ham fra Barndommen af. Saa mindedes han ogsaa det Løfte, han havde gjort ved Asgers Grav strax efter sin Hjemkomst. Nu var Lejligheden der til at gøre det første store Skridt, som galdt for mange smaa. Hemmeligt havde han betroet Valdemar sit Ønske: at blive Asgers Efterfølger; og Valdemar, der vidste, hvad han tænkte, føjede da Absalon og drog i Byen uden Vrede.

Borgerne raabte Hyldingsord til ham og trængte sig saa fast om ham, at hans Hest næppe kunde bane sig Vej.

Valdemar red nu til Trefoldighedskirken, hvor alle Domkapitlets Klerke var kommen til Stede for at hilse ham velkommen. Medens Kirken var fuld af det menige Folk, sagde han til Klerkene, at han havde taget sig Asgers Død nær til Hjærte og var kommet til Byen for at staa Domkapitlet bi ved Bispevalget. Thi skønt

hans Forfædre havde skænket Kirken mange rige Gaver, var han dog ikke til Sinds i nogen Maade at berøve dem den Ret, som Kapitlet fra Arilds Tid havde haft til selv at vælge sin Biskop. Saa var han ogsaa vis paa, at han ikke behøvede at nævne for dem, hvilken Mand han ansaa for bedst skikket frem for nogen anden. Det vise og ærværdige Domkapitel vilde selv vide at træffe det rette Valg.

Idet han sagde dette, saa Valdemar over paa Absalon, saa at alle, der var i Kirken, forstod, at det var ham, han sigtede til.

Men de Roskilde Borgere, som havde Absalon at takke for Kongens Naade, raabte, at Absalon skulde være deres Biskop.

Klerkene saa til hverandre; thi der var tre Mænd, som de stredes om, men Absalon var ikke mellem dem. Dog da de alligevel ikke kunde enes om Valget blandt deres egne, saa mente de, at de var bedst tjente med at vælge en, som stod udenfor, saa meget mere som de derved gjorde baade Kongen og den menige Mand til Vilje; og de frygtede Valdemars Magt, nu da han var Enekonge i Danmark.

Saa lagdes der da fire Bøger frem i Sakristiet, en for hver af de tre Kanniker, som var foreslaaede, og en fjerde, som bar Absalons Navn. Og da nu Klerkene skulde gaa til og stemme, stillede Valdemar sig saaledes, at han kunde se, i hvilken Bog hver enkelt af Klerkene

skrev. Det blev da saaledes, at ingen turde gøre imod Kongens Vilje; men hver og En gik til Absalons Bog og skrev sit Navn der.

Saaledes var da nu Absalon valgt til Biskop i Roskilde, enddog han først i de Dage havde naaet de tredive Aar, hvilken Alder var nødvendig for, at hans Valg kunde godkendes af Ærkebisp og Pave.

Han havde nu Magt og Myndighed frem for nogen Prælat i Danmark, Ærkebispen ene undtagen. Mange store Kirkens Len havde han at bortgive. Paa sin Biskopsgaard i Roskilde holdt han Livvagt som en Konge; og som Kongen havde han Ret til at slaa sin egen Mønt.

Saa var da nu naaet det første store Maal paa Vejen. Valdemar, hans Fosterbroder, havde hele Danmarks Rige i sin Haand, og han selv havde givet Fjalnes Æt en Biskop, den første i Landet. Herre havde han valgt sig at tjene, Kirken og Kongen. Og paa det, at de ikke skulde være som to Herrer, hvem ingen magter at tjene paa samme Tid, saa galdt det nu at bruge sin Magt saaledes, at Kongen vilde Kirkens Vilje og Kirken Kongens. Saaledes havde Abbed Suger evnet det i Frankrig. Skulde det da ikke lettere kunde lykkes ham, der var Kongens Fosterbroder, ældre i Aar og rigere af Erfaring end han?

Valdemar kunde han vel raade og lede; men Kirkens første Mand, Ærkebispen af Tokes Æt, maatte Roskildebispen lyde; og Absalon følte, at det vilde blive en vanskelig Gerning at bringe Æskild til at virke for hans Maal.

Han havde ikke glemt de store Planer, som han havde undfanget i Paris; men meget stod endnu tilbage, inden han kunde vende sine Tanker mod Flandern.

Tre Maal maatte naas forinden.

Først maatte Enekongens Magt sikres. Var end Knud og Svend begge døde, saa færdedes dog endnu imellem dem Sønner af Mænd, som havde krævet Riget for sig. Der var fremfor alle Buris og Knud, Henrik Skatelars Sønner, med Tilhold hos deres Broder Maagens i Sverige og hos deres Moder Ingrid i Norge, som nys havde givet sig i fjerde Ægteskab med en norsk Høvding, Ivar Stage. Saa var der ogsaa Maagens, Erik Lams Frillesøn, som vel endnu holdt sig forsigtig tilbage paa sin Jord, men maaske i sit stille Sind gemte saa meget dybere et Forsæt.

Var saa endelig Valdemars Enemagt befæstet, med Vold eller List og Lempe, hvilke Kaar nu Gud vilde give, saa stod igen at vinde Rigets tabte Anseelse tilbage. Tyskere og Sachsere havde faaet Vane fra Knuds og Svends Tid at blande sig i Danmarks Forhold; og den Tid vilde sikkert komme, da den romerske Kejser,

som han kaldte sig, vilde strække Haanden ud og søge at gøre Valdemar til sin Vasal.

Hvilken Magt evnede vel det forarmede Land at stille op imod Tysker og Sachser? Nys, da Absalon red med Valdemar gennem Jylland og Fyn og Sjælland, havde han med egne Øjne set, hvorledes Jorden var vanrøgtet. Rundt ved Kysterne laa Gaarde, som havde tilhørt den samme Slægt igennem lange Tider, øde eller i Aske efter Vendernes Overfald. Og hvad Venderne havde levnet, det havde Svends og Knuds Ryttere hærget i den bestandige Kamp, som de Græshoppesværme, man læste om i den hellige Skrift, havde hærget det Land Ægypten. Bonden var ussel. Hans Kvæg løb halvvildt omkring og maatte selv søge sig Føde. Saa vist den tredje Del af Danmarks Jord laa øde hen.

Og var der vel nu kun én Konge til at herske, saa spurgte dog Venderne ikke om Kongen eller hans Navn. Hvad formaaede Vetemans Søhaner mod den travle Sværm af Skuder, som laa bag Næssene og kendte hvert et Farvand bedre end nogen dansk Styresmand selv? Og disse Hedninger, som Absalons Farfader havde tugtet med det Sværd, der endnu hang i Absalons Kammer, — de, som han havde døbt med Herrens Daab, de haanede nu den Kirke, som vilde deres Sjæles Vel.

Hist ude i Frankrig, i Flandern og i Vælsk-

land — der rustede Konger og Stormænd sig og drog med deres Riddere til det hellige Land, som ogsaa Karl af Danmark havde gjort det med sine syv Tusende Flamlændere; og imedens taalte de midt iblandt sig Hedninger, der solgte røvede kristne Mænd og Kvinder som Slaver paa deres Markeder og ofrede dem til deres Afgud, hin mægtige Svantevit, som Absalon i sin Barndom havde hørt sin Fader tale om.

Her var der Korstog at gøre trods noget, som Bernhard i Clairvaux og andre havde præket. Her var der Ære at vinde for danske Mænd, Sjæle for Kirken at vinde og røvet Bytte at vinde tilbage. Kunde nogen Lod vel være skønnede for en Kirkens og Kongens Mand end at gøre denne Gerning?

Absalon tænkte paa det „kristne Rige" og paa de aarlige Tog, som skulde udsendes, som man hvert Aar drager i Marken at pløje og saa og berede Jorden for Høsten. Ja, saaledes skulde danske Mænd hvert Aar drage til Venden, døbe med Sværd og med Vand, indtil der ikke var en hedensk Sjæl og ikke et røvet Alterkar at finde i det ganske Land.

Her var det næste Maal at naa. Havde han dog al sin Tid ikke villet bære Messekaabe alene. Nu da han endelig bar den, saa skulde han vise, at han evnede ogsaa det andet, at føre Sværd saa godt som Krumstav.

Medens Absalon nærede disse Tanker i sit Hjærte, opslog nu Valdemar sit Bo paa Kongsgaarden i Roskilde, som var ham kært fra Barndommen af. Med sin unge Dronning Sofie holdt han Hof og fejrede Fester med sine Mænd; og ofte for han viden om paa Jagt i Skovene.

Saaledes kom han en Dag til Bonden i Ramsø, hvor Tove levede. Selv tredje kom han til Gaarden, mens Bonden var ude; og da han gensaa Tove efter den lange Adskillelse, saa mindedes han deres unge Elskov; og halvt med, halvt mod hendes Vilje tog han hende til sig paa Hesten og førte hende bort. Højt oppe i Sjælland, langt fra Roskilde, byggede han sig en Borg ved den lille Sø i Skoven, hvor Jagten ofte havde ført ham hen. Her gav han Tove Bo og forbød sine Mænd at røbe det for nogen.

Men hver Gang han drog paa Jagt med Falk og Hund, saa søgte han til Gurre og dvælede i Borgen hos Tove, mens hans unge Dronning troede, at han bedede Hinden i Mørup Skov.

Da Fru Gyde paa Fjalneslevmagle døde, drog Valdemars Søster Margrethe, Stig Hvides Enke, op fra Gaarden med sin Datter, liden Kirsten, som da var fyldt sexten Aar. De søgte til Absalons Gaard i Roskilde, og efter hans Raad tog de Ophold ved Valdemars Hof. Liden

Kirsten fik Plads blandt Dronningens Jomfruer; men hun var den fagreste blandt dem alle.

Absalon fik hende kær som en Datter. Ofte kom hun til ham paa Bispegaarden. Saa vandrede de sammen i Haven ved Klostret; og Absalon lærte hende mange nyttige Kundskaber, vandt hendes Fortrolighed og blev hendes Skriftefader.

Nu er at fortælle, at Fru Inger blev syg og døde. Paa det sidste lod hun sine tre Børn kalde til sig og velsignede dem.

Hun blev begravet med stor Højtidelighed ved Asgers Side i Sorø Kirke. Absalon læste selv Dødsmessen, og saa stor var hans Bevægelse, at Taarerne løb ham ned ad Kinderne, mens han messede.

Esbern drog strax efter Begravelsen tilbage til Valdemars Hird i Roskilde; men Absalon dvælede nogen Tid for at ordne alt paa Fjalneslevlille, som hans Moder selv havde styret. Han gjorde den gamle Hjemmefoged, som han kendte fra Barn, til sin Bryde. Saa havde han ogsaa noget at tage vare i Sorø Kloster, hvor meget endnu stod tilbage at ordne.

Paaskelørdag, som Absalon sad over Middag paa Fjalneslevmagle, kom en Bonde ridende i Gaard og meldte, at Venderne var løbet ind vest for Sjælland under Kysten, ret ud for Boeslunde.

Absalon for op fra Bordet. Saa levende havde han dvælet ved Tanken om at tugte de frække, hedenske Røvere, at nu da Lejligheden bød sig for ham til for første Gang at føre Sværdet i sin egen Krig og tilmed mod Venderne, vilde han for ingen Pris lade den unyttet.

Han gav sig ikke Tid at forhøre nærmere om Skibenes Antal og Styrke, men bød alle de Mænd, som sad over Bord og spiste med ham — der var atten Huskarle foruden Svendene — at lade Maden urørt og strax sætte sig til Hest og følge ham.

Hestene blev tagne fra Foderet; og saa fort red de afsted, at Absalon naaede Boeslunde, bedst som Venderne vare i Færd med at plyndre Landsbyen og allerede havde antændt en Lade. De hørte ikke Hovslagene for al den Tummel, som de selv gjorde, saa at Absalon red midt ind imellem dem, inden de ret fik besindet sig paa, at det var danske Mænd. Saa uvante var de nu om Dage med at møde Modstand i Landet, at de frygtløst havde spredt sig over Gaardene.

Absalon og hans Mænd huggede nu ind paa dem; og saa stor var hans Hast, at kun de Ryttere slap uskadte derfra, som opgav at værge sig og strax greb Flugten til Skibene. Da Absalon havde dræbt de andre, forfulgte han disse, men naaede først Kysten, da Venderne

var komne ombord og roede derfra. Mange af deres Skibe, som var fireogtyve i Tallet, maatte de lade i Stikken. Hestene slap de løs, saa at de arme Dyr for forskræmte langs Kysten og vrinskede ud imod Skibene. Absalons Mænd gjorde Jagt paa dem og indfangede dem alle.

Da Absalon atter sad hjemme, følte han sig stærk og glad som ingensinde før. Det fortrød ham kun, at det ikke var med Skjalm Hvides Sværd, at han havde tugtet dem.

Han lovede sig selv, at han, saa snart ske kunde, vilde søge Lejlighed for at ramme Venderne i deres eget Land, som hans Farfader havde gjort.

XX

Kort efter hændte det, at Valdemars Mundskænk, som havde været i et Ærende for Kongen paa Falster, var bleven opholdt der imod sin Vilje og nu havde Falstringerne mistænkte, at de spillede under Dække med Venderne og derved købte sig Fred for deres flade Ø, som før i Tiden havde været strængere hærget end nogen anden Del af Landet.

Han forelagde ved sin Hjemkomst Kongen denne Mistanke med saa mange og onde Ord, at Valdemar, som havde let til Vrede, blev rasende og svor, at Falstringerne skulde tugtes for deres Utroskab.

Han kaldte Absalon til sig, raadførte sig med ham; og Enden derpaa blev, at alle vaabenføre Sjællandsfarere skulde opbydes til et Togt imod Falstringerne. Valdemar drog selv vest ned gennem Sjælland, mens Absalon bød Folkene op i det østlige. De skulde da sidenhen mødes i Ringsted for at oppebie Krigsfolket, som stævnedes sammen til denne By.

Men bedst som Valdemar saaledes rustede

sig og sine Mænd til at drage i Leding imod deres egne Landsmænd, blev han overfalden af saa ond en Feber med vexlende Kulde og Hede, at han skyndsomst maatte lægge sig til Sengs i Ringsted. Han sendte Ilbud efter Absalon; thi han havde aldrig før kendt Sygdom og var ræd for Døden.

Da Absalon kom til Byen, var Feberen saa streng, at Valdemar ikke kunde kende sin Fosterbroder igen, men tog ham for Bonden i Ramsø og gav ham onde Ord.

Absalon vaagede hos ham om Natten. De kyndigste af Munkene i Klostret kaldtes til hans Leje. De forsøgte deres Kunst med fremmede og sjældne Urter, men intet hjalp. Feberen var saa voldsom, at tre Mand maatte kæmpe med ham for at holde ham i Sengen.

Da Absalon nu skønnede, at det var paa det sidste med Valdemar, befalede han alle at gaa ud af Kammeret. Saa kastede han sig ned over Sengen og bad til Gud og den hellige Jomfru, at de vilde frelse Valdemars Liv for alle de Haab, som knyttede sig til ham.

Derpaa ransagede han sit Hjærte, om der kunde tænkes nogen Aarsag til Vrede hos Gud, siden han straffede saa haardt. Da blev det ham med ét klart, at Herren fordømte deres Færd, at ville kriges med og aldeles fordærve deres egne fattige Landsmænd, som havde lidt saa meget under de mange Krige. Han lovede

da, at han af al sin Magt vilde formaa Valdemar til at afstaa fra dette Togt, om Herren vilde skænke ham Helsen.

Da han længe havde kæmpet i Bønnen, saa han, at der begyndte at falde nogen Ro over Valdemar. Han benyttede sig deraf til at give ham det hellige Sakramente. Og da han havde nydt dette, bedredes han synlig. Sveden sprang frem paa hans Pande og drev som en Flod ned i hans Skæg. Tilsidst faldt han i en lang Søvn, hvorefter han vaagnede styrket og rolig.

Men næppe var Valdemar frelst fra Døden, før nu Absalon hen imod Aften mærkede, at han havde faaet Feberen i Kroppen. Længe stred han imod og lod sig intet mærke for ikke at gøre Valdemar urolig og derved svække hans Helbredelse.

Da Valdemar atter var oven Senge, saa maatte Absalon lægge sig; og nu laa han selv, som hans Fosterbroder før og droges med Døden. Men da han endelig havde overvunden den og atter stod op, da vidste han, at Herren havde tugtet dem begge for det onde Forsæt, de havde givet Næring i deres Hjærte.

Imidlertid var nu alt Krigsfolket kommet til Byen. Hverken Valdemar eller Absalon vilde da lade saa skøn en Udrustning være gjort for intet; og Absalon raadte, at man skulde gøre det Togt til Venden, som han længe havde

pønset paa; thi en saadan Strid vilde sikkert være Gud velbehagelig, eftersom de hedenske Sørøvere var baade Guds og Danmarks Fjender.

Ikke i lange Tider havde saa stor en dansk Flaade været under Sejl. Saa var der ogsaa nu saa meget ungt og uforsøgt Mandskab ved Skibene, at Valdemar mente det raadeligst i nogen Tid at holde Øvelser i Sundet, forinden de drog over Havet. Heller ikke selv havde han før været paa saa lang en Fart.

Medens det unge Mandskab nu øvedes paa Skibene, drog Absalon i Forvejen med nogle af de søvante Mænd for at bespejde Farvandet, at ingen vendisk Skude havde faaet Nys om, hvad der forestod. Thi han holdt stærkt paa, at Danskerne skulde komme over Rygen som en Tyv om Natten; thi saaledes havde Vendernes egen Færd altid været. Kongen skulde følge efter med de andre Skibe.

Da nu Absalon var kommen tilbage til det Sted, hvor han og Valdemar havde aftalt at mødes med Skibene, syntes det ham, at Kongen vendte sine Skibe og gik under Land ved Møen i Stedet for at søge ud imod ham. Hvor nødigt han end vilde, saa fulgte nu Absalon efter for at høre nærmere.

Det var mod Aften; og da Absalon naaede Valdemar, var han i Begreb med at gaa fra Borde og svarede paa Absalons Spørgsmaal, at

han agtede at tilbringe Natten i Land. Thi de kunde dog ikke have synderlig Fremgang i Nattens Mulm og Mørke. Natten var gjort til Hvile; og de naaede saa vist tidsnok det Maal, som de ubesindig havde sat sig.

Da mærkede Absalon, at Valdemar under hans Fraværelse havde lyttet efter slette Raad. Han blev saa vred, at han ikke kunde beherske sig, men for første Gang, siden de var Børn sammen paa Fjalneslevlille, tog Bladet fra Munden og talte Valdemar haardt og haanligt til.

— Du foragter vise og gode Raad og hører efter dem, som helst sidder hjemme og bryder sig fejl om din Ære. Tror du, fordi du nu er ene om at herske i Landet, at alt dermed er godt? Jeg siger dig, at du vil have mange og store Fejder at føre baade mod Vender og andre, inden Riget atter fanger Fred. Nu, da jeg har undersøgt Farvandet og set, at vi have god Lejlighed og den allergunstigste Bør, saa vil du forspilde alt dette, som man ofte unyttig maa tigge af Gud, for at have nogle Timers Nattefred i din lune Seng. Du er ikke bedre værd, end at Gud nu sendte dig Storm og Modbør, saa at hele Lejligheden forspildtes, og vi kunde drage hjem med uforrettet Sag til alles Spot, fordi vi havde holdt os som kvindagtige Daarer i Stedet for som gode danske Krigsmænd.

Valdemar blev bleg og bed sig i Læben; og

alle skønnede, at han var meget krænket. Men i sit Hjærte vidste han Absalon Ret; som han plejede, gav han dog kun faa Ord til Svar, men sprang atter ombord i sit Skib og bød sine Mænd at lægge ud paa ny.

Da søgte Absalon hen til ham i Stavnen, hvor han stod alene og saa sig ud. Han lagde sin Haand paa Valdemars Skulder og bad ham tilgive, at han havde talt saa aabent til ham, medens Mænd hørte derpaa; men hvad han havde sagt, var til hans og Landets Tarv, og Valdemar var dog bedre tjent med at have en Ven, der turde træde ham aabent under Øjne, end at føres vild af Smiger og forgives af Bagtale paa sin Ryg.

Da Flaaden kom til Rygen, lagde de ind under Barkø. Det var da mod Aften; og da Spejderne havde forvisset sig om, at ingen Rylænder anede deres Komme, saa oppebiede de Natten, gik op fra Skibene, ind gennem Skoven og overfaldt Venderne, som de laa i deres sødeste Søvn. Der blev da stort Mandefald; og hele Øen blev indtagen af de danske.

Som nu dette var sket, havde Rygtet om de danskes Komme naaet Venderne paa de andre Øer; og da de danske drog ind under Hiddensø, var Venderne komne i Skibene og holdt sig under Land og biede dem. Men da de danske Skibe nærmede sig, trak Venderne sig op ad Floden.

Absalon var med sine Mænd gaaet i Land et Stykke længere nede for at spejde. Bedst som de gik, blev de overfaldne af Venderne, som kom ud fra en Skov, hvor de havde lagt sig i Baghold.

Venderne var langt de talrigste, og Absalons Mænd blev saa forskrækkede, at de tog paa at flygte, for at naa Skibene det hurtigst mulige. Absalon bød dem forgæves at holde Stand og værge sig som Mænd.

Da han nu stod der og ikke vidste sine Raad for at faa Mændene til at gaa frem paa ny, gav Arild Islænder, som han havde ved sin Side, sig til at synge Bjarkemaalet med sin høje, stærke Stemme for derved at tvinge Æren op i Livet paa de danske. Men Absalon, som mente, at Striden mod Venderne var et Korstog at regne for saa godt som noget, turde ikke vinde Herren Sejr ved hedenske Kvad. Han bød da Arild at tie og fulgte nødtvungen efter sine Mænd ned til Skibene. Men mange haarde Ord maatte de døje af ham, da de atter var i Behold under Sejl.

Da Absalon og Valdemar hen paa Efteraaret vendte tilbage til Sjælland, havde de vel ikke taget Rygen, som deres Forfædre havde evnet det; men de havde lært, hvor Vejen gik til Hedningernes Land; de havde øvet Gengæld for mangen ond Daad paa danske Kyster og vist Venderne, at ogsaa de havde et Land, der laa

aabent ud mod Havet. Men én Sejrvinding gjorde Absalon sig til af fremfor nogen anden; og det var, at en vendisk Hertugs Søn, ved Navn Pribislaus, var kommen til hans Lejr af egen Drift for at tage Daaben af hans Haand. Siden da blev Pribislaus i Danmark; og da han sidenhen begærede Valdemars Søster Margrethe til Hustru, gav Valdemar sit Samtykke og gav ham Falster og Lolland og andre Smaaøer til Len.

Hen paa Vinteren sendte nu Venderne deres mest veltalende Mand, en af deres Ældste, ved Navn Dombar, til Absalon i Roskilde, eftersom det var rygtedes imellem dem, at Skjalm Hvides, deres tidligere Tugtemesters Søn, havde svoret at vende tilbage Aar efter Aar, til der ikke var en udøbt Vender igen.

Dombar skulde forhandle med Absalon om Fred og Forligelse. Da han nu uforsigtig pukkede paa de mange Nederlag, Danskerne i den sidste Menneskealder havde lidt, og bad Absalon vel betænke Vendernes Sømagt og hvor mange danske Øer, der laa hærgede og øde efter deres Overfald, saa gav Absalon ham et knapt og afvisende Svar, men skrev sig hans Ord bag Øret.

Sidenhen, da Absalon havde gjort endnu to Togt til Vendernes Land og hver Gang var vendt med Sejr tilbage og derefter i Valdemars Ærende havde besøgt Hertug Henrik Løve af Sachsen

og med ham sluttet et Forbund om ganske at tilintetgøre den vendiske Magt, — da sendte Venderne atter Dombar til Absalon.

Nu tingede han ikke længer, men tiggede om Fred paa hvad Vilkaar, Absalon selv vilde give. Han mindede Absalon om hans Farfader, som han sagde, at alle Rylænderne havde elsket som en Fader, og paastod, at Venderne siden aldrig skulde have plyndret Danskernes Kyster, om ikke Danskerne selv havde givet Exemplet ved at leve i Fjendskab indbyrdes og kriges med hverandre, som havde de aldrig hørt sammen i ét Folk.

Men da han havde talt, gav Absalon ham intet andet Svar end at opremse alle de danske Øer, som laa hærgede og øde efter Venderne. Saaledes mindede han Dombar om hans egen tidligere Storsindethed; dog lovede han tilsidst paa Dombars ydmygelige Bøn at skaane Venderne, om de vilde holde sig i Ro og tage mod Kristendommen af de danske.

Paa det Besøg, som Absalon i Valdemars Ærende gjorde ved Hertug Henriks Hof, forhandlede han med Hertugens første Mand, Biskop Arnold af Lübeck. De talte godt og længe med hinanden; thi Arnold havde studeret i Geneviève Abbediet kort før Absalon; og da han nævnede for Absalon den Slavernes og Vendernes Krønike, som han stod i Begreb med at skrive, da lovede Absalon ved sig selv,

at ogsaa Danmarks Krønike skulde blive skreven; thi det syntes ham ilde, at de Kampe, som han og Valdemar havde paaført Venderne og senere vilde paaføre dem, skulde gives til Efterkommerne fra den ene Part alene. Og det syntes ham altid at have været danske Kongers Fejl, at de ikke havde sørget for selv at give deres Efterkommere Kundskab om deres Bedrifter, saaledes som Franskmændene havde gjort det allerede fra Karl den stores Dage.

XXI

Der opstod i Rom en Strid om Sankt Peders Stol. De fleste af Kardinalerne havde valgt Alexander til Pave; men nogle, støttede af den tyske Kejser Frederik, holdt paa Oktavian, som siden kaldte sig Victor. Begge mente sig at være den eneste, rette Pave; og Fred og Forligelse var ej at tænke paa; thi Kongen af Frankrig, der støttede Pave Alexander, var ikke til Sinds at anerkende Frederik, som kaldte sig romersk Kejser, eftersom han havde baade Tyskland og Italien i sin Haand, for Kristenhedens verdslige Beskytter.

Saa fordømte da nu de to Paver hinanden; og alle Kristenhedens Konger delte sig efter denne Strids Krav, som deres Lands og deres Kleresis Tarv bedst vilde det.

Da Ærkebiskop Æskild paa sin Hjemrejse fra Rom var bleven fængslet af Kejser Frederik og kunde takke Pave Alexander for sin Frihed, og da han al sin Tid havde staaet Frankrigs Prælater nær, ligesom han var den store Bernhard

af Clairvaux's personlige Ven, saa var det danske Kleresi paa den franske Paves Side.

Æskild havde paa sin Udenlandsfærd efterladt i Frankrig en kostbar Samling af Helgenskrin, Alterbægere, Drikkekar og deslige, saa og en stor Sum Penge, alt i Guld og Sølv, for at have den der i Sikkerhed.

Da nu den store Pavestrid blussede op, frygtede han, at denne Skat skulde komme noget til, og sendte derfor en Munk med to af sine betroede Mænd til Frankrig for hemmeligt at hente Skatten hjem.

Det lykkedes ogsaa Munken at faa i Behold, hvad Ærkebispens var; men da de undervejs bedede i en Kro i Byen Stade ved Elben, og Munken, som var meget tørstig, ikke i en Fart kunde finde et Bæger at drikke af, saa løste han uforsigtig op for Skatten, tog et Gulddrikkekar frem og drak af dette.

Kromanden og nogle af hans Gæster saa til og undredes paa, hvor megen Rigdom Munken havde hos sig; og da Ærkebispens Mænd var kommen udenfor Byen, blev de overfaldne og hele Skatten frarøvet dem, saa at de ved Hjemkomsten maatte staa frem for deres Herre med tomme Hænder.

Æskild var baade hæftig og mistænksom af Hu; og da han forud havde betroet Kong Valdemar, at han havde sine Bud i Frankrig efter en kostbar Skat, saa mistænkte han nu Kongen

selv for at have en Finger med i Spillet, saa meget mere som Valdemar kun nødig vilde gøre ham Følge til Holsten for at skaffe ham Skatten tilbage; thi Kongen sagde, at Munken ved sin Ubesindighed selv havde forskyldt Tabet. Nogle Munke, som vilde sætte Splid mellem Kongen og Ærkebispen, bragte Kongens Ord fordrejede for Æskild. Denne blev da saa rasende, at han hævnede sig paa Kongen ved at banlyse Biskop Aage, der nys med Kongens Samtykke var bleven gjort til Biskop i Slesvig af den tyske Pave Oktavian.

Der stod nu Strid mellem Valdemar og Æskild; og Ærkebispen, som saa skævt til den Støtte, Valdemar havde hos Absalon, Rigets første Biskop, drog til Roskilde og forklagede Kongen for hans Fosterbroder. Da det var vitterligt, at Valdemar havde handlet imod den hellige Kirke ved at indsætte den falske Paves Mand i Slesvig, saa vilde nu Æskild, at Absalon, fordi han var Biskop, skulde bryde med Kongen.

Saaledes var nu det indtruffet, som Absalon længe havde frygtet — at de to Herrer, som han havde valgt at tjene, Kongen og Kirken, ikke længer var én i to, men to i to.

Absalon søgte først at berolige Æskild og ærbødigt at foreholde ham den krænkende Mistanke, han havde haft til Valdemar, og som saaledes havde opægget ham, der jo som Enekonge

som Absalon tjente, saaledes for denne Gang lykkelig bragt til Ende, før det skete, som Absalon frygtede mest af alt.

Fra Pavestridens første Færd havde Absalon set, at det, der stredes om, ikke var Spørgsmaalet, om denne eller hin skulde have Sankt Peders Stol og Nøgler. Det, der laa bag, syntes ham at være dette, om den romerske Kejser, som han kaldte sig, skulde være Pavestolens verdslige Magt, eller om Frankrig, hvor Korstogene var fostrede, skulde være Kristenhedens første Rige.

Planerne fra hans Studietid om det store Rige, som skulde dannes af Flandern, England, Danmark og de øvrige nordiske Lande — det Rige, der skulde gaa sammen med Frankrig og kalde sig det „kristne Rige“ i Modsætning til det romerske, fik atter Liv for hans Tanke, nu da han saa, at det Øjeblik var kommet, hvor den tyske Kejser end ikke længer bøjede sig for Pavens Overmagt, men endog formastelig opkastede sig til Herre over Sankt Peders Stol.

Den Modstand, som Frankrigs Konge kunde byde Kejser Frederik, syntes ham kun ringe; og han ønskede hæftigt, at Gud vilde vise ham Udvej for at levendegøre den Tanke, som i saa lang Tid havde været ham kærest, og som nu maaske havde været paa Vej til at fuldkommes,

om ikke Valdemar saa brat havde kaldt ham tilbage til Danmark.

Han overvejede længe frem og tilbage, men fandt ingen Udvej. Saa længe Valdemars Herredømme endnu var ungt og saa ubefæstet, at ikke blot Venderne, men ogsaa Valdemars egne Landsmænd kunde lægge det øde, om han ikke bestandig selv var paa Post — saa længe var det en ubesindig og troløs Gerning at raade Valdemar til at se sig ud efter usikre Langfarts Maal i det fjærne.

Som nu Absalon pønsede frem og tilbage paa disse Ting, hvilke han end ikke havde betroet Valdemar, skete det, at der en Dag kom Bud og Brevskab fra Kejser Frederik.

Kejseren bad Valdemar til sig for at deltage i et stort Koncilium, som han vilde holde af alle Kristenhedens Konger i St. Jean de Laune, paa det at det endelig kunde blive vedtaget, hvem der burde kendes for den rette Pave. Saa mange og saa smigrende var de Ord, Kejseren ved sit Sendebud brugte, at Valdemar lod sig bedaare, kaldte Absalon til sig og meddelte ham, at det var hans Agt at efterkomme Kejserens Opfordring, og at Absalon skulde følge ham.

Da Absalon havde erfaret Kejserens Budskab, mindede han Valdemar om det Brev, som han i sin Tid havde skrevet til ham fra Paris, at

siden Knud og Svend dengang frivilligt havde bedt Kejseren skille deres Trætte, saa vilde han før eller senere kræve Lenspligt af danske Konger. Nu strakte da Kejseren Haanden ud efter Danmark; og saa ubesindig var Valdemar, at skønt han var varet ved sine Forgængeres Skæbne og selv havde været med Knud og Svend i Merseburg, dog ikke kunde se, hvad der laa under de søde Ord.

Forgæves søgte Absalon at bringe Valdemar til at indse, hvad der vilde følge af hans Rejse, om han en Dag stod frem for Kejseren i hans eget Land med en Flok, der kun var ringe. Tilsagn og Eder vilde blive ham aftvungne, som han ingensinde sidenhen kunde staa ved. Men Valdemar, som troede Kejseren paa hans Ord, vilde intet høre derom og trængte bestandig ind paa Absalon, at han skulde gøre ham Følgeskab.

Da Absalon ikke kom nogen Vej med at vække Valdemars Mistanke, saa erklærede han, at han som Kirkens Mand ikke kunde gøre ham Følge til et Møde, der skulde afholdes mod den eneste sande Pave, Alexander, hvem han var bundet til ved sin biskoppelige Lydighedsed.

Heller ikke dette vilde Valdemar høre; thi, sagde han, Kejseren var jo netop til Sinds nu at ville bøje sig for Kristenhedens Afgørelse paa Mødet. Var det da ikke Valdemars Pligt ikke

at holde sig tilbage, men netop ved sin Stemme i Forsamlingen at støtte den sande Pave imod den falske?

Da nu Absalon undskyldte sig med, at han hverken havde Tid eller Formue til saa kostbar en Rejse, saa svarede Valdemar ham, at han skulde ingen Omkostninger have deraf for sig selv.

Som nu Absalon vedblev at trænge ind paa Valdemar med alle de Grunde, han kunde finde, blev Valdemar tilsidst bedrøvet og mindede ham om deres Barndomsvenskab og Fostbroderskab.

— Om du ikke — sagde han — vil gøre mig til Vilje i denne Sag, som ligger mig saa haardt paa Sinde, da skal du ingen Tid vente noget godt mere af mig. Thi en saadan Utroskab, at du vil svigte mig i, hvad jeg saa hæftigt begærer, havde jeg vel ventet mig af andre, men aldrig af dig, min Fosterbroder.

Da bøjede Absalon sit Hoved og sagde:

— Jeg har gjort, hvad jeg evner for at holde dig fra, hvad jeg anser for dit og Rigets Fordærv. Men at du ikke skal mistænke mig for at vilde værge mig selv, da skal jeg føje dig og rejse med dig. Thi er du saa bestemt derpaa, som du siger, da tror jeg, det er bedre, at du har mig ved din Side end andre, som du ikke kan vente dig samme Troskab af som

af mig. Men har du vel betænkt, at mens du er ude, kan andre røve din Ret? — Dit Herredømme er endnu saa ungt, at baade du og jeg ved dem, som vilde gøre deres til, at det aldrig blev ældre, om du bød dem saa gunstig en Lejlighed: at drage paa Langfart med dine bedste Mænd?

Det blev da drøftet imellem dem, hvad herved var at gøre; og paa Absalons Raad blev det vedtaget, at Buris, hvem de troede ilde, skulde gøre Valdemar Følgeskab, paa det at han ikke skulde falde i Fristelse til nogen Udaad, mens Valdemar for ude.

Som Absalon havde frygtet det, saaledes blev det. Næppe var Valdemar og hans Mænd naaet til Kejserens By, før Tonen skiftede.

Kejseren klagede over, at Valdemar havde tøvet saa længe med at komme, da han blev tilsagt, at han derved havde krænket sin Lenspligt mod den romerske Kejser.

Absalon henviste Kejseren til hans eget Bud og Brevskab, hvorved der kun havde været Tale om Venskab og Indbydelse. Men da Kejseren nægtede at vide noget herom, forlangte Absalon Lejde for Kongen og hans Mænd til at vende tilbage. Dette nægtede Kejseren; men nu fristede han Valdemar med Løftet om, at alle tyske Fyrster skulde være ham Borgen for, at hele Landet Venden skulde blive Val-

demar undergivet; og da Valdemar og hans Mænd var i hans Magt, saa blev der ikke bedre Kaar, end at Valdemar tilsidst maatte række Kejseren Haanden og tilsige ham Huldskab og Troskab. Dog skulde denne Haandfæstning kun gælde for Valdemar selv, ikke for hans Efterkommere; og der skulde ikke være nogen Pligt for ham til at møde ved Kejserens Hof eller give ham nogen Undsætning af danske Mænd, saaledes som Skik ellers galdt for Vasaller.

Da denne Sag nu var afgjort, kaldte Kejseren til Møde i Pavesagen. Og da alle Fyrsterne med deres Følge var forsamlede, stod Pave Oktavian frem og holdt en Tale til eget Forsvar og til sin Modstanders Fordømmelse.

Uden at Valdemar eller nogen anden forud var varet, om hvad der skulde foregaa, læste Paven først en højtidelig Messe i Forsamlingen. Men derefter stod han frem og lyste Kirkens Ban over Alexander, som han kaldte den falske Pave, indsat af Satanas.

Da Bannet var lyst, slukkedes alle Kirkens Kerter; og de forsamlede Prælater og Klerke slog Sten imod Kirkefliserne og mod Murene, saa det gav Genlyd mod Loftets høje Buer. Dermed skulde betegnes den evige Fortabelses grufulde Mørke og den yderste Dags forfærdelige Bulder, som skulde ramme Alexander og hver den, som gav ham Lydighed og Følge.

Da stod Absalon op fra sit Sæde og Valdemar med ham; thi de regnede Alexander for den eneste sande Guds Statholder paa Jorden. Hastig trængte de sig frem mellem Rækkerne for ikke ved deres Nærværelse at bifalde den formastelige Gerning.

Da Oktavian blev var, at de gik, og paalagde Absalon at blive siddende, da svarede denne paa Latin saa højt, at alle kunde høre det, at vel var han Biskop og Kirkens Mand, men alt fra Barndommen havde han svoret sin Herre og Konge Troskab, og intet skulde hindre ham i at følge Kong Valdemar her i fremmed Land, hvor han havde saa nødigt Brug for hver af sine Mænd.

Kort Tid efter lykkedes det Valdemar uhindret at begive sig paa Hjemrejsen med sit Følge.

Haardt fortrød han, at han ikke havde fulgt Absalons Raad. Thi hvad han nødigst vilde, var sket. Om end tvungen og ufri, saa havde han dog taget sit Rige til Len af den romerske Kejser.

Mere endnu end Valdemar græmmede Absalon sig. Dette var altsaa Udgangen paa de store Planer. Den, der skulde samle Flandern og England og Norden, det „kristne Rige“ til Værn imod Kejseren og til Vaaben for Kristenheden, havde maattet bede sit eget Rige af Kejserens Haand. Større Nederlag syntes Livet

ham ikke at kunne byde, end at de Planer, som fostredes i det unge Sind og voxede sig store der, til de blev de kæreste i Eje, skulde ødes uden Sværdslag, uden Kamp, ved Ubesindighed og Daarskab.

Paa Hjemvejen saa Absalon for anden Gang Danmarks gamle Vold ved Ejderen; den syntes ham nu forladt og ringe som Værn mod den Kejserens Magt, der strakte sig helt her op. Han talte med Valdemar derom og raadte ham at bygge den gamle Vold op af brændte Sten, som han havde set det i Flandern og Frankrig.

Da Valdemar naaede Slesvig By, spurgte han der, at Sofie havde født ham en Søn. Stor var hans og Absalons Glæde; og de bestemte strax, at Drengen skulde bære Knuds, hans Faders Navn.

Da de naaede Roskilde, mødte de udenfor Porten den svenske Hertug Guttorm og hans Følge, som kom til Danmark for af Valdemar at begære hans Søsterdatter, Liden Kirsten, til Ægte for Sveriges unge Konge, Karl Sverkerssøn.

Skønt Liden Kirsten græd og nødig vilde fra Roskilde, fra Absalon og fra Valdemar, saa gav dog Kongen sit Minde, fordi det syntes ham godt at have Sveriges Herre til sin Frænde.

Absalon vandrede i Bispegaardens Have med Liden Kirsten for sidste Gang. Hans Sind var tungt for de Skuffelser, som Livet havde undt ham, enddog han endnu følte sig saa rig og stærk og næppe endnu havde kendt Kampen.

Saa skulde ogsaa den milde Glæde være ham nægtet at vandre med hende ved sin Side, høre hendes friske Stemmes Latter og se hendes unge Glæde over Lys og Blomster.

Hans Tanker søgte tilbage for at finde nye Haab og gammel Fred. Han mindedes Paris's Haver; han mindedes Jeanne og Marianne; han mindedes sit eget store Mod og sin stærke Trang. Men længst dvælede han ved Tanken om den, der havde været ham en Ven den hele Tid — den, hos hvem han aldrig havde prøvet Svig eller Misnøje, enddog han selv havde sveget ham for Lyst hos andre. Han tænkte paa det Løfte, han havde taget af ham; og da han nu i disse Dage fra Klosteret paa Æskildsø hist ude i Fjorden igen havde faaet Klage over de Munkes liderlige Levned med Vin og Kvinder, saa tænkte han paa Geneviève Abbediets Korherrer; og han besluttede at bede Broder Vilhelm komme til Danmark for her i Klostret at øve den samme Gerning, som han engang havde øvet i Geneviève, saa og for at staa ham bi med Raad og Daad i hans Kirkegerning. Men først og sidst for at være ham en Ven. Og det syntes ham, at ogsaa

for Vilhelm var det vel en skøn Gerning: at ordne Kirke og Kloster og være som et stort Exempel for det ganske Land Danmark.

Da han nu havde døbt Knud Kongesøn, for hvem Hertug Guttorm blev buden til Fadder, og havde set Liden Kirsten blive ført af By til sit nye Hjem i Sverige, saa sendte han Domprovst Saxe over Ribe med Brev og Bud til Vilhelm.

XXII

Medens Valdemar var hos Kejseren i Tyskland, fik hans unge Dronning Nys om, at den Kvinde, som havde født ham Kristoffer, holdtes skjult paa Gurre Slot, hvor Valdemar søgte hen, naar han jagede.

Sofie græmmede sig saa meget mere derover, som hun nu selv havde Barn under Hjærte med Kongen. Saa var hun ogsaa stolt af sin Skønhed og taalte ikke, at nogen Kvinde i Landet, være sig ædel eller uædel af Byrd, blev foretrukken for hende.

For nu at skaffe sig Hævn over Tove, lod hun gaa Bud til Gurre, at da Dronningen havde spurgt Toves store Skønhed, saa ønskede hun at have hende blandt sine Jomfruer; thi da hun selv var skøn, saa yndede hun at have lutter skønne Kvinder om sig.

Da Tove frygtede for Svig og vægrede sig ved at gøre Budet Følgeskab med tilbage, saa sendte Dronningen nye Bud, at hun under Straf af hendes Unaade skulde komme og indtage sin Plads i Dronningens Følge.

Tove kom da til Kongsgaarden i Roskilde; og strax da Sofie saa hendes Skønhed, der var af en anden og blidere Art end hendes egen, optændtes hun saaledes af Vrede, at hun besluttede at lade hende dræbe, medens Kongen for ude; men hun forstillede sig saa vel, at Tove lod sig skuffe af hendes Vennesælhed.

Kammerfruen gik Tove til Haande, der hun skulde iføre sig den fine Kjortel, som Dronningens Jomfruer bar. Men før hun skiftede Klædning, maatte hun, som Skik var, tage et Bad i Dronningens Badstue, at hun kunde være værdig til at iklædes den nye Dragt.

Tove blev nu ført ind i Badstuen, hvor Badet var beredt; men næppe havde Kammerfruen ladt hende alene, før Dampen begyndte at strømme frem under Ristene, uden at Tove kunde standse den.

Strømmen blev hedere og hedere. Tove raabte Nødskrig, at hun dræbtes; men ingen hørte det; og da hun løb til Døren, var den lukket i Slaa udefra.

Hun kaldte nu i sin store Vaande paa Valdemar, men fik intet Svar. Bestandig strømmede Dampen til og lagde sig for hendes Bryst, saa at hun ikke kunde drage Aande. Da faldt hun bedøvet om; og en Time efter var hun død.

Dronningen lod meget bedrøvet over dette

ulykkelige Tilfælde og forhørte sig strængt, om hvad Aarsagen dertil vel kunde være. Kammerfruen mente, at noget maatte være i Ulave ved Varmerørene. Dronningen lod da strax disse tage ned og undersøge, for at alle kunde se, at hun ingen Skyld havde deri.

Men i Kongsgaarden talte Svend og Pige hemmeligt med hinanden om, at Dronningen havde dræbt Tove. Saa vidt spredte dette Rygte sig, at der blev digtet en Vise derom, som de Roskilde Borgere sang i Smug; thi Dronningen var ilde lidt for sit storagtige og hoffærdige Sind.

Da Valdemar vendte hjem, fortalte Sofie ham med Graad og Beklagelse den sørgelige Tidende. Saa godt forstod hun at herske over sit Ansigt, at Kongen i sin store Sorg ikke tænkte paa Svig, og nu da Tove ikke var mere, selv tilstod for Sofie, hvad hun havde været for ham fra hans første Ungdom af.

Sidenhen, da Rygtet naaede ogsaa ham, vilde han ikke tro det. Først da Aar var gaaede, og han havde lært sin Dronnings haarde og hævngerrige Sind bedre at kende, da blev det ham klart, at hun havde voldet Døden; men da var Sorgen glemt; og det syntes ham en Undskyldning, at Sofie havde handlet af Skinsyge for sin store Kærlighed til ham.

Nu er at fortælle, at kort efter Valdemars Hjemkomst fra Tyskland drog Prins Buris til Norge paa et Besøg hos sin Moder; og en Maaned efter, at han atter var vendt tilbage, kom Erling Skakke til Danmark og var Gæst hos Valdemar, sin Svoger. Det spurgtes da i Kongsgaarden, at Buris udenfor Byen havde søgt hemmeligt Møde med Nordmændene.

Absalon frygtede, at Buris havde haft vigtigt Ærinde i Norge, og gjorde derfor nu Alvor af, hvad han i sin Tid havde besluttet i Paris.

Han raadte Valdemar at følge de franskes Exempel og give sin lille Søn Knud Kongenavn og afkræve sine Mænd Troskabsed til Drengen. Derved mente han at bevise Buris og enhver anden, som muligvis pønsede paa at rydde Valdemar af Vejen eller dog at bemægtige sig Kronen, om Kongen paa sine mange Tog til Venden skulde dræbes, at der intet vilde være vundet for dem, eftersom Valdemars Efterfølger allerede var udnævnt og kaaret.

Valdemar bifaldt denne Plan; men for at den ikke skulde synes at røbe nogen Svaghed og Angst, saa blev det bestemt, at Kongen skulde være udenfor, saa at det blev hans Mænd, der bad ham om for deres egen og for Landets Skyld at gøre Knud til sin Medkonge.

Paa alle Landets Ting blev Sagen nu fremsat.

Den menige Mand bifaldt den og hyldede den lille Prins; og da Dagen kom, at Kongens Mænd i Roskilde skulde sværge Knud Troskabsed, der han løftedes paa sin Faders Arm, saa at alle paa Torvet kunde se ham, saa raabte Mændene Hyldingsord, og en for en traadte frem og svor Eden.

Buris alene holdt sig tilbage; og da han spurgtes af Absalon, hvorfor han ikke vilde sværge, saa undskyldte han sig med, at da han engang havde svoret Valdemar Troskabsed, kunde han ikke nu sværge hans Søn den samme Ed; thi ingen kunde tjene to Herrer; og om Fader og Søn sidenhen blev uenige, som det tidligere var set i Landet, hvem skulde han da være tro? — Saa var ogsaa dette noget ganske nyt, som krævede alvorlig Overvejelse; og han undredes paa, at ingen havde forud nævnet et Ord til ham derom; han regnede sig dog for at være en af Kongens bedste Mænd og fuldt saa tro som nogen.

Valdemar sagde intet; men alle kunde se af hans Mine, at han mistroede Buris.

Da de nu sidenhen mødtes, gik Buris frem for ham og sagde i Absalons Paahør:

— Gerne vil jeg sværge din Søn Eden, Kong Valdemar, min Frænde, nu da jeg nøjere har overvejet Sagen. Men naar du saaledes med ét Slag vil gøre Danmark fra et Valgrige, som det er fra Arilds Tid, til et Arverige i

din Slægt, saa synes det mig billigt, at ogsaa jeg, som baade er din Frænde og din Lensmand, maa tage mit Len af din Haand som et Arvelen i min Slægt.

Valdemar for op imod Buris og sagde, at da alle Landets Ting havde samtykt Knuds Udnævnelse, saa laa der ingen Vægt paa, hvad en enkelt mente derom eller ikke, var han end aldrig saa højt paa Straa. Men han vilde ingen Tid indrømme Buris, at hans Len ikke skulde kunne fratages ham, om han førte sig ilde, eller paa nogen Maade sveg sin Troskab imod Kongen.

Absalon, som erkendte, at Buris havde Ret i, at det var Rigets gamle Sædvane, som nu blev ændret, raadte imidlertid Valdemar til for Jydernes Skyld at vise nogen Føjelighed. Enden blev da, at Buris fik sin Forlening i Jylland udvidet med Vestervig og flere andre Gaarde nord paa under Limfjorden.

Buris slog sig da til Taals. Han svor Knud Eden og viste sit ydmyge Sind ved at love Herren et Kloster, som skulde bygges i Tvis og have Jord af hans nye Forlening.

Han brød op fra Roskilde og drog til Jylland for, som han sagde, strax at efterkomme sit Løfte. Men Valdemar troede ham heller ikke nu, og Absalon bad sin Ven og Slægtning, Biskop Toke i Børglum, at holde Øje med, hvad Buris foretog sig i Jylland.

Derefter drog Valdemar til Sydsjælland for at lægge Grund til en Borg, som han vilde opføre af Sten ved Kysten ud for Masnedsund til fast Værn under Venderkrigene.

Kort efter kom Domprovst Saxe tilbage fra Paris med Bud, at Broder Vilhelm havde modtaget Absalons Opfordring og allerede var under Vejs med tre af Munkene fra Geneviève-Abbediet; og en Maaned efter red Absalon ham i Møde med alle sine Mænd og hele Domkapitlet for at tage imod ham, der han for første Gang satte Foden paa Sjællands Kyst.

Hjærteligt var Mødet imellem dem. Medens de red ved hinandens Side op til Ringsted, hvor Kongens Udsendinge til Ære for Absalon skulde berede de franske en festlig Modtagelse — saa betroede de hinanden, hvad Kaar Gud havde givet dem i de Aar, som var rundne, siden Absalon skiltes fra Vilhelm i Geneviève Abbediets Celle.

Absalon indsatte Vilhelm til Abbed over Æskildsø Kloster og bad ham og hans Munke give Klostret ny Tugt, som trængtes haardere end nogensinde.

Vilhelm syntes godt om Øen; men hans Munke klagede over det haarde Vejrlig og ønskede sig tilbage til Frankrig. Dog taltes de

snart til rette; og da Foraaret kom, lod Vilhelm Klosterhaven berede paa fransk Vis og nedlagde i den frugtbare Jord saadanne Frø af nyttige og sjældne Urter, som hidtil ikke kendtes i Danmark, og som han paa Absalons Bøn havde ført med sig fra Haverne paa Geneviève Bjerget.

Valdemar fulgte Absalons Raad om hvert Aar, saasnart Fjordene var aabne og Jævndøgnsstormene overstaaede, at gøre et Tog til Venden.

Hen paa Vaaren lod han da gaa Opbud over Landet. Flaaden blev stævnet sammen til at møde ved Masnedsund ud for det nye Stentaarn, som var under Bygning, og som kaldtes Vordingborg.

Som han nu stod i Begreb med at bryde op fra Roskilde og just var i Fruerstuen for at tage Afsked med Sofie og sin lille Søn, blev der en stor Larm i Gaarden, hvor hans Huskarle sad til Hest og ventede ham. Det lød, som var der Vrede mellem Folkene.

Valdemar og Absalon stødte Vinduet op og saa ud, hvad der voldte den Utidighed, just som Afskeden stundede til. De saa da en Kvinde til Hest midt mellem Huskarlene og derhos nogle fremmede Ryttere, som slog ud med Armene og gav en lang og hæftig Forklaring,

medens Dampen stod i en Sky om Hestene, der havde Skum for Mulen efter voldsomt Ridt.

Det lød, som Huskarlene kendte Kvinden og viste hende stor Ærbødighed; og da nu to sprang til og gav hende Haand til Nedspring, kendte Valdemar og Absalon i samme Øjeblik paa Haaret, at Kvinden med den lange Kappe var Sveriges Dronning, Liden Kirsten.

Valdemar gav et højt Udraab, og begge sprang til Taarntrappen for at tage hende imod.

Strax, da hun saa dem, løb hun til dem med udbredte Arme og kastede sig ind til Absalon, hvem hun havde mest kær af dem alle. Hun kunde ikke tale for Graad; men Valdemar stampede utaalmodigt i Trappestenen, saa at Huskarlene trængte sig frem, pegede paa de svenske Ryttere og paa Liden Kirstens dampende Hest, der skælvede over hele Kroppen, og fortalte i Munden paa hverandre, at Liden Kirstens Husbond, Karl Sverkerssøn, nu havde lidt samme Skæbne som sin Fader. Han var bleven dræbt af Snigmorderhaand; men Liden Kirsten var med Nød og Næppe undkommen fra Sverige og ført til Danmark af disse faa, trofaste Mænd.

Liden Kirsten drog sig nu ud af Absalons Arme, vendte sig til Valdemar og sagde:

— De dræbte min Husbond og tog min lille

Søn Sverker. Og de forfulgte mig i Dage og Nætter, til vi naaede Sundet.

Valdemar blev saa vred, at Øjnene stod ham ud af Hovedet. Han drog sit Sværd og raabte paa Hævn.

Men da der ingen Svenske var uden de Ryttere, som havde været Liden Kirsten tro, saa saa han til dem med gnistrende Øjne og raabte:

— Hver en Svensker, der er i Danmark, lader jeg stejle!

Da Absalon fik talt ham til Ro, lod Valdemar dog nu de svenske Ryttere føre frem for sig til nærmere Besked og gav dem sidenhen Haand til Tak og gode Gaver.

Liden Kirsten fortalte, hvorledes de havde købt en skaansk Skipper til at føre dem over Sundet til Havn, og havde redet siden den lyse Morgen. Nætter igennem havde hun ikke faaet Hvile og var nu saa træt, at hun segnede om for Valdemars Fod. Han tog hende i sine Arme og bar hende op i Fruerstuen, hvor Dronningen kom til med sine Jomfruer.

Da Sofie saa, hvor ømt Valdemars Arm laa om Liden Kirstens Liv, der han satte hende ned i Højsædet, mishagede det hende, at hun var ham saa kær; men hun skjulte sin Skinsyge, hilste kærligt sin Frænde og sagde sine

Jomfruer, som havde Liden Kirsten kær fra, dengang hun selv var i deres Flok, til om at gaa hende til Haande.

Valdemar dvælede nu den Dag og Natten over, indtil han havde faaet nøje Besked og set, at Liden Kirsten ikke havde taget nogen Skade paa sit Helbred. Saa drog han af Gaarde med Absalon og alle sine Mænd; og atter harmedes hans Dronning, da han ved Afskeden kyssede ikke blot hende og den lille Knud Konge, men ogsaa sin Søsterdatter, Liden Kirsten.

Nu er at fortælle, at Buris, efter for Biskop Toke at have udstedt Brev om det Kloster, som han vilde oprette i Tvis, drog gennem Jylland til Djurs, hvor hans Skib ventede paa at føre ham tilbage til Sjælland.

Biskop Toke fulgte efter ham i nogen Afstand for at kunne give Absalon Kundskab om hans Færd, som det var ham paalagt.

Da de var komne til Djursaaens Munding, saa de Svende, som Biskoppen havde sendt forud, fra en Høj, at der i Fjorden laa norske Skibe. Et Langskib var der imellem dem; og det kendtes paa Stavnen og Skjoldene, at det var et Høvdingeskib.

De turde ikke ride nærmere, for at ikke Buris's Folk skulde faa Øje paa dem; men det syntes

dem nu, at en Baad gik ud fra Aaen og søgte over til Høvdingskibet; men nogen Tid efter vendte Baaden tilbage.

Nu saa de Buris's Folk komme ridende ad Vejen ned imod Kysten, hvorfor de skyndte sig tilbage og meldte Bispen, hvad de havde set.

Toke samlede nu sine Mænd og red i Flok til Færgestedet. Da de var nogle Hundrede Skridt fra Kysten, stak Langskibet Aarerne i Vandet og stod ud af Fjorden med de andre Skibe i Følge.

Da nu Toke havde naaet Kysten og hilste Buris med smukke Ord om det behagelige Sammentræf, at de agtede sig samme Vej, saa Buris mismodig op og sagde:

— Hvor behageligt det er for Eder, ved I bedre end jeg; men for mig er det ingenlunde behageligt, at norske Mænd har været i Fjorden og lige for mine Øjne ført mit bedste Skib med sig over Vandet. Hist lyser deres Sejl ind i Solen.

Toke saa da, at han havde mistænkt Buris med Urette. Han bad Gud forbande de norskes nedrige Færd og tilbød Buris og hans Mænd Overfart paa sit Skib.

Buris tog med Tak derimod; og Toke vidste ikke, hvor megen Venlighed han skulde vise ham for sin urette Mistanke. De fulgtes ad,

indtil de naaede Roskilde, hvor de red i By Dagen efter, at Valdemar var brudt op til Vordingborg.

Da Buris i Kongsgaarden saa Liden Kirsten, hvem han ikke havde set, siden hun var Barn, blev han saa betagen af hendes Skønhed, at han syntes, han aldrig havde set saa fager en Kvinde.

Hendes Haar havde Glans som mat Guld i Aftensol; og i hendes Øjne tindrede det, naar hun var glad i Hu, som sad der Stjærner dybt paa Bunden. Men om hendes Mundvige spillede en Vemodsskygge, der ikke veg, selv naar hun smilede og talte. Buris tænkte med Sorg, at det vel var hendes Husbonds Død, som kastede den Skygge; men om det vilde lykkes ham en Dag at sprede den, saa at hun med Smil i sit Øje bøjede sine Læber imod hans, da vilde den Dag være den lykkeligste i hans Liv.

Buris kunde ikke skjule sit Øjes Glæde over at se paa hende. Dronningen mærkede derfor strax, hvorledes det var fat med ham, og haabede, at Liden Kirsten vilde gøre ham til Vilje, at ikke hendes Tanker siden skulde vende sig mod Valdemar og friste hans stærke Sind.

Hun viste da Buris megen Opmærksomhed

og kaldte ham ofte til sig i Fruerstuen. Saa talte hun ogsaa til Liden Kirsten om Buris's Skønhed, pegede paa hans ranke Væxt, det lange, brune Haar, der laa blødt om hans Nakke, ret en Fryd for en Kvindehaand at synke i; og det Kast med Hovedet, naar han saa sig tilbage, og det lunefulde Blink i hans Øje, naar han smilede; saa og hans hvide Haands faste Tag, der greb, som vilde den aldrig slippe.

Men Liden Kirsten ænsede ham ikke. Hendes Tanker dvælede ved Sverker, hendes lille Søn i Sveriges Land. Helst gik hun for sig selv i Abildhaven. Saa drømte hun sig hos ham; og da Kristoffer kom til Kongsgaarden fra sin Fosterfader paa Pedersborg, saa talte hun til ham om sin Smerte og sin Længsel; thi ham havde hun kendt, fra han var Barn; og hun frygtede ikke hans sytten Aars Tanker.

Medens Valdemar og Absalon laa i Vordingborg og ventede paa Bør, kom der en Dag Bud og Brev fra Hertug Henrik af Sachsen, som bad Valdemar tage sig i Vare for sin Frænde Hertug Buris; thi nogle af Hertugens Folk, der havde været i Norge for nylig, havde der spurgt, at Buris lagde Raad op med sin Moder, hendes Søn Orm Kongebroder og deres Mand Erling Skakke, Valdemars egen Svoger. Nys havde de

været i Jylland og stævnet Buris til Møde ved Djursaaen.

Valdemar mente nu endelig at have faaet Ram til Buris og sendte derfor strax Mænd til Roskilde, som stævnede Buris til ufortøvet at møde for Kongen i Vordingborg.

Buris red med Budet tilbage og traadte frem paa Pladsen foran det nye Taarn og hilste Valdemar, som holdt der med Absalon og hele sin Hird.

Valdemar lod Ting sætte og førte Klage i alle Mænds Nærværelse, at Buris stod ham efter Livet og stræbte efter at tage Kronen. Han sagde, at han længe havde mistænkt hans Rejser til Norge, saa meget mere som det jo var rimeligt, at ond Kvinde havde ond Søn; thi det var jo vitterligt for alle, hvilket forargeligt Levned Ingrid Ragnvaldsdatter havde ført baade her i Danmark og i Norge; og nu paa det sidste havde han spurgt, at hun endog havde begaaet den skændige og unaturlige Forbrydelse at give sin Datter Birgitte til sin Søn af første Ægteskab, Maagens Henrikssøn.

Da Valdemar havde endt sin Tale, lagde en af hans Mænd to Breve frem, som var skreven, det ene af Orm Kongebroder til hans Halvbroder Buris og det andet af Buris til Orm.

Buris traadte nu frem og fralagde sig, at han nogen Tid havde staaet Valdemar efter Livet.

— Havde jeg næret slige Tanker — sagde han — da skulde det vist være lykkedes mig at føre min Sag igennem; thi det har ikke manglet paa Lejlighed; og sandt er det, at du ikke kan føle synderlig Aarsag til at vente dig Venskab af mig, saa vist som du bestandig pønser paa at forringe mig og nu nys talte onde Ord om min Moder, som ikke er her til Stede og kun har mig, der staar ene og vaabenløs for dig, til sit Forsvar. Omendskønt jeg altid har regnet Frændskabet imellem os højere end du, saa havde jeg dog ikke ventet af dig, at du vilde skatte det saa ringe, at du ikke vilde skæmmes ved at lægge falske Breve frem paa Tinge imod mig. Jeg ved jo nok, at Svend i sin Tid gjorde saaledes imod dig, og sagtens har du lært det der; men jeg mindes ogsaa din Vrede derover, og hvor haardt du bebrejdede Svend hans Falskhed. Men nu vil jeg trygt lade Absalon og dine Mænd, som her er tilstede, dømme, om du eller jeg har mest Grund til Klage.

Der blev nu Røre i Valdemars Hird. De jyske Herremænd, blandt hvilke Buris havde mange Venner, raabte, at han skulde kendes fri for enhver Tiltale og snarere have Krav paa Oprejsning end paa Straf.

Valdemar bed sin Vrede i sig og spurgte Buris, om han turde nægte, at Fru Ingrid, Orm

Kongebroder og Erling Skakke nys havde været hemmeligt ved Djursaaen med deres Skibe paa samme Tid, som han og hans Mænd red til Færgestedet.

Buris kaldte da Biskop Toke frem; og denne vidnede, at der saa langt fra havde været Underhandling mellem Buris og Nordmændene, at de endog havde røvet hans Skib, saa at Buris maatte tage Overfart paa Bispens.

Da mærkede Absalon, at Valdemar ikke vilde faa Ære af Sagen, og bad ham hviskende om at give sig Paadømme i Sagen.

Valdemar gjorde, som han bad, hvorefter Absalon stod frem og dømte Buris fri for Tiltale, saa vist som der intet Bevis var ført for Sandheden af de fremsatte Paastande og Ægtheden af Brevene.

Men bagefter sagde han til Toke, at han frygtede, at der var Svig under Sagen med det bortførte Skib.

Toke lovede da, at han atter vilde følge Buris, saa ikke ét af hans Skridt skulde gaa ham upaaagtede forbi. Om der alligevel var Svig, saa maatte det vel komme for en Dag, før eller senere.

Valdemar bød nu Buris at gøre sig rede til at følge med til Venden. Men Buris sagde, at da han var kaldet saa hovedkulds afsted af Valdemars Bud, saa havde han maattet lade alle sine Mænd og sin hele Udrustning blive i

Roskilde. Han maatte derfor først tilbage, men skulde følge efter, saasnart ske kunde.

Buris red da fra Vordingborg; men i nogen Afstand fulgte ham hemmeligt Biskop Toke af Børglum og hans Svende.

XXIII

Mens Buris laa i Roskilde og ventede paa, at Vaabensmeden gjorde færdigt, hvad der var at bøde paa Sværd og Rustninger til ham og hans Mænd, kom der en Aften ved Ave Maria en Munk til hans Herberge paa Torvet og begærede at tale med ham. Han lodes ind af Kammersvenden, men kort efter kom han atter ud og gik ned imod Fjorden.

Nu saa den Svend, som Biskop Toke havde hemmeligt paa Torvet for at udspejde Buris's Færd, at hans Hestedreng førte Heste frem af Stalden; lidt efter kom Buris og hans Kammersvend ud med Jagtbue og Sværd og steg begge til Hest.

Da de red over Torvet, spurgte Tokes Svend Hestedrengen, hvor hans Herre vel agtede sig hen nu mod Nat.

— Ud at jage Ræv paa det Aadsel, som Jagtsvenden har lagt! — svarede Drengen og gik ind.

Da Biskoppen hørte denne Besked, tænkte han, at Ræven maaske var en norsk Ræv, og

han sendte da nu to af sine Svende ud at følge dem.

Maanen var oppe, men Himlen drev af Foraarsskyer, som ofte skjulte den. De red til og saa nu Buris drage ud af den nordre Port. Saa fulgte de efter i lang Afstand.

Buris red mod Skoven, som Drengen havde sagt; men han holdt sig bestandig nær Kysten. Da de havde redet en Times Tid, hørte de en Ugle skrige tre Gange paa Rad. Da standsede Buris, lyttede og red efter Lyden ned imod Fjorden, hvor et lille Næs skød sig ud.

Der laa der i Skjul af den høje Brink, hvor en gammel Eg strakte sine Grene ud over, en Baad.

Da Buris var naaet helt hen til Brinken, steg en Kvinde ud af Baaden, gik op imod ham, hilste og fjærnede sig med ham saa langt, at hverken Baadsmændene eller Kammersvenden, der blev holdende ved Næsset med Hestene, kunde høre dem.

Kvinden var Buris's Moder, Ingrid Ragnvaldsdatter, som var kommen hid paa de norske Skibe, der skjulte sig under en af Smaaøerne i Fjorden.

— Hellere end at stævne mig hid i Natten — sagde Buris — med Fare for dit og mit Liv, skulde du have sendt mig mit Skib, som I tog ved Djursaaen!

— Jeg tog det for at redde dig for Valdemars

Vrede — sagde Ingrid — thi vi saa Mænd paa en Høj ved Kysten. Skibet ligger urørt i Oslo og venter paa dig. Men sig mig nu, om det er sandt, hvad vi har spurgt, at Valdemar har ført Klage over dig paa Tinge.

Buris fortalte, hvad der var sket i Vordingborg, og lagde ikke Skjul paa de Haansord, som Valdemar havde brugt imod hans Moder.

Ingrid lo derad, saa at hendes hvide Tænder lyste i Maaneskinnet; men paa hendes Latter mærkedes det, at hun var vred.

— Fly med mig i Baaden, Søn! — sagde hun.

— Hvis du ikke ved andet Raad, Moder, saa kunde du sparet dig dit Nattebud. Jeg flyr ikke fra Roskilde.

Nu blev Ingrid vred.

— Tvi for en Kongesøn, jeg fødte med mine tyve Aar!

— Havde jeg været en Konges Søn, saa havde du vist ikke ladet mig løbe som Hestedreng i Kong Eriks Gaard, mens du selv sad Dronning i Oslo.

— Din Fader, Henrik Skatelar, bar Kongesøns Navn med Ære; men du er en vanslægtet, som frygter for Daad. Tvi!

— Det er rimeligt, at der falder en vanslægtet Søn efter en vanfør Fader, som selv var Søn af en vanfør Konge; thi bedre Navn fortjener ikke den, der red omkap med Døden

efter sin Krone og opgav sin Aand i samme Øjeblik, han havde fanget den. Saa var min Skæbne bestemt alt fra Faders Fader; og lidet takker jeg dig for min Fødsel.

— Fly til Norge, min Søn, og jeg skal give dig bedre Kaar.

— Nej — nej — nej! — svarede Buris.

Da fæstede Fru Ingrid sine graa Øjne hvast paa ham, som vilde hun trænge ham ind i Sjælen.

— Jeg ser af dine Øjne — sagde hun — at en Kvinde binder din Hu, siden du ikke vil fly. Er det saa?

Buris nikkede ja.

— Hvem er det? — spurgte Fru Ingrid.

— Liden Kirsten, Valdemars Søsterdatter.

— Sveriges Dronning, som flyede herhid? — Hun, som er Stig Hvides Datter?

— Som du siger!

Da lo Fru Ingrid med sin store Mund og strøg sig med Haanden over Panden.

— Stort Bytte har du valgt dig, min Søn; og kun lidet vil det baade dig; men om du ikke vil slippe hende, saa tag nu Duen, mens Ørnen er fløjen. Fly med hende til Norge!

Da sukkede Buris tungt og sagde:

— Om hendes Hu stod til mig, da var alt vel; men lidet gælde mine Ord hos hende.

Nu skammede Fru Ingrid ham ud og sagde:

— Skal en Kvinde lære voxen Mand, hvad Magt der ligger i hans Blik? — Hun, som engang har haft Mand paa sit Leje, fanger Brynde, blot du kryster hendes Læber og trykker dit Knæ mod hendes. Tving hendes Blik til dig, og du vil se det lue under Laaget, mens Barmen hæver sig trang og lysten. — Tag hende Søn og lad ikke anden Mand plukke den modne Frugt, du selv attraar. Der voxer ti Mands Styrke, der vælder Kongetanker for den, der favner saa fagert et ungt og bævende Skød.

Da kendte Buris Blodet brænde i sine Kinder. Hæftig greb han Fru Ingrids Haand og sagde:

— Evner du at lægge Elskovsruner, saa lær mig den Kunst.

— En norsk Kvinde lærte mig det, fordi jeg havde hendes Førstefødte i min Vold og skaanede hans Liv. Hver Mand, hun lysted', evned' hun at drage til sit Leje.

Saa lærte nu Fru Ingrid sin Søn at kaste Runer for Liden Kirsten.

— Søg hemmeligt ind i hendes Kammer. Stil dig ved hendes Seng og fæst dit Blik paa hendes Hovedpude. Kald hende ved Navn — tre Gange — ømt og længe — og hvisk over Puden: „Kom til mit Kammer ved Nat!“ — Løft saa Tæppet og kys med brændende Læbe det Sted, hvor hendes Skød skal hvile, imedens

du hvisker bestandig hendes Navn. Kryst saa hendes Hovedpude i dine Arme og besværg hendes Hu og hendes Blod. Og rist saa paa Puden og paa Tæppet og paa Sengestolpen slige uhøviske Tegn, som Trælle og Drenge ridser paa Vægge og Døre. Endskønt hun kender dem næppe, saa virker de dog paa den, som engang har haft Mand paa sit Leje. Og imedens hvisker du bestandig: „Kom til mit Kammer ved Nat!“

Saa red Buris tilbage til Byen, imedens Ingrids Karle roede Baaden ud til Langskibet.

Men Bispens Svende meldte deres Herre, at de havde set Prins Buris tale i Skoven med en Kvinde, som kom op fra en Baad. Dog hvor Baaden stævnede hen derefter, havde de ikke set; thi de turde ikke gaa nær for Kammersvend og Baadsmænd; og Skyerne gik for, der hun roedes ud.

Næste Dag havde Vaabensmeden endt sit Arbejde. Alle Mand holdt rede til Hest og ventede paa Torvet, mens Buris var i Kongsgaarden for at tage Afsked og høre Dronningens Bud og Hilsen til Valdemar.

Men medens han ventede paa Dronningen, gav Buris sig et Ærinde ned i Abildhaven, hvor Liden Kirstens Vindu vendte ud. Det stod aabent for Lys og Luft.

Saa svang han sig i Arm op over Muren,

søgte hendes Seng og lagde de Elskovsruner, som hans Moder havde lært ham.

Men da han sidenhen rakte Liden Kirsten Haand til Afsked, der hun kom i Fruerstuen i Dronningens Følge, da turde han ikke se i hendes blaa Øjne; thi han skammede sig for at have øvet Vold mod hendes Hu.

Nu er at fortælle, at Valdemar belejrede den Stad Arkona; og Venderne forsøgte da et Udfald fra den eneste Port, som var i Bymuren.

Valdemar flygtede paa Skrømt med sine Mænd for at lokke Venderne længere ud fra Byen; men de troede ikke hans Flugt og drog strax tilbage for ikke pludselig at blive omringede af Valdemars Ryttere og afskaarne fra deres By. Som de nu hastig søgte til Porten stærkt forfulgte af de danske, kom Buris sprængende paa sin Hest og var snart imellem de forreste.

Han naaede Porten, inden de sidste Vendere endnu var inde og havde faaet stænget efter sig. Han for da til, og i den Trængsel, der blev, som naar skræmte Mus søger samme Hul og alle blive siddende i Klem, huggede han nu løs og dræbte saa mange Vender, som hans Sværd kunde naa.

Men i Vagttaarnet over Porten laa der Krigsfolk; og da de saa, hvilken Skade Buris voldede

deres Landsmænd, uden at de selv kunde faa Ram til ham med deres Pile, fordi han var inde under Murkanten, saa greb en af dem en stor Murbrokke, som de danskes Blider havde revet løs, hævede den med begge Arme og rullede den ud over Murtinden, hvor Buris var under.

Stenen ramte ham, saa at Jærnhuen blev trykket ind i Hovedskallen, og han faldt bevidstløs af sin Hest. Hans Mænd fik ham revet af Sadlen og frelste ham i sidste Øjeblik fra Venderne, der allerede havde fat i hans Arm for at slæbe ham inden Porten.

Buris laa bevidstløs længe; og da han atter kom til sig selv, var han saa svag af Blodtabet, at hans Ben ikke vilde bære ham. Absalon raadte nu at føre ham til Danmark; for at ikke Jyderne, om han døde af sit Saar, skulde tro, at Valdemar med Forsæt havde ladet det skorte paa fornøden Pleje, for paa saadan Vis at fri sig fra den, som han troede ilde.

Peder Svendssøn, Absalons Svoger, sejlede da, strax de fik Bør, til Danmark med Buris. Men saa svag blev han af Ridtet gennem Sjælland, at han strax maatte lægges til Sengs, der de naaede Kongsgaarden.

Der gik Bud efter Mester Arnold. Han undersøgte Skrammen, smurte ham med lægende Salver og lagde ny Forbinding over Saaret; og da han gik for Dronningen i Fruerstuen for at

give Besked, saa bad han, at en af Jomfruerne maatte siges til om at staa ham bi med at pleje den syge og vaage ved hans Seng; thi Feberen havde taget ham, og han var meget urolig.

Sofie saa sig om i Salen. Hendes Øjne søgte Liden Kirsten, og hun var strax villig til at pleje den syge.

Om Natten sad da nu Liden Kirsten ved Buris's Seng og lagde Tæppet til rette om ham, naar han i Feber kastede det af. Saa lagde hun ogsaa sin Haand paa hans Arm og bad ham være stille. Han kendte da hendes Stemme, og strax blev han blid. Men ofte hørte hun ham nævne sit Navn, mens han kastede sig i Søvne.

Naar hun om Morgenen skiftede Forbindingen om hans Hoved og hendes højre Haand strejfede hans hede Tinding, mens den venstre støttede ham Nakken og holdt Hovedet oppe, da bølgede det af Fryd igennem hans Hjærte; og han tænkte, at Gud ikke kunde skikke ham bedre Kaar, end at han altid maatte føle den bløde Haand om sin Tinding.

Han saa da længe paa hendes aabne Læber, der hun bøjede sig ned over ham for at binde og fæste; og han tænkte paa de Runer, han havde lagt for hende, om de dog ikke nu skulde have draget hendes Hu.

Saa varmt var da hans Blik, at hun rødmede

derved og drog sin Haand tilbage, som om hun havde brændt den.

Men oftest lagde hun ikke Mærke til hans Ansigt. Thi medens hun saaledes havde hans Hoved imellem sine Hænder, der hun skiftede Linnedet, saa var hendes Hu hos hendes lille Søn i Sverige. Hun legede da ved sig selv, at han atter var i hendes Arme, at det var ham, hun svøbte, som hun havde gjort saa mangen Gang. Hun hviskede ømme Ord til ham i sit Indre og smilede af sine tindrende Øjne. Og ofte naar hun sad om Natten og hørte hans Aandedræt gaa tungt, saa sang hun i sit Indre de Vuggesange, hun var vant at synge for sit Barn.

Da Buris havde ligget fjorten Dage, saa gav Mester Arnold Tilladelse, at han maatte staa op og færdes ude.

Det var varmt og stille i Vejret; Himlen var høj og klar; Roser og Lavendler duftede, da Buris gik i Abildhaven for første Gang. Han var endnu svag og støttede sin Haand paa Liden Kirstens Arm under Gangen.

Ofte stod han stille og sugede den milde Luft til sig, som var det en sjælden Vin, han drak. Det syntes ham, at Himlen aldrig havde været mere blaa, Luften aldrig renere og Rosernes Duft aldrig sødere i al den Tid, han havde levet.

Liden Kirsten tænkte paa et Spørgsmaal, som hun længe havde villet gøre ham; men først nu syntes han hende stærk nok til, at hun turde nævne det.

— Svar mig ét! — sagde hun og saa ham i hans Øjne — Er det sandt, hvad de siger, at I har staaet Kong Valdemar efter Livet og endnu pønser paa at rane Kronen.

Buris Sind blev tungt. Han bøjede sit Hoved og tænkte over Svaret. Saa saa han atter paa hende med sine Øjne, der syntes større og mørkere for Magerheden af hans Kind og Tinding.

— Aldrig har jeg staaet Valdemar efter Livet, det maa I tro mig, Liden Kirsten. Men Kronen har jeg vel villet rane, om Gud havde givet mig de Kaar.

Saa greb han hendes bløde Haand, der hang ledig ned ved hans Side, og sagde:

— For mig maa Valdemar nu beholde baade Magten og Riget og Æren — vilde han kun skænke mig den bløde Haand, jeg holder her i min. Om den altid maatte hvile saa i min og stundom runde sig om min Nakke som den har gjort saa mangen Gang, mens jeg laa syg, da vilde jeg synes, at Gud havde undt mig den største Lykke, som kunde times noget Menneske.

Nu mindedes han de Runer, han havde lagt for hende. Ikke havde de vendt hendes Hu,

var hun ham end god. Han slap da atter hendes Haand, saa ned for sig og sagde:

— Men jeg ved det vel, det vil aldrig ske. Og nu er den forbi, den skønne Tid.

Da saa Liden Kirsten paa ham fra Siden; og som hun saa ham der — svag med bøjet Hoved og det brune Haar tæt til den blege, hule Tinding, medens der laa om hans Mund saa bittert et Drag af Smærte — saa tænkte ogsaa hun, at hun aldrig mere skulde kende hans Hoved mellem sine Hænder.

Da følte hun med ét, hvor stort et Savn det vilde blive; thi hun havde ikke vidst det før nu, at han var bleven hende saare kær.

Sikkert havde hun nu lagt sin Haand om hans Nakke og kysset ham for hans Mund, om ikke Kristoffer i det samme var kommet springende ud i Abildhaven.

Da han saa dem sammen der i Haven, blev han rød i Kinden og rynkede sine Bryn; thi han taalte ikke, at Liden Kirsten talte med nogen anden end med ham.

— Duggen falder! — sagde hun, lagde sin Haand paa Buris's Armklæde og drog ham med sig ind.

Men om Aftenen kunde Liden Kirsten ikke sove. Længe stod hun ved Vinduet og stirrede ud i Maanens hvide Skin over Græsset i Haven.

Hun kendte sig saa tung i Hu og dog glad

tillige; men bestandig saa hun for sig Buris, som han stod der i Haven ved hendes Side, saa svag og modløs.

Det var, som hørte hun hans Stemme gennem Stilheden kalde tyst og ømt: „Kom til mit Kammer!“ Da strøg hun sig med begge Hænder over sit Ansigt, aabnede sin Dør og søgte den Vej, hun saa tit var vandret ved Dag, gennem Gangen til hans Dør.

Sagte lettede hun Klinken. Maaneskinnet laa som et Lagen over Gulvet i hans Kammer. Og da hun stod derinde, sad han oprejst i sin Seng og strakte Armene ud imod hende, som havde han ventet hende længe.

Siden da gik hun hver Nat den samme Vej. Hendes Sind var ikke længer tungt, men lyst og muntert; og alle, som saa hende, undredes paa den Forandring, som var sket.

Men Dronning Sofie smilede ved sig selv og tav. Thi hun saa med Glæde, at Liden Kirsten skænkede sin Elskov bort, inden Valdemar endnu var vendt tilbage.

Hen paa Sommeren følte Liden Kirsten, at hun var med Barn.

Hun blev glad derover; thi hun længtes efter at have et lidet Barn i sine Arme, som hun havde haft det før. Nu tænkte hun ikke mere paa Sverker i Sverige, men længtes mod det Barn, som Buris havde givet hende; thi

hendes Husbond i Sverige havde aldrig haft hendes Hu.

Men Buris frygtede for, hvorledes deres Skæbne vilde blive; thi det anede ham, at Valdemar aldrig vilde give sit Minde, men straffe saa haardt, han formaaede, den Skam, at hans Søsterdatter fødte et Barn uden at have nogen Husbond.

Han overtalte da nu Liden Kirsten til at flygte med sig til Norge, som hans Moder havde raadet.

En vis Nat blev aftalt imellem dem, at han skulde vente hende under Abildhavens Mur og føre hende bort. Hun naaede da vel over Muren og sad op hos ham paa Hesten, medens hans Kammersvend red foran for at varsko, om noget skulde komme paa.

De naaede lykkeligt gennem søndre Port, hvor de havde bestukket Vagten. Men strax udenfor Porten omringedes de af en Flok vaabenklædte Mænd; og nu lød Peder Svendssøns Stemme til dem gennem Mørket.

Absalon havde paalagt ham at holde Øje med Buris, saa længe han var i Roskilde; og Portvagten havde røbet for ham, hvem der vilde komme ridende ved Nat.

Buris vidste ikke bedre Raad end at bede Peder om at lade dem løs. Han besvor ham ved alt, hvad helligt var, og tilsikrede ham ved

sin Sjæls Salighed, at der ikke var Tanke paa Svig mod Valdemar i hans Hjærte. Da det altsammen ikke hjalp, saa tilstod Liden Kirsten ham den sande Aarsag til deres Flugt og bad ham for Absalons Skyld at lade hende fare.

Da sagde Peder Svendssøn:

— Har I tænkt paa, hvor nær til Hjærtet dette vil gaa Absalon, der elsker Eder som en Datter?

Nu mindedes Liden Kirsten, hvor god han altid havde været imod hende; hun skjulte Ansigtet i sine Hænder og græd; thi det anede hende, at megen Sorg og Ufred vilde følge af den Elskovslykke, som Buris havde givet hende.

Peder Svendssøn tilbød hende at drage med ham til Borup og blive der, indtil hun havde født Barnet. Saa kunde hun gaa Ingefrid, Absalons Søster, til Haande i Huset; maaske kunde det da lykkes at skjule hendes Tilstand, saa at ikke Menigmand i Roskilde fik Nys derom og lavede Nidviser paa hendes Navn og Rygte.

Liden Kirsten og Buris blev da nu ført tilbage til Byen. Men næste Dag red Peder til Kongsgaarden og bad Dronning Sofie give hans Hustru Liden Kirsten til Hjælp paa Gaarden. Thi hun var svag og trængte fremmed Bistand.

Da smilede Dronning Sofie og svarede:

— Gerne giver vi Jer Liden Kirsten, Hr.

Peder; men stort Værd vil hendes Hjælp næppe have; thi vi har spurgt, at hun er selvanden.

Peder Svendssøn bad Dronningen ikke at røbe Sagen for nogen; og hun lovede at tie. Men derefter sendte han Bud til Absalon i Venden og meddelte ham, hvad der var sket.

Absalon blev saa vred, at han ufortøvet vilde gaa for Valdemar og søge Død over Buris for den store Tort, han havde forvoldt dem begge. Men da hans Hu derefter søgte til Liden Kirsten, saa tænkte han, at havde hun end syndet, saa var hun nu i Ulykke. Havde hun givet sig til Buris, da havde hun ham sikkert kær af Hjærtet; og hver den Vold, som øvedes imod ham, vilde ramme ogsaa hende. Saa længe tænkte han paa dette, at det var, som kunde han høre hende bede fra det fjærne om at være hende god for alle de lyse Stunder, hun havde vandret med ham.

Da tænkte han, at den, som hun havde kær, kunde ikke være slet af Hjærte; og nu spurgte han sig selv, om de mon havde forfulgt Buris med uret Mistanke. Han besluttede ikke at tale om Sagen til Valdemar, men søge at holde alt skjult for ham, indtil hans Sind engang var mildt nok til at høre det; og da vilde Absalon gøre, hvad han formaaede for at dæmpe hans Vrede.

Thi bedst vilde det nu være, syntes det ham, om Liden Kirsten fæstede Buris til sin Hus-

bond. Af Byrd var de lige; og maaske kunde dette blive Vejen til Udsoning mellem Valdemar og Buris, saa at Kongen befriedes for den største Fare, der truede hans Herredømme.

Absalon meldte nu Valdemar, at han havde spurgt, at Buris igen var karsk; Kongen lod da paa Absalons Raad gaa Bud og Befaling, at Buris strax skulde drage syd paa for igen at indtage sin Plads i Hæren.

Og saaledes skete det.

XXIV

Da Skoven stod grøn, fødte Liden Kirsten en Pige. Barnet gav hun Navn efter Ingefrids og Absalons Moder; thi de to Søskende havde været bedre imod hende end nogen anden.

Paa samme Tid skete det, at Valdemar drog hjem med Sejr fra Venden, efter hele Vinteren at have faret ude. Rygtet løb foran ham, og paa alle Sjællands Gaarde var der Fryd; thi blev end den Stad Arkona endnu denne Gang ikke tagen, saa var dog Venderne tugtede som aldrig før; og det var at vente, at de frække Sørøvere næppe saa snart igen vilde vise sig under Ø.

I Roskilde lavedes der til Fest. Saa længe havde Kvinde maattet undvære Husbond, at al gammel Tvedragt og Nag, som kunde været dem imellem, var svundet bort; og tilbage var alene Længslen efter Gensynet.

Da de første sikre Bud kom, at Hæren var gaaet i Land paa Sjællands Kyst, og man kunde vide, hvad Dag og Time den var at vente, lod Dronningen alt berede.

Paa Kongsgaarden blev der slagtet Oxe og Bede. Højeloftets Vægge blev behængte med hvad kostbare Tæpper, Fogden havde at raade over. Dronningen og hendes Jomfruer smykkede .Dørene med Blomster og grønne Grene. Og i Bagerset havde Ternerne fuldt op at gøre med den festlige Nadver, som skulde anrettes, naar Kongen og hans Mænd var i Gaarde.

Da de Svende, som Dronningen havde sendt ud for at skaffe sikker Kundskab, kom tilbage og forkyndte, at ret nu drog Valdemar gennem Ringsted By, saa stod Sofie op med alle sine Jomfruer og red udenfor Byens Port for at tage Kongen imod. Hos hende var Peder Svendssøn fra Borup og andre Riddere, som paa Grund af Sygdom ikke havde været med i Venden.

Da Valdemars Ryttere naaede op over Bakkekammen og blev de mange hvidklædte Kvinder var, saa raabte de højt af Glæde, svingede med Sværdene og slog paa Skjoldene. Men Valdemar og Absalon for med deres Hird frem for de menige Ryttere for at være først til at hilses velkommen.

Som nu Valdemar sprængte afsted paa sin høje Hest, saa de andre havde Møje med at følge ham, tænkte han paa Liden Kirsten; thi medens han laa ude, havde hans Hu oftere været hos hende end hos Dronning Sofie.

Da han nu kom Porten saa nær, at han

kunde skelne Kvindeansigterne, saa søgte han efter Liden Kirstens gyldne Haar i Aftensolen; men han kunde ikke finde det; og det gjorde ham misstemt, at hun, som var hans nære Slægt, ikke var blandt de fremmeste ved Dronningens Side. Da han endelig havde naaet Porten, og Dronningen og alle hendes Jomfruer raabte Velkomst og viftede til ham med de nys udsprungne Bøgegrene, saa saa han, at den, som han længtes mest imod at gense, ikke var iblandt dem.

Han kunde ikke styre sit hastige Sind; og inden han endnu havde hilst Dronningen, som havde den lille Knud Konge foran sig paa Hesten, spurgte han:

— Hvorfor er Liden Kirsten ikke i dit Følge?

Dronningen følte sig krænket i sit Inderste. Hun rakte Drengen ud imod Valdemar, at han kunde give ham Kys, og sagde:

— Lad dog nu først din Dronning og din Søn byde dig Velkommen! Tids nok vil du gense Liden Kirsten.

Valdemar frygtede, at en Ulykke var hændet; og da han hastig havde taget Dronningen og Drengen i sin Favn, saa spurgte han igen:

— Hvad fejler Liden Kirsten?

Hverken Dronningen eller hendes Jomfruer gav ham noget Svar; men Peder Svendssøn, som holdt ved Absalons Side, sagde:

— Liden Kirsten har Vinteren over været

paa Borup hos min Husfrue, som trængte til Hjælp paa Gaarden; men nu er hun syg.

Hr. Peders Stemme syntes Valdemar saa alvorlig, at hans Sind fyldtes af Angst.

— Sig det heller strax — sagde han — Liden Kirsten er død.

Da Sofie saa, hvor bleg han var af Aasyn og hvor angst af Øjne, harmedes hun over, at Liden Kirsten laa ham saa stærkt paa Sinde. Hun lo højt op og sagde:

— Tag dig det ikke saa nær, Valdemar. Den Sygdom, hun lider af, vil snart være lægt.

Valdemar mærkede vel, at der skjulte sig noget under hendes Ord; men han forstod ikke hvilket og vendte sig nu til Peder Svendssøn:

— Jeg vil ikke — sagde han — at min Søsterdatter skal savnes, naar der holdes Sejersfest for mig og mine Mænd. Rid strax til Borup, Hr. Peder; og er hendes Sygdom ikke større, som det synes, end at hun vel kan støtte paa Benene, saa byd hende fra mig at klæde sig og sidde op. Iaften vil jeg træde Dansen med hende i Højeloft.

Hr. Peder turde intet svare; men Absalon sagde, mens Valdemar hørte derpaa:

— Hvis Liden Kirsten endnu ikke er oven Senge, da skal hun blive, hvor hun er; thi Kongen vil ikke, at hans Søsterdatter skal lide nogen Men paa sit Helbred.

Nu blev Valdemar vred og raabte:

— Om jeg saa selv skal hente hende paa min Hest, saa vil jeg se hende paa Kongsgaarden endnu iaften.

Da red Hr. Peder strax derfra.

Der Kongen og Dronningen nu drog i By, trængte de Roskilde Mænd og Kvinder med deres Børn sig saa tæt om dem, medens de raabte Velkomst og Hyldingsord, at Hestene maatte gaa i Skridt den hele Vej til Kongsgaarden.

Nadveren var spist og Salen ryddet for Dansen. Valdemar sad i Højsædet med Dronningen ved sin Side; men Liden Kirsten var endnu ikke kommen.

Da gik Absalon til Vinduet for at se, naar hun red ind.

Hans Sind var tungt; thi han frygtede, at det ikke vilde lykkes at skjule for Valdemar, hvad der var sket. Om da nu Vreden brød op i ham her for alles Øjne, den Vrede, som han ikke selv, end mindre nogen anden magtede at styre, hvad vilde da ske? — Skulde det end koste ham Valdemars Venskab, da vilde han sørge for, at hun ikke led noget ondt — hun, som han havde set voxe op fra Barn, og som han havde kær som en Datter.

Ti Dage var forløbne, efter at hun havde

født; og rimeligt var det næppe, at hun endnu laa til Sengs efter Barselfærden. Men om det traf sig saa, at hun ikke turde komme, vilde da ikke Valdemar selv ride til Borup? da blev ondt værre.

Som Absalon tænkte dette, saa han Vagten raabe nogen an ved Porttaarnet. Nu kendte han Hr. Peders Hest paa den hvide Blis i Panden; og der ved hans Side red en Kvinde, som støttede sin Haand paa hans Arm.

Da de var naaet helt ind i Gaarden, kendte Absalon Liden Kirstens Haar under Hætten. Hun var bleg og mager; men hendes Øjne var saa store som aldrig før; og helt op til Vinduet, hvor han stod, naaede Skæret af den Angst, som skælvede i hendes Blik.

Da vilde han gaa til Døren og bede hende vende om; men i det samme saa han Kristoffer Valdemarssøn springe til fra Taarntrappen, hvor han havde ventet. Han straalede over sit unge Ansigt ved at gense Liden Kirsten og rakte sine Hænder op imod hende for at give hende Nedspring. Men Hr. Peder stødte ham til Side og løftede hende af Hesten i sine Arme.

Dørsvenden meldte, hvem der kom; og Valdemar for op fra Højsædet for at gaa hende imøde.

Da han saa Liden Kirsten ved Hr. Peders

Haand — bleg og mager med store tindrende Øjne — da angrede det ham, at han havde ladet hende kalde. Han strakte sine Hænder ud imod hende og sagde:

— Havde jeg vidst, Liden Kirsten, at du var saa svag, da havde jeg visselig ikke ladet dig kalde.

Liden Kirsten bøjede sit Knæ, kyssede hans Haand og sagde:

— Velkommen tilbage, Morbroder! Jeg er staaet op af min Seng for at være dig til Vilje.

Nu kom Dronningen gaaende fra Højsædet. Hun hilste Liden Kirsten og spurgte:

— Hvorledes staar det til? — Er alt ellers vel, Liden Kirsten?

Valdemar syntes, at Sofie smilede spodsk. Han vendte sig vredt imod hende og sagde:

— Hvorfor gav du mig ikke ret Besked om hendes Sygdom, da jeg spurgte dig før? saa havde jeg ikke kaldt hende. Se dog, hvor bleg og mager hun er.

— Er hun saa mager? — Jeg synes ellers, at hun er brystsvær nok. Saa mente jeg ogsaa, at danske Kvinder plejer at være karske igen den ottende Dag derefter; og alt nu er ti Dage forløbne.

— Efter hvad?

Sofie svarede ikke, men vedblev at stirre paa

Liden Kirstens Bryst, der var saa svært, at Brystdugen strammede derover.

Da blev der med ét ganske tyst over Salen; thi alle anede, hvad der var sket. Valdemar fulgte Sofies Blik; og der nu Liden Kirsten bøjede Hovedet, mens Blodet skød op over de blege Kinder, da forstod ogsaa han, hvad hans Dronning mente.

Saa hæftig bevægede det hans Sind, at han greb Sofie i Armen og raabte:

— Sigter du Liden Kirsten for at have født?

Absalon saa, at Liden Kirsten vaklede, som skulde hun segne. Han for til, lagde sin Arm til Støtte om hendes Liv, saa hvast paa Dronningen og sagde:

— Den, som sigter, maa ogsaa bevise. Men nu beder jeg dig, Valdemar, min Fosterbroder, at vi lader Liden Kirsten med Fred. Ser du ikke, hvor hun lider?

Valdemar saa intet. Blodet susede for hans Øjne. Atter greb han Sofie i Armen og raabte:

— Lidet skal det hjælpe dig, at du er Dronning. Om du krænker Liden Kirsten nu, saa var det vel ogsaa dig, der handlede ilde mod en anden, mens jeg sidste Gang var ude.

Da vidste Sofie, at han tænkte paa Tove. Og at ikke Mistanken skulde fæste Rod i ham, saa at Vreden vendte sig imod hende, saa gik

hun nu frem uden Ord. Inden nogen kunde skønne, hvad hun havde for, rev hun den hvide Dug fra Liden Kirstens Bryst, saa det synedes fuldt og rundt med blaa Aarer i det hvide. Hastig greb hun derefter om det spændte Hælv, saa at en fin Straale af den varme Mælk sprang fra Moderkilden ud paa Valdemars Haand.

Valdemars Sind svulmede saa hæftigt af Vrede, at han ikke fandt Ord.

Men da nu Liden Kirsten segnede ned for hans Fødder, mens hun med Haanden dækkede for sin Nøgenhed, saa rev han voldsomt hendes Haand til Side og raabte, mens hans Øje søgte det runde, fulde Bryst:

— Hvem var din Boler? —

Liden Kirsten svarede ikke, bøjede kun end dybere Hovedet mod sit Skød.

Da raabte Valdemar:

— Ved du ikke selv, hvem Faderen er?

Liden Kirsten fandt ikke Ord. Hun hulkede højt i den Haand, hun havde fri.

Saa rejste Valdemar hende ved Armene, holdt hende frem med det blottede Bryst for sine Mænds Øjne og raabte:

— Kom, mine Mænd, her er en Kvinde til hver Mands Lyst! — Syng nu op, I Jomfruer, saa træder vi Dansen!

Saa ond saa han ud af sine Øjne, der stod ham ud af Hovedet, og den mørke Aare i hans

Pande svulmede saaledes, at ingen turde kny i Salen; og Jomfruerne begyndte at synge til Runddansen, som de var vant.

Valdemar lagde sin Arm om Liden Kirstens Liv; og medens han trykkede hendes nøgne Bryst saa haardt imod sit, at hun næppe kunde drage sit Vejr, dansede han rundt i Hallen til Kvindernes Sang, idet han raabte til dem:

— Hurtigere — hurtigere!

Medens han svingede hende rundt, saa Haaret hvirvledes ud over hendes Skuldre, hang hendes Hoved bag over som en knækket Blomst paa sin Stængel. Hendes Læber stod aabne; men hendes Øjne var lukkede, og under de skælvende Laag piblede Taarerne frem.

Rundt i Salen stod Valdemars Mænd og saa tavse til. Ikke en var der imellem dem, som ikke havde saa ondt af Liden Kirsten, at det jo betog ham Lysten til at danse.

Da Valdemar saa, at han var ene i Dansen, standsede han og raabte:

— Naar der gaar Dans i Kongens Hal, saa danser alle hans Mænd.

Saa gav han Liden Kirsten til Sune Ebbesøn, der stod ham nærmest, og sagde:

— Nu du!

Sune turde ikke afslaa det; men der han dansede, da løftede han med sin højre Arm hendes Legeme fra Gulvet, saa at hendes Ben ikke rørte Jorden; og med sin venstre støttede han

hendes Hoved, saa hun bares rundt gennem Luften i hans Arme.

Da raabte Valdemar, at han skulde standse. Han rev hende ud af Sunes Arm og gav hende til Esbern Snare. Men Esbern svor saa dyr en Ed, at alle hørte det. Dog kunde han ikke nægte Dansen; men ogsaa han bar hende højt i sine Arme, at hun ikke skulde trættes og faa Men deraf.

Da nu Valdemar saa, at alle hans Mænd var til Sinds at gøre ham imod, saa stampede han i Gulvet af Vrede, rev hende atter til sig og dansede rundt i Hallen, til hendes Fødder slæbtes viljeløse over Plankerne.

Nu hændte det, at Buris, som havde ført Hærens Bagtrop og først ved Aften var reden i By, efter Nadveren kom til Kongsgaarden for at tage Del i Festen.

Han traadte just ind i Salen, da Valdemar greb Liden Kirsten for anden Gang. Da han saa hende i hans Arme med Brystet blottet for alles Blik, hvid som en død, da for Vreden i ham, saa at han brummede som en saaret Bjørn, mens han fulgte den Dans med sine Øjne. Og da han nu saa hendes slæbes over Gulvet som et Lig, sprang han frem imod Valdemar med hævede Arme.

Saa blodigt var hans Blik, at Valdemar standsede. Men da han kendte, hvem det var,

slængede han Liden Kirsten fra sig, saa hun for over Gulvet og blev liggende, der hun faldt.

— Du er Boleren! — raabte han og greb efter sit Sværd. Men Sværdet var hægtet fra før Nadver; og da han hævede Haanden for at slaa Buris død til Jorden, saa trængte Absalon sig frem, greb ham i Armen og sagde:

— Skal Smaadrengene synge Nidviser om dig og din Søsterdatter? — Husk, hun er ogsaa min Frænke. Jeg sætter mit Venskab derpaa, at dette faar Ende.

Saa fast var Absalons Tag i hans Arm og hans Blik i hans Øje, at Valdemar nu endelig besindede sig. Og mens Buris løftede Liden Kirsten op, bar hende i sine Arme hen paa Vægsædet, dækkede for hendes Bryst og søgte at vække hende med sine Kys, saa Valdemar sig om til sine Mænd og sagde:

— Er der ingen her, der skaffer mig Hævn over den usle Hestedreng!

Men da ingen af hans Mænd rørte Haand, saa befalede han Vagten at gribe Buris.

Dørsvendene maatte vriste Liden Kirsten fra ham, og han rasede som en saaret Bjørn, mens de lagde ham i Baand; men Absalon tog Liden Kirsten i sine Arme og førte hende bort.

Ugedagen derefter laa hun syg i et Kloster i Skaane. Absalon havde ført hende derover, at

hun kunde være fjærnet fra Valdemars Vrede, saa og for hans vilde Lyst.

Men Buris førtes i Baand til det nye Taarn i Vordingborg for siden at dømmes. Thi Toke havde nu røbet for Kongen, hvad hans Svende saa hin Nat i Skoven udenfor Roskilde.

XXV

Valdemar agtede sig til Sverige for at hævne Karl Sverkerssøns Mord. Saa stævnede han Flaaden til at møde ved Havn paa Sankt Hansdags Tid. Men naar han da samledes med sine Mænd, saa vilde han nytte Lejligheden til at sætte Ting og holde Dom over Buris.

Valdemar brød nu op fra Roskilde og red til Stævnet i Havn med sine Mænd. Da de naaede Valby Bakke, skimtede de bag de mørke Fiskeboder Skibsmasterne og de hvide Sejl, der hang slappe til Tørring i Vinden.

I det smalle Løb mellem Byen og Holmen laa den sjællandske Flaade og ventede. Paa Stranden stod Fiskerne udenfor deres Boder. Nogle bødede Garn; andre førte Tale og Smaahandel med Skibsfolkene, der drev ledige om og drøftede hvad nyt, der spurgtes i Landet.

Da Valdemars Ryttere hørtes, gik alle Mand om Bord for at være rede ved Sejl og Aare, om Kongen havde Hast og vilde bryde op med det samme. Thi det var Fralandsvind og god Bør.

Valdemar red nu frem paa Stranden foran Boderne og lod strax stævne til Ting paa Holmen, hvor Pladsen var rummelig. Thi foruden det Vagttaarn, der var tømret af Træ, og hvor Fiskerne baade Dag og Nat havde Mand oppe for at varsko, om nogen vendisk Flaade søgte ind til Kysten, var der intet uden Græsgang for de Køer og Faar, som ejedes af Vagtmandskabet. Men der, hvor Holmen skraanede mod Syd og Vest, havde Fiskerne lagt Fladfisk til Tørring i Solen.

Paa den aabne Plads midt paa Holmen foran Taarnet sattes Tinget.

Buris, der var bragt hid fra Vordingborg, førtes af Bøddelens Knægte frem paa Tinge; og medens Kongen tog Plads paa Tingstenen midt blandt sine Mænd, løsnedes hans Lænker, at han kunde staa fri for Baand og Tvang, som Loven bød.

Det var forud aftalt mellem Valdemar og Absalon, at Buris's og Liden Kirstens Elskov ikke maatte røbes for Folket, at ikke Nidviser skulde synges om Kongens nære Slægt. Strax efter Dansen paa Roskilde havde Absalon taget alle dem i Ed, som da var til Stede, at de skulde være tavse. Klagen mod Buris lød derfor som sidst i Vordingborg kun paa, at Buris havde lagt Raad op med Nordmændene om at dræbe Valdemar for selv at røve Kronen.

Da Valdemar gensaa Buris for første Gang siden Festen, for Vreden ham paany i Blodet. Absalon mærkede, at han havde Møje med at tvinge sig saa vidt, at han ikke lod Buris dræbe uhørt og uden Dom. Han traadte derfor hurtig frem og læste Klagen i Kongens Navn.

Da han havde endt og spurgte Buris, hvad han havde at sige til sit Forsvar, sænkede Prinsen sit Hoved og fæstede sine Øjne lige paa Kongens, men sagde intet. Skønt han nu atter og atter blev spurgt, kom dog ikke et Ord over hans Læber.

Da sagde Valdemar:

— Den, som tier, samtykker. Men før vi dømmer ham, vil vi dog føre Vidner.

Han gav nu Tegn til Biskop Toke, som stod frem og meddelte, hvad hans Svende havde set i Roskilde Skov ved Nat. Siden havde de spurgt, at den Baad, hvori Kvinden havde været, var kommet hid fra norske Høvdingeskibe, som laa skjult under Ø. Saa havde Toke ogsaa erfaret, at Buris uden Krav havde faaet det Skib, som Nordmændene havde ranet ved Djursaa, urørt tilbage, hvoraf det var klart for alle, at Ranet var sket paa Skrømt for at skjule Buris's Forræderi.

Atter blev Buris krævet for Svar. Som før saa han fast paa Kongen og tav; men der var over hans Læber et haanligt Smil, som vilde

han sige, at hele den Klage kun var Spilfægteri og skulde dække over anden Hævn.

Just som nu Valdemar rejste sig af Stenen for at udvælge Domsmænd, raabte Vagten i Taarnet, at fremmede Skibe roede ind imod Holmen.

Kongen vilde ikke hæve Tinget, men sendte Absalon ned til Stranden for at undersøge, om der var Fare, eller det var fredelige Købmandsskibe, som søgte Havn.

Absalon kom tilbage og meldte, at det var et norsk Høvdingeskib. Der raabtes om Lejde for Ingrid Ragnvaldsdatter og hendes Mænd. De havde spurgt, at Buris var stævnet til Tinge, og nu vilde de med deres Udsagn vidne ham fri for den Svig, han skyldtes for.

Valdemar gav Lejdet paa Absalons Raad. Nordmændene gik i Baaden, som roedes ind under Holmen; og kort efter kom Fru Ingrid gaaende over Græsset med to af sine Mænd.

Valdemar stod op, hilste dem og bød Fru Ingrid tale frit.

Hun spurgte nu først, hvad Klagen galdt. Da hun hørte, at den lød paa Svig imod Konge og Rige, men intet Ord var nævnt om den Tort, Buris havde forvoldt Valdemar ved at forlokke hans Søsterdatter, saa forstod hun, at denne Sag skulde holdes skjult for det menige Folk, at ikke Liden Kirstens Skam skulde røbes;

dog skulde Buris bøde mere for dette end for hint.

Saa sagde Fru Ingrid:

— Vel er det sandt, at jeg hemmeligt stævnede Buris til mig ved Djursaaen. Men det kom ikke til Møde; thi jeg saa fremmede Mænd udspejde os fra en Høj. Og senere, da jeg hørte, at I, Kong Valdemar, havde ført Klage paa min Søn i Vordingborg, — thi intet sker i Danmark, at jeg jo ikke strax faar Nys derom —, saa mødte jeg ham atter hemmeligt i Skoven for Roskilde; men nu skal I vide, Kong Valdemar, at Buris afslog at fly med mig til Norge, som jeg bad ham.

— Eders Vidnesbyrd, Fru Ingrid — sagde Valdemar — fælder ham i Stedet for at frelse ham. Thi det er jo nu vitterligt af Eders egne Ord, at Buris hemmeligt har ført Underhandlinger med norske Mænd, som vi danske maa holde for vore Fjender. Saa siger Eders Ord heller intet om, hvorfor han gav Afslag. Rimeligt er det, at han har haft Planer imod mit Liv, som gjorde ham det nødigt at blive i Danmark.

Da Fru Ingrid mærkede, at Valdemar var til Sinds at dømme Buris for enhver Pris, saa tænkte hun, at om Valdemars Mænd, som her var til Stede, fik at vide den sande Aarsag til Kongens Vrede, vilde Dommen falde mildere ud;

thi da blev det en Kvindesag at dømme i og ikke nogen Sag mod Konge og Rige.

Hun sagde derfor:

— Naar I hører Grunden til, at Buris afslog at fly, saa vil enhver kunde se, at det ikke var Svig imod Kongen, som drev ham. Min Søn vilde ikke drage af By, fordi hans Hu stod til Eders Søsterdatter, Liden Kirsten. Thi det skal alle vide, at hun, som ved sin Husbonds bratte Død saa tidlig blev narret for Elskovs Lyst, hun lagde Runer for min Søn, mens Kongen for ude, for atter at have en Mand paa sit Leje.

Der blev stort Røre mellem Folkene; men Valdemar sprang op og raabte:

— Var det en Mand, som førte min Søsterdatter slig Tale paa, da skulde han visselig undgælde det haardt. Men jeg strides ikke med Kvinde; og rimeligt er det, at I, som aldrig har kendt anden Lov end Elskov, og hvis Husbond ikke blev kold i Graven, før han havde sig en Efterfølger — ja stundom fik han nok en Medhjælp, mens han levede — at I dømmer saa om andre Kvinder; thi Tyv tror jo, hver Mand stjæler. Men nu jeg ser Eder for mig, saa vil jeg dog gentage for Eder selv, hvad jeg sagde Eders Søn sidst i Vordingborg, at hvis det var i Danmark, at en Kvinde havde givet sin egen Datter til hendes Halvbroder og derved forbrudt sig mod Gud og Naturen,

da skulde hun visselig piskes ud af mit Land.

Fru Ingrid lo med sine hvide Tænder; men det kendtes paa hendes Latter, at hun var vred. Dog beherskede hun sig og sagde:

— Vist er det saa, Kong Valdemar, — og jeg regner mig det til Ære —, at jeg altid har haft Lyst til Elskov. Da jeg var sytten Aar, blev jeg given til en Krøbling; og da han var gammel og ond, saa gav jeg ham en Medhjælp, der var ung som jeg selv. Har I Lyst at vide, hvem det var, som gjorde mig til Vilje?

— Vi har ikke Stunder paa Tinge til at høre Eders Elskovsæventyr, Fru Ingrid. Da maatte vi sikkert belave os paa at dvæle Natten over.

— Ikke skal jeg tage Eders kostbare Tid, Kong Valdemar; men I skal dog vide, at den Mand, som jeg gav Henrik Skatelar til Medhjælp, og ved hvem jeg fødte en Søn, var Eders Søstermand Stig Hvide, Liden Kirstens Fader.

— Vel muligt, at I har lokket ogsaa ham, da han var ung og endnu ugift. Men jeg ved ikke, hvorfor I selv vil blotte Eders Skam, som dog ikke angaar os.

— Men den Søn, som han gav mig, Stig Hvide, fik Navnet Buris, og der staar han. Og nu skal I vide det, alle Mand, som her er til Stede: Liden Kirsten lagde Runer for Buris og

lokkede ham til sig. Saa fødte hun et Barn ved ham; og Valdemar vil nu hævne denne Skam paa Buris. Dertil er I stævnede hid paa Tinge; men den sande Aarsag til Kongens Vrede maatte I ikke kende.

Valdemars Mænd skottede til hverandre og til Kongen. Mange af dem vidste fra Festen om Elskoven mellem Buris og Liden Kirsten. Andre, som ikke havde været med i Roskilde, anede og gættede noget. Men ingen havde tænkt sig den grufulde Skæbne, at Buris var Liden Kirstens Broder; og det forlangte dem alle at erfare, om Buris havde vidst det selv, før han tog hende paa sit Leje.

Da traadte Buris frem. Han var bleg som et Lig. Hans Hænder rystede; og hans vidt opspilede Øjne slap ikke Fru Ingrids store Blik.

— Aldrig har Liden Kirsten lokket mig. Selv har jeg lagt Runer for hende. Men den, som lærte mig de Runer, var min Moder, skønt hun alene vidste den onde Skæbne, hun gav mig, der hun bar mig til Verden.

Nu raabte Mændene op. Nogle slyngede Haansord til Fru Ingrid; men andre, som mindedes hvilket Venskab Stig altid havde vist Buris fra den Dag, han kom som Hestedreng i Kong Eriks Gaard, troede, at Buris dog havde vidst, at han var hans Fader. De traadte ham nær og truede ham, at han vist skulde dø.

Men Absalon mindedes, hvor meget hans Fader havde holdt af Stig. Saa huskede han ogsaa de onde Ord, han ofte havde talt om Fru Ingrid; og nu forstod han, at hans Fader havde vidst det hele. Bedre var det, om han ikke havde tiet, da var denne Ulykke saa vist ikke sket.

Han saa fast og længe paa Buris's Øjne for at læse i hans Sjæl, om han talte sandt eller ikke; thi det undrede ham, om Stig ikke hemmeligt skulde have givet ham Sønnenavnet, siden han havde ham saa kær.

Idet han nu vendte sig til Kongen, var det, som om det først nu blev Valdemar klart, hvor dyb en Skændsel der var overgaaet hans Søsterdatter, Liden Kirsten. Thi med ét for Vreden saa voldsomt i hans Blod, at han drog sit Sværd og vilde have styrtet sig over Fru Ingrid, om ikke Absalon havde holdt ham tilbage og mindet ham om det givne Lejde. Saa hæftigt bankede Blodet i Valdemars Pande, at Absalon befalede Nordmændene hastig at drage til Baaden; thi han turde ikke svare for, at Valdemar styrede sit Sind.

Da vendte Fru Ingrid sig og gik uden Hilsen. Men der hun gik over Græsset og vuggede i sine svære Hofter, da hørte de den Latter, hvormed hun plejede at skjule sin Vrede.

Nu vendte Valdemar sig mod Buris; thi Blodet

susede for hans Øjne, og Vreden vilde have sin Gænge.

— Liden Kirsten har du lokket, enddog hun var din Faders Datter. Mig har du staaet efter Livet for at røve min Krone. Saa skal du nu have den Straf, som Kong Erik gav Magnus af Norge, der han forskød min Søster. De Øjne, som du lokked hende med, dem skal du miste, at de aldrig oftere skal se hende eller Dagens Lys. Aar efter Aar skal du vandre med blindede Øjne og med Lænke om din Fod, at du aldrig skal glemme de Runer, du lagde for Liden Kirsten!

Saa gav han Vink til Bøddelen. Knægtene greb Buris bag fra, strakte ham ned paa Ryggen og holdt hver en af hans Arme. Bøddelen knælede ned paa hans Bryst, rev den spidse Dolk op af sit Bælte, borede den ind i hans højre Øje og skar Stenen ud. Derpaa gjorde han det samme med det venstre Øje. Og da det var gjort, saa holdt han Øjnene op ved de lange, blodige Trevler, viste dem frem for Kongen og hans Mænd og kastede dem derpaa for Valdemars Hunde, som for til og sloges derom. Men Buris gav kun et eneste skærende Skrig.

Da Bøddelen atter havde rejst sig og tørrede sin Dolk, før han stak den i Bæltet, saa løftede Buris sig famlende over Ende. Han førte sine hvide Hænder op mod de tomme Øjne, saa Blodet fra de røde Gab randt ned over hans

Fingre, over hans Kinder og dryppede i det tørstige Sand, hvor Hundene for til og slikkede det begærligt med deres lange Tunge.

Men ingen udholdt det grufulde Syn undtagen Valdemar alene; thi Synet tvang ham. De tomme Øjne bandt ham til sig, saa han ikke kunde dreje sit Hoved bort.

Buris vendte sit Ansigt imod Solen; og medens Blod og Vand drev ned ad hans Kinder, smilede han over sin Mund og kaldte op i Luften:

— Liden Kirsten — Liden Kirsten! — Med Øjnene saa jeg dig ikke; men nu ser jeg dig, som aldrig før. Jeg ser dig i Himlens lyse Rige. Englene bærer dig Gud imod. Af skinnende Klædebon smiler du ned til mig. Saa er du da nu død! — Liden Kirsten, min Søster, min Elskede, bed for mig!

Da vendte Absalon Hovedet og græd. Alle Mænd saa til Siden og græd. Men Valdemar sank ned paa Stenen, og hans Hoved faldt mod hans Bryst. Thi nu vidste de alle, at Liden Kirsten var død, og hendes Sjæl alt hos Gud.

Buris kastede sig ned paa Knæ og strakte sine blodige Hænder over mod det Sted, hvor han mente, at Valdemar sad.

— Jeg beder dig ikke om mit Liv. Hellere bad jeg om Døden. Jeg beder dig kun om ét. Alt mit Gods vil jeg skænke dig derfor — baade det i Syd og i Vest og det nye i Nord

mod Limfjorden. Alt mit Guld og mit Sølv skal blive dit Eje, om du vil skænke mig dette — det eneste, som jeg beder af dig: at Liden Kirsten maa lægges i Grav for Vestervig Kirke. Jeg beder dig, at Fængslet, som du loved mig, maa blive det Hul i det vestre Taarn, der vender mod Gravene. Jeg beder dig, at Lænken, som du giver mig, maa være saa lang, at jeg kan vandre med mine blinde Øjne fra Brixen til hendes Grav og naa at kysse den med min Mund. Og naar Gud under mig Døden, saa beder jeg dig, at du vil lægge mig ved hendes Side, at min Sjæl paa den yderste Dag kan finde Vej til at løftes med hende til de lyse Himle, hvor hun selv skal bo. Lover du mig det?

Da svarede Valdemar sagte:

— Jeg lover det.

Som nu alle stod bøjede af Sorg og af Gru, lød det fra Taarnet:

— Venderne er over os!

Vagten havde svigtet sin Gerning for at se, hvad der gik for sig paa Tinge. Derfor var de fremmede Skibe usete kommet Holmen saa nær i Syd, at Vendernes Aasyn kunde skelnes mellem Skjoldene.

Absalon ilede til Brinken. Han talte over fyrretyve Skibe. Alle havde de Aarerne ude,

og nogle førte Sejl for at fange den svage Vind. Men bag dem øjnede han andre og større; og nu saa han, at det var de norske Langskibe, som førte Ingrid og hendes Mænd.

Da forstod han, at Spillet var aftalt mellem Nordmænd og Vender før Lejdet. Under Forhandlingen paa Tinge havde Fru Ingrid udspejdet Lejligheden og kom nu tilbage for at befri Buris med Magt.

Alle Mand for op undtagen Valdemar, der sad som sunken i Drømme, og Buris, som vred sig paa Jorden for Øjnenes Smerte, der var større nu end før.

Mændene saa, at Venderne alt havde naaet de danske Skibe, der laa tomme i Sejlløbet mellem Holmen og Kysten, fordi alle Mand var paa Tinget. Inde i Land løb Fiskerne til deres Boder, medens Kvinderne skreg deres Rædsel ud.

Valdemars Mænd mente, at de nu var fortabte. Thi Venderne bordede alt de danske Skibe og kappede Ankrene for at føre dem bort. De Mænd paa Holmen for om mellem hverandre som Faar uden Hyrde, naar Ulven er over dem; thi de følte sig Døden vis. Saa tung var deres Hu af Sorgen og Gruen fra før, at deres Arm var som lammet; og nogle bad alt Bønner for deres Sjæls Frelse.

Men Valdemar sad sammensunken med Haan-

den under Kind. Han hørte intet, følte intet uden sit eget sorgfulde Sind.

Da saa Absalon som i et Syn, hvorledes de vilde Hedninger vilde storme Holmen og hugge hver Mand til Jorden som Tak for den Ufærd, Valdemar og Absalon havde voldt dem for nylig. Han og hans Fosterbroder vilde blive pinte værre, end Buris nys blev ramt af Smærten; og da vilde Danmarks Saga blive vendisk eller norsk.

Esbern, hans Broder, løb til ham med draget Sværd og raabte som en rasende.

— Hvor finder vi Forsvar paa den nøgne Holm? — Var dog blot Taarnet hist af Sten og saa stort, at det kunde rumme Folk. Men nu er Døden os vis. Hellere giver jeg mig den selv end at pines af Venderne.

Og der han saa, at de løsnede hans Skib og drog det ud, saa vilde han styrtet sig i sit Sværd, om ikke Absalon havde grebet hans Arm og talt ham til rette.

Som nu Absalon selv stod raadvild og vidste, at det galdt Raad eller Død, saa han Arild Islænder tage et lidet Træbillede frem, som han bar om sin Hals i en Lidse. Han holdt det op mellem sine Hænder og kyssede det ømt.

— Det er Kvinden, for hvis Skyld han farer ude! — tænkte Absalon. Da mindedes han den Dag, Arild red i Gaard paa Fjalneslevlille, og

han mindedes den Dag, da han vilde sunget Bjarkemaal i Vendernes Land.

Saa vidste han Raad. Han raabte til Arild: — Syng! — Bjarkemaalet! — Syng!

Arild saa paa ham. Det, som hans Herre saa strængt forbød ham hin Dag i Vendernes Land, det krævede han nu selv.

Han drog sit Sværd, gik hen for Kongen og sang saa højt, som hans Bryst gav Vejr:

Vaagner, vaagner,
Venneskare!
Alle I ypperste,
Ædlingens Følge!
Vaagner til Vin ej,
Ej til Vivs Tale,
Heller til Hildes
Haarde Leg!

Da løftede Valdemar sit Hoved, mens Absalon stod hos og lagde sin Haand paa hans Skulder.

— Før dem til Baadene! — sagde han — eller alt er tabt!

Valdemar rejste sig og saa sig ud. Og der han saa Vendernes Huer naa op over Holmens Brink for at storme, og saa histnede sit Konge-

---

Stroferne af Bjarkemaalet er med enkelte Ændringer gengivne efter Axel Olrik: „Danmarks Heltedigtning".

skib vugges under Vendernes Vægt, for Vreden ham i Øjnene. Han drog sit Sværd og kaldte sine Mænd til sig med sin stærke Røst.

Men Absalon raabte, saa alle maatte høre det:

— Faar vi Frelse og Sejr, da bygger jeg en Borg paa dette Sted, at ingen dansk skal overfaldes uden Værge paa denne Holm.

Højere og højere sang Arild. Mændene følte Blodet lue i Aarerne. Armene fik atter Kraft for den gamle Sang, de havde hørt som Drenge.

Alle fylkede sig om Valdemar og Absalon. Saa løb de i sluttet Flok mod Skibene. Medens Vendernes og Nordmændenes Pile faldt over dem som en Byge efter Torden, styrtede de sig ned over Brinken, ud i Vandet; thi Baadene, som havde bragt dem paa Holmen, var ført bort af Fjenden.

Med Sværd over Skulder svømmede de ud til de Skibe, som endnu ikke var naaet af Venderne. De kom over Rælingen op. Valdemar stod atter i Stævnen af sit Kongeskib; og saa hurtig havde Anfaldet været, at Venderne for skræmte fra de entrede Skibe ned i deres egne.

Atter var de danske Herrer ombord. Fjenden tog Flugten. Aarerne faldt plaskende mod Vandet. Og medens Valdemar og hans Mænd sang Bjarkemaalet, forfulgte de Skibene uden om